

T1658

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
MERKEZ KÜTÜPHANESİ

Serap SARIHAN

I NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE XIX. YÜZYIL BAŞINDA ANTALYA'NIN
SOSYO-EKONOMİK PROFİLİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Necdet EKİNCİ

T1658/1-1

Tarih Bölümü

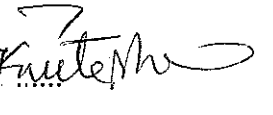
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2003

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. İsmail KURTCEPHE

Üye (Danışman): Yrd. Doç. Dr. Nejdet EKİNCİ

Üye: Dr. Mustafa ORAL

Üye:

Üye:

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım

.....

İmza
Müdür

**I NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE XIX. YÜZYIL BAŞINDA
ANTALYA'NIN SOSYO-EKONOMİK PROFİLİ**

İÇİNDEKİLER	i
Kısaltmalar Listesi	iii
Önsöz	iv
Özet	vi
Summary	vii
Giriş	1
1-BÖLÜM: ANTALYA'NIN TARİHİ VE İDARİ TEŞKİLATI	3
A-ANTALYA'NIN TARİHİ	3
B- ANTALYA'NIN İDARİ TEŞKİLATI	8
1-Mutasarrıf	18
2-Mütesellim	21
3-Muhassıl	24
4-Ayan	28
5-Şehir Kethüdası	30
6-Emin-i Beytü'l-Mal	32
7-Mübayaacı	32
8-Diğer Görevliler	33
a-Gümrükçü	33
b-Pazar Ağası	34
c-Tatar Ağası	34
d-Cebecibaşı	34
C-KALE TEŞKİLATI	35
1-Antalya Kalesi	35
2-Kale Dizdarı	39
3-Kale Kethüdası ve Kale Erleri	40
4-Derbentçiler	41
D-ADLİ TEŞKİLAT	41
1-Kadı	41
2-Mahkeme Görevlileri	45
a-Muhzıbaşı ve Muhzırlar	45
b-Başkatip ve Katipler	46
c-Şuhudü'l-Hal	47
d-Mahkeme Masrafları	48

II BÖLÜM: XIX YÜZYILIN BAŞLARINDA ANTALYA'DA İKTİSADİ YAŞAM	49
A-ANTALYA'NIN İKTİSADİ KAYNAKLARI	49
1-Zahire Üretimi	49
2-Hayvancılık	50
3-İpek Üretimi	50
B-VERGİLER	52
1-Mal-ı Mukata'a	53
2-Cizye	53
3-Agnam Vergisi	55
4-İmdad-ı Seferiye	56
5-İmdad-ı Hazeriye	57
6-Salyane ve Tevzi Defterleri	58
7-Resm-i Mizan-ı Harir ve Resm-i Kirbas	59
8-Diğer Vergiler	60
C-ANTALYA GÜMRÜĞÜ	61
D-FİYATLAR	67
III BÖLÜM: SOSYAL HAYAT	71
A-MAHALLELER	71
1-Mahallelerin Yerleşim Düzeni ve Sayısı	71
2-Mahallelerin Etnik Yapıları	72
3-Mahallelerin Ekonomik Durumları ve Meslek Sınıfları	73
B-ANTALYA'NIN NÜFUSU	75
C-AİLE	77
D-VAKIFLAR	82
1-Hayri veya Şer'i Vakıf	83
2-Yarı Ailevi Vakıf ve Birleşik Yarı Ailevi veya Çok Mütevellili Vakıf	84
3-Zaptetmek Suretiyle Hayri veya Şer'i Vakıf	85
Sonuç	87
Kaynakça	89
Ekler	92
Özgeçmiş	293

KISALTMALAR LİSTESİ

Antalya Şer. Sic	Antalya Şer'iyeye Sicili
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
s.	Sayfa
S.	Sayı
C.	Cilt
v.b.	Ve benzeri

ÖNSÖZ

Tanzimat dönemi ile birlikte modernleşme sürecine giren Osmanlı İmparatorluğu'nun kurumsal yapılanması da değişim göstermiştir. XIX. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı İmparatorluğu klasik dönem anlayışından ve yapılanmasından uzak görünmektedir. İmparatorluğun hemen hemen her alanında çöküntü süreci başlamıştır. Bu çöküşü ve çözülüşü önlemek amacıyla bir takım tedbirler alınmışsa da bunlar genellikle askeri alanda olmuş, ancak sorunun kökenine inilememiştir. XIX. yüzyılın başlarında Osmanlı İmparatorluğu gerek toprak ve gerekse nüfus bakımından dünyanın en büyük devletlerindedir. Ancak kurum ve kuruluşları artık bu gücü taşıyacak güçte değildir.

III. Selim'in padişah olması (6 Nisan 1789) ile İmparatorlukta yeni bir dönem başlamıştır. Şehzadeliğinde devletin içine düştüğü durumu kavrayan ve çözüm yolları arayan genç padişah devletin ileri gelenlerini toplayarak durumu değerlendirmiş ve çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Fakat 1789-1807 yılları arasında çok zor iç ve dış koşullarda gerçekleştirilen bu yenilikler, bilindiği gibi Kabakçı Mustafa İsyanı ile son bulmuş ve ülke bütünüyle yeni bir anarşinin içine düşmüştür. Bayraktar Mustafa Paşa'nın müdahalesi , II. Mahmud'un tahta çıkması arkasında Yeniçeri ayaklanması ile çok zor günler yaşanmıştır. II. Mahmud 1826'ya kadar önemli bir yenilik hareketinde bulunmamışsa da bu tarihten itibaren devletin siyasal alanda karşılaştığı güç durumlar onu, yeni düzenlemeler yapılması konusunda ikna etmiştir.

XIX. yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı İmparatorluğu gerek iç, gerekse dış etkenler yüzünden yenilik hareketlerine hız vermiş ve devletin her alanda yapmaya çalıştığı düzenlemelerle birlikte çehresi değişmeye başlamıştır. Özellikle Klasik dönem özelliklerini artık taşımayan devlet , devrin koşullarına göre hemen hemen her alanda değişim göstermeye başlamıştır. Merkezi bir yapılanma sürecini benimseyen II. Mahmud devlet bünyesinde öngördüğü değişimleri , ilk önce kent yaşamı üzerinde denemeyi uygun görmüştür. Yapılması düşünülen herhangi bir düzenleme ya da yenilik önce belli başlı bölgelerde denenmekte idi. Bu anlamda özellikle XIX. yüzyılın başlarında tipik Osmanlı kent yaşamında birtakım değişiklikler meydana gelmiştir. Örneğin Osmanlı yönetimi sözü edilen dönemde bütün geleneksel imparatorluklar gibi mahalli demokrasiye yabancıdır. Geleneksel devlet, otoriter olmak zorundadır gibi bir anlayış hakimdir. Geleneksel devlette yönetici sınıfın eğilimleri kadar toplumun yaşam tarzı da , demokrasiden ve geniş siyasal katılımdan uzaktır. Geleneksel devlette adalet ve iyi yönetim kavramı yönetilenlerin yönetime katılmasıyla ilgisiz bir içerik ve anlam taşımaktadır. Yönetici, sadece yönetilenin yaşam güvenliğini , can ve mal güvenliğini gözetmek zorundadır. Yönetilen de yönetime karşı görevlerini yerine getirmekle yükümlüdür.

XIX yüzyıla kadar klasik Osmanlı yönetimi taşrada ahalinin yönetime katılmasını, demokrat ve özgürlükçü bir yerel yönetimi düşünmemiştir. Zaten böyle bir istek ve mücadele yönetilenler açısından da söz konusu olmamıştır. Ancak geleneksel devletin geniş bir bölgedeki idari-mali görevlerini yerine getirmesi ve kontrolü kurması ; herşeyden önce teknolojinin gelişmemesi , bürokratik kadroların darlığından dolayı olanaksızdır. Bu nedenle klasik devir Osmanlı yönetiminde taşra halkı; vergi konusunun saptanması , vergilerin toplanması gibi sorunlarda merkezi hükümet temsilcilerine yardım ediyorlardı. Bu yerel yönetim olayının başlangıcı olmaktan çok , merkezi yönetimin arzuladığı bir usuldür.

Yerel yönetimde değişikliklere gidilmesi gerektiğine ilişkin inanç ise ; imparatorlukta XIX. yüzyıla ait bir gelişmedir. Tanzimat dönemi, idarî modernleşme ihtiyacının şiddetle duyulduğu imparatorluğun son yüzyılıdır. Bu idarî modernleşme ise kaçınılmaz olarak hukukî, kültürel, siyasal ve sosyal değişmeyle birlikte olmuştur.

İmparatorlukta, eski kurumların yerini yenilerinin alması için yapılan ilk düzenlemelerin tesadüf ettiği XIX. yüzyılın başlarını içeren bu çalışmanın amacı ise; özellikle kent tarihini aydınlatmadaki rolü çok büyük olan Şer'iyye Sicilleri ışığında XIX. yüzyıl başında Antalya Sancağı'nın idarî, sosyal ve iktisadî yapısını belirlemektir. Çalışmaya konu olan I Numaralı Antalya Şer'iyye Sicili (1808-1817) tarihleri arasını kapsamaktadır. (165x460 ebadında olup 43 varaktır ve son üç varakı boştur. Olabildiğince sağlam olmasına rağmen bazı yapraklar cildinden ayrılmıştır. Belgelerin tarih sırasında karışıklık vardır. Nesih hattı olan sicil, meşin cilde sahiptir.) XIX. yüzyıl başlarında İmparatorluğun önemli bir sancağı olan Antalya'nın bu 9 yıllık dönem göz önüne alınarak tarihi ve kültürel dokusu saptanmaya çalışılmıştır. Bu yıllar özellikle Tanzimat'a tesadüf eden, önemli değişikliklerin ve çalkantıların yaşandığı bir devreye rastladığı için, ayrıca önem taşımaktadır.

Çalışmanın metodu ise; tüm belgelerin transkripsiyonunu yaparak idarî, iktisadî ve sosyal içerikli belgelerin kendi aralarında tasnifinin gerçekleştirilmesi suretiyle belirlenmiştir. Tasnifi yapılan belgelerden, çeşitli alanlara ilişkin yorumlar çıkarılmaya çalışılmıştır. Defterin tamamının çevirisi ekler kısmında yer almaktadır.

Tüm bu belgelerden elde edilen veriler doğrultusunda XIX. yüzyılda Antalya Sancağı'nın sosyo- ekonomik profili çıkartılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın yönlendirilmesindeki katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Necdet EKİNCİ'ye ve hocam Prof. Dr. İsrail KURTCEPHEYE teşekkür ederim. Özellikle tezin çözümlenmesi aşamasında yardım ve desteğini esirgemeyen Sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Veli AYDIN'a sabrından dolayı teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. İngilizce çevirilerde ve çalışmanın yazılmasında emeği geçen sevgili arkadaşım Murat Teocan DEMİREĞER'e ve manevi desteğini esirgemeyen aileme minnettarım.

ÖZET

Şer'iyye sicilleri böyle bir araştırmada vazgeçilmez ve en önemli kaynak durumundadır. Belgeye dair her türlü kayıt burada bulunmaktadır. Şehrin yönetiminden, mahalle yönetimine kadar bir çok görevli (Mutasarrıf, Mütesellim, Kadı vb gibi) bu sicillerden tespit edilmektedir.

Antalya Sancağı'nı idari yapısı, iktisadi koşulları için yine bu bele müracaat edilmesi gerekmiştir. Şehir ve mahallelerde ki her türlü olay en ince detaylarına kadar mahkeme kayıtları, genel olarak halkın sosyal yapısı, Şer'iyye Sicillerinin konusu içerisindedir.

Tarihi seyri içerisinde Antalya iktisadi hayatında ziraatın çok önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Kayıtlara göre zaman zaman azalıp artmasına rağmen, genel olarak Antalya Sancağı'nda hayvancılığın da önemli bir tuttuğu görülmüştür.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında Antalya Sancağı'nın genelinde olduğu gibi, Antalya şehir merkezinden alınan vergiler, çeşitleri ve miktarları göz önüne alınca, şehrin genel olarak iktisadi durumunun iyi olduğunu söylemek mümkündür.

Osmanlı Devleti'nin tarihi seyri içerisinde olduğu gibi, Antalya sosyal ve iktisadi hayatı içerisinde de gayr-ı müslimlerin önemli bir tuttuğu görülmektedir. Ziraattan esnaflığa ve ithalat- ihracata kadar her sahada faaliyet içerisinde bulunan gayr-ı müslimlerin zenginliğini de sicildeki belgelerden görmek mümkündür.

İçtimaî hayat içindeki kaynaşmış hayat biçimi dönemin vazgeçilmez bir unsuru olan vakıf müesseseleriyle desteklenerek daha da uyumlu bir hale geldiği görülmektedir.

SUMMARY

The Juridical Registers form the indispensable and the most important source, providing first hand information for a research like this. Because all other kinds of records relating to this region can be found in these the names of the most of the officials who were charged (possessor, *cadi*) with the task of administration of the city and its quarters could be traced in these records.

Antalya Sancağı started in the general administrative and general economic form condition of the region it was to refer to these documents. All natures of events took place in the city and the quarters in the court jurisdictions in the rather detailed form, the general social structure of the population were contained in the above in the mentioned Juridical Registers kept for the region.

In the course of time it can be seen that garden place growing had a rather important place in economic life on Antalya. According to the records despite the increases and decreases observed according to time one can see that live stock breeding had an important place in the Antalya Sancak as well.

As observed generally during the first half XIX. th century in Antalya Sancak when one takes in to consideration the categories and amounts of taxes collected for the city center of Antalya, becomes possible to express that the economic condition of the city was perfect in general.

In the time of Ottoman State, it can be observed that the non-muslims also had an important place in the economic life of Antalya. Ranging from farming to small business to imports and exports them in the city. One based the records kept for estates of deceased persons can witness the fact that there were rich non-muslims who were involved in all phases of activity.

The common style of life in social structure has been supported by pious foundations which formed an indispensable factor in Islamic community and thus life assumed a more amicable nature and continued in harmony.

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu Tanzimat dönemi ile birlikte idarî, iktisadî, sosyal ve siyasal alanlar başta olmak üzere bir çok alanda evrilerek modernleşme sürecine girmiş bulunmaktadır. Ancak Tanzimat öncesi dönemde, klasik dönem yapısının özelliklerini de görmek mümkün değildir. Osmanlı klasik döneminin idarî, sosyal ve ekonomik alanlardaki yapısı XVII. yüzyıldan itibaren bozulmaya başlamış, gerekli tedbirlerin zamanında alınmamasından dolayı da XIX. yüzyıla gelindiğinde büyük değişimler göstermiştir. Bu değişimleri gözlemleyebilmek ve devletin idarî, sosyal, ekonomik ve siyasal koşullarını inceleyebilmek için başvurulan en önemli kaynak Şer'iyeye Sicilleridir.

Özellikle Anadolu kentlerinin toplumsal dokusunu anlayabilmek için başvurulması gereken en önemli kaynak Şer'iyeye Sicilleridir. Kentlerin sosyal dokusu, idarî merkezle olan ilişkileri, ekonomik yapıları, temel geçim kaynakları, ödedikleri vergiler vb. gibi bir çok bilgiye bu sicilleri inceleyerek ulaşmak mümkündür. Böylece hem kentlerin, dolayısıyla hem de Osmanlı İmparatorluğu'nun toplumsal dokusu belirlenecek, ekonomik ve siyasal yapısının yüzyıl içerisinde ya da ilgili dönemde gösterdiği gelişme anlaşılacaktır.

Şer'iyeye Sicilleri kadıların tuttuğu zabıtlar olup, bunlara kısaca "defter" adı verilmekteydi. Mahkemeye intikal eden her türlü yazı, belirli bir disiplin içerisinde bu deftere kaydedilirdi. Mahalli konulara ilişkin olarak, kadıların veya naiblerin verdikleri kararlar sicilin bir tarafına, merkezden gelen her türlü resmi yazılar ise sicilin öbür tarafına yazılırdı. Şer'iyeye Sicilinde yer alan kayıtları; kadı tarafından verilen hükümler, herhangi bir hadiseyi, bir şehadeti veya bir hibeyi, resmiyete geçirilmesi istenen bir hususu içeren belgeler, devlet merkezinden gelen çeşitli yazılar şeklinde tasnif etmek mümkündür. Bu genel tasniften yola çıkarak Şer'iyeye Sicillerinde yer alan belgeler şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Merkezden gönderilen her türlü ferman, berat ve mektuplar
- 2- Ümera denilen mahalli yöneticilerin çeşitli konularda sancak veya şehir meselelerini çözmek için yayınladıkları buyuruldular ile bunların icraatlarını gösterir kayıtlar
- 3- Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilamlar ile şehir yönetiminde kişi ya da çeşitli müesseseler arasında doğan anlaşmazlıkları çözümlmek için verdikleri hüccetler.
- 4- Şehrin mahalle listeleri, dini ve sosyal yapıların inşası, bakım ve tamirlerinin yapılması, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, imar işlerinde kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatları ile ilgili vesikalar.
- 5- Şehir nüfusunu, nüfusun ırkî ve dinî yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı hastalık ile tabii afetleri anlatan belgeler.

- 6- Evlenme, boşanma, kız kaçırma , alım-satım, mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili belgeler.
- 7- Şehirdeki esnaf grupları, bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarda satılan malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri ile ilgili kayıtlar.
- 8- Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları, bu vergilerin toplanmasında kullanılan avarız hanesi ile ilgili listeler.
- 9- Altın ve para meseleleriyle, çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar.
- 10- Ölen kişilerin meslekleriyle mal varlıklarını gösteren tereke kayıtları, bu kayıtlarda yer alan etnografik eşya listeleri.

Bu sayılan hususlar dışında, mahkeme tarafından önemli görülüp de sicile kaydedilen çok çeşitli konuları ihtiva eden başka belgelerde sıralanabilir. Şer'iyeye Sicilleri, o kaza bölgesine ait adlî, idarî, beledî ve melekleri alakadar eder nizamlar ile vakıf, aile hukuku, miras taksimi, askerlik vb. kararlar iç içedir. Osmanlı Devleti'nin umumi bünyesi içerisinde sözü edilen bütün bu belgeleri içerdiği için, Şer'iyeye Sicilleri büyük bir önem taşımaktadır. Bu sebeple siciller, sosyal, idarî, malî, iktisadî, ticarî, ziraî, beledî, askerî ve siyasi bakımlardan tarihin bilinmeyen taraflarını doğru olarak aydınlatma imkanı veren önemli hazinelerdir.

Konuya ilişkin yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde Hasan MOĞOL'a¹ ait , Antalya'ya ilişkin bir çok kitap ve makaleye olduğu görülmüştür. Bu çalışmalardan yararlanmakla beraber çalışmamız içinde eksik bırakılan bir takım noktalarda ilave yoluyla konu bütünlüğü sağlanmaya çalışılmıştır. Yine ağırlıklı olarak Antalya Tarihi ile ilgili çalışmalar yapan Yrd. Doç. Dr. Muhammet GÜÇLÜ'nün XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya isimli kitabı incelenmiş ancak Cumhuriyet dönemi Antalyasına oldukça geniş yer verilen bu kitaptan istifade edilememiştir. Konuya ilişkin Latif ARMAĞAN'ın yazmış olduğu XVI. Yüzyılda Teke Sancağı (Tapû-Tahrîr Defterlerine Göre), isimli eserinden ise Şer'iyeye Sicillerinde geçen köy isimlerinin sağlıklı bir şekilde okunması için faydalanılmıştır. Suraiya Faroqhi'nin XIX Yüzyılın Başlarında Antalya Limanı adlı makalesinden , Antalya gümrüğü ile ilgili saptamalar yapılırken yoğun olarak yararlanılmıştır.

Şer'iyeye Sicilinin haricinde Antalya Tarihine ilişkin çalışma yapan diğer araştırmacıların eserlerinden de faydalanılarak XIX. yüzyılın başında Antalya'nın sosyal,ekonomik ,idarî,askerî ve siyasal profili ile yerel yönetim anlayışı değerlendirilmiştir.

¹ Hasan Moğol'a ait Antalya Tarihine ilişkin çalışmalar metin içersinde ve kaynakçada gösterilmiştir

1.BÖLÜM : ANTALYA'NIN TARİHİ ve İDARİ TAŞKILATI

A - ANTALYA'NIN TARİHİ

Antalya , Akdeniz'in kuzey sahillerini kapsayan 36-06 ve 37-27 kuzey enlemleri ile 29-14 ve 32-27 doğu boylamları arasında kalan "Teke Yöresi" Adı ile bilinen mntıkanın merkezi durumundaki "Antalya Körfezi" kenarında kurulmuş bir iskan alanıdır.²

Strabon ve Homeros gibi yazarlara göre Antalya ve havalisi Milattan beş- altı bin yıl önce meskûndü. Buraların en eski sakinleri Solimlerdi Bu kavim önceleri kendi lisanı ile konuşurken sonraları Fenike, Karya ve Grek dilleriyle konuşmuşlardı Hititlilerle Mısırlılar arasında vuku bulan ve yıllarca süren savaşıardan sonra Antalya ve havalisine M.Ö VII. Yüzyılda Yunanistan ve Adalardan Grekler gelip yerleşmişlerdir Nüfusu artan ve medeniyet sahasında ilerleyen Antalya ve havalisi M.Ö. 547 yılında İranlıların ve nihayet M.Ö 334 yılında İskender'in istilasına uğramıştır³

Aslında İskender'in bu bölgeyi zaptetmekteki amacı, Küçük Asya'nın güney sahillerini Perslere karşı bir deniz üssü olarak kullanmaktı⁴ İskender'in halefleri zamanındaki karışık dönemden sonra ülkesine Pamphylia bölgesinin bir kısmına da katmış olan Bergama Kralı II. Attalos (159-138) bu yerin stratejik önemini taktir ederek burada bir şehir ve bir deniz üssü kurmuştur. Böylece Antalya'nın M.Ö. 159-138 tarihlerinde hüküm sürmüş Bergama Kralı II. Attalos tarafından kurulduğu "Attalia, Atalia ve Adalya" adlarının da buradan geldiği tahmin edilmektedir. Limanın elverişli tabii şartları orada daha evvel küçük bir liman şehrinin bulunması ihtimalini kuvvetlendirmektedir.⁵

Tabii limanlarıyla özel şartlara sahip Antalya komşu beldeler arasında kısa zamanda gelişerek onları gölgede bırakmıştır. Bir müddet sonra Attalitlerin arazisi, Roma İmparatorluğu'na intikal edince şehir korsanlarının eline geçmiştir. Ancak bu korsanlarının M.Ö. 79'da Isauricus lakabıyla bilinen konsül P. Sevilius tarafından kovulmasıyla, Roma'nın fiili hakimiyeti başlamıştır. M.S. 43'de Claudius zamanında Roma eyaletleri

² Rifat Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", XI. Türk Tarih Kongresi, 5-9 Eylül 1990, s 1369.

³ Cemil Toksöz, Antalya, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1959, s.20.

⁴ Hüseyin Çimrin, Antalya, Tuğrul Matbaası, İstanbul, 1982, s 45.

⁵ Toksöz, a.g.e. , s 20.

arasına katılmıştır. Bizans devrinde Antalya'nın önemi gittikçe artmış ve şehir Akdeniz havzasında faal bir ticaret limanı haline gelmiştir.⁶

Hatta bu özelliği sebebiyle daha VII. Yüzyıldan itibaren Arap akınlarına uğradı. 860'da Halife Mütevekkil'in donanma kumandanı Fazl b. Karin, şehri ele geçirdi. Ancak bu hakimiyet uzun sürmedi. Türklerin Anadolu'yu fethi sırasında Süleyman Şah burayı aldı ve şehir 1103'e kadar Selçuklular hakimiyetinde kaldı. 1103'de Bizans İmparatoru Alexis Komnenos'un kuvvetleri tarafından geri alındı. Bundan sonra Bizans ve Türkler tarafından birkaç defa el değiştirdi. 1120'de Yohannis Komnenos burayı tekrar Bizans hakimiyeti altına aldı. Bu sıralarda şehir önemli bir ithalat-ihraçat limanı durumunda olup Avrupa ve Mısır ticaret gemilerinin uğrak noktasıydı. Bu sebeple Antalya'da Bizans hakimiyeti döneminde de bir müslüman tüccar kolonisi mevcuttu. II. Haçlı seferi sırasında bir müddet haçlı kuvvetlerine üs vazifesi gördü. (1148) 1181'de II. Kılıçarslan'ın bu önemli ticaret merkezini geri alma teşebbüsü başarılı olamadı. Latinlerin İstanbul'u zaptından sonra Bizans İmparatorluğu taksim edildi ve Abdo Brandini adlı bir İtalya'nın eline geçti. Ardından I. Gıyaseddin Keyhüsrev kaleyi kuşattı ise de Kıbrıs'dan yardım gelmemesi yüzünden burayı zaptedemedi, ancak abluka altına aldı. Nihayet 5 Mart 1207'de Latin idaresinden memnun olmayan Rumlar'ın da desteğiyle fethi gerçekleştirdi. Mübarizüddin Er-Tokuş'u valiliğe ve subaşılığa getirdiği gibi şehre bir kadı, imam, müezzin, hatip tayin etti; ayrıca kalenin surlarını onarttı.⁷

Fakat bu Türk hakimiyeti de 1215 tarihinde Gautier de Montbeliard tarafından kesintiye uğratıldı. Kıbrıs'dan getirdiği askerlerle şehri alan Gautier, Türkleri kılıçtan geçirdi. Şehir bu kanlı el değiştirmelerden sonra ancak, Anadolu Selçuklu Sultanı I. İzzettin Keykavus tarafından kesin Türk egemenliğine sokulup Frenk ve Hıristiyanlardan temizlenebildi.⁸ Selçuklu ordusu kuşatılan şehre 22 Ocak 1216 tarihinde girdi. İzzettin Keykavus, bu zaferi fetihnamelerle her yere bildirdi.⁹

Şehrin idaresini yine Mubarizeddin Er-Tokuş'a bırakmıştır. Antalya şehri surlarındaki kitabede de şehrin Gıyaseddin Keyküsrev tarafından fethedildiğini, fakat belde

⁶ Hasan Moğol, "Antalya'nın Fethi ve Türk Mührünün Vuruluşu", *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı*, İstanbul, Aralık 1993, s. 135.

⁷ Feridun Emecen, "Antalya", *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. III, İstanbul, 1991, s. 233.

⁸ Özdemir, a.g.m., s. 1370.

⁹ Tuncer Baykara, "Bir Selçuklu Şehri Olarak Antalya", *Antalya IV. Selçuklu Semineri (Bildiriler)*, T.C. Antalya Valiliği Yayınları, Antalya, 1993, s. 40.

halkının sonradan isyan ettiği, Sultan İzzeddin Keykavus'un sayısız askerleriyle şehri karadan ve denizden kuşatarak fethettiği bildirilmektedir¹⁰

Antalya, Selçuklular zamanında önemli bir merkez haline getirildi. Surlar genişletilip, yeni ilaveler yapılırken, denizden azami derecede istifade etmek amacıyla rıhtım tamir edilip genişletildi. Yeni tersane kuruldu. Selçuklu deniz kuvvetlerinin merkezi haline getirilip, Sahil Beyliği'nin ikamet yeri oldu. İdari ve siyasi açıdan ise kış aylarında "Alaiyye" ile beraber ikamet merkezi oldu¹¹ Bu çağda imar faaliyetleri Alanya ve Antalya'nın içinde, Antalya ve Antalya'yı Konya ve Beyşehir'e ve kıydan Anamur ve Mut'a bağlanan yollar üzerinde devam etmiştir.¹²

Bu tarihten sonra Selçuklu sultanları "El Bahreyn" unvanını kullanır oldular.¹³ Burada bir tersane kuruldu ve Anadolu Selçuklularının Akdeniz donanmasının merkezi oldu. Sultan I. Alâeddin Keykubad, Akdeniz'de Antalya'nın yanında ikinci bir ticaret limanı ve askeri üs elde etmek gayesiyle, Rumların Kalonoros, Avrupalıların Candelore, Kandolor (Keloyorus, Köragezyum) dedikleri, Kyr Vart Adında bir Rum'un hakim olduğu beldeyi ve Antalya Subaşı Mübarizeddin Er-Tokuş kumandasındaki donanma ile iki ay kadar süren bir kuşatma neticesi feth etmiştir (1223) Şehir birkaç yıl içinde yeniden inşa edilerek sultanın adına izafeten "Alaiyye" adını aldı (1226) . Ve burada bir tersane kuruldu, donanma oluşturuldu ve sultan haleflerinin kışlık merkezi oldu. Keykubad, Alaiyye'nin fethinden sonra kışlamak üzere Antalya'ya giderken yol güzergahı üzerindeki Alara kalesini de teslim almıştır.¹⁴

Alaeddin Keykubad'ın imarçı yönü, XV. ve XVI. yüzyıl Osmanlı kaynaklarında da yaşamıştır. Mehmed Neşri eseri kitab-ı Cihannüma'da Alaeddin Keykubad'ın "On dokuz pare şehir yaptırdığını" yazmaktadır. Ünlü Osmanlı bilgini, Kemal Paşazade de, Alaeddin Keykubad'ın imarçı yönünü belirterek, O'nun Konya ,Sivas ve Erzincan'ı da inşa ettiğini belirtir. Yukarıda belirtildiği üzere Alaeddin Keykubad'ın Alaiyye üzerinde de imara ilişkin

¹⁰ Abdülkadir Yuvalı, "Türkiye Selçuklular Döneminde Antalya'da Ticari Hayat", Antalya IV. Selçuklu Semineri (Bildiriler), T.C. Antalya Valiliği Yayınları, Antalya, 1993, s. 97.

¹¹ Özdemir, a.g.m.,s.1370.

¹² Antalya Şehir Rehberi, s.10.

¹³ Süleyman Fikri Erten, Antalya Livası Tarihi, Altın Portakal Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, No:3, Antalya, 1997, s.66

¹⁴ Hasan Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, Mehter Yayınları, Ankara, 1991, s.21.

faaliyetleri olmuş ve kalenin üzerinde adeta deniz ile ilişkisiz gibi olan şehir, denizle bağlantılı hale getirilmiştir.¹⁵

XIII yüzyılda Ortadoğu ve Avrupa arasında gelişen ticari faaliyetlerin odak noktasını teşkil eden Anadolu'nun güney kervan yolları Ermeniler'den Akdeniz'deki müslüman tacirler de Haçlılar'dan şikayetçi idiler. Bunun üzerine yolların emniyetini sağlamak gayesiyle sefer düzenleyen Keykubad, Mübarizeddin Er-Tokuş kumandasında Antalya'dan hareketle gönderdiği Selçuklu donanması ve ordusuyla Manavgat'tan Silifke'ye kadar olan sahil kalelerini fethetmiştir (1225).¹⁶ Antalya ve civarı, Selçuklu Devleti'nin zayıflaması üzerine Isparta ve Teke Bölgesine hakim olan ve Dündar Bey'in idaresindeki Hamidoğulları'nın eline geçti. Dündar Bey daha sonra Antalya'yı kardeşi Yunus Bey'e verdi ve böylece Hamidoğulları'nın Teke kolu ortaya çıkmış oldu. Bölgedeki Hamidoğulları hakimiyeti, Daha sonraları Antalya'ya sahip olan Mehmet Bey'in, Kıbrıslı Latinlerle amansız bir mücadeleye girişmesine kadar devam etmiştir. Kıbrıs kralı Pierre, 24 Ağustos 1361'de şehri ele geçirerek Tekeoğullarını geri çekilmeye mecbur etmiştir. Mehmed Bey'in Antalya'yı tekrar ele geçirme teşebbüsleri uzun mücadeleler sonunda başarıya ulaşmış ve 14 Mayıs 1373'te buraya yeniden hakim olmuştur.

Osmanlı kaynaklarında Teke Bey olarak geçen Mehmed Bey 'den sonra bir müddet daha Tekeoğulları'nın hakimiyetinde kalan şehir nihayet Yıldırım Beyazid tarafından zaptedilerek muhafızlığı Firuz Bey'e verilmiştir.¹⁷

Böylece Antalya, Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra Hamidoğulları'nın ve bu beyliğin bir kolu olan Tekke Beyliği'nin sınırları içinde kalmış ve nihayet 1392 'de Yıldırım Bayezid tarafından Osmanlı sınırları içine katılmıştır.¹⁸ Osmanlı idaresine Alaiyye Kalesi ise savaşız geçmiştir.¹⁹

Yıldırım Bayezid'in Antalya'yı fethi, çeşitli kaynaklarda şu şekilde geçmektedir. Aşık Paşa Tarihi'nde "Bayezid Han'ın askerlerini toplayarak, Teke ilinden dolaşıp Karaman'a gittiği" yazmaktadır. Yine bu olay Kemal Bey tarihinde şu şekilde anlatılmaktadır:

¹⁵ Tuncer Baykara, "Alaeddin Keykubad'ın İmar Faaliyetlerinde Antalya ve Alaiye'nin Yeri", **Antalya II. Selçuklu Eserleri Semineri**, (26-27 Aralık 1987), Damla Ofset, Antalya, 1988, s.10

¹⁶ Hasan Moğol, **Antalya Tarihi**, Mehter Yayınları, Ankara, 1997, s.43.

¹⁷ Emecen, a.g.m., s.233.

¹⁸ Ahmet Refik İnci, **Köyüm Sarılar**, Yayıncılık Matbaası, İstanbul, 1988, s.32.

¹⁹ **Antalya İl Yıllığı**, s.38.

“Sultan Bayezid Tekeoğlunun ortadan kaldırılmasını Karamanoğluna göre tercih etmişti. Tekeoğlu, Padişahın yalnız hücum sesleri ile kaçmış ve Tekelioğlunun elindeki yerleri Padişah kılıç çekmeksizin zaptettikten sonra bir eyalet şekline getirerek Aydın’ın fethi ve Eflak halkının cezalandırılmasında başarı göstermiş olan Firuz Bey’e vermiştir.²⁰

Osmanlı Sultanı Yıldırım Bayezid’in 1402’de Timur’a karşı yaptığı savaşı kaybetmesi üzerine Timur’a tabiyetini arz eden Osman Çelebi Bey , Antalya hariç olmak üzere beyliğine sahip çıkarak Korkudeli’ni kendisine merkez yapmıştır. Osman Çelebi ocak 1423’de yeni Osmanlı hükümdarı II Murad’ın dahili karışıklık ile meşgul bulunduğu bir sırada Karamanoğlu II Mehmed Bey’le birleşerek Antalya’yı geri almak istemiştir. Durumu öğrenen Teke-Karahisar’ında subaşı olan Firuz Bey oğlu Hamza Bey Antalya’ya gelip halk ile müşavereden sonra, bunların birleşmelerine meydan vermeyerek , Korkudeli’ne ani bir gece baskını yapmıştır. Osman Çelebi’yi öldürerek maiyetindeki Türkmenleri dağıtma neticesi, 110 sene iktidarda kalan ve 1301’den 1423’e kadar Korkudeli’nin başkentlik yaptığı Teke Oğulları Beyliği sona ermiştir.²¹

Osmanlı döneminde Antalya son bir defa daha yabancı saldırısına uğradı Uzun Hasan’a yardım maksadıyla hazırlanan ancak gerçek hedeflerinin Osmanlı ticaretine darbe vurmak olduğu anlaşılan bir Haçlı donanması, 1472’de Antalya üzerine yönelerek burayı kuşattı. Limanı koruyan zincir kırıldı, şehrin dış mahalleleri yakıldı ve eşya depolarındaki baharat ve kıymetli kumaşlar yağmalandı; ancak surlar aşılamadı ve Haçlı donanması geri dönmek zorunda kaldı.

Osmanlı hakimiyeti döneminde Teke-ili adlı sancağın merkezi olan Antalya’da Osmanlı hanedanına mensup şehzadeler de idareci olarak bulundular. Nitekim Yıldırım Bayezid Teke-ili’ni oğlu İsa Çelebiye vermişti. Ayrıca II Bayezid’in oğlu Korkut , Teke Sancağı Beyi olarak 1502’den 1509’a kadar Antalya’da oturmuş ve saltanat mücadelesini buradan sürdürmüştü. Bu mücadele esnasında bir ara Mısır’a geçmiş ancak daha sonra yeniden Antalya’ya dönmüş tam bu sıralarda Teke bölgesinde patlak veren Şahkulu Baba Tekeli İsyanı ile uğraşmak zorunda kalmıştı. Şahkulu İsyanı Teke-ili bölgesinde dolayısıyla Antalya yöresinde büyük tahribata yol açtı Kıbrıs harekati sırasında, 19 Haziran 1570’de Kaptan-ı derya Piyale Paşa ve Lala Mustafa Paşa birkaç parça gemi ile buraya gelerek asker sevki için Antalya İskelesi’nin müsait olup olmadığını kontrol ettiler. Kıbrıs’ın fethinden

²⁰ Erten, a.g.e., s 67.

²¹ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s 26.

sonra ise Osmanlılara karşı koyan Kıbrıslı Hıristiyanların üç yüz kadarı adadan sürülerek Antalya'ya iskan edildi.

XVII. yüzyılın ortalarında devletin içinde bulunduğu karışık durumdan faydalanmak isteyen ve Abaza Hasan Paşa isyanını fırsat bilen Körbey Mustafa Paşa'nın isyanı şehri de etkisi altına aldı. İsyanı bastırmak üzere Antalya'ya karadan ve denizden kuvvetler sevk edildi. Nihayet Körbey Mustafa'nın Antalya halkı tarafından hükümet kuvvetlerine teslim edilmesiyle isyan bastırılmış oldu (1659). Bundan sonra XIX. Yüzyıl başlarına kadar şehirde önemli bir hadise meydana gelmedi. Ancak II. Mahmud döneminde, daha önce öldürülen kadı Abdurrahman Paşa'nın mallarını geri vermeyen mütesellim İbrahim Bey'in Antalya Kalesine kapanması üzerine buraya kuvvetler sevk edildi. Antalya denizden ve karadan kuşatıldı, sonunda şehre girilerek İbrahim Bey yakalanıp öldürüldü. Şehir ve civarı 29 Nisan 1919'da Mondros Mütarekesi uyarınca İtalyanlar tarafından işgal edildi. İki yıl kadar süren bu işgal, 1 Haziran 1921'de İtalyanların şehri boşaltmasıyla sona erdi. Antalya, Cumhuriyet döneminde aym adlı ilin merkezi oldu.²²

B-ANTALYA'NIN İDARİ TEŞKİLATI

Kentlerin belirgin özelliklerinden birisi hiç şüphesiz aynı zamanda birer yönetim merkezi olmalarıdır. 19. Yüzyıl kentlerinin önde gelenleri ya eyalet ya da sancak merkezleridir. Bilindiği gibi klasik Osmanlı düzeni dediğimiz yönetim biçiminde İmparatorluk geniş bir takım eyaletlere bölünmüştü. Eyaletler birkaç sancağın bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştu. Eyalet yönetimi "Beylerbeyi" denilen üst düzey yöneticiye bırakılmıştı. Sancaklar ise "Sancakbeyi" denetiminde idi.²³

Sancağın en üst yetkilisi, tayin yoluyla atanan, idari ve askeri görevleri yürüten "Bey", "Muhafız", "Mutasarrıf" veya "Mütesellim" dir. İkincisi ise adli vazifesi yanında çeşitli yetki ve sorumlulukları da bulunan "Kadı" dır. Osmanlı toprakları, eyalet ve sancak adıyla idari-askeri kısımlarla beraber kaza adı verilen şer'i idare birimlerine ayrılıyordu. Kazalardan daha küçük olan yerler "nahiye" adını almakta idi. Daha küçük birimleri oluşturan köyler ise sancak merkezine, kazalar ve nahiyelere bağlıydı. Mahalleler ise, yerleşim yerlerinin en küçük birimleri idiler.

²² Emecen, a.g.m, s 234.

²³ Musa Çadırıcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, İTK Yayınları, Ankara, 1997, s 10.

19. Yüzyıl başlarında Teke Sancağı olarak adlandırılan Antalya Sancağı; nefs-i Antalya denilen merkez Antalya, ona bağlı kazalar ve nahiyeler ve her birine bağlı bir çok köyden oluşmaktadır.²⁴

19. Yüzyıl başlarında Antalya Sancağına bağlı kazalar şunlardır:

1-Nefs-i sehri Antalya

2-Serik

3-Beşkonak

4-Bucak

5-Kızılkaya

6- Elmalı

7-Kaş

8-Kalkanlı

9-Finike

10-İğdir

Bu sancaklara bağlı nahiyeler ise şunlardır:

1-Beşkonak

2-Kara Öz

3-İstanos

²⁴ Moğol, Antalya Tarihi, s 89.

I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilindeki, XIX. Yüzyılda çeşitli vergi harç ve masraflarını Antalya köylerinde dağılımı gösteren belgelerden anlaşıldığına göre Antalya'ya bağlı köyler şunlardır:

Ali Fahreddin-i Kebir

Ali Fahreddin-i Sağır

İmecik

Yazır Kardıcı

Sekice

Kundu

Avcıbayırı

Çaykenarı

Sund

Fıgla

Çıvgalar

Çirkinoba

Karakoyunlu

Beğış

Kurtlar Karamanı

Taşkesiği

Avdan

Akkilise

Andiye

Balıklı Kebir

Balıklı Sağır

Karkın

İnhan

Ekşili

Dere

Sülekler

Yaka

Yeltan

Şerafeddin

Bayır

Mamtlar

Garibce

Karakuyu

Bıyıklı

Çakılı

Kızılı

Şam

Sımandır

Geyik Bayırı

Yuva

Köseler

Kındıra

Çukurca

Bağçe

Leylek

Ürkütlü

Kevzer

Durali

Osmanhalifeler

Sokullu

Solak

Dumanlar

Belek

Karkalık

Karadiğın

Bayat

Mirahor

Haymana

Çığlık

Cema' at-ı Millu

Karaman

Güzelim Asi Karaman

Sülekler

Şehr-i Karakoyunlu

Akçeaniş

Manay

Çıyıklı

Yeleme

Alaylu

Sığırlık

Viran Şehir

Gürün

Minecik

Antalya Şer'iyeye Sicillerindeki vergi kayıtlarına dayanılarak bu köylerden başka yine sancağa bağlı olan şu köyler tespit edilmiştir:

Nefs-i Şehri Antalya'ya bağlı: Ahatlı, Duacı, Keşirler, Koyunlar, Topallı, Varsak, Yukarı Karaman, Cihadiye, Hacı Celiller, Hatipler, İhsaniye, Kayadibi, Kurşunlu, Çakırlar, Aşağı Karaman, Bahtlı, Çitdibi, Hisar Çandır, Yarbaş, Çandır, Hurma, Başköy, Camili, Çıglık, Dereli, Ilıca, Kara Develiler, Kızıklı, Kirişçiler, Kovanlık, Yağca, Yeşilbayır, Kemer, Çamyuva Ovacık, Ulupınar, Aslanbucak.

Elmalı Kazasına bağlı: Bayındır, Subaşı, Beyler, Semahöyük, Eğmir, Eskihisar, Avlan, Hacı Yusufklar, İmircik, Karamıkı, Macun, Mursal, Pir Hasanlar, Salur, Yakaçiftlik, Yalnızdam, Afşar, Ahatlı, Armutlu, Değirmen, İslamlar, Kızılca, Sarılar, Teke, Müren, İlyığı, Çobansa, Çukarelma, Dire, Karaköy, Ovacık, Gilevge.

Finike Kazasına bağlı: Akçaalan, Alacadağ, Dağbağ, Alasın, Günçalı, Hallaç, Hasköy, Çavdır, Yazır, Yuvalılar.

Kaş kazasına bağlı: Ağullu, Ahatlı, Akörü, Bayındır, Belenli, Boğazcık, Çerler, Çeşme, Çukurbağ, Dere, Gömbe, Karadağ, Kasaba, Kılınçlı, Kızılağaç, Ortabağ, Pınarbaşı, Sarılar, Uğrak, Yuva, Eynihal, Gökyazı, Beymelek, Çağman, Davazlar, Uçağız.

Serik Kazasına bağlı: Ahmediye, Akbaş, Akınlar, Aşağıçatma, Aşağıkocayatak, Belek, Berendi, Boğazak, Bucak, Burmahancı, Böğüş, Cumalı, Çanaksı, Çakallık, Çandır, Emirceler, Eskiörük, Zayımlar, Karadayı, Karataş, Karıncalı, Kızıllar, Kumköy, Kürüş,

Sarıbalı, Satırlı, Üründü, Yanköy, Yukarıkocayatak, Zırlankaya, Gebiz, Abdurrahmanlar, Akçapınar, Aşağıoba, Çatallar, Dorumlar, Hacı Osmanlar, Haskızılören, Kırbaş, Kozan, Nebiler, Tekke, Yukarıçatma, Yunaklar.

İğdir Kazasına bağlı: Belen, Beykonak, Adrasan, Çayıçi, Savrun, Çalka, Kavak, Yazır, Salur, Sarıcasu, Yenice, Büyükalın, Dereköy, Gölcük, Karaağaç, Karacaören

Bucak Kazasına bağlı: Çamlık, Sığırlık, Yenice, Dutalan, Üzümlüpınar, Kuyubaşı

Kızılkaya Kazasına bağlı: Ürkütlü, Heybeli, Boğazköy.

Kalkanlı Kazasına bağlı: Aklar, Bezirgan, Çamlıköy, Çavdır, Çayköy, Gelemiş, İslamlar, Kınık, Sarıbelen, Üzümlü, Yuvacık

İstanos Nahiyesine bağlı: Akkilise, Avdan, Bayat, Beyiş, Yeleme, Ali Fahreddin-i Kebir, Ali Fahreddin-i sağır, Datköy, Dereköy, Karadiğın, Kevzer, İmecik, İmrahor, Karabayır, Karataş, Kargalık, Karkın, Köseler, Sülekler, Taşkesiği, Simandır, Yazır, Zivint, Belenköy, Çaykenarı, Fiğla, Çukurca, Garıbcı, Karakuyu, Leylek, Yaka, Yalınlıgediği, Andiye, Yelten, Piyadın, Çıvgalar, Bahçeyaka, Göçerler, Kayabaşı, Kırkpınar, Kızılaliler, Kozağacı, Küçükülü, Mamatlar, Nebiler, Osman Halifeler, Söğüt, Manay, Yeşiloba

Beşkonak Nahiyesine bağlı: Bozyaka, Aladana, Ballıbucak, Burmahan, Değirmenözü, Düzağaç, Karabük, Kızılcaköy, Tazi.²⁵

XIX yüzyılda Antalya I numaralı Şer'iyye Sicilinden elde edilen verilere göre Antalya şehrinin mahalleleri ise şöyledir

Cami-i Atik

Kara Dayı

Ahi Kızı

Tuzcular

²⁵ Moğol, Antalya Tarihi, s.97.

Ahi Yusuf

İskender

Çullah Kara

Hacı Balaban

Hatib Süleyman

Mecdeddin

Kızılsaray

Kara Çallu

Tahl Pazarı

Divan Yeri

Kiçi Bali

Sağır Beğ

Aşık Doğan

Demirci Süleyman

Bali Beğ

Arab Mescidi

Şeyh Şüca

Araban

Kızıl Harım

Çavuş Bağçesi

Sofular

Şeyh Sinan

Demirci Kara

Baba Doğan

Cami-i Cedid

Kirişçiler

Meydan

Yüksek

Makbul Ağa

Takyeci Mustafa

İğdir Hasan

Kışlak

1-Mutasarrıf

Bir sancağın en üst seviyesindeki devlet görevlisi olan ve genel olarak vezir rütbesine sahip paşalardan seçilen “mirmiran”, “vezir-i ma’aliye”, “devletlü” vbg. sıfatlarla anılan mutasarrıf, aynı zamanda bir veya birden fazla sancağa idareci olabilmekte idi²⁶

I numaralı Antalya Şer’iyye Sicilinin kapsadığı dönem itibariyle (1808-1817) mutasarrıflık vazifesinde es-Seyyid Mehmed Emin Vahid Paşa’nın bulunduğu ve bu göreve 1813 yılında geldiği görülmektedir.²⁷ Yine 1231 (1816)’de Derviş Paşa’nın, 1232 (1816-1817)’de Hafız Ali Paşa’nın Teke ve Hamid Sancakları mutasarrıfı olduğu görülmektedir²⁸ 1232 (1816-1817)’de Ahmed Şükrü yalnız Teke mutasarrıfı olarak görev yapmakta iken; 1233 (1817-1818)’de Mahmud Paşa, 1234 (1818-1819)’de Vezir Rauf Mehmed Emin Paşa, 1236 (1820-1821)’da Hacı Mustafa Paşa, 1236 (1820-1821)’da Nasuhizade Hacı Süleyman Ağa, 1237 (1821-1822)’de Kara Osmanzade Mehmed Paşa, 1239 (1823-1824)’da Hacı Ali Paşa, Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı olarak görev yapıyordu. 1241 (1823-1824)’de Niş Muhafızı Vezir Osman Paşa Teke mutasarrıflığında bulunmuştur.²⁹

1241 Muharrem (1825 Ağustos)’inde Teke mutasarrıfı olan Hasan Paşa aynı zamanda İzmir muhafızı idi. Yine 1242 (1826-1827)’de Vezir Hüseyin Paşa’nın Saruhan, Suğla, Hamid Sancakları ile birlikte Teke sancağının da mutasarrıflığını yaptığı görülmektedir.³⁰ 1243 (1827-1828)’de Ömer Kaşif Paşa yalnız Teke mutasarrıfı iken; 1245 (1829-1830)’de İbrahim Paşa’, 1247 (1831-1832)’de Hacı Süleyman, Teke ve Hamid Sancakları mutasarrıfı olarak görev yapmaktadırlar. 1247 (1831-1832)’de Teke mutasarrıfı Yusuf Paşa, aynı zamanda Antalya muhafızıdır.³¹ 1248 (1832-1833)’de Hacı Osman Hayri Paşa bazı belgelerde mutasarrıf, bazılarında muhassıl olarak görülmektedir. 13 Cemaziye’l- evvel 1250 (17 Eylül 1834) tarihiyle kayıtlı iki ayrı fermanın ilkinde “mutasarrıf”, ikincisinde ise “muhassıl” kaydı vardır. Bu durum Hasan Moğol’a göre “Ancak katibin dikkatsizliğinden kaynaklanan ve sehven yapılmış bir hata olarak” belirtilmiştir.³² Teke Sancağı mutasarrıfı el-Hac Osman Hayri Paşa 1253 senesine kadar görevde kalmıştır. 1253

²⁶ Rifat Özdemir, XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara (Fiziki, Demografik, İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapısı), 1785-1840, Ankara, 1986, s. 143

²⁷ Antalya Şer.Sic., I, 10a.

²⁸ Süleyman Fikri Erten, Antalya Tarihi, Antalya, 1948, s 91-92

²⁹ a.g.e., s 93

³⁰ Hasan Moğol, “Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat”, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, Aralık, 1992, s.146.

³¹ Erten, Antalya Tarihi, s.93.

³² Moğol, “Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat”, s.146.

(1837-1838)'de Necip Mustafa Paşa Teke ve Hamid mutasarrıfıdır. 1256 (1840-1848)'de Hasan Paşa Teke ve Hamid Sancakları feriki ve aynı zamanda Antalya mutasarrıfı idi. Yine 1256 Şevval (1840 Kasım)'da Teke mutasarrıfı Ali Bey'dir. Teke sancağı mutasarrıfı makamında son olarak 1256 (1840-1841)'da Mehmed Salih, 1267 (1850-1851)'de İbrahim Efendi görülmektedir.³³

Anlaşılabileceği üzere, mutasarrıfların görev süreleri fazla uzun olmamıştır. Şer'iyye sicillerinden elde edinilen bilgilere göre, bunun sebebi, siyasi çalkantılar, merkeze gelen şikayetler, idari görevlerdeki suistimallerdir.

XVIII ve XIX Yüzyıllarda, vezir rütbeli Paşaların çoğalması, devletin tevcih işlerini oldukça zorlaştırıyordu. Bazen, mansıba uygun sancak tevcihini mümkün olmadığından yürütülen bir görevin yanında başka bir sancak ek olarak tevcih edildiği gibi, bir veya birden fazla sancağın birleştirilerek tevcih edildiği de oluyordu. Bu uygulamanın bir uzantısı olarak sancak, bazen muhafızlık şartıyla, bazen yürütülen göreve ek olarak, bazen de tek başına ya da birden fazla sancakla birleştirilerek, genellikle arpalık olarak vezir rütbeli paşalara tevcih ediliyordu.³⁴ Mutasarrıflar, Padişah tarafından fermanla atanmakta idiler. Fermanda o livada bulunan kadı ve naiblere hitab edilerek, ismi belirtilen paşanın sancağı mutasarrıf olarak atandığını belirtip bütün görevlilerin yeni mutasarrıfa itaat etmeleri, emirlerine uymaları istenmekteydi.

Bu şekilde atanan mutasarrıf ek görevinden dolayı sancağı gelmeyecek ise, kapu kethüdası arzıyla ya da kapusundaki güvendiği adamlardan veya dışarıdan ismini verdiği bir kişinin sancağı mütesellim tayin edilmesini ve tayin edilen mütesellimin, kendi adına sancağı yönetip, vergileri toplamasını padişahı istemekteydi. Genellikle mutasarrıfın bu isteği kabul edilerek, kadı ve naiblere yazılan bir fermanla, ek görevi bulunan mutasarrıfın sancağı gelemeyeceği ve yerine kendi arzıyla tayin ettiği mütesellimin işleri yürüyüp, vergileri toplayacağı belirtilmekteydi. Kendisinin veya mütesellimin atanması kesinleşen mutasarrıfın, sancakta bulunan kadı, naib, zabitan, işleri ile vücuh-u ahaliye hitaben bir buyruğı yayımlayarak, kendisinin sancağın mutasarrıfı olduğunu, görevi sebebiyle sancağı gelemeyeceğini, yerine ismini belirttiği kişiyi mütesellim tayin ettiğini belirterek, emirlere uyulmasını, sancak işlerinin aksatılmamasını istemekteydi.³⁵

³³ Erten, *Antalya Tarihi*, s.92

³⁴ Çadırcı, a.g.e., s.10-11.

³⁵ Moğol, *19. Yüzyılın Başlarında Antalya*, s.45.

1229 senesinde Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı olan vezir es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa da görevini muhtemelen başka bir vazife sebebiyle, Teke sancağının idaresini 1230 senesinde mütesellim olarak tayin ettiği Osman Ağa vasıtasıyla sürdürmüştür. Bu tarihten itibaren Osman Ağa, Teke sancağı idaresini es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa adına yürütmüştür.³⁶

Burada dikkat çeken önemli bir başka nokta ise mutasarrıfın görevini mütesellime devretmiş olduğu halde, mütesellimin adının mutasarrıfla birlikte anılması ve mutasarrıfın mütesellimi olduğunun özellikle belirtilmesidir. Bu da, mütesellimin yürüttüğü idari ve mali işlerin, mutasarrıfın adına olduğunun delilidir. Eğer, sancağa atanan mutasarrıfın ek bir görevi yoksa, kendisi gelerek, sancağı bizzat idare edeceğini, bütün sancak görevlilerine hitaben bir buyruldu ile ilan ederdi³⁷

Şer'iyye Sicilleri üzerinde yapılan araştırmalarda XVII. Yüzyılın başlarında, 1824 tarihine kadar sancağa atanıp bilfiil göreve gelen sancak beyi veya mutasarrıfın, etrafındaki taifesi için ve aynı zamanda resmi daire olarak da kullanılmak üzere büyükçe bir bina kiralandığı görülmektedir.³⁸

I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilindeki bir belgeye göre de, 1229 (1813-1814) senesinde Teke ve Hamid sancakları mutasarrıflığına ait bir sarayın bulunduğu ve bu saraya yapılan masrafın, Teke sancağına harc ve sarf olunan mebalığın içerisinde kayıtlı olduğu görülmektedir. Buna göre 1229 (1813-1814) senelerinde Antalya mutasarrıfının resmi daire olarak kullandığı saray tamirine 665 guruş ayrılmış ve bu tutar sicildeki masraf defterine mutasarrıfın izni dahilinde geçilmiştir. Böylelikle sancağa yapılacak masrafların, mutasarrıfın izni dahilinde gerçekleştiği anlaşılmaktadır.³⁹

Gerek III Selim ve gerekse II Mahmud, mutasarrıfların bilgili, tecrubeli ve güvenilir kişilerden seçilmelerine özen göstermişler ve atadıkları mutasarrıfları da geniş yetkilerle donatmışlardır. Buna göre mutasarrıf ve valiler taşra yönetiminde deneyim kazanmış doğu ile eğriyi ayırmaya muktedir, dindar kimseler arasından seçilip atanacaklardı. Artık kaynağı belirsiz, ehliyetsiz, derebeyi durumu bilinmez kimselere vezirlik verilmeyecekti.⁴⁰ Atadıkları sancakların en yetkilisi olan mutasarrıflar sancağın her türlü problemini çözmeyi bir görev

³⁶ Antalya, Şer.Sic.,I, 3b.

³⁷ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.46.

³⁸ Moğol, "Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat", s.148

³⁹ Antalya Şer.Sic., I,2b

⁴⁰ Çadırcı, a.g.e., s.12.

bilip, idari, askeri, mali ve sosyal muhteviyatlı bir çok konuya el atarak çözüm getirmeye çalışmışlardır.

Mutasarrıflar Divan-ı Hümayun'un küçük bir modeli durumunda olan "Divan" kurup, sancakta meydana gelen bir çok değişik davalara burada bakar, hasım tarafları burada dinler ve anlaşmazlıkları sonuçlandırır. Kurulan bu divana mahkemeyi temsilen bir kâtip katılıyordu.

Mutasarrıflar, çağrıldıkları vakit emrindeki kapu halkı ile savaşa girmekle yükümlü oldukları gibi, mukataaların denetimi ve iltizam işleri ile de doğrudan ilgileniyorlardı.⁴¹ Şehirde bulunan dini ve sosyal yapıların, su yollarının tamir ettirilmesi, herhangi bir tabii afet anında halkın ihtiyacı olan temel gıda maddelerinin temini, sancak içinde ihtiyaç duyulan görevlilerin atanması ve merkezden atanmaları için "takrir" yazılması, esnafın sattığı mallara "narh" konulması gibi idari, askeri, iktisadi ve içtimai içerikli işlerle meşgul oluyorlardı. I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde mutasarrıfın narh koyma yetkisini örnekleyen bir belgede ekmek satış fiyatı yetmiş beş dirhem iki para olarak belirlenmiştir.⁴²

İdari vazifeleri ile birlikte askeri vazifeleri de yüklenmiş bulunan mutasarrıfların elinin altında askeri mühimmatın bulduklarını da görülmektedir. Söz konusu mühimmatın tertip ve irsali, ferman gereğince oluyordu. Antalya'da da XIX. Yüzyıl başında mevcut cephane miktarı mutasarrıf tarafından tespit edilip merkeze bildirilmiştir.⁴³ Bunlara göre Antalya sancağında mevcut olan toplam cephane miktarı hem Şer'iyye Sicillerine kaydediliyor hem de merkez, sancağın sahip olduğu askeri mühimmatın miktarından haberdar oluyordu.

2-Mütesellim

XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren valiler, bazen de sancak beyleri seferde olduğunda, bir başka görevi sebebiyle sancağa gelmediğinde veya İstanbul'dan görev yerine gelinceye kadar geçen sürede, onların yerine sancaklarını yöneten ve özellikle memleket ayânından ve ileri gelenler arasından seçilen kişilere "Mütesellim" denmekteydi.⁴⁴

⁴¹ Moğol, "Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat", s.148

⁴² Antalya Şer.Sic., I,2b

⁴³ Antalya Şer.Sic., I,1b, 40a

⁴⁴ Musa Çadırıcı, "II.Mahmut Döneminde Mütesellimlik Kurumu", DTCFD, XXVIII/3-4 (1970), s.287.

XVII. yüzyıldan itibaren bir çok Osmanlı kurumunda, önemli değişiklikler yapılmış, bu arada mütesellimlik de yeni bir görünüm kazanmıştır. Özellikle 1627 den sonra yüksek yönetim kademelerinde görev almaları gerekenlerin sayıları artmış, rütbelerine uygun görev bulma zorluğu doğmuştur. Vali olmaları gerekirken boş eyalet bulunmamasından ötürü kendilerine görev verilmeyen bir çok bey ve paşaya bazı sancakların idari gelirleri, “aralık” olarak verilmiştir. Bu göreve kendileri gitmemişler, birisine havale etmişlerdir. Bazen de asıl işlerine ek olarak ülkenin bazı sancakları da bırakılmıştır. Buralara da mütesellimler gönderilmişlerdir. Mütesellimler, sancağın, hem mali hem de idari işlerine bakıyorlar, karşılık olarak gelirin bir kısmını kendilerine ayırıyorlardı. Ya da belirli bir parayı peşin olarak asıl mutasarrıfa ödedikten sonra, sancağın gelirleri bütünüyle kendilerine kalıyordu.⁴⁵

Bir eyalet valisi, veya birkaç sancağı tasarruf eden mutasarrıfın bütün sancakları tek başına idare etmesi düşünülemezdi. Buralara mütesellimlerini gönderiyorlardı. Çoğu zaman kendi kapu halkından güvendikleri birini bu göreve getiriyorlardı. Bazen de sancakların ileri gelenlerinden mütesellim seçtikleri görülmektedir. Valiler mütesellim olarak atandıkları bir çeşit atama kararnamesi denilebilecek, “buyruldu” ile ilgili sancağın kadısına bildirirlerdi. Bu atama yazısı mahkemede ileri gelenlerin hazır buldukları toplantıda okunup ilan edildikten sonra şer’iyye siciline geçirilirdi. Mütesellimler de ayrıca valinin istemi ile göreve getirildiklerini duyuruyorlardı. Atamanın kesinlik kazanması için Padişahın onayı gerekliydi. Bunun için valiler, arzlarla merkezden onay isterlerdi. Bazen valilerin önerdiklerin kimselerin unvanları, göreve elveremeyebilirdi. Böylesi durumlarda padişah uygun görürse, o kimselerin rütbesini arttırırdı, atamasını öyle onaylardı. Ancak genel olarak vali, her kimi kendisine mütesellim seçiyorsa hükümet onu uygun görüyor, bu işe müdahale etmiyordu. Merkezi bir politika güttüğü söylenen II. Mahmud bu konuda önemli bir girişimde bulunmamış, ancak valilerden ve mütesellimlerden görevlerini iyi yapmalarını, halka zulm etmemelerini, atama fermanlarında sık sık istemekle yetinmiştir.

Mütesellimlerin görevleri iki ana başlıkta toplanabilir. Bunlar: iktisadi bir birim olan sancağın devlet hazinesinde çeşitli ad ve biçimlerde ödemek zorunda olduğu vergilerin ve gelirlerin toplanıp zamanında gönderilmesini sağlamak ve buna bağlı olarak iç güvenliği korumaktır. Özellikle Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılmasından sonra eyalet ve sancak merkezlerinde onların gördükleri çeşitli hizmetler mütesellimlerin yanlarında barındırdıkları kapu halkınca yürütülmeye başlanmıştır. Sancağın büyüklüğüne göre 150-200 kadar sekban, tüfenkçi veya kavas denilen askerle asayişî korumak, kurulu düzene karşı hareketlere

⁴⁵ Yücel Özkaya, “XVIII. Yüzyılda Mütesellimlik Müessesesi”, DTCFD, XXIV/3-4 (1996), s.371.

önlemek, zalimler ve eşkıya ile mücadele edip hiç kimseye haksızlık ettirmemek görevleri arasında sayılıyordu. Ancak eyaletlerde redif teşkilatının kurulması ile birlikte iç güvenlik hizmetleri bu askere bırakılmış, mütesellimler sadece hazine gelirlerini toplamakla yükümlü mütezimler durumuna gelmişlerdir. Daha sonra Tanzimat'ın ilanı ile birlikte bu kurum kaldırılarak, görev "Muhassıl-ı Emval" denilen kimselere verilmiştir.

Ehl-i örf denilen idareci sınıfı içinde halkla en çok ilişkileri olanlar da mütesellimlerdi. Sancak sınırları içinde bulunan bu hazineye gelir getiren bütün kaynakların işletilmesi, denetimi ve en önemlisi vergilerin dağıtılması ve toplanması, güvenliğin sağlanması, gerektiğinde asker yazılması gibi halkı doğrudan doğruya ilgilendiren hizmetlerin yürütülmesi onlara bırakılmıştı. Mütesellimlerin güvenilir, dürüst, olmaları halkı hoşnut kıldığı gibi, çıkarıcı ve zalim olmaları da huzursuzluğa yol açıyordu. Olageldiği gibi yöneticilerin görevlerini iyi yapmaları yasa gereği olduğundan bunlarla ilgili kayıtlar pek az yada hiç yoktur ama şikayetler mahkeme kayıtlarına geçtiklerinden soruşturma konusu yapıldıklarından iyi bilinmemekte, belgeler çoğalmaktadır.⁴⁶

Örneğin, XIX. yüzyılın başında Antalya'da Teke mütesellimi olan Hacı Mehmed'in vefatından sonra mal varlığının kendisinin böyle bir vasiyeti olmamasına rağmen, vakıf haline getirilerek bütün mallarının bir "vakf-ı matlube-i tahire" de ferman ile toplatılmış olması da, onun bu mal varlığını gayr-ı meşru yollardan edindiği şeklinde bir izlenim yaratmaktadır. I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde, Hacı Mehmed'in mal varlığının gerekçe gösterilmeksizin toplatılmış ve vakıf haline getirilmiş olduğu görülmektedir. Bu uygulamadan devletin, mutasarrıfın mal varlığını haksız kazançla edinmiş olduğu, görüşüyle hareket ettiği anlaşılmaktadır.⁴⁷

Mütesellimlerin, idari ve mali işlerin yanında, bazılarının kazai vazifeyi de yüklendikleri görülmektedir. Örneğin Osman Ağa 1230 (1814-1815) senesinde Antalya sancağı mütesellimi olarak tayin edilmiştir.⁴⁸ Osman Ağa'nın 1232 (1816-1817) senesinde yine aynı vazifeye devam etmekle birlikte "Antalya Kadısı" unvanını da taşıyor olduğu görülmektedir. Böylece mütesellimlerin idari ve mali işlerin yanında bazen kazai vazifeyi de üstlendikleri anlaşılmaktadır.⁴⁹ Mütesellimlerin bağlı oldukları mutasarrıflığın adıyla anılıp ve mutasarrıfın mütesellimi olduğu açık bir şekilde ifade edilmesine rağmen, istisna da olsa "mütesellim vekili" ne de rastlanılmaktadır. Antalya sancağı mütesellimi Osmanzade Ahmet

⁴⁶ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.23-25.

⁴⁷ Antalya Şer.Sic., I,18a

⁴⁸ Antalya Şer.Sic., I,3b

⁴⁹ Antalya Şer.Sic., I,5b

Ağa , Antalya sancağı uhdesinde olduğu halde başka bir göreve verilince, ahali arasında "İhrac" olundu söylentisi çıkmıştır. Bunun üzerine Mehmed Ağa 23 Şa'ban 1242 (22 Mart 1827) tarihinde Teke sancağı mütesellim vekili olarak tayin edilmiştir.⁵⁰

Yine Antalya Şer'iyye Sicilinden aynı sene içerisinde Teke sancağı mütesellimi olan İsmail Ağa'nın da "Antalya Kadılığı" görevini de ifa ettiği anlaşılmaktadır. Ancak bu durum istisna olarak görülmektedir.

Mesela Teke sancağına mütesellim olanlardan; 1235 (1819-1820)'de Ömer Ağa'nın, 1236 (1820)'da Ayân Osman Ağa'nın ve yine aynı senenin Cemaziye'l-ahir (1821 Mart)'inde Burdurlu Mehmed Bey'in, Recep (1821 Nisan)'inde ise Hacı Ali Ağa'nın kazai bir vazifesi bulunmuyordu. Yine 1237 (1821) de Süleyman Ağa, aynı sene vazifeyi devralan Kara Osman zade el-Hac Eyüp 1240 (1826-1827)'da Mehmed Ağa, 1245 (1829-1830)'de Mehmed Said Paşa, 19 Şaban 1248 (11 Ocak 1833)'de göreve başlayan İsmail Ağa, aynı sene içinde görevi devralan Mehmet Ağa da uhdesinde benzeri bir görevi taşımamakta idi.⁵¹ Ayrıca her mütesellim için olmasa da, Teke müteselliminin oturduğu ve idari merkezi olarak kullandığı bir konağı bulunmaktadır. Bunlar XIX. Yüzyıl başında Aşağı Konak, Yukarı Konak ve İçeru konak, olmak üzere üç ayrı konak olarak bilinmektedir.⁵²

Yine I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde Teke sancağı mütesellimi el- Hac Mehmed'in vakfiye kaydında, vakfedilen bahçelerden birinin, mütesellim sarayı bitişiğinde olduğuna dair bir ifade geçmektedir. Aynı vakfiye kaydında biri "Eski Saray" adıyla anılan, iki ayrı saraydan daha bahsedilmektedir. Bu saray ve konak masraflarının da, diğer masraflarla birlikte kazalara pay edilip halktan toplanmakta olduğu anlaşılmaktadır.⁵³

3-Muhassıl

Tanzimat öncesi ülke yönetiminde vali ve mutasarrıfların yanı sıra muhassıllar da bulunmaktadır. Muhassıllık bir eyalet veya sancağın gelirini, hasılatını toplamak demektir. Başlangıçta geliri doğrudan doğruya padişaha ait olan hasların yönetiminde görevli kimse iken, sonları tıpkı mutasarrıflık gibi bir eyalet bazen de sancağın hem yöneticiliğini yapan

⁵⁰ Moğol, "Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat", s. 151.

⁵¹ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s. 53.

⁵² Antalya Şer.Sic., I,3b

⁵³ Antalya Şer.Sic., I,29a-29b

hem de hasılatını toplayan kimsedir. XIX yüzyılın ilk yarısında valilerden bazılarında eyaletleri sınırları dışında kalan sancakların muhassıllık olarak verildiği görülmektedir. Bazen de İstanbul'da oturan eski bir sadrazama eyalet, bütünüyle muhassıllık olarak verildi. Valiliğin yanı sıra, mutasarrıflık ve muhassıllık da hemen hemen aynı görevi yüklenen en üst düzeyde birer yönetim kurumudur. Ancak bunlar valilik gibi genel ve yaygın bir uygulama alanı bulamamışlardır. Tanzimat'ın ilanından sonra muhassıl ayrı bir anlamda kısa süre kullanılmış, mutasarrıflık ise yer yer aynı anlamda uygulamada kalmıştır.⁵⁴

Osmanlı devletinde "muhassıl" unvanı ve yetkileri zaman zaman değişiyordu. Osmanlı Devleti birçok ülkelere hükmettiği zaman, salyane ve mukata'a usullerine göre gelirleri toplanan Şam, Bağdat, Trablus-Şam, Sayda gibi eyaletlere gönderilen tahsil memurları Muhassıl-ı Emval unvanı altında bu görevi yapmakta idiler. İran ve Avusturya savaşlarının sebep olduğu para açığı sonunda XVII yüzyılın başından itibaren tımar ve zeametlerin tadil edilerek malikâne haline konması üzerine Anadolu'da, Aydın, Saruhan, Hüdavendigâr, Karesi, Harep, Musul, Rumeli'de Mora, Sakız, Sisam daha sonra da Girit ve Taşoz gibi sancakların gelirlerini toplamakla görevli memurların muhassıl unvanını taşımaları yanında bu sancakların yönetiminden de sorumlu tutuldukları görülür. XVIII Yüzyılda Mora ve Aydın sancaklarına gönderilen mazul sadrazamlar, vezirler bil hassa bu unvanlarla görev yapmışlardır. Bu sebepledir ki bu yüzyılda muhassıl unvanı valilikle eş anlamda kullanılıyordu.⁵⁵

Antalya sancağındaki ilk muhassıl "Teke sancağı muhassılı ve muhafızı" Yusuf Paşa (9 Rebiü'l-evvel 1250/16 Temmuz 1834), ikincisi ise; 1257 (1841) senesinde "Tekke ve mulhakatı muhassıllığı" unvanı ile tayin edilen Mehmet Bey'dir.⁵⁶

Bu tarihten sonra, devletin idari teşkilatında önemli bir değişiklik olmuş ve Akşehir, Aksaray, Beyşehir, Teke, Hamid, Niğde, İçel, Alaiye sancakları birleştirilmiş ve merkez Konya olmuştur. Her sancak muhassılları yerine, kaymakamlar tayin edilmiş ve 1842 Martından itibaren her kazaya eşrafdan bir müdür görevlendirmeye başlanmıştır.⁵⁷ Daha önce 1833 senesinden itibaren ise, köy ve mahali idaresinin başına muhtarlar getirilmiştir.⁵⁸

⁵⁴ Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s.22.

⁵⁵ Musa Çadırcı, "Tanzimat'ın İlanı Sırasında Türkiye'de Yönetim (1829-1839)", *Belleten*, LI/201, 1987, s.1226.

⁵⁶ Erten, *Antalya Tarihi*, s.93.

⁵⁷ Musa Çadırcı, "Türkiye'de Kaza Yönetimi (1840-1876)", *Belleten*, LIII/206, 1989, s.238.

⁵⁸ Musa Çadırcı, "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme", *Belleten*, XIV/135, 1970, s.412.

Antalya ve havalisi 1257 Hicri (1841) tarihinden 1918 senesine kadar Konya'ya bağlı kalmıştır. Bununla birlikte, arşiv belgelerinden yapılan tespite göre, Teke sancağına 1257 (1841) tarihinden sonra da muhassıllar atanmıştır.

1262 (1845-1846) senesinden önce Mehmet Bey'i, sonra Şerif Ağa'yı Teke sancağı muhassılı olarak görmekteyiz. 1263 (1846-1847)'de muhassıl olan İzzet Bey'in 1266 (1849-1850)'de istifası üzerine Konya eyaleti valisi Hasan Hafî Paşa tarafından Teke sancağı muhassılı olarak Şakir Bey görevlendirilmiştir.⁵⁹

1839'da Tanzimat'tan sonra ise vilayet, sancak ve kazalarda devletin gelir ve giderlerinden sorumlu memurlar ilk defa muhassıl unvanı taşımışlardır. Çünkü vergilerden halkın yıllardan beri şikâyetçi olduğu, yürürlükteki sistemin devlete de yarar sağlamadığı göz önünde tutularak, hazine gelirlerinin iltizamla mültezimlere verilmesinden vazgeçme kararı alınmıştır. Karar gereğince vergi reformu yapılıyordu. Buna göre, vergiye esas olacak emlak ve nüfusun yazımı yapılacak, çeşitli adlarla alınan vergiler yerine herkes gücüne göre belirli ölçüde bir tek vergi ödeyecekti. Ancak sayım işinin uzun süre olacağı göz önünde tutularak, hazinenin gelirlerden yoksun kalmasını önlemek üzere geçici olarak halktan peşin bir vergi alınması, daha sonra asıl vergiler belirlendiğinde alınan fazla ise iadesi, azsa tamamlanması öngörüldü. Karar gereğince her türlü gelir, doğrudan doğruya merkezi hazine adına toplanacak ve giderler de buradan karşılanacaktı.⁶⁰ Muhassıllar ellerine verilen talimatı gittikleri yerlerde bütün memleket ileri gelenleri önünde okuyup, anlamını açıklayacak ve bundan sonra her yerde kurulacak olan muhassıllık meclisleri üyeleri ile birlikte memleketin durumuna göre tespit, tevzi ve peşin tahsilini yapacak, gerekli masraflar, ödemeler ve maaşlar bu meblağdan yapılacak, artanı hazineye gönderilecekti.⁶¹

Vergi reformunun uygulanmasına merkeze yakın eyaletlerde başlandı. Muhassıl-ı Emval adı ile sancaklara doğrudan hükümetçe atanan kimseler gönderilmeye başlandı. Bunların yakınlarına bir mal, bir nüfus ve emlak kâtibi verildiği gibi her sancak merkezinde vergilerin saptanıp dağıtımı ve diğer işlerin görüşülüp kararlaştırılması amacı ile "Muhassıllık Meclisleri" oluşturuldu.

Hazineye ait bütün gelir kaynaklarının defterleri muhassıllara verilecekti. Kayıtları bulunmayan veya bulunamayan gelirler, saptanıp kayda geçirilecek ve en kısa süre içinde

⁵⁹ Moğol, Antalya Tarihi, s. 114.

⁶⁰ Çadırıcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s. 208-211

⁶¹ İlber Ortaylı, Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880), TTK, Ankara, 2000, s. 33.

İlgililerce hazineye bildirilecekti. Muhassıllar atandıkları sancak merkezlerinde öncelikle birer meclis oluşturacaklardı. Muhassıllar, yanlarına verilen kâtiplerle mal ve emlak sayımına 1840 yılı başlarından itibaren başlamışlardır. Ancak bilgisizlik, ulaşım güçleri yanı sıra, uzun yıllardan beri hazineye hiç vergi ödememiş olanların ortaya çıkardıkları zorluklar yüzünden istenilen olumlu sonuç alınmamıştır.

Muhassıllık örgütünün oluşturulmasıyla imparatorluğun kuruluşundan beri hem malî ve hem de idarî-askerî görevler yüklenmiş olan vali, sancakbeyi daha sonra mütesellimlerin malî yükümlülükleri kalmamış bulunuyordu. Sancakların her türlü vergi gelirlerinin toplatılması işinin yerine getirilmesi, merkezden atanması muhasıllara bırakılmakla, yöneticilerin hazine gelirlerini kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaları önlenmek istenmişti. Ayrıca, halk ayaklanmalarını, isyanlara yol açan vergi dağıtımı ve toplanması işinin çözüme bağlanması amaç edinilmişti. Ancak çok kısa süren yeni uygulama umulının tersine sonuç vermişti.

1840-1841 yıllarına ait hazine gelirlerinde çok büyük azalma görüldü. Bütün çabalara karşın kâr ve zarar şöyle dursun kaç kuruş hasılat olduğunun ortaya çıkarılması mümkün olmadı. Muhassıllar birbirlerinden bağımsız olarak çalıştıkları için toplanan vergilerin bir arada merkeze gönderilmesi de çok zaman alıyordu.

Başarısızlığın bir nedeni de muhassıllık görevine atanan kimselerin, eski mültezimlerle yakın ilişkileri olanlar arasından seçilmiş olmalarıydı. Çıkarlarının zedeleneceğini anlayan derebey aileleri ile vergi uygulamasını anlamayan bazı kimselerin direnmeleri ve vergi vermek istememeleri uygulamayı güçleştirmekteydi. Geleneksel olarak vergi toplamada görevlilerin sık sık yaptıkları yolsuzluklara muhassılların da katılmaları ayrı bir sorundu.⁶² Böylece ilk defa muhassıl görevi ihdas edildiğinde, bu görevlerde bulunanlar sadece vergileri toplamaktan sorumlu iken daha sonra idarî yetkilere sahip olmuşlar ve nihayet 'Tanzimat' tan sonra, sadece başlangıçtaki görev ve yetkileri ile sorumlu tutulmuşlardır.⁶³

⁶² Çadırıcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.208-211

⁶³ Erten, Antalya Tarihi, s.114

4- Ayân

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan yıkılışına dek geçen uzun sürede taşra yönetiminde yerel güçlü ailelerin etkin biçimde söz sahibi oldukları bilinmektedir. Ayân ve eşraf, hanedan mensubu, kişizade gibi adlarla resmen anılan bu kitle genellikle "vucuh-ı memleket" diye adlandırılmaktadır. Bunların içinden zaman zaman ünlü yöneticiler, valiler, kadılar ve diğer üst düzey görevlileri çıktığı gibi, çoğunlukla yerel yönetimi ellerinde bulundurmışlar, şehir ve kasabalarında hükümet görevlileri ile birlikte etkinliklerini sürdürmüşlerdir.

Özellikle XVII. yüzyılın ortalarından başlayarak klasik Osmanlı yönetim düzeni toprak idaresi ve asker sağlama usullerinde önemli değişiklikler görülmeye başlanmıştır. Klasik dönemin birçok kurum ve kuruluşu etkinliğini yitirmiş, ortaya çıkan boşluk yeni örgütlerle doldurulmak istenmiştir. Hazineye ait gelirlerin toplanmasında, asker sağlama ve iç güvenliğin korunmasında karşılan önemli güçlükler devrin yönetimini yeni önlemler almak zorunda bırakmıştır. XIX. yüzyıl başlarına gelmeden çok önce imparatorluk bünyesinde yer alan değişiklikler ortaya çıkan kurum ve kuruluşlar, edinilen deneyimler ışığında değişikliklere uğrayarak varlıklarını sürdürmekte idiler.

Bu kurumlardan toplum yaşantısında ve ülke yönetiminde etkin biçimde rol oynayanlardan biriside ayânlıktır. III. Selim padişah olduktan sonra birçok alanda yeni düzenlemeler yaparken, taşra yönetiminde etkin rol oynayan, halk-hükümet ilişkilerinin düzenlenip sürdürülmesinde aracılık yapan ayânlık kurumuna da el atmıştır. Kendisinden kısa bir süre önce, yapılan şikâyetler üzerine bu kurum kaldırılmak istenmiş, ancak uygulamaya tümüyle konulmadan iktidar değişikliği olmuş, III. Selim 1790 yılında yayınladığı fermanla ayânlığı yeniden bütün imparatorlukta ihdas etmiştir. Buna göre ayânlar doğrudan doğruya yöre halkının seçimiyle göreve getirilecekler, sadrazam, vali ve diğer yöneticilerin müdahaleleri olmayacaktı. Ayan seçilenler halktan çeşitli bahanelerle kural dışı vergi almayacaklar, hazine gelirlerinin toplatılmasında ve benzeri hizmetlerin görülmesinde aksaklıklara meydan vermeyeceklerdi. Bundan böyle şehir kethüdalarının görevlerini de ayânlar yürüteceklerinden yönetimde onlara gerek kalmayacaktı.

XVII. yüzyılın başlarından beri edindikleri alışkanlıkları sürdüren ayanlar bu fermanla da doğru yola gelmediler. Gerek III. Selim gerekse II. Mahmud dönemlerinde eski alışkanlıklarını sürdürdüler. Yöneticiler seçimlere karıştılar. Ayân olma mücadelesi bütün

hızıyla devam etti. Bu dönemde kural gereği ayânlar şehir ve kasabaların ileri gelenlerince seçilmekteydiler. Yalnız, ileri gelenleri halkın gerçek temsilcileri olarak görmemek gerekir. Bunların şehrin geniş topluluğu ile çıkar bakımında ilişkileri çok azdır. Kamuoyunu temsil etmekle yükümlü oldukları halde aile ve kişi çıkarlarını önde tutarak hareket ettiklerine ilişkin sayısız belge bulunmaktadır.

Ayân seçiminde bazen bütün şehir halkını temsilen mahallerden 2-3 kişinin çağrılıp meydana veya cami avlusunda toplandığını, 200-300 kişinin aralarından birisini ayân seçtiklerini de görmekteyiz. Özellikle anlaşmazlık çıkıp ileri gelenler aralarından birini seçemedikleri zaman bu yola başvuruyorlardı.

Ayânların görevlerine gelince, gerek atanma buyruldu ve emirlerinde gerekse seçimleriyle ilgili diğer kayıtlarda bu konuda ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır. XIX. yüzyıl başlarında yaptıkları belli başlı işleri şöyle saptayabiliriz. Şehir, kasaba ve köylerden sefer sırasında istenen askerin toplatılıp gönderilmesini sağlamak. Gerektiğinde bu askerlerle birlikte sefere katılmak. Ordunun geçeceği yollardan her türlü gereksinmesini karşılamakta görevlerine yardımcı olmak yada doğrudan doğruya bu hizmeti yerine getirmek. Şehir ve kasaba halkının çeşitli adlarla ödemek zorunda olduğu vergilerin dağıtımında ve toplanmasında hazır bulunarak aksaklıklara ve haksızlıklara engel olmak. Bazı vergileri bizzat toplayarak ilgililere teslim etmek. Bazı şehirlerde devlet görevlileri için yapılması zorunlu harcamaları kendi gelirlerinden karşıladıktan sonra, altı ayda bir faiziyle birlikte halktan geri almak. Bölgenin ekonomik özelliğine göre maden işletmek, odun naklettirmek, sayım yapmak, asker yiyeceği hazırlatıp depolamak gibi işlerde de ayânlardan yararlanılmakta idi.

Yaptıkları bu hizmetler karşılığında sancak halkı onlara duruma göre belirli bir ücret ödemekle yükümlü idi. "Ayâniye" denilen bu ücret yılda iki kez sancak giderleri hesaplanırken ayrı bir kalem olarak kayda geçirilmekte idi.⁶⁴

Ayrıca ayânlar bölgeye yapılacak tayinlerde, bölgenin ihtiyacı için alınacak paraların salınması ve toplanmasında, defterlerin düzenlenmesi ve yazılması hususlarında valiler ve kadılara karşı sorumlu idiler. Aynı zamanda, ahalinin vekili ve kadılarla ahali arasında, aracı vazifesini de görüyorlardı.

⁶⁴Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.33-35

Şehir ve kasabanın ileri gelenleri arasından seçilen ve devletle halk arasında görev yapan ayânların arşiv belgesindeki kayıtlarından, savaş zamanında asker toplamak, gerekirse toplanan askerlerle savaşa katılmak, devlet için yük taşımak, et ihtiyacını karşılamak amacıyla canlı hayvan, hububat ve zahire mübaya'ası, bunların menzilhanelere taşınması, vergilerin toplanması, vali, mutasarrıf veya mütesellim için gerekli olan konakların kiralanması, sancak yöneticisinin emri üzerine belediye hizmetlerinin yürütülmesi, sancağa yapılan tayinler, sancak adına alım-satım ve borçlanma işlerinin yürütülmesi, ordu-yı hümayun için at ve deve tedariki gibi çeşitli işlere baktıkları görülmektedir.

Bununla beraber ayândan olan kişilerin hayli servet edindiği de görülmektedir. 1251 (1835-1836) senesine ait iki ayrı hüccet kaydında; Kandıra Çiftliği ve Istanos (Korkud-eli) nahiyesinin köylerinden Köseler köyündeki Köseler Çiftliğinin Antalya ayânından Mehmed Bey'e ait olduğu ifade edilmiştir.⁶⁵

I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde ise Ayân olarak bölgenin önde gelen kişilerinden hiçbir şahsın ismine rastlanılmamış, ancak merkezden gelen ya da merkeze gönderilen bir çok belgede ayânlara hitaben ifadeler yer almıştır.⁶⁶

5-Şehir Kethüdası

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan beri kent merkezlerinde "şehir kethüdası" unvanlı bir görevlinin bulunduğu bilinmektedir. XIX yüzyılın başlarında da eskisi kadar olmasa bile devlet görevlileri ile şehir halkı arasındaki ilişkilerde şehir kethüdalarının etkin oldukları görülmektedir.

I Abdülhamid, saltanatının son yıllarında halkı ayânların baskısından kurtarmak amacıyla unutulmaya yüz tutmuş şehir kethüdalığının yeniden canlandırmak istemiştir. 1786 baharında yayınladığı fermanlarla bunda böyle ayânlığın kaldırıldığını, vilayet işlerinin görülmesinde, vergi dağıtımında halkın istediği ve seçmesiyle iş başına getirilecek şehir kethüdalarının görevlendirildikleri açıklanmıştır. Ancak bunda başarı sağlanamamış, ayânlık varlığını ve etkinliğini sürdürmüştür. Nitekim III Selim tahta geçtikten sonra ayânlarla birlikte şehir kethüdalarından da söz etmiş, onların seçilip atanmalarına kadı ve naiblerin karışmamalarını, bir tarafi tutmamalarını, halk kimi isterse onun kethüda olmasını istemiştir.

⁶⁵ Moğol, "Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat", s 155.

⁶⁶ Antalya, Şer.Sic., I, 15b-16a-16b-17a.

Kent ileri gelenlerince kadı huzurunda seçilen şehir kethüdalarıyla Anadolu'nun belli başlı şehirlerinde karşılaşmaktadır. Ankara, Bursa, Manisa, İzmir, Konya, Erzurum gibi eyalet ve sancak merkezi olan yerleşim birimlerinde ayânların yanı sıra şehir kethüdarları da görev yapmakta idiler. Bunlara bazı yerlerde "şehir emini" dendiği de olurdu.

Şehir kethüdalarının başlıca görevleri; şehre uğrayan kamu görevlilerine, yolculuk yapan, sefere çıkan veya eşkıya izleyen askeri birlikler, göreve giden vali, mutasarrıf, mütesellim gibi yöneticileri ağırlamak, konaklamalarını sağlamaktır. Bunun için yaptıkları harcamaların defterini tutuyorlardı. Altı aylık sancak giderleri saptanırken, kadı önünde şehir kethüdasının yaptığı masraflar yeniden gözden geçiriliyor ve vergi dağıtım defterine işleniyordu. Görülüyor ki şehir kethüdalarının en önemli görevleri kente uğrayacak devlet görevlilerine yem ve yiyecek sağlayarak sıkıntı çekmelerini önlemektir. Bunun için bazı yerlerde önceden gelecek görevlilerin hangi ev ve konaklarda kalacakları şehir kethüdası, kadı ve ileri gelenlerce saptanıyordu.

Şehir kethüdasının diğer önemli bir görevi de vergilerin halka dağıtımını adilâne yaptırmaktır. Bunun için vergi dağıtım komisyonuna katılanlar arasında mutlaka kethüda bulunur, kadı, yönetici, esnaf dernekleri yöneticileri ile birlikte onun huzurunda mahallelere ne kadar, esnafa ne kadar vergi düştüğü saptanırdı. Bazen kadı ve yöneticiler, bir yazı ile şehir kethüdasından vergi dağıtımının yapılmasını isterlerdi. Onun yaptığı paylaşmayı birlikte gözden geçirerek sonuca bağlarlardı.

Bu görevler dışında mahkemede bilirkişi olarak sık sık şehir kethüdalarının bilgilerine başvurulurdu. Özellikle tereke yazımı ve esnaf arasında çıkan anlaşmazlıkların çözümünde onların etkin oldukları görülmektedir.⁶⁷ Şehrin saygın ve ileri gelen kimseleri arasında yer alan kethüdalar önemli bütün davaların görüşüldüğü mahkemelerde mutlaka bulunuyorlar, adları tutanakların altına "Şuhudü'l-hâl" olanların arasında yer alıyordu. Şehir kethüdalarının askerî sınıfına dahil oldukları ise, ölümlerinde tezkerelerini kazaskerin adamları tarafından yazılmasından anlaşılmaktadır.⁶⁸

Bütün bunlardan başka, şehir kethüdası bu vazifeleri yanında mutasarrıf ve mütesellim maiyetinde, onun emirlerini yerine getirmekle de sorumlu idi. Mutasarrıf sarayının ihtiyaçlarını temin etmekte bunlardan birisiydi. 1229 yılında Antalya sancağında Şehir

⁶⁷ Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s.41-43.

⁶⁸ Özdemir, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara (Fiziki, Demografik, İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapısı)*, 1785-1840, s.159.

kethüdası mutasarrıf sarayı için 211 guruşluk döşeme almış ve bu tutar masraf defterine işlenmiştir. Yapılan bu masraf da diğerleri gibi masraf defterine işlendikten sonra halktan temin edilmiştir.⁶⁹

Kayıtlardan şehir kethüdasının aylığını tam olarak tesbit edilmek mümkün değildir. 1229-1230 yılları arasında 5 aylık bir süre için Antalya şehir kethüdasına 150 guruş ödenmiştir. 1233 (1817-1818) senesinde ise 6 aylık süre sonunda 125 guruş almıştır.⁷⁰

6-Emin-i Beytü'l-Mal

Antalya sancağının idari yapısında görevli olan memurlardan biride "Emin-i Beytü'l-Mal" dır. Bu görevli Beytü'l- Mal adı verilen, varisi malum ve hazır olmayan kişilerden ölürken kalan eşya ve emvali ve buna benzer umumî malları hıfzeden sandık ve idarenin sancaktaki işlerini takip eden görevli idi

Varis bırakmaksızın ölenlerin terekesi Emin-i Beytü'l- Mal tarafından arttırılarak satılır ve yekunünden resm, harc ve masraflar düşürülerek kalan miktar beş sene müddetle emaneten hıfzedilir, ve bu müddet zarfında varis çıkmazsa mal sandıklarına teslim olunurdu.⁷¹

1241 senesi Muharrem (1828 Ağustos) ayında Antalya iskelesine yanaşan iki geminin sahiplerinin burada ölümü üzerine gemideki mallar varisleri olmaması sebebiyle Emin-i Beytü'l- Mal marifetiyle Sûk-ı Sultaniye'de arttırılarak satılmıştır. Kıbrıs'tan Antalya iskelesine gelip burada vefat eden Mustafa isimli bir kimsenin malları toplam 1623 guruşa satılıp, 31.5 guruşu Emin-i Beytü'l-Mal'a hizmet bedeli olarak verilmiştir. Yine vefat eden bir başka kişinin eşyaları açık arttırmada toplam 23 guruş 19 paraya satılmış bunun 1.5 guruşu Emin-i Beytü'l- Mal'a hizmet bedeli olarak verilmiştir.⁷²

7- Mübayaacı

Özellikle Antalya sancağı kazalarından zahire mübayaaya edileceği zamanlarda "Mübayaacı" tayin edilmiştir bazen de bu kişilerin görevlerinde uzun zaman kaldığı ve mübayaacı tayinlerinin ferman ile yapıldığı görülmektedir.

⁶⁹ Antalya, Şer.Sic., I, 2b

⁷⁰ Moğol, 19.Yüzyılın Başlarında Antalya, s.59.

⁷¹ Moğol, "Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat", s.156

⁷² Antalya, Şer.Sic., I, 5a

1225 senesi gurre-i Muharrem (6 Şubat 1810) tarihli bir fermenda 7010 kile zahire mübayaası için, mübayaacı olarak divan-ı hümayundan Mehmed Arif'in görevlendirildiği anlaşılmaktadır. Bir başka mübayaaya suretinde kaydedildiğine göre ise: Antalya livasının 1226 senesine kadar mübayaacısı, hassa silahşörlerinden Abdü'l-Fettah'dır. Abdü'l-Fettah bu sene içerisinde vefat edince Antalya livasının mübayaacılığı ferman ile Teke sancağı mütesellimi el-Hâc Mehmed'in yetkileri arasına dahil edilmiştir. Buna sebep olarak fermenda; "Yeni bir mübayaacı atanmasının zaman alacağı ve bu zamana kadar sancaktaki işlerin aksayacağı" gösterilmiştir.⁷³

Ancak 1226 (1811-1817) senesinde, Hamid ilinden mübayaaya edilerek Antalya iskelesi yoluyla Der-sa'âdet'e gönderilecek 6000 kile hıntanın temininde mübayaacı olarak İbrahim adında bir şahsın görevlendirildiği görülmektedir.⁷⁴

1232 (1816-1817) senesinde ise Antalya sancağı kazalarından hınta temin edilmesi hususunda gönderilen buyruldu ile her kazanın hissesine isabet eden miktarın satın alınması hususunda bu defa ferman ile mübayaacı olarak Osman Efendi'nin tayin edildiği anlaşılmaktadır.⁷⁵

Bu kayıtlardan anlaşılacağı üzere mübayaacı tayin edilen kişinin merkezden geçici görevle gelmesi yanında sancakta sürekli görevde kaldığı da anlaşılmaktadır.

8-Diğer Görevliler

a-Gümrükçü

Antalya idarî teşkilatında yer alan diğer görevlilerden biri de gümrükçüdür. Gümrükçü tayini, mutasarrıf tarafından yapılmaktadır. Belgelerden gümrükçünün Sultani'de açık arttırma yoluyla satılmak durumunda kalan mallardan iktiza meblağı "yed-i emin" sıfatıyla kendisine teslim edilen kişi vazifesi gördüğü anlaşılmaktadır.

1224 senesinde Kütahya sakinlerinden bir zımmi tüccarın Mısır'dan dönüşünde Antalya Paşa Hanında vefat etmesi üzerine açık arttırma yoluyla toplam 1809.5 guruş değerindeki mallarından hizmet bedeli olarak gümrükçüye 69.5 guruş verilmiştir.⁷⁶

Aynı zamanda, böyle önemli bir görevde bulunan kişinin herhangi bir kusuru, ihmali, hakka tecavüz ve görevi suistimalinde görevinden azledildiği bilinmektedir.

⁷³ Antalya Şer.Sic., I,8b

⁷⁴ Antalya Şer.Sic., I, 19a

⁷⁵ Antalya Şer.Sic., I,5b

⁷⁶ Antalya Şer.Sic., I,12a

b-Pazar Ağası

1230 senesine ait bir arşiv belgesinde Antalya Sancağı'nda "Pazar Ağası" unvanıyla bir görevli bulunduğu görülmektedir. İskenderiye sakinlerinden Hamde isimli bir tüccarın Bursa tarafından gelirken vefat etmesi üzerine açık arttırmayla toplam 2838 guruşa bedestanda satılan mallarından Pazar Ağası'na hizmet bedeli olarak 10 guruş ödenmiştir.⁷⁷

Ayrıca Pazar Ağası'nın muhafızlık göreviyle birlikte resmi alış-veriş işlerine de bakmış olduğu sicildeki "7.5 (guruş) Pazar Ağası yediyle torbalara tutulacak şali bahası" ifadesinden anlaşılmaktadır.⁷⁸

c-Tatar Ağası

Bunlardan başka bir diğer görevli de "Tatar Ağası" idi. Menzilhaneler -posta atlarının değiştirildiği konak yerleri- bir dereceye kadar eski olmakla birlikte , düzenli postalar işlemediğinden , gerek İstanbul'a gerekse çevrede bulunan valilere ve emirlere gönderilecek yazılar Tatarlar eliyle gönderilmekte idi. Bu sebeple her vezirin dairesinde bir Tatar Ağası ve bir Tatar odabaşısı , bunların yönetiminde de kırk-elli Tatar bulunmakta idi. Bu görevi çok eskiden at koşturmakla ün kazanmış olan Tatar halkı yerine getirmekte olduğundan, daha sonra bu işi görmekte olan herkes için "Tatar" adı kullanılmaya devam edilmiş ve bütün posta işi ile uğraşan kişilere Tatar denmiştir.⁷⁹

Antalya Sancağı'ndaki görevliler arasında da Tatar ağalarının bulunduğu dair sicildeki belgelerde sık sık '...50 (guruş) Kütahya taksitini getiren Tatara hizmet....' gibi ifadeler kullanılmıştır.⁸⁰

d-Cebecibaşı

Antalya Sancağı'nda hizmet veren bir başka görevli ise; Osmanlı ordusunun kapı kulu denilen hassa askerlerinin piyade kısmından olan Cebecibaşıdır. Cebeci Ocağı'nın amiri sıfatıyla askerlerin zırh keseleri, meşin bakır, pamuk ipliği, keten, çelik kayış, tüfek maşası vs. gibi cebehane anbarında bulunan bir kısım eşya ile beraber kazma ve bunların sapları, tüfek

⁷⁷ Antalya Şer.Sic., I,12a

⁷⁸ Antalya Şer.Sic., I,3b

⁷⁹ Moğol, Antalya Tarihi, s.23.

⁸⁰ Antalya Şer.Sic., I,3b

kundağı ve diğer imal edilmiş levazımdan icab edenlerin lüzumunda orduya, donanmaya ve kalelere sevki görevi cebecibaşıya aitti.⁸¹ 1230 yılında Antalya Kalesindeki mevcut cephan miktarı Şer'iyye Siciline kaydedilerek cebecibaşının sorumluluğu altına verilmiştir.⁸²

Cebecibaşının Ordu-yı Hümayun için tedarik ettiği mühimmat içerisinde bunların yanında sancak kazalarından satın aldığı yük develeri de vardır. Örneğin 1224 senesinde Ordu-yı hümayuna lazım olan yirmi dört baş deve bedeliyyesi yine cebecibaşı tarafından temin edilmiş ve bunun masrafları Antalya'nın sicilatında kayıtlı mahallatına taksim edilmiştir.⁸³

Sefer sırasında hükümdar harbe iştirak ettiği zaman , cebecibaşı da tekmil ocak halkı ile birlikte giderdi. Padişah sefere iştirak etmezse kendisi gitmez, gereği kadar cebeci gönderirdi.⁸⁴ Antalya sancağına da 1225 (1810) senesine mahsuben gönderilen bir ferman sureti kaydında; Antalya sancağından bir cebecibaşı görevlendirildiği görülmektedir.⁸⁵

Kapucubaşlarından seçilen cebecibaşlarının zaman zaman askere komuta ettikleri de görülürdü. Cebecibaşı cebeci ocağının en büyük zabıtı idi.⁸⁶

C-KALE TEŞKİLATI

1-Antalya Kalesi

Antalya Kal'ası muhtemelen şehrin kurucusu sayılan Bergama kralı II. Attalos tarafından inşa ettirilmiştir. Şehrin M.Ö. 79'da Romalılar'ın eline geçmesinden sonra, kal'anın bazı yerleri tamir edilirken, bazı yerleri de genişletilmiştir. Bizanslılar Dönemi'nde de aynı tamir ve genişletme işlemlerinin devam ettiği bilinmektedir. XI. asrın sonlarına doğru, şehre hakim olan Selçuklu Türkleri döneminde de benzer uygulamalar yapılmıştır. Özellikle Selçuklu Sultanı I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in Mart 1207 (603) tarihinde, şehri ele geçirmesinden sonra, yıkılan kal'a duvarları tamir edidi. Yer yer ilaveler yapıp, kitabe ve Selçuklu sembolleri ile süslendi. Bu imar faaliyetleri 1215 tarihine kadar sürdü ve bu tarihte

⁸¹ Moğol, Antalya Tarihi, s 119

⁸² Antalya Şer.Sic., I,1b

⁸³ Antalya Şer.Sic., I,14b

⁸⁴ Moğol, Antalya Tarihi, s 120

⁸⁵ Antalya Şer.Sic., I,19b

⁸⁶ Moğol, Antalya Tarihi, s 120

şehirde oturan Hristiyan teba isyan edip, Kıbrıs'tan asker getiren Gautier de Montbeliard'in yardımıyla müslüman Türkleri kılıçtan geçirdiler.

Bu kanlı el değiştirme sırasında kal'a yeniden tahrip oldu. Hristiyan egemenliği, I. İzzeddin Keykavus'un (1211-1220), Selçuklu tahtına hakim olmasına kadar sürdü. Sultan Keykavus muhtemelen 1216'da Hristiyan teba ve onlara destek verenler üzerine düzenlediği bir seferle şehri geri aldı. Şehrin önemli bir körfez kenarında kurulmuş olması, her dönemde askerî ve ticarî açıdan önemini korumasına neden oldu. Körfezde yapılan rıhtım ve tersane, bir taraftan askerî ve ticarî amaçlarla kullanılırken, diğer taraftan denizden surlara giriş ve çıkışları kontrol altında tutuyordu. 1373'de şehrin Osmanlı egemenliğine geçmesinden sonra kal'anın tamir ve genişletilme işlemlerine devam edilmiştir.⁸⁷

Osmanlı döneminde şehre gelen Evliya çelebi ise Antalya kal'ası hakkında şu bilgileri vermiştir:

".... Kalesi, Adalya Körfezi sonunda minare yüksekliğinde bir kaya üstünde kavisli şekildedir. Etrafi 4400 adımdır Batıda Paşa Sarayı köşesinden Narin Kuleye, ve Varoş Kapısı üzerinden Mehterane Kulesini geçip doğuda Lala Kulesine kadar iki kat kale duvarıdır. Liman tarafı on iki kuledir. Tamamı seksen kule ve her kule Arası yirmişer bedendir. Dört kapısı vardır. Birisi dışarı Varoş Kapısıdır. Çok sağlam kale olduğundan birkaç kere Osmanlı paşaları kapanıp, Osmanlı Devleti'ne karşı durmuşlardır..."⁸⁸

I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde surların genişliği ile burçların sayısı hakkında net bilgiler bulunmamasına karşın Antalya Bina Emniyeti tarafından tanzim edilen tamirat defterlerinde, tamir edilecek yerlerin özelliği, kullanılacak taş, demir, kiremit, kereste, kum, kireç vb. gibi malzemelerin çeşit ve miktar özelliği, çalıştırılacak usta ve ırgat sayıları bunların yevmiyeleri hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Örneğin 1233 (1817-1818) senesinde Antalya sancağının masrafı için hissesine 420 guruş gönderilmiştir. Gerekli olan tamiratın yapılabilmesi için kazalardan belli sayılarda duvarcı, amele ve neccar temin edilmesi istenmiştir. Buna göre amele yevmiyesi otuz para, neccar yevmiyesi altmış para, ve duvarcı yevmiyesi de yine altmış para olarak belirlenmiştir.⁸⁹

Antalya kal'asının tamiri ile ilgili fermanlar, emirler, tamir keşif kayıtları, bu kal'aya ne derece önem verildiğini göstermektedir. Osmanlı şehirlerine hayat veren hukukî,

⁸⁷ Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", s.1375

⁸⁸ Evliya Çelebi Seyahatnamesi, (Hazırlayan: Zuhuri Danışman), Özyayın Matbaası, İstanbul, 1971, s. 172.

⁸⁹ Antalya Şer.Sic., I,5b

idarî, askerî ve mali, sosyal , dinî ve eğitim amaçlı kurumlar tamire muhtaç olduğu zaman o kurumda görev yapan kimse bir arzuhal veya takrîrle mahkemeye veya doğrudan merkezi yönetime başvurarak görev yaptığı tesisin tamire muhtaç olduğunu acilen mahkeme, şehir mimarı, ustalar ve ehl-i vukuf denilen kimseler tarafından mahalline gidilerek keşfinin yapılıp, gerekli olan tamirat defterinin çıkartılmasını istemekte idi. Mahkeme uygun gördüğü takdirde sunulan arzuhal veya takrîrin mahiyetini esas alan bir ilam-ı şer'î'ye yazıp İstanbul'a göndermekte ve nasıl davranılması gerektiğini belirten ferman-ı şerif'in verilmesini istemekte idi.

Eğer tamirat isteği, merkezi hükümet tarafından da uygun görülüp gerekli olan tamiratın yapılması konusunda ferman-ı âli yazılmışsa bu ferman mahkemeye ulaşıp, yazılmasından sonra harekete geçen mahkeme bir komisyon oluşturuyordu. Bu komisyonu tamirat mahalline göndererek tamiri istenen tesisin dikkatlice incelenmesini, tamir edilecek mahallerin ayrı ayrı keşfedilip, hangi malzemeler ile ne miktarlarda gideceğini ayrı ayrı tespit edilmesini, zikredilen tamiratın kaç günde, kaç usta, kaç ırgat ile bitirilebileceğini, yapılan tamiratın toplam maliyetinin ne olacağını ayrı ayrı tespit edilip, tamirat defterinin çıkarılarak mahkemeye teslim edilmesini istemekte idi. Bu keşif raporunun çıkarılmasından sonra harekete geçen mahkeme tamirat defterinin bir suretini Der-sa'âdet'e gönderirken diğer taraftan yapılacak tamiratın mahkeme ve şehrin kendi imkanları ile yapılması mümkün ise kendi imkânlarıyla tamirata başlamakta, eğer bu mümkün değilse, merkezden hassa mimarı halifesi istemekte idi. İstenilen mimar veya malî destek geldikten sonra tamirata başlanıyordu. Tamiratın bitişinden sonra ise, mahkeme tarafından Der-sa'âdet'e yazılan bir ilam-ı şer'î ile tamiratın tamamlandığı belirtilmekte idi⁹⁰

Aynı bürokratik uygulamaları Antalya kal'asının tamiratında da görmekteyiz. Örneğin 8 Mayıs 1815 (28 Cemaziye'l-evvel 1230) tarihinde, Antalya kal'asının tamiri için Teke ve Hamid sancaklarının mutasarrıfı Vezir Seyyid Mehmed Vahid Paşa İstanbul'a hitaben arz-ı takrîr yazmıştır. Bu takrîri alan Antalya mahkemesinin de bir ilam-ı şer'î yazıp Der-sa'âdet'e göndermiş ve izin istemiştir.

Bu istekleri değerlendiren merkezi yönetimin, tamiratın yapılmasını uygun bulduğu ve acilen tamirat defterinin çıkartılıp İstanbul'a gönderilmesi ve buradaki teknik ihtiyaçları

⁹⁰ Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", s.1378-1379

karşılama amacıyla Hassa Mimarı Halifelerinden Mustafa Raşid Efendiye de bina emini sıfatıyla Antalya sancağında görevlendirilmiştir.⁹¹

Bu istek ve emirleri kapsayan ferman-ı şerifin 15 Şubat 1916 tarihinde yazılıp, Antalya mahkemesine gönderilmesi ve fermanın Antalya sicil-i mahfuzuna yazılmasından sonra işe başlamak için gerekli bürokratik ortam oluşmuş olmaktadır. Bu işlemi tamamlayan mahkeme hemen tamirat defterlerinin çıkartılması için gerekli olan komisyonu kurup işe başlamıştır. Bazen bu defter mahkemenin ilk müracaatından önce tanzim ettirilip, yazılan ilam ve arz-ı takrîr ile beraberce İstanbul'a gönderilebiliyordu. Bu gibi durumlarda, eğer İstanbul'dan Hassa Mimarı Halifesi gönderilmesi uygun görülürse bu defter onun eline verilip, ilgili mahale gönderilmekteydi.

Örneğin 8 Mayıs 1815 tarihinde, Antalya Kal'asının tamiri için gerekli olan iznin verilmesinden önce, 5 Mayıs 1815 tarihinde, tamirat defterinin tanzim edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu defterde Antalya Kal'asının tamire muhtaç yerleri tek tek saptanmış ve buralara ne gibi düzenlemeler yapılması gerektiği açıklanmıştır.⁹²

Bu bürokratik uygulama tamamlandıktan sonra kal'anın dış surları, iç kal'anın bazı bölümleri, bir çok burç, kule ve tabyalar, cephanelik ve depolar, surlardan girişi sağlayan bir çok kapı ve merdivenler, rıhtım ve iskelenin önemli yerleri ayrı ayrı tamire tabi tutulmuştur. Osmanlı şehirlerinde bulunan dinî ve sosyal yapıların tamiratında genellikle bölgede bulunan mimari malzemelerin kullanılmasına özen gösterilmekteydi. Tamirat defterine göre sadece taştan ve tuğladan veya taş ve tuğla karışımı şeklinde yapılacak olan duvarların uzunluğu, kalınlığı ve yüksekliği mimari zira (bir mimari zira, bir neccari zira ve bir arşın birbirine eşit olup 75 cm'dir.) arşın ve endaze (65 cm olan uzunluk ölçüsü) ölçü birimleri esasına göre tesbit edilirdi. Bu tespitten sonra o duvar için ne kadar taş, tuğla, kum, kireç, horasan, kurşun ve demir gideceği ayrı ayrı belirlenerek en yakın bölgeden temin edilme yoluna gidilirdi. Tamiratta gereken ahşap malzemeler için de, aynı yöntem uygulanmaktaydı. İnşaatın özelliğine göre kullanılacak kerestenin cinsi, eni, boyu ve uzunluğu bu malzemeyi birbirine tutturacak çivi, mismar, eğseri, kelepçe, kaplama için kurşun ve bakır malzemeler de ayrı ayrı tesbit edilmekteydi. Bu tesbitten sonra bunların en yakın mahalden temin edilmesi, temin edilen kereste ve demir aksamının konulacağı yere göre işlenmesi yoluna da gidilmekteydi.

⁹¹ Antalya Şer.Sic., I,6a-b

⁹² Antalya Şer.Sic., I,26a-b, 27a-b, 28a, 32a-b.

15 Şubat 1816 tarihinde Teke ve Hamid Sancakları Mutasarrıfı Vezir Seyyid Mehmed Vahid Paşa'ya gönderilen fermanla kendisine gerekli tamiratların masrafı için 160578 guruş gönderilmiştir. Zamanına göre büyük bir servet olan bu para kısa sürede harcanılarak, tamirat işi tamamlanamamıştır.⁹³

2-Kale Dizdarı

Osmanlı Devleti'nde "Kale Ağası" makamı için kullanılan ikinci dereceden öneme sahip askeri görevlerden biridir. Devletin kuruluş yıllarından itibaren mevcut olan dizdarlar, ilk zamanlarda kalenin savunma sorumluluğunu taşırlarken, sonraları askeri örgütün gelişmesiyle kalenin her türlü onarımı ve bakımından toprakların korunmasından sorumlu oldular.

Kalelerin stratejik önemi, dizdarların yetki ve sorumluluklarını da değiştirdi. Cepheden içeride bulunan kaleler arasında İstanbul'da Rumeli Hisarı ve Yedikule dizdarlıkları birinci derecede öneme sahipti. Sınır boylarındaysa savaşların alacağı duruma göre önem kazanır, ya da önemini kaybederdi.

Dizdarlar Turnacı, Zağarcı, Sasuncu ortalarının dışındaki Yeniçeri Ortaları komutanlarından, yani yayabaşlarından seçilirdi. Tayin edilen dizdarın Kapıkulu kökenli olmadığı da görülürdü.

Hükümet merkezinde dizdarlıkla ilgili kayıtlar ikinci derecede görevlerin toplandığı Rüüs Kalemünde görülürdü. Dizdarlar dirlik olarak tımar alırlar ve onun geliriyle yaşarlardı. Dizdarların tımarları, serbest tımar olduğundan, sancak beyleri onlara karışmazdı. Ayrıca bazı küçük vergilerin geliri onlara bırakılmıştı. Bundan başka, yevmiye bir miktar akçe ulufe olarak dizdarlık vazifesi yapan görevliler de vardı.⁹⁴

Yeni bir sultanın tahta geçmesiyle, bütün beratlarla birlikte dizdarlık beratları da yenilenirdi. II. Mahmud'un 28 Temmuz 1808 Perşembe (1223 senesi Cemaziye'l-ahirinin dördüncü günü) günü tahta çıkmasından itibaren bütün beratların yenilenmesi hususunda bir ferman çıkarılmıştır. Bu ferman uyarınca yenilenen beratta Bergos Kal'ası mustahfizatu

⁹³ Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", s 1380-1385

⁹⁴ Moğol, Antalya Tarihi, s 128-129.

cemâ'atine yevmiye on akçe ulufe ile es-Seyyid İzzetu'l-lâh denilen kimse dizdar olarak atanmıştır.⁹⁵

Dizdarların görevlerinden alınmaları ise; ancak buldukları kaleye hasar vermeleri ve ciddiyetsizlik göstermeleri gibi durumlar söz konusu olduğunda gerçekleşmektedir. Örneğin 25 Cemaziye'l-evvel 1232 (12/04/1817) tarihli belgeden anlaşılacağı üzere Ömer bin el-Hac'ın bulunduğu yere hasar vermesi ve görevindeki ciddiyetsizliği yüzünden başka bir yere nakli uygun görülmüştür. Yine bu belgeden dizdar tayinin istek üzerine yapıldığı Süleyman bin Muhammed'in Divan-ı Hümayun'a başvurarak bu görevin kendisine verilmesini istemesinden ve nihayetinde atamasının yapılmasından anlaşılmaktadır.⁹⁶

Kale dizdarı, Der-sa'adet'den gelen Mutasarrıf, mütesellim, kadı veya naibin verdiği idari, askerî ve hukikî bir çok görevi yerine getiren askerî üniformalı sorumlu ve yetkili bir kişi idi. Ancak kale dizdarlığı 1826 senesinde Yeniçeri Ocağı'nın ortadan kaldırılmasıyla birlikte lağvedilmiştir.⁹⁷

3- Kale Kethüdası ve Kale Erleri

Kale Kethüdası devlete ait mallar ve kale hizmetleri hususunda kale serdarının yardımcısıdır. Kale erlerinin dirlik ve düzenliğinin sağlanması, diğer hizmetlerin yerine getirilmesinde kale serdarıyla birlikte sorumludur. Mutasarrıf veya mütesellimin, ve naib ile kale serdarının emirlerini yerine getirmek durumundadır. Kale serdarının iştirak etmediği seferlerde emrindeki kuvvetlerin başında "Başbuğ" olarak görev yapmaktadır. Ancak Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla birlikte bu teşkilat da kaldırılmış, onun yerini mansure ve redif askeri teşkilatları almıştır.

Kale Erleri gece-gündüz kaleyi beklemekle görevli askerlerdir. Buraya beratla tayin edilirler ve kendilerine görevleri karşılığında tımar verilirdi. Kale serdarı ve kale kethudasının emrinde görev yaparlardı. Onların arzı ile atanırlar veya azledilirlerdi. Kale erleri, topçu, zemberekçi, cebeci, tüfenkendaz, sipahi, piyade, yeniçeri ve kuloğlu gibi değişik askeri sınıflara mensup idiler. Bunların yanında nadiren de olsa zımmilere de görev verilebilirdi.

⁹⁵ Antalya Şer. Sic., I,4b.

⁹⁶ Antalya Şer. Sic., I,4b.

⁹⁷ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.68.

Kale muhafaza memurluğuna, bazen bir kazanın tamamen görevlendirildiği de olurdu. Bunlar bu hizmetleri karşılığı avarız ve tekaliften muaf tutulurlardı. 1831 tarihinde bu teşkilat da kaldırılarak görevleri mütesellimin kapu halkına devredilmiştir.⁹⁸

Teke sancağı mutasarrıfı Hacı Osman Paşa'ya gönderilen 24 Rebiü'l-ahir 1250 (30 Ağustos 1854) tarihli ferman kaydında Antalya kalesine bir mühimmat müdürü tayin edildiği belirtilmektedir. Kaledeki bütün mühimmatın tek sorumlusu kale mühimmat müdürüdür.⁹⁹

4-Derbentçiler

Sınır üzerindeki bulunan küçük kalelerde veya dağ üzerindeki geçitlerde ve boğazlarda bulunan karakollardaki görevlilerdir. Askeri ve ticari amaçla kurulan yolların selametinin temin edilmesi görevlerinde bulunurlardı. Bu sebeple sınır boylarında olduğu gibi devletin strateji itibari ile dikkate alınması icab eden yerlerinde de kaleler inşa edilmiştir. Bu kaleler, savunmaya daima hazır tutabilmek için zaman zaman ihtiyaç arzettiğçe tamir veya tahkim edilmiştir. Aynı zamanda, asker ve cephaneyle devamlı desteklenmiştir.

Devlet dahilinde huzur ve sükûnu sağlamak gayesiyle büyük ve muhkem kaleler yanında sınırlar üzerinde küçük kaleler de inşa edilmiştir. Bunlardan başka dağ üzerindeki geçitlerde ve boğazlarda karakollar yapılmıştır. Buralarda da askeri ve ticari gayelerle kullanılan yolların selametini temin etmede derbentçiler görevlendirilmiştir. Yaptıkları işlerin karşılığı olarak kendilerine belli bir toprağı kullanma hakkı verilmiş ve örfi vergilerden muaf tutulurlararak devlet tarafından çeşitli masraflarında karşılanmıştır.¹⁰⁰

Örneğin 1229-1230 (1813-1814/ 1814-1815) seneleri arasında beş aylık müddet için "...Yenice Boğazı derbentçilerine verilen dakik baha 90 guruş..." şeklindeki ifade devletin derbentçilerin masraflarını karşıladığını göstermektedir.¹⁰¹

D-ADLİ TEŞKİLAT

1-Kadı

Kentlerin toplum yaşantısında etken oluşlarının önemli bir nedeni, yargılama işlerinin buralarda yapılmakta oluşudur. Özellikle Osmanlı yargıcının -Kadı'nın- yargılama ile birlikte, yönetim, ekonomi ve sosyal yaşantının bütünüyle ilgili geniş yetkilere sahip

⁹⁸ Moğol, Antalya Tarihi, s. 131.

⁹⁹ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s. 69.

¹⁰⁰ Moğol, Antalya Tarihi, s. 132.

¹⁰¹ Antalya Şer.Sic.,I,2b

olması onu şehrin en önemli kişisi yapmaktadır. Ehl-i Şer' denilen kadı ve mahkeme görevlilerinin yerleştikleri, görev yaptıkları ve mahkemenin, kurulduğu yer ise kaza olarak adlandırılmaktadır. İdari bir birim olmaktan çok yargı merkezi olan şehirlerin bütünü eyalet merkezi, sancak merkezi olmaları yanı sıra kaza diye adlandırılmalarının nedeni budur.

Osmanlı imparatorluğunda hukuk ile ilgili bütün sorunlar, İslam hukukunun öngördüğü kurallar çerçevesinde şeriat mahkemelerinde görüşülüp sonuçlandırılmakta idi. Bu mahkemelerde sadece kişiler arasındaki anlaşmazlıklar değil, şehir ve kasabaların belediye işleri, alım-satım işlemleri vekâlet, veraset gibi geniş kitleleri ilgilendiren güncel yaşantının ayrılmaz bir parçası olan işlerin yanı sıra, hükümet merkezinden gönderilen emir ve fermanların halka duyurulması, vergilerin dağıtımı gibi işler de yapılmaktaydı.¹⁰²

Görevlerinden birisi de şehre yapılan masrafların kaza ve mahallerin hisselerine adaletli bir şekilde dağıtmak olan kadının buna ilişkin birçok uygulamasına Antalya sancağında da rastlanılmaktadır.¹⁰³

Osmanlı ülke yönetimi esasen iki ana ögeye dayanmaktaydı. Bunlardan ilki ordu, ikincisi ise adalet kurumu idi. Orduyla yönetim iç içe geçmiş durumda bulunuyordu. Klasik dönemde yönetimle yargıyı birbirinden ayıran iki kurum olarak ele almak oldukça zordur. Kadının bazı yönetim işleri ile doğrudan doğruya ilgilendiği ve yöneticileri denetleme yetkisi bulunduğu bilinmektedir. Ancak XIX. yüzyılın başlarında yargıyla yönetim işleri hemen hemen bütünüyle birbirinden ayrılmaya başlamış, Tanzimat öncesinde Osmanlı kadısı gerçek bir hakim durumuna gelmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda kadılık kurumu kazaskerlere, kazaskerler de sadrazamlara bağlıydı. Atanmaları, kazaskerlerinin arzı üzerine Padişah tarafından verilen beratla olurdu.

Kadınların şehir halkı ile ilişkileri oldukça sıkıydı. Gerek şehir yönetiminde görevli olanlar gerekse şehirli dediğimiz halkın sıkıştıkça ve haksızlığa uğradıkça, başvurdukları ilk kişi adaleti yerine getirmekle görevli kılınmış olan kadıydı. Bunun yanı sıra hükümet-halk ilişkilerinde de onların önemli bir yer tutmakta olduklarını bilinmektedir. Özellikle halkı yöneticilerle sık sık karşı karşıya getiren ve bir çok olaylara, ayaklanmalara yol açan vergilerin dağıtımı ve toplattırılmasında kadınlara düşen görev büyüktü. Şehrin ileri gelenleri

¹⁰² Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s. 80.

¹⁰³ Antalya Şer. Sic., I, 10b

ile birlikte senede iki defa sancakların giderlerini saptayıp mahkemede adaletli bir şekilde dağıtımını sağlamada diğer yöneticilerle birlikte kadıları, dürüst davranmaya sevk etmek için gerekli önlemler alınmak istendiği halde olumlu sonuç alınamamıştır.¹⁰⁴ Esnaf arasında meydana gelen olayların halli, kethüda ve yiğitbaşı seçimi ve gereğinde bunların azli ve değiştirilmesi, mevcut gediklerin çoğaltıp kaldırılması, gedik alım ve satımının takrîr işlemlerinin ifasıyla şer'i sicillerin kaydı, kadının veya vekili bulunun "naibin" vazifelerinden idi. Bunlardan başka kadıların ve naiblerin görevleri arasında vergilerin düzenli bir şekilde toplanması işi de var idi.¹⁰⁵

Vergi toplama konusunda Antalya kadısının yirmi Şevval 1230 (25 Eylül 1815) tarihinde merkezden gönderilen bir emir dahilinde "agnam bedeliyyesi"ni toplamak için ayân ile birlikte görevli olduğu anlaşılmaktadır.¹⁰⁶

Mülki işlere de bakan kadılara sorumlu oldukları bölgeye yapılan tayinlerle ilgili olarak ayrıca hüccet gönderildi. Tayini yapılan kişilerin, söz konusu olduğu göreve ehil olmalarına büyük dikkat gösterilirdi. Öyle ki, Osmanlı İmparatorluğu'nun giriştiği yenilik hareketlerinde medreselere de yer verilmiş, ulemanın içinde bulunduğu durumu düzeltmek için bazı önlemler alınmıştır. Ulema sınıfının önde gelenleri ile yapılan toplantılarda kadı ve naiblerin durumları görüşülmüş, Anadolu ve Rumeli kazaskerlerinin düşünceleri alındıktan sonra yapılması gerekenler bir fermanla ilgililere bildirilmişti. Bu fermanla kadıların naiblerin halka yaptıkları kötülüklerin giderilmesi, ve yargı işlerinin düzene konulması istenmiş, hasta ve ihtiyar kadılar dışındakilerin naip atamayıp doğrudan doğruya görevleri başına gitmeleri, bilgisiz ve yetersiz kimselerin kadı atanmamaları, sınavı başaran kimselerin görevlendirilmeleri bildirilmiştir. Ayrıca halka baskı ve eziyet yapanların isimlerinin kadı defterlerinden silinerek haklarından gelinip, yerlerine uygun olanlarının atanmaları emrolunmaktaydı.¹⁰⁷ Nadiren de olsa kadılık vazifesindeki şahıs aynı zamanda mütesellim olarak idari ve askeri görevini de sürdürmekteydi. 1232 (1816-1817) senesinde Antalya sancağı mütesellimi olan İsmail Ağa da böyle bir istisnai durumda bulunmaktadı.¹⁰⁸

Osmanlı İmparatorluğu'nda kadı ve naiblerin sebep oldukları yolsuzluklar üzerinde özellikle durulmuştur. Kadıların altı ayda bir düzenlenen vergi dağıtım defterlerine "tevzi defterleri"ne "harc-ı defter ve imza" adı altında toplam giderlerden kuruş başına birer para

¹⁰⁴ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s. 79-87.

¹⁰⁵ Moğol, Antalya Tarihi, s. 134.

¹⁰⁶ Antalya Şer.Sic., I, 6a.

¹⁰⁷ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s. 80.

¹⁰⁸ Antalya Şer.Sic., I, 5b.

almaları, bunun dışında çeşitli adlarla kendileri için ek yapmamaları gerektiği merkezce belirtilmiştir. Buna ilişkin ayrılan ödenek Antalya Şer'iyeye Sicili 1229-1230 (1814-1815) tarihli belgede; "1350 guruş Hâkim Efendiye harc-ı defter" ifadesi ile yer almaktadır.¹⁰⁹

Bunlardan başka kadıya "resm-i hakim" adıyla bir ücret daha ödendiği, 17 Muharrem 1241 tarihli sözü edilen sicile ait bir başka belgede, "Resm-i hâkim: 31,5 guruş" şeklinde ifade edilmiştir.¹¹⁰

Yine dönemin kadıları yargı işi dışında vergilerin dağıtımını, dağıtım defterlerinin düzenli tutularak altı ayda bir hükümet merkezine gönderilmesi, esnaf şeyhlerinin, ayân ve muhtar gibi görevlilerin seçilmelerinde etkin oldukları görülmektedir. Kadının ilamı olmadan veya onun mahkemede tutturduğu sicile kayıt yaptırılmadan hiçbir işlem geçerli sayılmıyordu. Şehir yaşantısının ayrılmaz bir parçası olan vakıf kurumunun bütün işlemleri de kadının bilgisi dahilinde yapılmaktaydı. Ayrıca narhın artırılıp eksiltilmesi yetkisi de kadıya aitti. Miras dağıtımını tereke sayımı, vasi tayini, alım-satım senetlerinin kayda geçilerek onaylanması, devlet hazinesine teslim edilmek üzere toplanıp ilgililere verilen vergi gelirleriyle diğer paralar için tutanak tutulması ve benzeri noterlik işlerine de kadılar bakmaktaydı.¹¹¹

Kadının sayılan bu görevlerinden başka narhın tesbiti konusundaki diğer bir yetkisinde de mutasarrıf ile beraber hareket ettiği görülmektedir. I numaralı Şer'iyeye Sicilinde kadı, Antalya sancağındaki habbazan esnaflarının ekmek ücretlerine yetmiş beşer dirhem iki para olarak mutasarrıfla birlikte belirlemiştir.¹¹²

İncelenilen sicilde, kadının görevleri arasında yer alan noterlik hizmetine ilişkin belgelere sıkça rastlanılmıştır. Örneğin bu bir çok belgeden bir tanesinde; "Çoban İmam Uşakların bir aded piştav Rüstem oğlu Sülayman'ın oğlu Halid'e emanet olub verilmiştir" şeklindeki ifadeyle kadının noterlik görevini ifa ettiği anlaşılmaktadır.¹¹³

¹⁰⁹ Antalya Şer.Sic., I, 2b

¹¹⁰ Antalya Şer.Sic., I, 5b

¹¹¹ Çadırıcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s.87.

¹¹² Antalya Şer.Sic., I, 1b

¹¹³ Antalya Şer.Sic., I, 1a

Bununla beraber kadının görevleri arasında tereke sayımı yaptığına ilişkin sicilde bir çok belgeye de rastlanmaktadır. Örneğin, 1224 senesinde vefat eden Halil Efendi'nin terekesi sayılmış ve mirasçılara düşen hisse kadı siciline işlenmiştir.¹¹⁴

Tüm bu sayılan görevleri göz önüne alındığında kadının, ekonomik, sosyal ve siyasal bir çok alanda devletin vazgeçilmez bir ögesi olduğu anlaşılmaktadır

2-Mahkeme Görevlileri

a-Muhzırbaşı ve Muhzırlar

Mahkemede kadıların yardımcı olan ve en üst temsilcilerine muhzırbaşı denilen muhzırlar, davacıları mahkemeye çağırmakla görevliydi. Bunun karşılığında "ihzar, ihzariye, muhziriye" veya "hademe harcı" adıyla bir ücret alırlardı.

Muhzırbaşılık görevi Osmanlılar döneminin XVI. yüzyıl sonuna kadar padişah beratı ile altı bölük sipahilerine verilen bir hizmet niteliğini taşımaktaydı. Sonraları yeniçerilerin ağır basmaya başlamaları ile onlardan da bu görevi alanlar olmuştur.¹¹⁵ Ancak genelde, Berat-ı Şerif ile muhzırbaşı tayin edilen kişiler, özellikle altı bölük halkından olup gerektiğinde mühürlü bir yazı ile kendi yerlerine vekil tayin ederlerdi. Muhzırbaşlarının görev süreleri, bir sene veya biraz daha fazla olabilirdi.¹¹⁶

Muhzırbaşı ile muhzırlar kadının yargılamada en önde gelen yardımcılarıydılar. Onun buyruğunda çalışıyorlardı. Bütün davalarda hazır buldukları, tutanakların altına durumun tanıkları arasında adlarının yazılmasından anlaşılmaktadır. Mahkemede iç güvenliğin sağlanması, davalıların getirilip götürülmeleri bunların başlıca görevleriydi. Bunlardan bir kısmı mahkeme kapısında devamlı beklerler, duruşmaları bozacak bir olayın çıkmasını önlerlerdi. Bab muhzırları denilen bu muhzırların dışında bazıları da diğer görevliler ile birlikte vergi toplanmasında hazır bulunuyorlardı. Salyane muhzırları denilen bu kimselere vergi dağıtım defterlerinde ayrı bir ücret eklenerek ödeniyordu. Mahkeme muhzırlarının önemli bir görevleri de, yargıç kararı ile el konulan eşya ve paranın korunmasıydı. Bu bakımdan muhzırlar "yed-i emin" durumunda idiler. 1815 de yayınlanan bir adalet fermanından anlaşıldığına göre, yetim mallarının korunması da muhzırlara bırakılmıştı. Gördükleri bu hizmetler bakımından muhzırlar, şehir yaşantısında önemli hizmetler gören kimseler olarak bilinmektedirler¹¹⁷.

¹¹⁴ Antalya Şer.Sic., I, 9a

¹¹⁵ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.89.

¹¹⁶ Yücel Özkaya, XVIII. Yüzyıl Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Ankara, 1985, s. 136

¹¹⁷ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.90.

1229 (1813-1814) tarihinde Antalya'da muhızlıların, muhızbaşı ve muhızın, muhızıye adıyla aldıkları ücret; " 2160 Harc-ı defter ba-ferman-ı âli mesarif-i sahihadan gurus başına birer paradan katibiye ve ihzar" şeklindeki ifadeyle geçmiştir.¹¹⁸

b- Baş Katip ve Katipler

Kadının yardımcısı durumunda olan mahkeme katiplerinin tayininde kadının arzı şarttı. Eğer bir şahıs geçici olarak berat-ı şerif verilmeden bu görevi yapıyorsa, daha sonra katiplik beratı kendisine verilirdi XVIII. yüzyılda, meydana gelebilecek yolsuzlukları engellemek için aynı bölge içinden katip tayin edilmemesine dikkat ediliyordu.¹¹⁹

Başkatip ve katipler, mahkeme hakimi ve ileri gelenlerin uygun gördükleri kimseler arasından seçilerek görevlendirilmekte idiler. Güzel yazı yazabilen ve dürüstlüğü ile tanınan, bilgili olduğu herkes tarafından bilinen kimselerin bu göreve getirilmeleri isteniyordu. Başkatibin görevi, katiplerin tutacak her çeşit kaydın yazım kurallarına uygun olmasını denetleyerek, kayda geçirilen ferman, buyuruldu ve benzeri resmi yazıların asıllarına uygun biçimde yazılmasını sağlamaktı. Başkatipler bunun yanı sıra kadının veya naibin izni ile nikah kayabilirdi, gerektiğinde keşiflere gidebilirdi. Sicillerin korunmasından da bunlar sorumlu idiler.

Katipler ise yazıları düzgün, güvenilir, becerikli kimseler arasından yine kadılar tarafından seçilirdi. Kadı, kimi katip seçmişse bir yazı ile başkatibe bildiriyordu. Katiplerin asıl görevleri mahkemede yapılan duruşmaları anında mahkeme defterine kaydetmek, merkezden gelen resmi yazılarla benzeri belgeleri olduğu gibi sicillere geçirmektir. Hüccet, ilan ve vakıf yazışmaları ile her çeşit senetleri bunlar kayda geçiriyorlardı. Bu hizmetlerden ötürü mahkeme gelirlerinin bir kısmı kendilerine ödeniyordu.¹²⁰

Yine terekelerin yazımı ve varisleri arasında taksimi işinin yürütülmesi, olay yerine gidilerek keşif yapılması ve sicile kaydedilmesi gibi görevleri yapan mahkeme katiplerinin, mahkeme karar kayıtlarında da "şuhudü'l-hal" olarak kaydedildikleri bilinmektedir.¹²¹

¹¹⁸ Antalya Şer.Sic,L2b.

¹¹⁹ Moğol, Antalya Tarihi, s.137.

¹²⁰ Çadırıcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.89.

¹²¹ Moğol, Antalya Tarihi, s.137.

Mahkeme katipleri yaptıkları işin karşılığı olarak "katibiye" adıyla bir ücret aldıkları sicildeki "Katibiye: 1,5 guruş" ifadesinden de anlaşılmaktadır.¹²²

c- Şuhudü'l-Hal

Şuhudü'l-Hal, ahaliden bazı kimselerle birlikte verilen kararlara, belgelere şahit olarak kaydedilen kimselerdir. Verilen kararların veya dava tutanaklarının bitimine hazır bulunanlardan bir kısmının adları yazılıyordu. Bunlar devrinde Şuhudü'l-hal diye adlandırılıyordu. Herkese duruşmaların açık olduğunu, yargılamanın kurallara uygun geçtiğini bu tanıklarla kadı kanıtlamak istiyordu. Tarafların gösterdiği şahitler dışında duruşmaları izlemek veya sırasını beklemez üzere mahkemede bulunan dinleyiciler diyebileceğimiz kimseler arasında bir kaçının mutlaka adları Şuhudü'l-hal başlığı altında yazılmaktaydı. Eğer hiç kimse mahkemede dinleyici olarak bulunmuyorsa bu kez muhızrılardan bir ikisinin adı tutanak sonuna yazılmaktaydı. Toplumun geniş kesimlerini ilgilendiren veya şehrin ileri gelenleri arasında çıkan ve mahkemeye akseden davalara kalabalık bir dinleyici gurubunun katıldığı anlaşılmaktadır. Bu tür yargılamalar sonunda tutulan kayıtların bitimine müftü, nakibü'l-eşraf kaymakamı, şeyh ve dervişlerden bazıları ile birlikte esnaf kethüdalarının adlarının yazıldığı olurdu. Sorun vergi ile ilgili ise şehir kethüdası, şehir ayanı ve esnaf temsilcilerinin adları mutlaka Şuhudü'l-hal kısmında yer alıyordu. Kısacası davanın niteliğine göre durumun tanıkları değişmekteydi. Bazen mahkemelere beldenin bütün ileri gelenleri dinleyici olarak geliyorlar, içlerinden bir kaçının adı yazıldıktan sonra ve diğerleri anlamına gelen ibare ile tümü belirtiliyordu.¹²³

Yine evrak tanzimi de şuhudü'l-hal denilen kimselerin huzurunda yapılmaktadır. Ancak sicillerindeki her belgenin sonunda şuhudü'l-hal kaydı bulunmamaktadır.¹²⁴

1232 (1817) tarihli bir belgede Zincirkıran Hüseyin Efendi Hazretlerinin dergâhındaki Evkaf-ı Atıka ve Cedîde Evkaflarının sınırlarının belirlenmesine ilişkin yer alan kayıta Şuhudü'l-hal olarak bir çok kimsenin isminin geçtiği görülmektedir.¹²⁵

¹²² Antalya Şer.Sic,I,5a.

¹²³ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.91

¹²⁴ Moğol, Antalya Tarihi, s.74.

¹²⁵ Antalya Şer.Sic., I, 2a.

d-Mahkeme Masrafları

Antalya sancağında bulunan adli teşkilat sınıfı içerisinde kadı ve diğer görevlilere ait masrafların, incelenilen sicilde;

“...1350 Hakim Efendiye harc-ı dikkat

500 Vilayet hakimine verilen beş aylık

750 Harc-ı i'amat

150 Katibiye ve muhziyye ve cükadariyye ...¹²⁶ şeklinde verildiği görülmektedir.

Mahkeme masrafları, Antalya sancak ve köylerinde bulunan halka eşit şekilde paylaştırılarak tahsil ediliyordu. Yine buna ilişkin sicilde yer alan belgede;

“...kuraha has (harc-ı mahkeme) : 36 guruş¹²⁷ şeklinde geçen ifade de Antalya merkez köylerinden alınan mahkeme masrafları görülmektedir.

Yine 1230 (1814-1815) senesinde ihzar ve katibiye verilen ücret sicilindeki yekün masrafı içinde ; “...Harc-ı defter bâ-fermân-ı ‘âli mesârif-i sahûihadan guruş başına birer paradan kâtibiye ve ihzâr 2160 (guruş)...¹²⁸ şeklinde geçmektedir.

Böylece adli teşkilatın devlet dahilinde ortaya çıkan haksızlıkların giderilmesi, müslim ve gayr-ı müslim halk ayırt edilmeksizin kamu düzeninin sağlanması gibi önemli görevlere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

¹²⁶ Antalya Şer.Sic., I, 2b.

¹²⁷ Antalya Şer.Sic., I, 4a.

¹²⁸ Antalya Şer.Sic., I, 4a.

II. BÖLÜM : XIX. YÜZYIL BAŞLARINDA ANTALYA'DA İKTİSADİ YAŞAM

A-ANTALYA'NIN İKTİSADİ KAYNAKLARI

1-Zahire üretimi

XIX. yüzyıl başlarında Antalya'nın gelir kaynakları arasında zahire üretimi önemli bir yer tutmaktadır. Buna bağlı olarak hububata olan talep özellikle savaş zamanlarında hızlı bir yükselme göstermekteydi. Örneğin Fransa ve İngiltere arasındaki savaşların şiddetlendiği bir dönemde talebin artmasına paralel olarak hububat üretimi de hızlı bir yükselme göstermiştir.

Antalya'ya bağlı kazaların mahsul üretim durumları, 1225 (1810) senesine ait toplam hububat miktarı ve kazalara dağılımı sicilde yer almaktadır. Buna göre toplam 7010 kile hıntanın kazalara dağılımı şöyledir:

“Hisse-i Kaza-i Kaş: 900 kile hınta

Kaza-i Kalkanlı: 700 kile hınta

Kaza-i Elmalu: 1000 kile hınta

Kaza-i Kızılkaya: 300 kile hınta

Kaza-i Finike: 670 kile hınta

Kaza-i İğdir: 600 kile hınta

Kaza-i Serik: 1040 kile hınta

Kaza-i Antalya: 1000 kile hınta

Kaza-i Germiği: 800 kile hınta”¹²⁹

Bu bilgilere dayanarak Antalya'daki toplam hububat üretimini tespit edebiliriz. Osmanlı Devleti'nde, devlete yapılan satışlar için mübayaaya sözcüğü kullanılırdı. Fermanlara göre üretimin onda biri mübayaaya tabii idi. Ancak on ikide bir oranı, daha gerçekçi bir oran olarak bu tespit için kullanılacaktır. Buna göre 1815 yılında İstanbul kilesi olarak 7010 kile tutan mübayaaya miktarı, 84.120 kilelik bir hububat üretimine işaret etmektedir. İstanbul kilesi

¹²⁹ Antalya Şer.Sic., I.17b

olarak 25.7 kg'a eşdeğer olduğuna göre, Antalya sancağına bağlı kazaların üretimi de 2160 metrik ton olmaktadır.¹³⁰

2-Hayvancılık

Antalya sancağının bir başka önemli bir gelir kaynağı da hayvancılıktır Sancak kazalarından İstanbul halkının et ihtiyacını karşılamak için sık sık koyun ve keçi mübayaa edildiği görülür. 1223 senesinde İstanbul halkının et ihtiyacını karşılamak için Antalya'dan 120 davar mübaya'ası bedeli olan 440 guruş diğer masraflarla birlikte kazalara taksim edilmiştir.¹³¹

Yine 1224 senesinde Ordu-yı Hümayun için Antalya sancağından 24 baş deve talep edilmiş ve buna ilişkin masraf kazalardan taksim edilmiştir.¹³²

Sicildeki bu ifadelere dayanarak, Antalya'da hayvancılığın önemli bir gelir kaynağı olduğu söylenilebilir.

3-İpek Üretimi

Osmanlı İmparatorluğu'nda ipek üretimi ve ticareti, ağırlıklı olarak Bursa'da yapılmaktaydı. Dünyanın belli başlı ipek pazarlarından biri olan Bursa ile birlikte İstanbul, Edirne, Selanik ve İznik çevrelerinde satılan ipeklerde Mizan-ı Halil mukataası içersindeydi.

Bu merkezlerden ayrı olarak 1630 senesinde Alaiye'de, XIX Yüzyılın başlarına gelindiğindeyse Antalya'da ipek üretimi yapıldığı görülmektedir.¹³³

Üretimi yapılan ipeğin ham halinden işlenip, boyanıp, dokunup kumaş olarak satılana kadar her safhasından ayrı vergi tahsil edilmektedir. İpek, tezgahlarda dokunup kumaş haline getirilinceye kadar mizan emininin, dokunmuş kumaşların satışı sırasında muhtesib veya damga eminlerinin denetiminde tutulmaktadır. Bu vergilendirmeden ayrı

¹³⁰ Suraiya Faroqi, "XIX Yüzyılın Başlarında Antalya Limanı", VIII. Türk Tarihi Kongresi, (II. Ciltten Ayrı Basım), Ankara, 1981, s.1463.

¹³¹ Antalya Şer.Sic., I,10b.

¹³² Antalya Şer.Sic., I,14b.

¹³³ Hasan Moğol, "Antalya'da İpek Üretimi", Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, (Ağustos 1992), İstanbul, s.95.

olarak, ham ipeğin iplik haline getirildiği mancıklar, dokunan kumaşların perdahlandığı mendenler de vergilendirilmektedir.¹³⁴

Antalya Sancağında üretilen ipeğin alıcılardan tahsil olunan resm-i mizan-ı haririn yanında resm-i kirbas damgası adıyla ikinci bir vergi daha alınmaktadır. Bu vergi, ipekten dokunmuş olan kumaştan alınan bir vergidir. Antalya'da yapılan ipek üretimi sicilden anlaşıldığı üzere kentün ekonomisinde büyük bir öneme sahiptir. İpek üretimini gerçekleştiren kişiler ise müslüm ve gayr-ı müslimlerden oluşmaktadır. İpek üretiminden tahsil olunan vergiler devlet tarafından beşte bir oranına yakın olarak belirlenmiştir.¹³⁵

Oran itibarıyla ipek üretimini en fazla yapan kişilerin gayr-ı müslim oldukları belgelerden anlaşılmaktadır. Bu da onların iktisadi zenginliği ve güçlerini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Osmanlı Devleti içersindeki rahat hareket ve serbestiyetlerini ve sağlanmış olan kolaylıkları göstermesi bakımından önemlidir.

Antalya'da 1229 senesi Zi'l-hiccesi guresinden (14 Kasım 1814),1230 senesi Cemaziye'l-ahiresi nihayetine (8 Haziran 1815) kadar 78.075 kıyye (yaklaşık 93600 kg) ipek üretilmiştir. Bu miktarın 25.275 kıyyesi (yaklaşık 30.360 kg) Müslümanlar tarafından, 52.800 kıyyesi (63.360 kg) ise gayr-ı müslimler tarafından üretilmiştir. Bu belgeye göre, üretilmiş olan bu ipeğin satışı sırasında "beher kıyye için ikişer gurus" tahsil olunduğunun ifade edilmesine rağmen, yekun olarak 17.400 para gibi az bir miktar tahsil olunduğu kaydedilmiştir. Buna rağmen her şahsın sattığı ipekten alınmış olunan resm-i mizan-ı harir yekunu yine 17.400 paraya tekabül etmektedir. Bu durum, belgedeki hatalı kayıt yanında uygulamada da bir aksaklık olabileceği ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

Yine belgeye göre, 1229 senesi Zi'l-hiccesi içersinde (14 Kasım 1814-13 Aralık 1814) Antalya'da kirbas olmamıştır. 1230 senesi Muharrem'inde (14 Aralık 1814-12 Ocak 1815) yüz adet kirbas için 200 para tahsil edilmiştir.

Aynı senenin Safer ayında (13 Ocak 1815-10 Şubat 1815) 108 adet için 116 para, Rebiü'l-evvel'inde (11 Şubat 1815-12 Mart 1815) ise bu rakam yükselerek 395 adet karşılığı 790 para olmuştur. Kirbasdaki gelişme devam etmiş Rebiü'l-ahirinde (11 Nisan 1815-Mayıs 1815) ise 660 adet karşılığı 1320 paraya tırmanmıştır. Aynı senenin Cemaziye'l-ahirine (11

¹³⁴ Özer Ergenc, " XVIII. Yüzyılda Osmanlı Sanayi ve Ticaret Hayatına İlişkin Bazı Bilgiler", *Belleten*, LII/203, 1988, s.504.

¹³⁵ Antalya Şer. Sic., I, 35a.

Mayıs 1815-8 Haziran 1815) gelindiğinde, resm-i damga-i kirbas miktarı 290 adet için 580 para olarak gerçekleşmiştir.

Kayıtlardan anlaşıldığı üzere, ipek ve ipek kumaş üretiminin Antalya'da olması, sancağın iktisadi gelişmesi yanında devletin ve milletin iktisadi kalkınma gayretleri açısından önem arz etmektedir.¹³⁶

B-VERGİLER

Osmanlı İmparatorluğu'nda halkın vergilendirilmesinde iki ana ilkenin göz önünde tutulduğu görülmektedir. Bunlardan ilki şeriatın öngördüğü kurallar çerçevesinde hemen hemen bütün İslam devletlerinde benzer biçimde uygulanan şer'i vergilerdir. "Tekalif-i Şer'iyye" diye adlandırılmaktadır. İkincisi ise hükümetin gerek gördükçe yine şer-i kurallara bağlı kalınarak halktan çeşitli ad ve şekillerde isteyip aldığı, miktarı önceden bilinmeyen duruma bağlı vergilerdir ki "Tekalif-i Örfiye" adı altında anılmaktadır.¹³⁷ Şer-i vergilerin miktarlarını tayin hususunda fıkıh kitaplarına uyulmaya çalışılmakta, örfi vergilerde ise, devlet, sınırları içersine dahil ettiği topraklarda kendisinden evvel yaşayan devletlerin kanunnamelerindeki mevcut miktarları göz önünde ve bazı zamanlarda bunları azaltmaktadır. Bununla birlikte tamamen kaldırdığı vergilerde olmaktadır. Osmanlı Devleti geçmiş devletin vergisini akçe olarak tespit ederken, o eski devletin sikkesini akçe ile karşılaştırıyor ve yeni kanunnameyi kendi akçesini esas olarak düzenliyordu.

Vergi kanunnameleri çeşitli vergilere ait olmayıp, yalnız her sancağın iktisadi durumuna göre alınması gereken vergileri içermektedir. Aynı verginin, sancağın fakir veya zengin oluşuna göre az veya çok olduğu da görülmektedir. Osmanlı Devleti'nin idari taksimatının her bir parçasının bünyesine en uygun bir şekilde özel olarak hazırlanmış bir vergi kanunnamesi vardır. Osmanlı Devleti gerek ırk, gerek kültür, gerek iklim ve diğer iktisadi ve içtimai şartlar bakımından birbirinden çok ayrı bölgeler içermesi sebebiyle, vergi kanunnamelerini, merkezde vücuda getirerek bütün ülkeye zorunlu kılmamış, aksine birbirinden ayrı olan bu bölgelerin her birine en uygun vergi kanununu hazırlamıştır.¹³⁸

¹³⁶ Moğol, Antalyada İpek Üretimi, s.95-101.

¹³⁷ Çadırıcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.148.

¹³⁸ Şinasi Altındağ, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma", DTCFD, C.5, (1947), s.191.

Vergilerin Osmanlı iktisadî yaşamını belirleyen en önemli etmen olduğu ve hem siyasal hem de sosyal yapılanmayı belirlemedeki etkisi açıkça görülmektedir.

1-Mal-ı Mukata'a

Antalya sancağından alınan vergiler arasında mal-ı mukata'a adıyla anılan bir vergi türüne rastlanılmaktadır. Sicile kayıtlı 1230 (1814-1815) senesine ait bir belgeden Kuraha-i Antalya'dan 17530 guruş, Karye-i Bucak'tan 160 guruş, Kaza-i Elmalu'dan 5000 guruş, Kaza-i Finike'den 2334 guruş ve Kaza-i İğdir'den 2500 guruş mal-ı mukata'a bedeli alındığı anlaşılmaktadır.¹³⁹

Bu belgede dikkate değer bir başka nokta ise, çeşitli vergilerle bir arada tahsil edilen mal-ı mukata'anın Antalya sancağının bazı kaza ve köylerinden tahsil edilmediğidir. Bu da o bölgelerde mal-ı mukata'aya muhatap herhangi bir gelirin olmadığını göstermektedir.

2-Cizye

Tekalif-i Şer'iyeden olan cizye, Osmanlı Devleti'ndeki gayr-ı müslim tebanın ödemekle yükümlü olduğu bir vergi çeşididir. Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyıla kadar bu vergiyi ifade etmek üzere genellikle "haraç" kelimesi kullanılmış, daha sonra da cizye veya cizye-i şer'i ifadeleri yaygınlaşmıştır. Ayrıca bazı belgelerde arazi harcından ayırt edilmek için cizye yerine baş haracı tabirine de rastlanır. Bu vergiyi toplayanlara önceleri haraci veya haracci sonraları da cizyedar denmiştir.¹⁴⁰

Osmanlılarda kuruluşundan itibaren alınan, toplanması ve harcanması özel bir itina isteyen şer'i bir vergi olan cizye doğrudan devlet hazinesi için padişaha bağlı görevlilerce toplanırdı. Keza bu vergi İslam hukukuna uygun olarak sadece, buluş çağına ermiş gayr-ı müslim erkeklerinden alınmakta idi.¹⁴¹

Osmanlı ülkesi fetihlerle genişledikçe buralarda oturan gayr-ı müslimlere cizye vergisi salınırdı. Ancak bu cizye vergisi ülkenin her yerinde eşit ölçüde alınmadığından ve parasının değeri düşüp durduğundan yer yer verilen fetvalar gereğince bu cizye vergileri arttırılırdı.

¹³⁹ Antalya Şer.Sic., I, 2b

¹⁴⁰ Mehmet Erkal, "Cizye", İslam Ansiklopedisi, C.8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993, s.45.

¹⁴¹ Ziya Kazıcı, Osmanlılarda Vergi Sistemi, İstanbul, 1977, s. 102.

Fethedilen topraklar bir Osmanlı eyaleti haline getirildiğinde cizye vermekle mükellef durumda olanların tahriri o bölgenin kadısı tarafından yapılır, hazırlanan defterlere “defter-i cizye-i gebran” adı verilirdi. İslam hukukuna göre cizye antlaşma şartlarıyla belirlenmiş, değişmez, sabit bir meblağ (maktü) ve şahıslardan toplanan vergi (cizye ale’r-ruüs) olmak üzere iki çeşide ayrılmakta idi. “Ber- vech-i maktü cizye” usulü geniş ölçüde iki alanda uygulanıyordu. Bunlardan ilki Osmanlılara bağlı vassal Hıristiyan prensliklerle haraçgüzar devletlerin belirli bir miktar üzerinden yıllık olarak taahhüt ettikleri vergi olup bu durumda prensliğin idaresi altındaki halk padişahın haraçgüzar tebası sayılıyordu. İkincisi ise padişahın tebası olan zimmi reayadan cemaat olarak toplu bir miktarın “ ber-vech-i maktü” olarak alınmasıydı.

Şer’i kaidelere göre şeyhülislam tarafından verilen fetva ile her yıl cizye miktarının belirlenmesi ve ilanı hükümdarın sorumluluğu altındaydı. Osmanlı terminolojisinde cizye mükellefleri (A’la, Evsat, Edna) şeklinde üç guruba ayrılıyordu. Bu terimler zengin, orta halli ve fakir için kullanılmakta olup, guruplara dahil olanların ödedikleri cizye miktarları saf gümüş olarak 48-24 ve 12 şer’i dirhem, olarak 4-2-1 dinar şeklinde tespit edilmiştir.¹⁴²

II. Mahmud 26 Nisan 1834 tarihinde bir irade ile cizyeyi a’la 60, evsat 30, edna 15 guruş olarak tayin ettirmiştir. Bu vergi, 1272 (1856) senesinde askeri bedele çevrilerek aynı miktarda tahsile devam edilmiştir.

Her kazanın cizye kağıtları maliye hazinesinde düzenlenip, bohçalar içine konarak mühürlendikten sonra cizye toplayıcılarına verilip gerekli yerlere yollanırdı. Muharrem ayı gelince bu bohçaların mühürleri mahkemelerde açılır, bir-iki ay içinde mükelleflerine dağıtılırdı. Paraların toplanması kanun icabı olduğundan, Muharrem ayı gelmeden cizye bohçası açılmaz ve belli zamanlar dışında gayr-ı müslim halktan cizye istenmezdi.¹⁴³

1224 senesi (Şubat 1809) Teke sancağı kazalarından 55 adet a’la, 390 adet evsat ve 60 adet edna olmak üzere toplam 505 adet cizye bohçası tahsil edilmiştir. II. Mahmud’un 26 Nisan 1834 tarihinde cizye bedellerini a’la 60, evsat 30 ve edna 15 guruş olarak belirlemesinden dolayı Teke sancağındaki a’la evraktan; 3300 guruş, evsat evraktan; 11700

¹⁴² Erkal, a.g.m., s.46.

¹⁴³ Moğol, XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.87.

guruş, edna evraktan ise; 900 guruş olmak üzere toplam 15900 guruş cizye vergisi alınmıştır.¹⁴⁴

Cizye 1856 Islahat fermanı ile kaldırılmıştır; Zira bu ferman Osmanlı tebası arasında eşitlik prensibi getirdiği için gayr-ı müslimlerin de askerlik hizmeti yapmaları gerektiği ortaya çıkınca bunlardan belirli bir vergi alınmak suretiyle (bedel-i askeri) bu hizmetten muafiyetleri kararlaştırılmış ve böylece kaldırılan cizye vergisi bu ad altında mahiyet değiştirerek 1907' ye kadar sürmüştür.¹⁴⁵

3-Agnam Vergisi

Osmanlı Devleti'nde Yeniçerilerin ile tımarların ilgasından sonra "Asakir-i Mansure" adı ile teşkil olunan askerin et ihtiyacını temin etmek gayesi ile agnamdan alınan ve "Ondalık Agnam" adını taşıyan bir vergi ihdas edilmiştir.¹⁴⁶

Osmanlı resmi kayıtlarında resm-i ganem, adet-i agnam şekillerinde de geçer. Şer'i vergilerden sayılan agnam vergisine bazı sancak kanunnamalarında adet-i zekat da denmektedir. Bu vergi genellikle koyun yavruladıktan sonra Nisan ya da Mayıs aylarında alınır, kuzulu koyun kuzusu ile bir hesaplanırdı.

Vergi miktarı Fatih Kanununa göre üç koyundan bir akçe iken daha sonra iki koyundan bir akçe olarak tespit edilmiş idi. Ancak bu miktar, bölgelerin özelliklerine göre değişiyordu. Agnam vergisi, özellikle büyük ölçüde koyun besiciliği yapan göçebe Türkmen ve yörük cemaatleri için önemli idi. Büyük kısmı padişah haslarına dahil olan göçebelerde iki koyuna bir akçe vermekte idiler. Ancak bu hüküm koyun sayısına bağlıydı. Elinde altmış altı koyundan fazla koyunu olanlar iki koyuna bir akçe verirler, altmış altı veya bundan daha az koyunu bulunanlar ise otuz üç akçe verirlerdi ve bunlara da bac denilirdi. Vergilendirmede koyun varlığı yörükler için çiftçi raiyyetin elindeki toprak gibiydi. Elinde koyunu olmayan yörükler tıpkı toprağa sahip olmayan raiyyet gibi on ikişer akçe "bennak" vergisi vermekle mükellef idiler.

Alınan bu vergi serbest olmayan tımarlarda sipahiler ile subaşılar arasında paylaşılıyordu. Ancak bu hüküm kimi yerlerde geçerli olmayıp, agnam vergisi tamamıyla

¹⁴⁴ Antalya Şer.Sic., I, 11a.

¹⁴⁵ Erkal, a.g.m., s 48.

¹⁴⁶ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.89.

sancak beyine ait oluyordu. Agnam resm-i mukataası XVII. ve özellikle XVIII. yüzyıllarda hazinenin önemli bir kalemi haline geldi ve düzenli gelirler arasına girdi. Bu verginin bazı yeni düzenlemelerle Tanzimat'tan sonra da alınmasına devam edildi.¹⁴⁷

Agnam her sene, sayıcılar tarafından sayılarak onda biri mîrî namına ayn'ın alınmakta idi. Bazı bölgelerde ise zorluğa binaen bedelen alınmakta idi. Ayn'ın alımdan tamamen vazgeçilince agnam başı beş guruş olmak üzere bedel alınmaya başlandı.¹⁴⁸

Söz konusu vergi, Antalya sancağından agnam bedeli adıyla 1227 (1812) senesinden beri tahsil edilmekteydi. Agnam bedelinin toplatılması işi merkez tarafından oldukça sıkı bir denetim altında tutulmaktaydı. Bu durum Antalya kadısının 1812-1813 yıllarına mahsuben ödemesi gereken bin res'den iki bin res agnamın on bin guruşluk bedelinin afvına ilişkin talebine, merkezin red cevabı vermesinden anlaşılmaktadır. Kadı, Tekeli oğlu İbrahim'in zulm ve tecavüzü sebebiyle ahalinin agnamı ve keçisi kalmadığı ve halkın fukaralaştığı gerekçelerini göstererek gerekli bedeli ödemekten sancağı muaf tutmak istemiştir. Ancak merkezden gelen yazıda; "...bedeliyye-i mezkûre cânib-i mîrîye âyid ve râci mebâliğden olduğuna binâ'en bir akçesinin afvı câ'iz olmamakla o makûle a'zâr ve ehiyelerine sem-i itibâr olunmayarak..." şeklindeki ifadeyle bu muafiyetin mümkün olmadığı cevabı verilmiştir.¹⁴⁹

4-İmdad-ı Seferiye

Savaş masraflarına karşılık olmak üzere halktan alınan örfi vergiye verilen addır. Osmanlılarda telif-i örfiyyenin ilki bu vergidir.¹⁵⁰ Seferberlik ilan edilip, valilerden sefere katılmaları istendiğinde, yapacakları olağan üstü giderleri karşılamak için "İmdad-ı seferiye" adı verilen vergi istenir ve alınır. Bu uygulamada yeni değildi. Uzun süreden beri baş vurulan bir yöntem olup, sadece savaş yıllarında alınmakta ve miktarı da duruma göre hükümet merkezince saptanmakta idi.¹⁵¹ Osmanlılarda İmdad-ı seferiye ilk defa, hazinede askeri mesarifi temin edecek imkan bulunmadığı zamanlarda "ber-vech-i karz" yani borç olarak toplanmış, daha sonraları ise vergi haline getirilerek, avarız hanesi başına tevzi ve taksim edilir olmuştur.

¹⁴⁷ Feridun Emecen, "Agnam", *İslam Ansiklopedisi*, C.1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s.478

¹⁴⁸ Kazıcı, a.g.e., s.115

¹⁴⁹ Antalya Şer. Sic., I, 6a.

¹⁵⁰ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.92.

¹⁵¹ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.147.

Ahaliden alınan bu vergi, bazen hazineye gönderilir, bazen de doğrudan doğruya ordu işleri ile görevlendirilen vezirlere ve komutanlara verilirdi. Bazen bunun miktarı fermanlarla azaltılıp çoğaltılabilir ve her paşaya verilecek imdad-ı seferiye fermanla açıklanırdı.¹⁵²

İmdad-ı seferiye gelirleri, son zamanlarda toplandığı bölgenin valisi emrine verilmiştir. 1227 (1812) senesinde Antalya sancağında vali tarafından üç yüz altı kise tutarında imdad-ı seferiye bedeli toplanıp merkeze gönderilmiştir.¹⁵³

1826'da Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra, orduyu yeniden kurmak gerektiği için Anadolu kentlerinin vergi ve asker yükü artmış ve bundan sonra imdad-ı seferiye vergisi daha sık toplanmıştır.¹⁵⁴

5-İmdad-ı Hazariye

XIX. yüzyıl ilk yarısında kent-köy ayrımı yapılmaksızın düzenli olarak her yıl iki eşit taksitle halktan toplanan bir vergide imdad-ı hazariye idi. Valilerin savaş olmayan yıllardaki giderlerinin bir kısmını karşılamak için ayrılan bu vergi türü, çok öncelerden konulmuş olup, gerek görüldükçe halktan alınmış iken, zamanla sürekli ve düzenli bir biçimde alınmaya başlanmıştır.

III. Selim ve II. Mahmud , vali ve mutasarrıfların kendisine ayrılan hazariye vergisini toplatırken yolsuzluk yaptırmamaları için sık sık emir ve fermanlar göndermişlerse de istenilen düzenlemeyi hiçbir zaman yapamamışlardır.

Bu vergi eyalet valileri için eyalete dahil sancaklardan padişaha emri ile her altı ayda bir olmak üzere (Muharrem ve Recep aylarında) iki taksitle alınıyordu. Bazen üç taksitle de alındığı olurdu. Gerek görüldüğünde valilere verilmez, doğrudan doğruya merkezdeki hazineler adına da toplatılabilirdi. Özellikle sancak veya eyalet yönetimi, doğrudan doğruya hazinelere devredildiğinde bu yola başvurulmaktaydı. İmdad-ı hazariye genellikle tevzi

¹⁵² Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.92.

¹⁵³ Antalya Şer. Sic., I, 19a.

¹⁵⁴ İlber Ortaylı, "Tanzimat Döneminde Yunanistan ve Osmanlı İmparatorluğu", Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadi ve Sosyal Değişim, Makaleler I, Turhan Kitabevi, Ankara, 2000, s.354.

defterlerine eklenecek toplanmakta idi Ancak gerek görüldüğünde valiler mübaşir göndererek bu vergiyi ayrıca toplatabilirlerdi ¹⁵⁵

Tarih ve tahsil itibarıyla imdad-ı seferiyeye benzeyen imdad-ı hazariye ilk olarak 1717-1718 senelerinde toplanmıştır. İmdad-ı seferiyenin alınmadığı, yani savaş olmadığı zamanlara mahsus olan ve valiler adına toplanan imdad-ı hazariyenin miktarı, seferiyeye kıyasla daha hafif olmakta idi. Bu vergi sancaklara toplu bir meblağ olarak tarh ediliyor, sonra avarız hanesi itibarıyla sancak halkına dağıtılıyordu. Bir çok kayıtlarda çeşitli isimler altında alınan vergilerle birlikte tahsil olunduğu da görülmektedir. ¹⁵⁶

1223 Zi'l-hiccesi'nde (1809 Ocak), gönderilen ferman ile Antalya Sancağından da 57150 guruş imdad-ı hazariye talep edilmiştir. İki taksit halinde ödenmesi istenen bu verginin ilk taksiti 1101.5 guruş olarak belirlenmiş ve bu bedelin sancak halkına taksim edilmesi yoluyla tahsiline karar verilmiştir. Meblağın sancak içerisinde toplanmasına ilişkin masraflar da bu rakama eklenince 1223 yılı (1809), Antalya sancağından ilk taksiti 1321.5 guruş olmak üzere toplam 57150 guruş imdad-ı hazariye vergisi tahsil olunmuştur. ¹⁵⁷

Tüm bunlara rağmen halkın en çok yakındığı, belirlenip toplanmasında kural dışı uygulamaların yapıldığı, vergilerin başında imdad-ı hazariye gelmekte idi.

6-Salyane ve Tevzi Defterleri

Eyalet ve sancak merkezi olan kentlerde yöneticilere ödenen imdad-ı hazariye, imdad-ı seferiyeye, hükümet merkezinden herhangi bir görevle gelip kentte kalan yada geçip giden mübaşir, ulak gibi kamu görevlileri için yapılan harcamalar, ayaklanmaları bastırmak, eşkıyayı kovmak ve güvenliği sağlamak amacıyla yöneticilerin yapmak zorunda kaldıkları olağanüstü masraflar, kamuya ait onarım ve yapım işleri için ödenen paralarla, ulaşım ve haberleşme giderleri, kimi görevlilere verilen ücretler, altı ayda bir hesaplanarak belli kurallar çerçevesinde kent merkezi ve çevresindeki kasaba ile köylerden vergi olarak toplanmaktaydı. Şehir kethüdası, ayan mütesellim esnaf dernekleri temsilcileri, ileri gelen birkaç kişiyle kadı ve mahkeme görevlileri bir araya gelerek, yılda iki kere altı ayda bir bu tür giderleri kayda geçiriyorlardı.

¹⁵⁵ Çadırcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.146-147.

¹⁵⁶ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.170.

¹⁵⁷ Antalya Şer. Sic., I, 11a.

Şer'iyeye Siciline giderin nereye ve kimler tarafından yapıldığı ve ne kadar olduğu ayrı ayrı yazılarak toplanıyordu, genel gider toplamına harc-ı imza, kalemiye, kağıt bedeli gibi giderlerde eklendikten sonra, kent merkezindeki halka, esnaf guruplarına ve kasabalarla köylere bölüştürülüyordu. Bu tutanağın bir sureti incelenerek onaylamak üzere İstanbul'a gönderilmekte idi. Onay alındıktan sonra gereken yapılıyordu. Döneminde vergi dağıtımı anlamına gelen bu terim; "Tevzi Defteri" bazen de "Salyane Defteri" diye adlandırılmakta idi.¹⁵⁸

1229 (1814) senesinde Antalya sancağına ait bir salyane defterinde altı aylık toplam gider 56105 guruş olarak görünmektedir. Bu deftere görevlilere ait hizmet bedelleri, sancak içinde yapılan tamirat ve onarım çalışmaları, saray ve konakların ihtiyaçları vs. gibi bir çok masraf işlenerek toplam gider sancak halkına taksim edilerek tahsil edilme yoluna gidilmiştir. Altı aylık olarak düzenlenen bu defterlerin bir kopyası da merkeze gönderilip gerekli onay alındıktan sonra sancağın defterde gösterilen masrafları sancak halkından birkaç taksit halinde tahsil edilmiştir.¹⁵⁹

Böylece altı ayda bir toplam giderlerin 56.105 kuruşu bulunduğu görülmektedir. Bu belgede çeşitli gider kalemleri ve yapılan masraflar gösterilmiştir. Bir örneği de merkeze gönderilen belgedeki toplam masraf miktarı daha sonra Antalya sancağı kaza ve köylerinden tahsil edilmiştir.

7-Resm-i Mizan-ı Harir ve Resm-i Kirbas

Ziraai mahsullerden alınan oşür tipi vergiler arasında bulunan resm-i haririn varidad-ı oşriyyeden sayılmasının sebebi ipek böceklerinin dut ağacının yapraklarıyla beslenmesidir. Arazi-i emiriyede yetişen dut ağacının yapraklarının yenilmesi, bu verginin alınma sebebidir. Mizan-ı harir, ipek kapanı yerine kullanılan bir tabirdir. Mizan; terazi, tartı aleti demek olduğu gibi, kapan da büyük terazi, kantar demektir. Satılmak üzere getirilen ipekler burada tartılarak satılır ve alanlardan da resm-i mizan-ı harir adıyla vergi alınır. Bunun resm-i harirden farkı verginin satandan değil alandan tahsil edilmesidir.

Resm-i kirbas damgası ise; ipekten dokunmuş olan kumaştan alınan bir vergidir.¹⁶⁰ Antalya sancağında ise ipek kumaş üretiminin devamlı olmadığı sicilindeki 1229-1230 senelerine ait harir mukataası; 1229 senesi Zi'l-hiccesi içerisinde (14 Kasım 1814- 13 Aralık

¹⁵⁸ Çadırıcı, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s.148-149.

¹⁵⁹ Antalya Şer. Sic., I, 2b.

¹⁶⁰ Moğol, 19. Yüzyılın Başlarında Antalya, s.175-176.

1814) resm-i kirbas alınmadığı "... Bu mâhda kirbas olmamıştır"¹⁶¹ ifadesinden anlaşılmaktadır.

8- Diğer Vergiler

Antalya Sancağı'ndan alınan bir başka vergide "Hinta Bedeliyesi"dir. Bu vergi sancaktan mübayaa olunan bir kısım zahire bedeli ile, mübayaa için gelen görevlilerin masraflarının sancak halkından tahsil edilmesi yoluyla alınır. Hinta bedeliyesinin Antalya sancağından incelenilen dönemde bir çok defa alındığı görülmüştür. 1223 (1808) senesinde Antalya sancağından toplam 6990 guruş hinta bedeliyesi tahsil edilmiş ve bu bedel gelirlerine göre Antalya sancağına bağlı köylere taksim edilmiştir.¹⁶²

I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde; "...3580(guruş) Kadim zamm-ı mirive ikramiyye" şeklinde geçen ifadeden, Antalya sancağına bağlı kaza ve köylerden "İkramiye" adında bir verginin de alındığı anlaşılmaktadır.¹⁶³

Diğer bir vergi olan "Mal-ı Miri"nin; yine Antalya sancak ve kazalarının tümünden tahsil edildiği ve diğer vergiler gibi, yekun olarak tahsil edilme yoluna gidildiği görülmektedir.¹⁶⁴ Bu verginin, Antalya sancağından tahsil edildiği ,şer'iyye sicilinde "... İki taksit mal-ı miri kadim..." şeklinde sıkça geçen ifadeden anlaşılmaktadır.¹⁶⁵

"Kalyoncu Bedeliyesi" de Antalya sancağına bağlı kaza ve köylerden toplanan bir vergi çeşididir. 1224 (1809-1810) senesinde Antalya sancağından 1334 guruş imdad-ı seferiyye vergisi ve on re's ağnam bedeliyesinin yanında dört yüz kırk guruş kalyoncu bedeliyesi tahsil edilmiştir.¹⁶⁶

Vergilerin, Antalya sancağında yaşayan halkın gelir durumları ve tahammüllerine göre tahsil olunduğu gözönüne alındığında, halkın kazanç durumunun iyi olduğu anlaşılmaktadır. I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde "Askeri Bedeliyye" vergisinin alımına dair bir veriye rastlanılmadıysa da bu verginin İmparatorluk tarafından Anadolu eyalet ve sancaklarından askeri alanda kullanılmak için tahsil edildiği bilinmektedir.

¹⁶¹ Antalya Şer. Sic., I, 34a.

¹⁶² Antalya Şer. Sic., I, 10a.

¹⁶³ Antalya Şer. Sic., I, 2b

¹⁶⁴ Moğol, Antalya Tarihi, s 177.

¹⁶⁵ Antalya Şer. Sic., I, 3a

¹⁶⁶ Antalya Şer. Sic., I, 14a

Yine sicilde rastlanılmamasına karşın; olağanüstü durumlarda ve özellikle savaş sebebiyle alınan ve avarız-ı divaniyye adıyla örfi vergiler arasına girmiş olan bu vergi de İmparatorluğun eyalet ve sancaklarını ödemekle yükümlü tuttuğu bir vergi çeşididir. Alimler duacılar ve derbentlerdeki muhafızlardan alınmayan avarız vergisi Tanzimat'tan bir süre sonra kaldırılmıştır.¹⁶⁷

Antalya sancağı, özellikle gelir kaynaklarında önemli bir yere sahip zahire üretimi itibariyle istikrarlı bir grafik çizmemiştir. Özellikle XIX yüzyılın başlarında çok düşük bir durumda olan zahire üretimi, halkın sıkıntılara maruz kalmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Antalya sancağının üretim ve gelir durumu, buna paralel olarak çeşitli vergilere de muhatap olmasına sebep olmuştur. Antalya sancağı kaza ve köylerinde yaşayan halk, zaman zaman bu çeşitli vergileri ödeyebilmek konusunda sıkıntıya düşse de, tahsil olunan vergilere bakıldığında gelir seviyesinin dikkat çekici olduğu görülmektedir.

C- ANTALYA GÜMRÜĞÜ

Antalya Limanı XV. ve XVI. yüzyıllarda Anadolu'nun önemli bir ihraç merkezi durumundaydı. Antalya-İskenderiye deniz yoluyla Anadolu'dan büyük ölçüde sanayi ürünü çıkarılıyor ve Arap ülkeleriyle bağlantı bu noktadan sağlanıyordu.¹⁶⁸ Ancak bundan sonraki tarihi seyri içersinde Antalya gümrüğü gelirlerinin devamlı düşüş kaydettiği görülür. XVII. yüzyılın ikinci yarısında milyon akçeyi geçen Antalya gümrüğü gelirleri, aynı yüzyılın sonunda iki milyona yaklaşır. Daha sonra Haremeyn muhasebesinden alınmasının ardından, XVIII. yüzyılın başlarından itibaren önemli seviyede gelir kaybetmeye başlar.

XVIII. yüzyılda Akdeniz ticaretindeki büyük değişmeler, Anadolu'da İzmir'in, gittikçe artan bir öneme sahip olması gibi sebepler Antalya Limanındaki yoğun faaliyeti azaltmıştır. XVIII. yüzyılın ilk yarısına ait Antalya gümrük mukataasının, kassabiye, kahve, şemhane, boyahane ve ihtisap vergileri ile birleştirilerek yılda 928.200 akçe yıllık mal ile iltizama verildiği görülmektedir. 928.200 akçenin her yıl hazineye ödenmesi şartı ile mukaata malikane usulü ile iltizama verilmişken çeşitli sebeplerden dolayı gelirleri, hazineye ödenmesi icap edeni bile karşılayamaz duruma gelince 1137 (1724) senesi başından itibaren mukataanın işletilmesi emin denilen bir görevliye verilmek suretiyle vergiler toplanmaya başlanmıştır. Mukataa emaneten işletilirken, yine aynı yılda 4545.5 guruş (545.460 akçe), 1138 (1725-

¹⁶⁷ Moğol, *Antalya Tarihi*, s 171-174

¹⁶⁸ Özer Ergenç, "XVII. Yüzyıl Başlarında Ankara İktisadi Tarihine Ait Araştırmalar", *Türk İktisat Tarihi Semineri*, Ankara, 1973, s.46

1726) yılında 4805 guruş (576.600 akçe), 1140 (1727-1728) yılında 5492 guruş (659 040 akçe) gelir sağlandığı görülmüştür

Mukataa emaneten işletilirken çok sıkı bir denetim altında tutulduğundan dolayı, bu toplam yıllık gelirleri en az vergi kaybıyla ulaşılmış gerçek değerler olarak bakılabilir. Çünkü bu dönemde mukataa ya Antalya kalesi topçubaşısı Ahmed Ağa, Aydın muhassılı Vezir Abdullah Paşa tarafından da Salihzade adlı bir kişi mübaşir olarak atanmış ve Antalya kadısının denetiminde ayrıntılı defter tutulmuştur. Bu son yıllarda Antalya gümrüğü gelirlerinin biraz yüksek ve düzenli seyretmesi üzerine mukataanın yeniden malikâne suretiyle iltizama verilmesinin daha faydalı olacağı düşünülmüş ve son yılın gelirleri üzerine zam yapılmış ve 6100 guruş (732.000 akçe) mal bağlanarak eski mültezimin üzerinde bırakılması uygun görülmüştür.¹⁶⁹

Antalya gümrüğü gelirlerinin devamlı olarak düşüş göstermesinin ilk sebebinin, çevre gümrüklerinin gittikçe artan bir önem kazanmasının yanında, iskelelerden devlet dışına kaçırılan ve önemli bir meblağ teşkil eden hububat kaçakçılığının olması gerekmektedir.

Çünkü İngiltere ile Avrupa'da egemenlik kurmuş olan Fransa arasındaki savaşların kızıştığı 1810'larda bu savaş dolayısıyla hububat gereksinimleri her yerde kat kat artmıştı. Bu durumda Antalya bölgesinde de satış için hububat üretimi kısa bir dönem içerisinde gelişmişti. Ancak Osmanlı İmparatorluğu'nun dışına hububat satışı yasak olduğundan hububat ihracatı çoğunlukla kaçak olarak yapılmaktaydı. Bu ticarete Ege adalarının rolü büyüktü. XVI¹⁷⁰ yüzyıldan başlayarak Anadolu'dan Rodos'a hububat sevki yapılmaktaydı.

İngiliz seyyahı Francis Beaufort Antalya'ya yaptığı seyahatindeki gözlemlerinde bu durumu şu şekilde anlatmaktadır:

"... Bu kıyılarda ticaretin etkisi, son zamanlara kadar pek fazla duyulmamıştır; Fakat savaş sırasında Akdeniz'de konuşlanan İngiliz birliklerinin büyük ölçüdeki buğday talebi ve bunun bir zamanların bereketli – şimdilerde ise kendi iç tüketimine zor yeten – buğday ambarı Sicilya'dan sağlanmasındaki başarısızlık, Psara ile Hydra adalarının girişimci sakinlerini öylesine özendirmiştir ki buğday peşinde bu denizi çevreleyen tüm kıyıların altını üstüne getirmişlerdir. Ellerindeki dolarlarla her koy taranmış; her vadiden derlenen birkaç çuvala kısa sürede gemilik yükler tamamlanmıştır. Türklerin yönetimindeki ülkelerin tamamında,

¹⁶⁹ Ergenc, " XVIII Yüzyılda Osmanlı Sanayi ve Ticaret Hayatına İlişkin Bazı Bilgiler", s.504

¹⁷⁰ Faroqi, a.g.m., s.1462.

tahıl dış satımı, ürüne el koyma ve kölelik gibi cezalarla yasaklanmışsa da, yaptırımlardaki bu aşırı sertlik sadece ticarete artan bir canlılık kazandırmaya yaramaktadır; Zira, göz yummaları karşılığında çok yüksek paralar ödenen Ağaların bu işi desteklemekte doğrudan çıkarları bulunmaktadır...»¹⁷¹

Sicilde Francis Beaufort'un gözlemlerini doğrulayacak nitelikte kayıtlara rastlanmıştır. XIX. Yüzyılın başlarında Antalya sancağında, Akdeniz'in Rumeli ve Anadolu yakalarında, bazı kimselerin yasak olan yerlere zahire satmakta oldukları tespit edilmiştir. Bu kimselerin kaçırdıkları zahireyi Rodos, Kıbrıs ve Arabistan sularında sattıkları Antalya Limanında ticaret yapan kaptanların ifadelerinden anlaşılmıştır. Merkezden gönderilen fermada da bu kimselerin tutuklanarak gerekli cezaya çarptırılmaları istenmiştir.¹⁷² Dolayısıyla bu durum resm-i gümrük gelirlerinin düşüşünü açıklayan başlıca sebepler arasında sayılabilir.

Antalya gümrüğündeki kayıtlardan limanda çok büyük bir ihracat potansiyelinin olmadığı anlaşılmaktadır. Kayıtlarda kimi belgelerin niteliği açık olarak ifade edilmemişse de ihracata yönelik birkaç belge mevcuttur. Bunlara göre Antalya iskelesinden İskenderiye'ye, Yafa'ya ve Rusya'ya ihracat yapıldığı görülmektedir.

1229 (1813-1814) senesinde Antalya'dan deniz yoluyla ihrac olunan bu malların resm-i gümrük miktarları ve cinsleri şöyledir;

1 kıyye kükürt 0.5 para, 1 adet cilde deri 1 para, 1 adet kilim 20 para, 1 adet bakır leğen 3.98 para, 1 kıyye kurşun 2 para, 1 çift sağır pabuc 1 para, 1 çift çizme 3.32 para, 1 çift zenne pabucu 2 para, 1 çift sağır çizme 1.81 para, 1 çift çakı bıçak 1 para, 1 adet zeyli kilim 30 para, 1 kıyye erik 3.3 para, 1 kıyye afyon 4.54 para, 1 adet kitre 0.3 para, 1 kıyye köhne bakır 4 para, 1 adet külah 1.5 para, 1 deste kaşık 0.25 para, 1 kıyye anason 1 para, 1 kıyye şeker 2 para, 1 kıyye revgan-ı sade 5 para, 1 kıyye havyar 7.5 para, 1 kıyye çilek 1 para, 1 kıyye beksimad 0.9 para, 1 kıyye kak halka 0.04 para, 1 kile irmik 3 para, 1 adet seccade 40 para, 1 adet kilim 13.370 para, 1 kile ceviz 5 para, 1 adet kıl heybe 5 para, 1 top kettan bezi 10 para, 1 adet bez gömlek 9.47 para, 1 adet siyah sağır yemeni 2 para, 1 kıyye çam sakızı 2 para, 1 adet ahen 100 para, 1 adet çanak tuz 1 para, 1 kile leblebi 0.29 para, 1 kıyye hurma 0.57 para.¹⁷³

¹⁷¹ Francis Beaufort, *Travels in Karamania*, (Çev: Ali Neyzi-Doğan Türker), Suna- İnan Kıraç, Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 2002, s.130

¹⁷² Antalya Şer.Sic., I, 18b.

¹⁷³ Antalya Şer.Sic., I, 36a-b,37a-b.

Farklı gemilerle giden aynı türden malların fiyatları arasındaki değişiklik, bu malların kalitesi arasındaki farktan kaynaklanmaktadır.

Bunların haricinde ithalata ilişkin kayıt sayısı sicilde oldukça fazladır.¹⁷⁴ Götürülüp getirilen mallar arasında en önemli yeri yiyecek maddeleri tutmaktadır. Bunların hemen hemen tümü bitkisel kökenlidir. İşlenmiş maddeler arasında tekstil oldukça önemli bir yer tutar. Bez ile kumaşın yanı sıra, kilim seccade gibi ev eşyasından da söz edilmektedir. Kirbas denilen ve pamuk veya ketenden imal edilen bez dokuz gemide kayıtlıdır. Toplam olarak 192 toptan söz edilir. Bir topun metre olarak uzunluğu yerden yere çok farklı olduğundan üstelik söz konusu kumaşın nerede yapıldığı bilinmediğinden bir toptaki kumaşın uzunluğunu tahmin etmek olanaksızdır. Kirbas getiren gemilerden birisi İskenderiye'den, üç tanesi ise Kıbrıs'tan gelmektedir. Mısır veya Kıbrıs'da dokunmuş kumaşlar söz konusu olabildiği gibi, esas olarak Avrupa'dan gelmiş kumaşlar da düşünülebilir. Beaufort Antalya çarşısında özellikle İngiltere ve Almanya'dan gelen kumaşlarla demirden yapılmış mallar görmüştür.

Diğer kumaş çeşitleri arasında altı geminin yükü içinde görünen çarşaf da yer almaktadır. Genellikle çarşaf sayısı düşüktür. İskenderiye'den gelen bir gemide 1278 tane bulunmuşsa da bu istisnai bir durumdur. Kıbrıs'tan iki kez az miktarda yorgan yüzü ithal edildiği kayıtlarda belirtilmektedir. Ayrıca İskenderiye'den gelen bir kaptanın bir miktar kutnu getirdiği anlaşılmaktadır. Bu sözcük her ne kadar köken açısından pamuk ile ilgiliyse de genellikle pamuklu bir kumaş için değil, ipekli için kullanılmaktadır.¹⁷⁵

Resm-i gümrük gelirlerini teşkil eden meblağ içerisinde, İmparatorluğun iç ticaret resm'leri de yer almaktadır. Özellikle Alaiyye'den gelen kaptanlar iç ticaret potansiyelini önemli ölçüde etkilemektedirler.¹⁷⁶ Sicildeki iç ticarete ilişkin bir çok belgeden bir tanesi;

1229 (1813-1814) senesinde sicildeki; "Alaiyye'den giden hacılardan 820 para"¹⁷⁷ şeklindeki ifadede, resm-i gümrük gelirleri içerisinde, seyahat edenlerden alınan resm'lerin de olduğu anlaşılmaktadır.

¹⁷⁴ Antalya Şer.Sic., I, 35b, 36a-b, 37a-b.

¹⁷⁵ Faroqi, a.g.m., s. 1465.

¹⁷⁶ Antalya Şer.Sic., I, 36b.

¹⁷⁷ Antalya Şer.Sic., I, 36a.

Gelip giden gemilerin on beşinde birer miktar sabun olduğu görülmektedir. Yedisinde ithalden söz edildiği açıktır, geri kalan kayıtlarda kesinlik yoktur. Bu nedenle sabunda ithalin ağır bastığı düşünülmektedir. Üstelik ithalat-ihracat konusunda açık olmayan kayıtların ikisi, bir Giritli tüccar ve aynı adadan gelen bir denizci ile ilgilidir. Bunların birinde önemlice miktar sabun bulunduğu görülmektedir: 5963 kıyye. Söz konusu dönemde Girit'te zeytinyağından yapılan sabun üretimi gelişkin bir iş sahası olduğundan, bu iki tüccarın da ithalatçı olma oranı yüksektir. En büyük sabun yükü ise Antalya'ya, Yafa'dan gelen bir gemi de bulunmaktadır: 15.300 kıyye.

Yiyecekler arasında işlenmemiş buğday ve arpa çok az geçmektedir. Buna karşılık şehriye, kak, halka, peksimet gibi hububat ürünleri yaygındır. Bunun bir kısmının ticari bir amaçla değil, gemicilerin kumanyası olarak yüklendiği varsayılabilir. Öte yandan pirinç ile ilgili kayıtlar da epey kalabalıktır. 21 geminin pirinç taşımış olduğu görülmektedir. Pirincin bir kısmı yerli olabilir; sıtma mücadelesi dolayısıyla çeltikler kontrol altına alınmadan önce, pirinç üretimi Antalya çevresinde yaygındı. Kıyılarda kimi zaman reşidi ve dimyati pirinçten söz edilirse de, bu adlar daha çok belli çeşitleri ayırmak için kullanılmış olabilir. Öte yandan Mısır'dan pirinç ithaline de rastlanmaktadır. İskenderiye, Dimyat gibi yerlerden pirinç yüklü gemilerin gelmiş olması ise, ithalatın mevcut olduğunu açıkça gösterir.

Kıyye (okka) olarak ölçülemeyen besin maddeleri için nicelik hesapları çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Örneğin pirinç, "zenbil" (sepet) olarak kaydedilmektedir. Aynı ölçü kimi zaman leblebi, bakla, sarımsak gibi şeyler için de kullanılır. Tuz genellikle çanak olarak ölçülmekte iken, pekmez tulum olarak geçer. Yine hına gibi bazı maddeler çuval olarak kaydedilir. Bazı yerlerde bu çeşit ölçüler için belirli standartlar geçerli olduğu halde, çoğunun çok kaba taslak olduğu açıktır. Harnup (keçiboynuzu) için, kimi zaman kantar adlı ölçek kullanılmaktadır, aynı zamanda kıyye olarak da hesaplandığı için burada söz konusu olan kantarın 228 kg'lık Halep kantarı veya buna çok yakın bir birim olduğu meydana çıkmaktadır.

Çoğu kez kayıtlarda reisin adıyla beraber bir limanın adı da geçmektedir. Denizci reislerin memleketleri içinde en çok Alanya geçer. Alanya'lı reisler hakkındaki kayıtlar oldukça fazladır. Alanya'dan gelip adı Andon olan bir kişinin gemi veya gemileri kayıtlarda beş defa geçmektedir. Halbuki genellikle Alanya'da gemicilik müslümanların elindeydi. Sadece Andon, Basmacıoğlu Acı Pavlo gibi birkaç gayr-ı müslim daha vardır.¹⁷⁸ Diğer gayr-ı müslim tüccarların isimleri şöyle sıralanabilir: Meisli Kara Yorgi, Meisli Nikola, Yorgi, Giritli Yorgaki bazergen, Çamlıcalı Yanş reis, Lefter, Yorgaki reis, Borbo reis, Sakızlı Lamro

¹⁷⁸ Faroqi, a.g.m., s 1468

reis, Yorgi zimmi, Sarı Dimitli, Tuzcu Gorki, Todori, Zanail Bazergan, Mihail bazergan, Berber Afnam, Meisli Dimitri reis, Malaz reis, Nikola reis, Meisli Mihail, Andorun reis.¹⁷⁹

İkinci kalabalık gurup Meis Adasından gelmektedir. Ondört kere Meis'li reislerden söz edilmekte veya gemiler Meis kayığı diye nitelendirilmektedir. Reislerin adları her zaman belirtilmemiştir, fakat mevcut olanlar arasında müslüman adı yoktur. Yine Kıbrıs'tan on gemi gelmiştir. Yüklerinde tekstillerin oldukça önemli bir yer tutması bu adada eskiden beri mevcut olan pamuk üretiminin bir belirtisidir. Meis'ten, Antalya'ya uğrayan dört gemi vardır. Bunların üçünün bir miktar kahve taşımış olduğu görülür. Bir tanesindeki yük cüzi ise de ötekilerde 190 ve 802 kıyye mevcuttur.

İskenderiye'den altı gemi gelmiştir. Mısır ticaretinde eskiden beri rolü olan bir liman için bu çok fazla bir pay gibi görünmese de, genellikle gelenler büyük taşıtlardır. Hurma, şeker, yemeni kahve, ince hasır ve kaba hasır sık sık Mısır'dan getirilen mallar arasında yer almaktadır. Dimyat'tan gelen iki gemide bulunan mallar ise aşağı yukarı İskenderiye gemilerinde bulunanlara benzemektedir.

Gümrük listelerinde gemi tipleri için kullanılan sözcükler, başta sefine sözcüğü olmak üzere, feluke (filika) sandal, kayak gibi terimlerdir. Bu terimler Antalya'ya ait ticaret gemilerinin yapısı hakkında fikir sahibi olmaya elvermemektedir. Bunun dışında kullanılan terminolojiden dolayı mal sahibi, gemi sahibi, gemisini kendi idare eden kaptan ve ortak ve buna benzer durumlar arasında bir ayırım yapılamamaktadır.¹⁸⁰ Antalya'da ticaret yaparken ölen tüccarların malı satılarak malın cinsi ve miktarı ve kaçta satıldığı sicil defterine kaydedilmekteydi. Meblağdan düşülen masraflar ve vergilerde gösterildikten sonra kalan kısmı varislere teslim edilmekteydi. Bu uygulamalardan birinde ; İskenderiye sakinlerinden olan Hamde isimli bir kimsenin Bursa tarafında ticaret yaptıktan sonra İskenderiye'ye dönerken Antalya'da ölmesi üzerine malları satılmış ve masraflar düşüldükten sonra kalan varislerine teslim edilmiştir.¹⁸¹

I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilindeki belgeler ışığında, XIX. yüzyılın başlarında Antalya gümrüğünün ticaret hacmi ve imparatorluk ekonomisindeki yeri saptanmaya çalışıldığında bu dönemde Antalya'nın diğer büyük şehir ekonomilerinin yanında çok büyük bir potansiyele sahip olduğu söylenemez. Özellikle XVIII yüzyılda Akdeniz ticaretindeki

¹⁷⁹ Antalya Şer.Sic., I, 35b, 36a-b, 37a-b.

¹⁸⁰ Faroqhi, a.g.m., s. 1469

¹⁸¹ Antalya Şer.Sic., I, 12a.

büyük değişmeler, Anadolu'da İzmir'in, gittikçe artan bir öneme sahip olması gibi sebepler Antalya Limanındaki yoğun faaliyeti azaltmıştır.

İmparatorluk 1224 Cemaziye'l-ahir (Haziran 1809) 'de İngiltere ile yalnız Antalya gümrüğü için değil tüm Anadolu vilayetleri gümrükleri için geçerli olan bir antlaşma imzalamış ve bunun suretini tüm sancaklara göndermiştir Buna göre ; İngiliz tüccarına Osmanlı topraklarında serbestçe ticaret yapma hakkı tanınmış , gümrük vergisi bu tüccarlar için %3 olarak belirlenmiştir ve İngiliz tüccarlarına ticaret yaparken dahili tüccarın dostane bir yaklaşım içinde bulunması istenmiştir. Ayrıca İngiliz elçileri ve konsollarının ihtiyaç duydukları tercümanlar Osmanlı Devleti tarafından istihdam edilecektir. İngiliz tüccarına tanınan kolaylıklardan özel bir berat-ı şerif olmaksızın dahili tüccar ve esnaf faydalanamayacaktır. Osmanlı Devleti bu antlaşma metnini tüm eyaletlere göndererek bu kurallara uyulmasını istemiştir.¹⁸²

D- FİYATLAR

Devleti dahilinde üretilen ve tüketilen malların, birim fiyatı üzerindeki iniş ve çıkışlar, devletin iktisadi ve siyasi yapısında önemli gelişmelere zemin hazırlamaktadır. Fiyatların istikrarı hususunda tedbir alınmadığı takdirde, iktisadî ve siyasî sahalarda çeşitli tehlikeler ortaya çıkmaktadır. Devlet, fiyat hareketlerini değişik şekillerde kontrol altında tutarak, devletin ve milletin sıkıntılara düşmesini engellemek durumundadır.

Osmanlı Devleti'nin, iktisadi tedbirler hususunda oldukça hassas davrandığı görülmektedir. Devlet dahilinde narh kurumunun işletilmesi, devletin kuruluşundan itibaren kendisini ve üretici ile tüketiciyi korumak için devamlı olarak iktisadi tedbirler alması bakımında önemlidir İmparatorlukta piyasada oluşan fiyatlarda bazıları resmi uygulamalardan kaynaklanmaktadır ve devletin almış olduğu iktisadî tedbirler açısından önemli bilgiler teşkil etmektedir.¹⁸³

Devletin denetim mekanizması altında tuttuğu fiyat hareketlerinden ilki "narh" konusunda yaptığı düzenlemelerdir. Kadı, muhtesib, veya ihtisab nazırı, esnaf şeyhi, ve kethüdarları, ayan, eşraf ile vücu-u ahali denilen ve "narh komisyonu" olarak adlandırılan kimselerin, mevsimine göre genellikle yılda iki defa -bazen daha fazla- hemen hemen bütün eşyalara verdikleri "resm-i narh" denilen fiyatlara I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde de

¹⁸² Antalya Şer.Sic., I, 16b.

¹⁸³ Hasan Moğol, " XIX Yüzyılın İlk Yarısında Antalya İktisadi Hayatında Fiyatlar", Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, (Eylül 1991), s. 48

rastlanılmaktadır. 21 Cemaziye'l-evvel 1230 (1 Mayıs 1815) tarihinde Antalya'daki kalaycı esnafın sahan, tava, ibrik, tencere, çamaşır leğeni, hamam leğeni ve kazan gibi eşyaların kalaylarının narh tespiti verilmiştir.¹⁸⁴

Devletin belirlediği fiyatlardan bir diğeri ise; mübayaa fiyatlarıdır. Devlet İstanbul halkının zahire ve et ihtiyacını karşılamak, sefer zamanda ordunun yiyecek ve nakliye ihtiyacını temin etmek üzere tespit etmiş olduğu fiyatlar üzerinden canlı hayvan (koyun, keçi, öküz, at, katır, deve vb.) satın almaktadır. Söz konusu mübayaa fiyatları, herkesin uymasını gerektiren fiyatlardır.¹⁸⁵

XIX. yüzyıl başında Antalya sancağından devletin belirlediği alım fiyatları doğrultusunda merkeze yiyecek, zahire, canlı hayvan (koyun, keçi, öküz, at, katır, deve vb.) gönderilmektedir. Daha sonra bu bedeller Antalya sancağına bağlı kaza ve köylerden birkaç taksit halinde tahsil edilmektedir.¹⁸⁶

Yine 1230 (1815) senesinde merkezden gelen bir mübayaa emrinde Antalya sancağındaki toplam 7010 kile hıntanın her kilesinin 60'şar paradan mübayaa olunacağı belirtilmektedir.¹⁸⁷

1223 (1808- 1809) senesinde ise merkez Antalya sancağından 440 kuruş bedelle 120 davar mübayaa etmiştir. Böylelikle agnam mübayaasını da devlet belirlemiş ve kendi belirlediği fiyattan satın alma işlemini gerçekleştirmiştir.¹⁸⁸

Ordunun ihtiyacı için mübayaa olan develer sebebiyle deve fiyatlarını da tespit etmek mümkündür. Buna göre 1224 (1809- 1810) senesinde 24 adet devenin 7200 ve bir adet devenin de 300 guruşa mübayaa edildiği anlaşılmaktadır.¹⁸⁹

Bunların haricinde yarı resmi nitelikli tereke kayıtları da yine devletin belirlediği fiyatlar doğrultusunda tutulmuştur. Sicilde 1224 Rebiü'l-evvel (1809 Nisan) tarihli bir belgeden Kilan oğlu Lafroz isimli bir gayr-ı müslimin evinin 700 kuruşa satılmış olduğu ve

¹⁸⁴ Antalya Şer.Sic., I, 26b

¹⁸⁵ Moğol, Antalya Tarihi, s 195.

¹⁸⁶ Antalya Şer.Sic., I, 10b.

¹⁸⁷ Antalya Şer.Sic., I, 38a

¹⁸⁸ Antalya Şer.Sic., I, 10b.

¹⁸⁹ Antalya Şer.Sic., I, 14a.

çeşitli giderler düşüldükten sonra ise kalan meblağın varisleri arasında paylaştırıldığı anlaşılmaktadır.¹⁹⁰

Antalya sancağına çeşitli beldelerden gelip orada ölen kimselerin müzayede ile satılan mallarına da devlet fiyat denetimi uygulamıştır.¹⁹¹

Devletin fiyat denetimini yarı resmi bir şekilde uyguladığı bir başka alan ise, giderlerini sancak, kaza ve köy halkının karşıladığı sancak masraflarıdır. 1229 senesine ait Antalya sancağının masraf defterlerine bakıldığında; mutasarrıf sarayına yapılan masraflar da dahil olmak üzere sancağa yapılan harcamaların tümünün toplam meblağı anlaşılmaktadır. 56105 guruş tutan toplam sancak giderleri yine sancak kaza ve köylerine buraların gelirleri arasındaki oran göz önünde bulundurularak taksim ediliyor ve toplanıyordu.¹⁹²

Görüldüğü üzere, fiyatlar genellikle resmi olarak tespit edilmektedir. Narh komisyonunun tespitleri, mübayaa olunan malların fiyatları, müzayede fiyatları görevlilerce yapılan tespitlerdir. Yarı resmi durumda olan tereke fiyatları ile mütesellim veya mutasarrıf sarayları için satın alınan eşyaların fiyatları da yine görevliler tarafından alınıp satılması sebebiyle keyfi tespitler değildir. Bunlardan ayrı olarak resmi işçi yevmiyelerinin merkezden tespit edildiği görülmektedir.¹⁹³ Aynı uygulama Antalya sancağında da görülmektedir. Merkezden gelen bir emirde sancakta tamir edilmesi gereken mahallerde çalışacak olan işçilerin kazalardan temin edilmesi gerektiği ve bunlara verilecek yevmiyelerin bedelleri yer almaktadır. Tamiratın yapılacağı mahallerde çalışacak olan işçilerin için merkezin belirlediği ücretler ; amele için 30 para, neccar için 60 para ve duvarcı için 60 para şeklindedir.¹⁹⁴

Fiyatların seyri, devletin iktisadî yönünü ortaya koyması bakımından önemlidir. Osmanlı Devleti tüketiciyi korumak için geliştirdiği narh usulünü her şehirde mutlaka uygulamaya çalışmıştır. Her türlü üretim ve tüketim malları ile gayr-ı menkul fiyatları ve işçi ücretleri devlet tarafından tespit edilerek fiyatlar arasında keyfi dengesizlikler önlenmeye çalışılmıştır. Osmanlı Devletinin genelinde uygulanan bu sistem Antalya sancağında da takip edilen bir fiyat politikasıdır. Bu şekilde fiyatlar sabit tutulmaya çalışılarak tüketicinin

¹⁹⁰ Antalya Şer.Sic., I, 12a.

¹⁹¹ Antalya Şer.Sic., I, 5a.

¹⁹² Antalya Şer.Sic., I, 2b.

¹⁹³ Moğol, Antalya Tarihi, s 201.

¹⁹⁴ Antalya Şer.Sic., I, 5b

korunmaya çalışılması arzu edildiyse de fiyatlardaki artışlar savaş, hastalık, kuraklık gibi çeşitli sebeplerden dolayı durdurulamamıştır. ¹⁹⁵

¹⁹⁵ Moğol, Antalya Tarihi, s.201.

III.BÖLÜM : SOSYAL HAYAT

A-MAHALLELER

1-Mahallelerin Yerleşim Düzeni ve Sayıları

Ünlü seyyah Evliya Çelebi'nin belirttiğine göre "Dış kal'a ile İç kal'a surlarıyla çevrili Antalya'da XVII. yüzyılda kal'a içinde 4, kal'a dışı ile kuzey tarafında 20 Türk Müslüman, 4 Rum mahallesi" mevcuttu

XIX. yüzyıl başlarına gelindiğinde bu sayının arttığı görülmektedir. Bu dönemin mahalle adları, yerleri, etnik ve dini yapıları, kaç "avarız, nüzül, kürekçi, kalyoncu ve piyade hanesi" oldukları, yılda ne kadar kaç defa "avarız, nüzül, salyane, tekalif-i örfiyye ve tekalif-i şakk" türünden resim ödedikleri, 1830 tarihinde yapılan sayımdan sonra doğan, ölen, başka yerlere gidenler vb. gibi bilgiler Antalya Şer'iyye Sicillerinde yer alan avarız ve rüsum resimlerinin alındığını gösteren "avarız ve nüzul-hanesi defterlerinden, şehrin ihtiyacı olan masrafları karşılamak, bazı vergileri ödeyebilmek amacıyla toplanan salyane resimlerinin toplanılması için tanzim edilen tevzi ve taksim defterlerinden, yine değişik tekaliflerin ödenebilmesi için temin edilmiş olan hane, mahalle ve sayım defterlerinden öğrenilebilir.¹⁹⁶

Bedel-i avarız ve nüzül adı ile anılan vergilerin belirlenmesi ve toplanmasında "avarız hanesi" birim olarak kabul edildiğinden her sancakta kaç avarız hanesinin bulunduğunu hesaplamak mümkündür. Ancak Antalya I numaralı Şer'iyye Sicilinde sadece mahallelerin ödedikleri vergiler kaydedilmiş ve avarız haneleri sayıları hakkında herhangi bir veriye rastlanılmamıştır. 26 Mart 1809 (9 Safer 1224) tarihli tevzi ve taksim defterlerinde ise 35 mahallenin adı ve ödedikleri resim miktarları belirtilmiştir.¹⁹⁷

1837 tarihli mahallat defterinde bu mahallelere 6 mahalle daha eklenecek ve sayı 41'e ulaşacaktır. Mahalle sayılarının artış göstermesini sadece bir anda gelişen nüfus patlaması ile açıklamak mümkün değildir. Bu artışı bazı büyük mahallelere bağlı olan ve "Koltuk Mahalle" denilen küçük mahallelerin ayrı sayılması, bir sayımda müşterek sayılan mahallelerin, daha sonraki sayımda ayrı sayılması, bir önceki sayımda, şehir çevresinde toplanan bazı münferit yapıların sayılmayıp, daha sonraki sayımda mahalle olarak sayılması

¹⁹⁶ Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", s. 1386.

¹⁹⁷ Antalya Şer.Sic., I, 10b

ile açıklamak mümkün olduğu gibi biraz da nüfus artışı ve şehrin gelişmesi ile de açıklamak mümkündür.

Mahalle adlarının genellikle Türk-İslam isimleri taşımaları, bu bölgede kuvvetli bir Türk-İslam kültürünün olduğunu, mahalle adları arasında, Ahi Kızı, Ahi Yusuf, Kiçi Balı, Balı Beğ, Baba Doğan gibi isimlerin varlığı, bu bölgede faaliyet gösteren esnaf zümresi arasında kuvvetli bir "Ahi-Esnaf" geleneğinin var olduğunu, mahalle adları arasında Tuzcular, Cullah Kara, Hatip Süleyman, Demirci Süleyman, Şeyh Şüca, Şeyh Sinan, Sofular, Demürcü Kara, Cami-i Cedid, Cami-i Atik, Takyeci Mustafa, Unculu vb. isimlerin olması şehrin gelişmesinde kuvvetli bir İslam inancı ve yaşayışının etkisi yanında, esnaf ve ticaret erbabının etkili olduğunu da göstermektedir.¹⁹⁸

Fakat bu mahallelerin ne kadarının kale içinde ne kadarınısa surların dışında kaldığını sicil kayıtlarından tespit etmek mümkün olamamaktadır.

2-Mahallelerin Etnik Yapıları

Osmanlı İmparatorluğu homojen bir yapıya sahip değildir. İmparatorluk toprakları içinde çok çeşitli etnik ve dinî unsurlar bir arada yaşamaktadır. Antalya şehri de bu açıdan tahlil edildiği zaman aynı karışık yapı görülmektedir. Çeşitli Anadolu şehirlerinde Türk ve Müslüman unsurların bazı mahallelerde müstakilken, bazı mahallelerde ise, türlü etnik ve dinî unsurlarla karışık olan yaşadıkları, bazı etnik ve dinî unsurların da yine bazı mahallelerde müstakil olarak yaşadıkları görülmektedir. Antalya'da ise incelenilen mahallelerin, Türk - İslam mahallesi, Rum mahallesi, Yahudi mahallesi, Arap mahallesi gibi ayrımlara tabii tutuldukları tespit etmek mümkün olmamaktadır.

Ancak ünlü seyyah İbn-i Batuta'nın Antalya hakkındaki gözlemlerinden böyle bir ayrım olduğu anlaşılmaktadır. İbn-i Batuta'nın "Alanya'dan Antalya'ya gittim. Antalya sahasının genişliği, nüfusunun çokluğu, tertip ve yapılış tarzının letafeti itibariyle birinci derecede ve en güzel şehirlerdendir. Sekenesinden her fırka birbirinden ayrı bulunuyor. Hıristiyan tacirleri mina denilen yerde oturur. Mahallelerinin etrafında bir sur var; geceleyin ve Cuma namazı kılınırken surun kapıları kapanır. Eskiden beri oturan Rumlar; münferit olarak diğer bir mahallede ikamet eder. Bunların mahallesi de surlarla çevrilidir. Kezalik Yahudiler de sur içinde ayrı bir mahallededir. Melik devlet adamları ve maiyetleri sur ile

¹⁹⁸ Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", s. 1391.

ihata edilmiş ve diğer mahallelerden ayrılmış bir beldeye yerleşmişlerdir. Sair Müslümanlar asıl şehirde otururlar...¹⁹⁹

Mahalleler, Rum, Arap, Yahudi mahallesi şeklinde birbirinden ayrılmış olmasına rağmen I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde 27 Rebiü'l-evvel 1232 senesindeki bir zimmet alacağı kaydından Makbul Ağa mahallesinde Müslümanların yanında gayr-ı müslim nüfusun da bulunduğu görülmektedir. Yine diğer belgelerden Cami-i Cedid ve Cami-i Atik mahallelerinde de gayr-ı müslim nüfusun Müslüman nüfusla bir arada yaşadığını gösteren kayıtlar mevcuttur. Tüm bunlardan ayrı ayrı mahallerin yanında karışık mahallerin de olduğu anlaşılmaktadır.²⁰⁰

3-Mahallelerin Ekonomik Durumu ve Meslek Sınıfları

Değişik tarihlerde, merkezi yönetimin istediği vergiler ile sancakların ihtiyacı olan paralar, tekalif-i örfi, tekalif-i şer'i ve salyane vb. gibi vergiler gurubunu oluşturacak şekilde tanzim edildikten sonra, avarız, nüzül, kürekçi, kalyoncu ve piyade hanelerin tarh ve tevzi edilip toplanma yoluna gidilmekteydi. Belirtilen bu defterler ölçü alınarak, herkesin malî ve ekonomik durumuna göre, eşitçe vergi alınması esas tutulurdu. Bu defterlere göre, şehir, köy, mezraa ve çeşitli mahallelerde oturan nüfusun, zengin ne kalabalık olanlarından daha fazla vergi alınmasına karşılık nüfusu fazla ve fakir olanlar ile nüfusu az ve fakir olanlardan daha az vergi alınmaktaydı. Bu uygulama ile varlıklı reayadan daha fazla vergi alınırken, fakir reayadan daha az vergi alınarak sosyal denge sağlanmaya çalışılıyordu.²⁰¹

Antalya sancağının masraflarını karşılamak üzere yılda iki defa toplanan avarız, nüzül, salyane ve tekalif resimlerinin kayıt edildiği tevzi ve taksim defterleri, mahallat defterleri ve hane defterleri denilen defterler Antalya Şer'iyye Sicillerinde yer almaktadır. Bu defterler incelendiği zaman Antalya'da o dönem bulunan mahalle adlarının altındaki vergi rakamları, hem mahallede oturan insanların sayıları hem de ekonomik güçleri hakkında bazı ipuçları vermektedir. 1223 senesine ait sicildeki bir belgede sancağa ilişkin masrafların mahallelere dağılım oranları verilmiştir. Buna göre Sağır Bey mahallesinden 672 guruş vergi alınırken, Kirişçilerden 18 guruş vergi alındığı görülmektedir. Bu durum mahallelerin büyüklüğü- küçüklüğü ve ekonomik yapısıyla ilgili olarak belirlenmektedir. Aynı zamanda devlet tarafından sosyal dengenin adaletli bir biçimde sağlanmaya çalışıldığının da bir göstergesidir.²⁰²

¹⁹⁹ Muammer Lütfi, "Alta Yüz Yıl Önce Antalya", Türk- Akdeniz Antalya Dergisi, S.3, Haziran 1937, s 11

²⁰⁰ Antalya Şer. Sic I, 2a, 12a

²⁰¹ Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", s 1396.

²⁰² Antalya Şer. Sic. I, 10b

Antalya sancağının genel unsuru oluşturan Müslümanlar, çeşitli üretim sahalarında faaliyet göstermişlerdir. Müslümanların dahil oldukları mesleki sınıflar arasında ilk sırayı ziraat ve hayvancılıkla uğraşan zümrenin oluşturduğu görülmektedir. Antalya sancağından yapılan zahire mübayaasının miktarı²⁰³ göz önüne alırsa sancakta geçimini çiftçilikle sağlayan insanların büyük bir oranı oluşturduğu anlaşılacaktır.

XIX. yüzyılın başlarında düşük olan zahire üretimin yüzyılın ortalarına doğru artış göstermesi, geçimini ziraattan temin edenlerin yüzyılın başlarında sıkıntıda olduğunu ifade etmektedir. Ziraatla meşgul olanlar, aynı zamanda hayvancılık da yapmaktadırlar. Sancaktan sık sık deve ve davar mübayaası yapılması, ağnam vergisi alınması²⁰⁴ halkın çiftçilik yanında hayvancılık da yaptığını göstermektedir.

Müslümanların oluşturduğu bir başka üretim grubu da esnaflardır. XIX yüzyıl başında Antalya sancağında Müslümanlar etmekçi, demirci, helvacı, börekçi, saraç, tabak, kahvecilik, hamamcılık, bıçakçılık, berber, bazergan, boyacı, dühancılık, vb. gibi bir çok sahada esnaf olarak faaliyet göstermişlerdir.²⁰⁵

Müslümanların oluşturduğu diğer bir sınıf da, şehir yönetimindeki görevlilerdir. Bunlar genel olarak mutasarrıf, mütesellim, muhasıl, ayan-ı vilayet, şehir kethüdası, emin-i beytü'l-mal, cebecibaşı, kale dizdarı, kale kethüdası, kale erleri, kadı, naip ve diğer mahkeme görevlileri ile imam, müezzin, müderris, kütüphaneci ve vakıf görevlileri vb. gibi çeşitli mevkilerde bulunan kimselerdir. Bu zümre diğer iki gruptan farklı olarak idareci durumunda olması sebebiyle düzenli bir gelire ve daha rahat bir hayata sahipti.²⁰⁶

Antalya sancağında gayr-ı müslimlerin üretimde buldukları sahalar Müslümanlarınkinden farklı değildi. Spratt-Forbes'in Travels in Lycia, adlı eserlerinde;

"... Zamanın önemli ticaret merkezlerinden olan, kasabada ikamet eden tüccar halkın çoğunluğunu özellikle Avrupa'dan gelip de yerleşenlerin oluşturduğu görülmektedir. Liman ticareti ve diğer ticaret kolları daha çok zengin Rumların tekeli altındadır. Güzel ve konforlu ve kullanışlı evler ve tesisler zenginliklerini yansıtmaktadır..."²⁰⁷ demektedirler. Bu bilgiler ışığında Rumların Antalya'da özellikle ticaret sahasında etkin bir rol oynadıkları söylenebilir.

XIX. yüzyıl başlarında Antalya'da bulunan esnaf grupları içerisinde yalnız Müslümanlar değil gayr-ı müslimler de vardır. Habazan (ekmekçi), esnafi arasında Anaştas

²⁰³ Antalya Şer.Sic.,I, 10b,14b,15a,17b,38b.

²⁰⁴ Antalya Şer.Sic.,I, 6a,15b,19b.

²⁰⁵ Antalya Şer.Sic.,I, 1b,28b,29a-b,30a-b.

²⁰⁶ Moğol, Antalya Tarihi, s 205.

²⁰⁷ Spratt-Forbes, Travels in Lycia, Milyas and The Cibyratis, Vol, I, 1847, s 211.

adında bir gayr-ı müslimin bulunduğu ve bu kişinin narh komisyonunda da görevli olduğu sicildeki kayıtlar arasında geçmektedir.²⁰⁸ Bundan başka, Antalya sancağında bulunan gayr-ı müslimlerin sarraflık gibi yüksek gelir sağlayan iş gruplarına el attığı görülmektedir.²⁰⁹

I numaralı Antalya Şer'iyye Sicilinde 1230 (1815) senesi tarihli bir kayıta ekmekçilere yapılan un dağıtım işinin bir Yahudi tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Fakat belgeye göre acı çıkan bu unlar ekmekçiler tarafından kabul edilmemiş ve şikayetler somunda olay kayıtlara geçmiştir.²¹⁰

XIX. yüzyıl başlarında Antalya sancağındaki mahallelerin ekonomik durumları ve meslekî sınıflar Şer'iyye Sicillerinden edinilen bilgiler ışığında değerlendirilebileceği gibi bu siciller sayesinde diğer Anadolu eyaletlerinin de sosyal yapısını belirlemek mümkündür.

B-ANTALYA'NIN NÜFUSU

XIX. yüzyılın ilk yarısında Antalya sancağının nüfusunu tespit ederken , şer'iyye sicillerine kayıtlı olan avarız ve nüzül hanelerinden faydalanmak gerekir. Ancak I numaralı Antalya şer'iyye sicilinde avarız ve nüzül hanelerinin her birinin kaç gerçek hane olduğu kaydedilmemiştir. Bu yüzden nüfusun toplamı hakkında kesin bir bilgi vermek olanaksızdır.

Beaufort'a göre ; "... Adalya'nın nüfusu herhalde sekiz bin kişiyi aşmamaktadır ve bunların üçte ikisi Müslümanlar, geriye kalan üçde biri de Rumlar'dır."²¹¹

Spratt -Forbes'e göre ise ; "... Adalya'da 25.000 ila 26.000 kadar insan, 4.500 kadar evde yaşamaktadır. Nüfusun 7.071'i Rum , 50'si Ermeni, 250'si Yahudi ve geriye kalan çoğunluğu Türklerden oluşan Müslümanlardır. Bunların arasında az sayıda Arap, ve diğer soylardan Müslümanlar da vardır."²¹²

Ancak tüm bunlar tahmini rakamlardır. II. Mahmud zamanında 1831'de yalnız erkek nüfusu içeren bir nüfus sayımı yapılmış ve çıkarılan tahmini sonuca göre Anadolu'nun nüfusu 9-10 milyon kadar olduğu gözlenmiştir. Texier ise Antalya'nın nüfusunu 15.000-25.000 olarak tahmin eder.²¹³

²⁰⁸ Antalya Şer.Sic.,I, 1b.

²⁰⁹ Antalya Şer.Sic.,I, 25a.

²¹⁰ Antalya Şer.Sic.,I, 32b,33a.

²¹¹ Beaufort, a.g.e., s 129.

²¹² Spratt-Forbes, a.g.e., s 212.

²¹³ Moğol, Antalya Tarihi, s.215.

1831 yılında II. Mahmud tarafından sayımı yaptırılan Müslüman erkek nüfusunun Antalya sancağındaki toplamı şöyledir:

Nefs-i derunu Antalya : 2879

Şehre tabi kura (26) : 1963

Nahiye-i İstasnos : 5033

Kaza-i Elmalı : 4735

Kaza-i Kaş : 29

Kaza-i Kalkan : 1672

Kaza-i Finike : 1307

Kaza-i İğdir me'a Kardıç : 1893

Kaza-i Serik me'a Beşkonak ve Nahiye-i Karaveliler : 2110

Kaza-i Bucak me'a Germiğe : 1724

Kaza-i Kızılkaya : 942

Üç-beş seneden beri çeşitli kazalardan Antalya'ya gelip yerleşen nüfus : 439

Mora canibinden hicret ederek liva-i mezkûra yerleşen nüfus : 522

Yine liva-i mezkûr dahilinde mevcut aşiret ve yörükân : 7148

Liva-i mezkûr kazaların tahtacı ve abdal tabir ettikleri kıpti nüfus : 539

Antalya ve tevabii kazalarında gayr-ı ez-reaya mevcut olan ehl-i İslam miktarı:

35839²¹⁴

Antalya sancağında yaşayan gayr-ı müslim nüfusun tespiti için ise cizye evraklarından faydalanmak gerekmektedir. I numaralı Antalya Şer'iyeye Sicilinde ki 1224 Muharrem (1809 Şubat) tarihli belgede , 55 adet evsat , 60 adet edna olmak üzere toplam 505 cizye evrakına rastlanmıştır. Yine 1227 (1812) senesindeki bir belgede , 55 adet a'la evrak , 390 adet evsat , 60 adet edna olmak üzere toplam 505 cizye evrakı olduğu tespit edilmiştir. Ancak bunlardan toplam gayr-ı müslim nüfusu belirlemek olanaksızdır.²¹⁵

Antalya sancağının toplam cizye evrakı sayısı 1243 (1827-1828) senesinde 1450 adet olmuştur. Fakat 1251 (1835-1836) senesinde cizye evrakı sayısının 944 adete inmesi göç , ölüm vb. gibi sebeplerle açıklanabileceği gibi , bir kısım gayr-ı müslim halkın cizye vergisi ödememek amacıyla İslam dinine geçmiş olma ihtimalleriyle de açıklanabilir.

Antalya sancağında yaşayan Müslüman ve gayr-ı müslim halkın kesin nüfusunu eldeki sicilden belirleyememekle beraber , seyyahların gözlemleri , sicildeki cizye evrakı sayısı ve 1831 yılında yapılan nüfus sayımı ile toplam Antalya nüfusu hakkında fikir edinilebilir.

C-AİLE

Ailenin temel üretim birimi olduğu bütün geleneksel toplumlardaki gibi Osmanlı toplumunda da geniş aile tipi yaygındır. Bu geniş aile, üç kuşağın bir arada yaşadığı , ama yakın akraba ve kardeşlerin ailelerini de içeren daha geniş bir birleşik topluluğun üyesidir. Bu durum Osmanlı ülkelerindeki Müslümanlar kadar, gayr-ı müslimler içinde söz konusudur. Osmanlı tahrir defterlerindeki kayıtlara göre hane denen birimi meydana getirenlerin nüfusu beş kişi civarında hesaplanmaktadır. Ancak hanenin her zaman bağımsız bir aile olduğunu düşünmek hatadır. Çoğu bir avlunun etrafındaki konutlarda aynı ailenin üç kuşağına mensup haneler bir sosyo-ekonomik , ünite halinde yaşarlar. Bu birliği, aynı mahallede yaşayan yakın akrabalar tamamlar. Osmanlı mahallesinin sadece idari değil, aynı zamanda birbirinin

²¹⁴ Evver Ziya Karal, Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831, Ankara, 1943, s.122.

²¹⁵ Antalya Şer.Sic.,I, 11a.

zincirleme kefli olan yakın insanlardan müteşekkil bir sosyal topluluk olmasında bu gerçek etkindir. Geniş ailenin bireyleri birlikte bir üretim birimi meydana getirirler.²¹⁶

Genel tanımıyla aile kavramı ise çeşitli toplumlar ile değişik ilmi disiplinlerde başka başka tanımlanmaktadır. Çok genel ifade ile meşru sayılan bir akit etrafında birleşen kadın ve erkeğin yeni bir ev kurmasını evlenme, evlenen karı-koca ve çocuklardan oluşan küçük topluluğu da aile olarak tanımlamak mümkündür. Osmanlı aile yapısı ise geniş ölçüde İslam hukuku ile Türk töresinden beslenen örfi hukuktan etkilenmiş gözükmektedir. Türkistan Türkleri arasında görülen bir çok uygulama ile İslam dininin öngördüğü bir çok kural ve kaideler Osmanlı dönemi aile yapısında da görülmektedir. Osmanlı aile hukukunda nikah ile ilgili uygulamalar birkaç çeşitle meydana gelebiliyordu. Bunlardan ilki İslam hukukuna göre kaide ve kuralları tespit edilmiş bir akit etrafında bir kadınla bir erkeğin anlaşarak evlenmesidir. Bir başka yöntemde evlenecek kadın ve erkeğin anlaşarak evlenmesidir. Bir başka yöntemde evlenecek kadın ve erkeğin kendi hür iradeleriyle anlaştıktan sonra mahkeme-i şer'e müracaat edip şahitler ve şuhudü'l-hal üyelerinin hazır bulunduğu bir ortamda evlenmek istediklerini beyan ederek nikahlanmalarıdır. Mahkemenin başı olan kadı, şartların yerine getirildiğine, şer'i ve örfi hukuka göre herhangi bir mani yoksa nikahlarını kıyıp, tanzim ettiği nikah hüccetinin bir nüshasını sicil-i mahfuza yazdırıp bir nüshasını da yeni evlilere veriyordu.

Zaman zaman bu görev vekalet ile de gerçekleştiriliyordu. Gelin ve damat adayları aralarında anlaştıktan sonra, iki şahit huzurunda, anne, baba, kardeş, yakın akraba veya güvendikleri bir kimseyi kendilerine nikah kıymak üzere vekil tayin edip mahkemeye gönderiyorlardı. Mahkeme-i şer'e gelen vekil, kimin vekili olduğunu aralarında anlaştıktan, mehr-i muaccel (gelin adayına zamanına göre, hemen verilecek para, altın, eşya, gayri menkul, vb.) ve mehr-i müeccel (boşanma veya kocanın ölümü halinde kadına verilen belirli bir para, altın, eşya, gayri menkul, vb.) miktarlarını belirttikten sonra nikahın kıyılmasını istiyordu. İsteği değerlendiren kadı, adayların durumunda örfi veya şer'i hukuka mugayir bir durum yoksa nikahı kıyıp kadı siciline kaydediyordu.

Nikah akdinin sadece mahkeme binasında yapılması şart değildi aralarında evlilik, mehr-i muaccel, mehr-i müeccel ve cihaz (çeyiz) konusunda anlaşan gelin ve damat adayları, mahkemeye müracaat ederek nikahlarının evlerinde kıyılmasını isteyebiliyorlardı. Durumu

²¹⁶ İlber Ortaylı, "Osmanlı Toplumunda Aile", Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadi ve Sosyal Değişim Makaleler I, Turhan Kitabevi, Ankara, 2000, s 57

değerlendiren kadı, tespit edilen günde, kendisi veya başkatip veya birinci, ikinci, ve üçüncü katiplerden birisini belirtilen eve gönderiyordu. Mahkeme görevlisi, evde şahitler, gelin ve damat adaylarının kendileri veya vekillerinin hazır bulunduğu bir oturumda isteği değerlendirip hukuken bir problem yoksa nikahı kıyıyordu. Sonra da evde tutulan akit tutanaklarını mahkemeye getirip kadı siciline kayıt ediyordu.

Şehirlerde meskun olan adaylar için geçerli olan bu usuller köy ve mezralarda oturan adaylar için geçerliydi. Ancak ulaşım ve iklim şartları, her zaman köyde oturan adayların, mahkemeye gelmelerine fırsat vermediği gibi, mahkeme görevlilerinin de köylere gitmelerine fırsat vermiyordu. Köylerde oturan gelin ve damat adayları aralarında anlaştıktan sonra, Osmanlı yönetimi tarafından yetki verilip desteklenen köy imamlarının evlerinde şahsen veya vekilleri vasıtasıyla gidip şahitler huzurunda nikahlarını kıydırabiliyorlardı. Daha sonra buralarda tanzim edilen vesikalar mahkemeye getirilip şer'iyeye siciline kaydediliyordu.²¹⁷

Evlenmeye karar veren gelin ile damat adaylarının aralarında halletmeleri gereken konulardan biri de mehir ve çeyiz miktar ve çeşitleridir. Bu ki unsurun örfi ve şer'i hukuka göre çözümlenmesi gerekmektedir. Mehir, damat adayının gelin adayına verdiği belirlen miktardaki paranın veya başka emtianın adıdır. Moğollarda bu paraya kalın, Türkistan Türkleri arasında kalın veya seb, Araplar arasınada ise mehir deniliyordu. İslam hukukunda mehir, mehir-i muaccel ve mehir-i müeccel olmak üzere iki kısımda ödenir ve kadının kendisine ait olup, daha çok boşanma ve dulluk halinde ekonomik güvencesini sağlamaya yönelik bir edimdir. Oysa başlık, kalın gibi uygulamaların fıkıh kitaplarındaki hükümlerle ilgisi yoktur. İlk evlilik ve ekonomik bağımlılık yaşının küçük olduğu geleneksel toplumlarda gelin için damadın böyle bir ödeme yapması yaygın bir gelenektir. Bu gelenek ise ne sadece Türkiye'ye ve ne de diğer Arap ve İslam ülkelerine özgüdür. Evlilikte bu tür ödemeler bütün geleneksel kırsal toplumlarda rastlanan bir özelliktir. Nikahın geçerli olması için mehrin verildiğine dair zevcenin rızası mahkeme sicilinde sabit olmalıdır. İslam hukukçuları mehrin asgari miktarında anlaşamazlar.

Yaygın miktar, genellikle 10 dirhem gümüştür. Mehir evlenen kızıdır. Onunla cihaz yapmaya ne kocası ne de ebeveyni tarafından zorlanabilir.²¹⁸ Mehrin miktarı günün şartlarına göre gelin adayının güzel, çirkin ve maharetli oluşuna, damat adayının varlığı olup olmamasına göre değişkenlik göstermektedir. İslam fıkına göre gelir getiren her şey mehir

²¹⁷ Rifat Özdemir, "Antakya, Antalya, Afyon ve Manisa Şehirlerinde Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı Üzerine Bazı Bilgiler", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1-2), Elazığ 1995, s. 5-8.

²¹⁸ Ortaylı, "Osmanlı Toplumunda Aile", s. 60.

olabilmektedir. Alaüddeve Bey ve Bozok Türkmen kanunnameleri gibi Osmanlı kanunnamelerinde de günün şartlarına göre bakire kıza tam , dul kadına da yarım mehir verilmesi kurala bağlanmıştır. Damat adayı gelin adayına mehir verirken, gelin adayı da cihaz getirmektedir. Fakat mehirle cihazın denk olması diye bir kural yoktur.

İslam hukuku değişik hükümlerle evlenme, çoğalma ve haramdan sakınmayı teşvik ederken, boşanma ve başonmaya sebep olan zina, saygısızlık, aldatma, hakka tecavüz, vb gibi fiilleri de çeşitli ayet ve hadislerle yasaklama yoluna gitmiştir. Eğer eşlerin bütün çabalarına rağmen birlik ve uyum sağlanmazsa "Talak-ı Bain" (üç talakla kadını boşayıp bir daha dönemeyip) "Talak-ı Ric'i" (iddet müddeti bitmeden kadına dönme) vb gibi usullerle boşanma caiz görülmüştür. Ancak evlenen eşler geçerli bir sebep olmaksızın kurulan aile ocağını yıkarak boşanma yoluna gidemezler. Evliliğin sona erdirilebilmesi için genellikle belirli mazeretlerin olması gerekmektedir. Bu mazeretleri, anlaşamama, geçimsizlik, eşlerden birisinin evliliğin devamına mani olan ve tedavisi mümkün olmayan bir hastalığa yakalanması, aldatma, sadakatsizlik ve zina fiillerinin zuhur etmesi gibi fiiller olarak saymak mümkündür.²¹⁹

Boşanma yetkisi erkek tarafından kadına verilebilir. Bu yetkinin yalnız erkeğin inisiyatifinde olduğunu söylemek yanlış olur. Kadın nikaha razı olmak için, boşanma yetkisinin nikahın başından itibaren veya bazı hallerde kendisine verilmesine de şart koşabilir. Kadın da kendisine verilen veya elde ettiği bu yetki çerçevesinde bu hakkı kullanabilir. Ayrıca boşanma, eşin evi terk etmesi veya masrafları karşılayamaması hallerin de kadın tarafından kullanılabilen bir hak olarak görülmüştür.²²⁰ 1230 (1815) senesinde Antalya sancağında Rabia isimli bir kadın Ali isimindeki kocasını kendisinden izinsiz şehri terk ettiği taktirde boşama hakkına sahip olmak için kadıya başvurmuştur.²²¹ Burada Ali isimli kişinin karısının izni olmaksızın şehri terk etmesi durumunda karısının onu boşama hakkını elde etmiş olduğu görülmektedir. Bu şartlı talakın kadının isteği doğrultusunda kayda geçirilmiş olması gerekmektedir. Şartlı nikah ya da şartlı talakta ileri sürülen şartın, meclis-i şer' de kadı, şahüdü'l-hal ve zevcesi huzurunda açık bir ifadeyle gerçekleştirildiği ve bunun da Şer'iyye Sicilinde kayda geçirildiği görülmektedir.

²¹⁹ Özdemir, "Antakya, Antalya, Afyon ve Manisa Şehirlerinde Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı Üzerine Bazı Bilgiler", s. 15.

²²⁰ Moğol, Antalya Tarihi, s. 210.

²²¹ Antalya Şer. Sic., I, 8a.

Kadının istemediği bir evlilikten kurtulmasının iki yolu vardır. Kadın, ya bir mal ya da genellikle mehir alacağı veya nafaka bedeli karşılığında kocasını kendisini boşamaya ikna eder (muhalaa) veya belirli durumlarda mahkemeye müracaatla kazaî (tefrik) boşanma talebinde bulunur. Muhalaada kocasının rızası gerektiği halde, tefrikte bu rıza aranmaz. Kadın evlenirken boşanma yetkisinin kendisinde de olacağı şartını ileri sürmüş, koca da bu şartı kabul etmiş ise; dilediği zaman boşanma hakkına sahiptir. Kadının boşanmasında bir hakim kararı şarttır.

Genel olarak tefrik şartları şu şekilde sıralanabilir :

1-Hastalık ve kusur sebebiyle tefrik

2-Kocanın nafakayı temin edememesi sebebiyle tefrik

3-Kocanın kaybolması sebebiyle tefrik

4-Lian (karısına zina isnadında bulunma sebebiyle tefrik)

5-İla (kişinin dört ay veya daha fazla yaklaşmayacağına Allah adıyla yemin etmesi veya yaklaşmayı ağır bir ibadete bağlaması) sebebiyle tefrik

6-Fena muamele ve geçimsizlik sebebiyle tefrik

Sonuç olarak nikah akdi esnasında zevce adayının şartlarına itibar edilerek akdedilen şartlı nikah ile korunan kadının, şartlı talak uygulaması ile de mağduriyetinin önlendiği görülmektedir. Şartlı talakın gayesinin, kocanın uzun yolculuklar ve benzeri gibi sebeplerle karısında uzun zaman ayrı kalarak, bu uzun zamanın kadının sıkıntılara düşmesini önlemek olduğu anlaşılmaktadır.²²²

Yine boşanma ve zina ilişkin davalarda da Osmanlı hukukçusu klasik İslamî hükümlerin sertliğinden kaçınmış ve ılımlı davranmıştır. Osmanlı kadısı tayin edildiği ve kısa müddet kaldığı bölgede standart hukuk kurallarını ısrarla uygulamaktan kaçınmaktadır. Kadıya göre yerel düzene ve geleneklere uymak yerel düzeni bozup karışıklığa neden

²²² Moğol, Antalya Tarihi, s.213.

olmaktan yegdir. Osmanlı fukahası İslam fakihlerinin eserlerini sadakatle tekrarlamamın dışına çıkmayı hiç denemedikleri halde uygulamada ılımlı davranmaktadırlar.

Osmanlı İmparatorluğu'nda ilerleyen yıllarda aile kurulumu düzenlemek amacıyla yasal anlamda bazı yenilikleri gidilmiştir. 1917'de Hukuk-ı Aile Kararnamesi köklü yenilikler getiren bir metin olmamakla beraber hangi dinden olursa olsun bütün Osmanlılar için düzenleyici ve emredici nitelikte olup İslam ülkelerinde bu konuda hazırlanan ilk standart hukuki metin sayılmaktadır. Kararnamede kadınlara boşanma ve çok eşliliğe karşı bazı haklar tanınmakta , evlenmelerde her dinden tebaa için devletin kontrolü şart koşulmaktadır.²²³ Görüldüğü üzere Osmanlı toplumunda aile; İslamî hukuka uygun bir şekilde meydana gelse de çeşitli sorunlar oluştuğu taktirde çözüm yöntemi olarak öncelikle örfi hukuka dayalı düzenlemelere gidilmiştir.

D-VAKIFLAR

Osmanlı Devleti tarihine bakıldığında kamu hizmetleri niteliğini taşıyan bir çok içtimai vazifenin vakıflar yoluyla yapıldığı görülür. Genellikle yollar, köprüler yapımı ve sulama çalışmaları gibi amme işleri hastaneler yapımı ve fakirlere yardım gibi sosyal yardımlaşma faaliyetleri; eğitici ve öğretici kadronun ücretlerini, öğrencilerin bakımını, medreseler ve kütüphaneler yapımını teminat altına almaya yönelik kültür işleri; camiler inşası gibi din hizmetleri, Osmanlı Devleti'nde vakıflar yoluyla idare ediliyordu.

Vakıfların bunların yanında ilginç sayılabilecek görevleri de vardır. Örneğin XVIII yüzyılda Osmanlı Devleti'nde askeri açıdan stratejik öneme sahip bölgelerde bulunan kuruluşlar hariç, herhangi bir vakfin korunması altında bulunmayan kamu kuruluşlarından biri harap olduğu zaman , onun yeniden inşa ettirme sorumluluğunu vakıflardan başka hiçbir teşkilatın olmadığı vakfiye kayıtlarından anlaşılmaktadır.

Bakımı devlete ait olan binanın harap olması ve bunun devlet tarafından değil de vakıf tarafından tamir veya yeniden inşa edilmesi bu devrin vakıf müessesinin imar hususunda devletten çok daha önemli bir yer işgal ettiğini göstermektedir. Toplumun ortak ihtiyaçlarından büyük bir kısmı bu müessese tarafından karşılamaktadır. Örneğin vakıfların, köylerin ve şehirlerin su ihtiyacını halleden tek kurum olduğu görülmektedir. Bu durumun asıl sebebi, Osmanlı Devletinin iktisadi açıdan kötü bir hale düşmüş olmasıdır. Yapılan

²²³ Ortaylı, "Osmanlı Toplumunda Aile", s 67.

İbracattan doğan dürüst menfaat sağlanmaması, lüks ithal malların memlekete girmesi, savaşlar ve yenilgilerin de bunlara eklenmesi ile iktisadi bir yıkıma doğru gidilmesine sebep olmuştur. Bununla beraber her kurumda olduğu gibi vakıflarda da bozulmalar ortaya çıkmıştır. Devletin bünyesindeki rahatsızlığa paralel bir gelişme gösteren kurumların, bünyedeki hastalıktan etkilenmemesi mümkün olmamıştır. Devletteki rahatsızlık devleti teşkil eden kurumlarda da çeşitli şekillerde seyretmiştir.

XIX. yüzyılda benzeri bir sıkıntının vakıf müessesesinde de yaşandığı görülmektedir. Vakıfların ekseri mütevellisinin fazla hasılatı yiyerek vakfın yapması gereken görevlerinin yapılmaması vakıfların çökme süreci hızlanmıştır.²²⁴

6 Şevval 1224 (14 Kasım 1809) tarihinde Anadolu da bulunan vakıfların, Haremeyn-i Şerif'in Evkaf Nazır'ı olan Kasım Ağa'nın nezareti altında olduğu anlaşılmaktadır.²²⁵ Tanzimat'tan sonra ise, çeşitli suistimalleri önlemek ve daha iyi hizmet vermelerini sağlamak için vakıflar da bir sisteme oturtulmaya çalışılmıştır. Bu düşünceden hareketle fermanlar çıkarılarak her tarafa Evrak Müdürü unvanıyla memurlar tayin edilmiş ve böylece vakıfların harap olmasının önüne geçilerek, verimli bir hale gelebilmeleri için gayret sarf edilmiştir.

1-Hayri veya Şer' i Vakıf

Hayri vakıf, kurucusunun, mülklerinden birkaçını vakıf haline getirdikten sonra, onlardan gelen gelirlerini, ya bizzat kendisi tarafından ya da başkası tarafından tesis edilmiş kamu kuruluşlarına tahsis ettiği vakıftır. Böyle bir vakfın kurucusu, kurduğu vakıftan maddi menfaat beklememektedir. Bundan böyle vakıf ile vakıf kuruluşları ve bunların yine vakıf haline getirilmiş gelir kaynakları arasında hiçbir münasebet söz konusu olmamaktadır.²²⁶

XIX. yüzyılın ilk yarısında Antalya' da bulunan vakıfların çoğunun, hayri vakıflar olduğu anlaşılmaktadır. Bunların çoğu gelirlerini camilere bıraktıkları gibi dergah-ı şerife ve eğitim-öğretime şart koşanlarda vardır. 1225 (1810) senesinde Antalya sancağının Sofular mahallesinde oturan Molla Ahmedoğlu el-Hac Mehmed, ev ve bahçesinin gelirlerini mektep, cami ve mescitlere vakfetmiştir.²²⁷

²²⁴ Hasan Moğol, " XIX. Asrın İlk Yarısında Antalya' da Vakıf Müessesesi", Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, (Nisan 1993), s 193.

²²⁵ Antalya Şer.Sic., I, 18b

²²⁶ Bahaeddin Yediylıdız, "Messese-Toplum Münasebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Topumu ve Vakıf Müessesesi" Vakıflar Dergisi, XV, s.28.

²²⁷ Antalya Şer.Sic., I, 31b

1833 senesinde köy ve mahallelerde muhtarlık teşkilat sınıfının kurulmasından önce, mahallelerin her türlü sorunun çözülmesi amacıyla mahalle vakıfları oluşturulmuştur. Bunlar, geliri bir köy veya mahalle sakinlerine ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere tesis edilmiş vakıflardır. Bazı köy, mahalle ve esnaf teşekküllerinde hastalık dolayısıyla iş gücü ve kazançtan aciz kalanların giydirilip, yedirilip, içirilmesine, tedavilerinin sağlanmasına, sermaye bulamayanlara sermaye verilmesine, fakirlerden ölenlerin donatım ve kefenlenmesine, borcunu ödemekten mahrum olanların borçlarının ödenmesine fakir olanların cihazına, köy ve mahallenin yol, kaldırım, kuyu, su yolları vb. gibi yerlerin tamirlerine sarf olunmak üzere tesis olunan vakıflar bu türdendir. Bu gibi vakıflar, hayır sahibi tarafından tesis olduğu gibi, mahalle veya köyün zenginlerinden, esnaftan para toplanmak suretiyle vergilerin ödenmesi için bugünkü yardım sandığı şeklinde kurulanları da vardır.

XIX. Yüzyılın ilk yarısında Antalya' da tespit edilen avarız vakıfları; İskender Mahallesi Vakfı, Mecde'd- din Mahallesi Vakfı, Yüksek Mahalle Vakfı, Makbul Ağa Vakfı, Sağlık Bey Mahallesi Vakfıdır.²²⁸

2-Yarı Ailevi Vakıf Ve Birleşik Yarı Ailevi Veya Çok Mütevellili Vakıf

Yarı ailevi vakıflarda vakıf, kurmuş olduğu hastane, teke, mektep, çeşme vb. gibi kamu müesseselerinin çeşitli masraflarının ve oralarda çalışan personelinin ücretlerinin karşılanması için mülklerinden bir kısmını vakfeder. Vakfın idaresi, kurucusu ve sülalesine ait olur. Gelir fazlası ise genellikle vakfın aile fertleri arasında pay edilir.

Diğer vazifeler de yakınları arasında dağıtılır. Yarı ailevi vakfın şartlarında kurulan vakıflarda, vakıf ve ailesi sağlam ve sürekli bir gelir elde etmiş olur. Diğer taraftan bizzat kendisinin kurmuş olduğu kurumlarda, kendi şahsi ve ailesinin bazı üyelerinde büyük hizmette bulunmaktadır.²²⁹ 1224 (1809) senesinde Teke sancağı mütesellimi el-Hac Mehmet Ağa bin el-Hac Osman Ağa'nın yarı ailevi vakıf türünde bir vakıf kurmuş oldukları anlaşılmaktadır.²³⁰

²²⁸ Antalya Şer.Sic., I, 29a-b, 30a.

²²⁹ Moğol, " XIX. Asrın İlk Yarısında Antalya'da Vakıf Müessesesi", s.197.

²³⁰ Antalya Şer.Sic., I, 28b.

Bazen de bir vakfi, vakıf içinde vakıf görünümü arz ederken ve iki ayrı türde vakfi, bir vakıf çatısı altında faaliyet gösterirken bulmak mümkün olabilmektedir. Bu şekilde vakıflarda kurulmuş olan ve mütevellisi bulunan bir vakfa, bir başka kişi mal varlığından bir kısmını vakfetmektedir. Vakıflardan bazılarının vakfettiğini üzerine aldıkları görülmektedir. Eğer ister ise, vakfettiği mallarının mütevellilik vazifesi ölümünden sonra söz konusu vakfın mütevelliliği birleşmektedir. 1232 (1817) senesinde Antalya sancağındaki Zincir Kıran Hüseyin Efendi'nin dergah-ı şerifinde bulunan Atika ve Cedide Vakıflarından mal varlığını birden fazla vakfın oluşturduğu görülmektedir.²³¹

3- Zaptetmek Suretiyle Hayri Veya Şer' i Vakıf

Herhangi bir kişinin mallarının devlet tarafından zapt edilerek vakıf haline getirilmesidir. Bu kişiler genellikle devlet erkanından kişiler olmaktadır. Görevleri esnasında gayr-ı meşru yollarla biriktirdikleri servetleri, sonunda devlet tarafından zapt edilerek ber vakf-ı matlube-i tahrîrede toplatılmaktadır. Burada, şahsın veya varislerinin rızalarının aranması söz konusu değildir.

1227 (1812) senesinde Tekir sancağı mütesellimi el-Hac Mehmed'in ölümü üzerine de Teke sancağına mübaşir tayin edilen İsmail Ağa'dan müteveffaya ait malların zapt edilmesi istendiği anlaşılmaktadır.²³²

Bu şekilde hareket edilmesinin sebebi Hasan Moğol'a göre; " mütesellimin yetkilerini kötüye kullanarak gayr-ı meşru yoldan servet sahibi olduğunun düşünülmesidir".²³³ Ancak sebep bu değildir. II. Mahmud'un padişahlığı sırasında yaşanan bu müsadere olayının sebepleri daha önceki yıllarda gelişen bazı sebepleri vardır. Kayseri Hakimi Kadı Paşa Bozkır kazası, Padişahmadeni genel müdürü olan amcası Ali Efendinin yeniçeriler tarafından öldürülmesi üzerine , katillerin cezalandırılması için gönderilmiş ve Kadı Paşa katilleri yakalayarak idam ettirmiştir. 1217 (1802) yılında da padişah tarafından hizmetine ödül olarak kendisine eyalet valiliği ile Ala'yye ile İçel sancakları mutasarrıflığı verilmiştir. Altı ay sonra vezirlikle Konya valiliği verilmiş, on üç yaşında olan oğlu Abdullah Bey'e de eyalet valiliği rütbesi ile Ala'yye ve beyşehir sancakları verilmiştir.

Ancak Alemdar olayı üzerine Kadı Paşa kaçarak , Ala'yye ve Beyşehir sancakları mutasarrıfı olan oğlunun yanına sığınmış ve iki bin kadar asker toplamıştır. Ocaklının ısrarı

²³¹ Antalya Şer.Sic., I, 2a.

²³² Antalya Şer.Sic., I, 18a

²³³ Moğol, "XIX. Asrın İlk Yarısında Antalya'da Vakıf Müessesesi", s 199.

üzerine Kadı Paşa'nın ölü veya diri elde edilmesi için her tarafa haberler gönderilmiş , Teke Bey'in adamlarından Teke mütesellimi Hacı Mehmet Ağa bu emre uyarak on bin kadar askeri ile Ala'iyye'ye saldırmış beş-altı ay kadar bir kuşatmadan sonra Paşayı, oğlu Abdullah'ı ve büyük oğlu müderris Mehmet Bey'i 1223 (1808) senesinde idam ettirerek , başlarını İstanbul'a göndermiştir. Kadı Paşa'nın idamı devletçe kayıp sayıldığından , II. Mahmud, Hacı Mehmet hakkında sürekli kin beslemiştir. Kadı Paşa'nın malları Hacı Mehmet'ten istenmiş de pek azını göstererek²³⁴ , gerisini sakladığı ve zorba takımından olduğu üstelik verdiği cevapların sertce olduğu bahane edilerek üzerine asker gönderilmiş, Teke Kalesi yirmi dokuz ay kuşatılarak , sorumluları göz altına alınmış ve Hacı Mehmet Ağa'nın oğlu yakalanıp idam edilmiştir.²³⁵ Hacı Mehmet Ağa'nın kendisinin vasiyeti olmamasına rağmen mallarının vakfedilmesinin sebebi haksız kazançla servetini genişletmesi olduğu kadar Kadı Paşa olayıyla olan dorudan ilgisidir.

Osmanlı toplum yapısında idari, ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda büyük öneme sahip olan vakıf kurumu Antalya'nın da toplumsal hayatını düzenlemekte büyük sorumluluklar yüklenmiştir. Mahallelerin imarından fakirlerin ihtiyaçlarına mektepler açıp eğitici ve öğretici kadromun maaşlarının verilmesine, kütüphaneler kurup özel görevliler bulundurarak onların yaşesinin teminine, camiler inşa edip buradaki görevlilerin ve camilerin devamlı giderlerinin karşılanmasına kadar her alanda vakıflar söz sahibi olmuşlardır. İdari görevlilerin hak etmeden kazandıkları mal ve mülkün yine vakıf olarak halkın hizmetine sunulması devletin konu hakkındaki hassasiyetini göstermesi bakımından önem taşır.²³⁶

²³⁴ ASS,I,38b-39a.

²³⁵ Erten, Antalya Livası Tarihi, s. 77.

²³⁶ Moğol, "XIX Asrın İlk Yarısında Antalya'da Vakıf Müessesesi", s. 199.

SONUÇ

Antalya'nın idarî, iktisadî ve sosyal tarihi hakkında I Numaralı Antalya Şer'iyeye Sicilinin değerlendirilmesiyle ortaya çıkan tabloya göre, Antalya Sancağı'nın üretim biçimi, ticarî hacmi, kültürel ve sosyal dokusu ve idarî yapılanması hakkında bilgi sahibi olmaktadır.

XIX yüzyıl başında mutasarrıf, mütesellim, kadı vb. gibi bir çok görevli kentin idareci sınıfı içerisinde yer almaktadır. İdareci sınıfta yer alan bu görevlilerin kimisi Tanzimat dönemi ile birlikte daha geniş yetki alanına sahip olurken kimisinin de yetki alanı daraltılmıştır. İncelenilen dönem itibarıyla ise; hemüz bu idareci sınıfın yetki alanlarında bir değişiklik söz konusu olmamış, klasik dönem anlayışı hakim olmasa da büyük bir değişikliğe de gidilmemiştir. Tanzimat sonrasında ise yerel yönetimde düzenleme yapmak adına bu görevlilere ek vazifeler verilecek ya da bir kısım yetkileri ellerinden alınarak başka kurumlara devredilecektir. Ele alınan dönemde, İmparatorluğun genelinde olduğu gibi Antalya sancağında da idari görevde bulunan bazı kimselerin yolsuzluk, halka eziyet vb. gibi eylemlerle yetkilerini kötüye kullanmışlardır. Ancak merkezden gelen emir ve fermanlardan anlaşılacağı üzere Osmanlı İmparatorluğu kendisine ulaşan bilgiler ışığında haksızlık gördüğü alanlara müdahale etmiştir.

Antalya'nın üretim güçleri ise; hayvancılık, ziraatçılık, ipek üretimi gibi bir çok belli başlı alandır. Belgelerdeki veriler ışığında fiyatlar hakkında bir saptama yapılmış ve dönemin geçim kaynaklarının Antalya ekonomisine katkısı belirlenmiştir. Buna göre; Antalya sancağının XIX. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu kentleri arasında büyük bir öneme sahip olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Çünkü kendine özgü üretim sahalarında yetişen ürünler çoğu zaman merkez tarafından talep edilmekte ve devlet kendi belirlediği fiyat doğrultusunda ihtiyacı olan ürünleri gerek ordu gerekse İstanbul halkının ihtiyaçlarını temin maksadıyla satın almaktadır. Yine üretime koşut olarak devletin vergilendirme biçimleri de ayrıntılı olarak saptanmaya çalışılmış ve Antalya Sancağı'ndan toplanan vergi çeşit ve miktarları belirtilmiştir. XIX. yüzyılda ,önceki yüzyıllarda büyük bir öneme sahip olan Antalya Gümrüğü, Akdeniz'deki ticaret hacminin düşüşüne koşut olarak nispeten bir gerileme yaşamış gibi görünmektedir. Kentte zahire üretiminin belli başlı geçim kaynaklarından biri olduğu ve bunun yanı sıra hayvancılık ve ipek üretiminden büyük kazançlar elde edildiği de varılan sonuçlar arasındadır. Devlet ihtiyacı olan zahire gereksinimi Antalya sancağından büyük oranda gidermektedir. Çeşitli sahalarda yapılan üretime paralel olarak XIX. yüzyılın ilk yarısında Antalya Sancağı'nın genelinde olduğu gibi Antalya şehir merkezinden tahsil edilen vergi çeşit ve miktarları da göz önüne alınırsa, şehrin iktisadi durumunun iyi olduğu söylenebilir.

Sosyal alanlarda varılabilecek sonuçlardan biri ise; Müslüman ve gayr-ı müslüm halkın Antalya'da ortak mahallelerde karışık olarak yaşadıklarıdır. Gayr-ı müslümler de müslüman teba gibi her türlü üretim etkinliğinde yer almışlar ve ticari faaliyetleri genel olarak ellerinde bulundurmışlardır. Gayr-ı müslim halkın gerek kendi aralarında gerekse müslüman teba ile aralarında çıkan anlaşmazlıklar çoğu zaman aynı mahkemede yargılanarak çözüme kavuşturulmuştur. Boşanma, zimmet, alacak- verecek davaları vb. gibi sosyal alana ilişkin bir çok kayıttan anlaşılacağı üzere müslüman ya da gayr-ı müslim teba aynı mahkemede yargılanıp aralarındaki anlaşmazlıklar devrin adalet anlayışına uygun bir biçimde çözümlenmiştir.

Yine sicildeki belgelere göre; Antalya sancağında 35 mahalle ve 59 köy adı tespit edilmiştir. Sonraki yıllarda ise bu mahalle ve köylere yenileri eklenerek sayıları artmıştır. Ancak bunların haricinde nüfusu saptamakta gerekli olan avarız ve nüzül hanelerinin kaç gerçek hane olduğunun tespit edilememesi ve bir hakiki hanenin kat sayısının kaç olduğunun bulunamaması yüzünden nüfusa ilişkin verilen rakamlar tahmini olarak kalmaktadır.

Bunlardan başka Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan itibaren sosyal yaşantıdaki fonksiyonu kadar ekonomik ve siyasi yapılanmayı belirlemedeki rolüyle de büyük bir öneme sahip olan vakıflar belgeler ışığında değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu belgele dayanılarak tespit edilen vakıf türleri ve bunların gerek toplum gerekse ekonomik yaşantıdaki fonksiyonları değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak; kentin, XIX yüzyılın ilk yarısında Osmanlı İmparatorluğu içerisinde yer alan önemli Anadolu kentlerinden biri olduğu, devletin askerî, ekonomik vb. gibi ihtiyaçlarını teminini önde gelen rolünden anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA**I-ARSİV BELGELERİ**

I-Numaralı Antalya Şer'iyeye Sicili

II-SEYAHATNAMELER

1- BEAUFORT Francis, Travels In Karamania, (Çev: Ali Neyzi- Doğan Türker),

Suna- İnan Kırac, Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 2002.

2- EVLİYA ÇELEBİ, Seyahatnamesi, (Hazırlayan: Zuhuri Danışman), Özyayın Matbaası, İstanbul, 1971.

3- SPRATT-FORBES, Travels in Lycia, Milyas and The Cibyratis, Vol, I, 1847.

III- ARAŞTIRMA ve İNCELEMELER

1- ALTUNDAĞ Şinasi, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma", DTCFD, C.5, (1947), s.187-197.

2- Antalya İl Yıllığı

3- Antalya Şehir Rehberi

4- ARMAĞAN Latif, XVI. Yüzyılda Teke Sancağı (Tapû-Tahrîr Defterlerine Göre), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih (Yeniçağ Tarihi) Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 1996.

5- BAYKARA Tuncer, "Alaeddin Keykubad'ın İmar Faaliyetlerinde Antalya ve Alaiye'nin Yeri", Antalya II. Selçuklu Eserleri Semineri, (26-27 Aralık 1987), Damla Ofset, Antalya, 1988, s.5-10.

6- _____, "Bir Selçuklu Şehri Olarak Antalya", Antalya IV. Selçuklu Semineri (Bildiriler), T.C. Antalya Valiliği Yayınları, Antalya, 1993, s.38-43.

7- ÇADIRCI Musa, "II Mahmut Döneminde Mütesellimlik Kurumu", DTCFD, XXVIII/3-4 (1970), s.287-296.

8- _____, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, TTK Yayınları, Ankara, 1997.

9- _____, "Tanzimat'ın İlanı Sırasında Türkiye'de Yönetim (1829-1839)", Belleten, LI/201,1987,s.1215-1240.

10- _____, "Türkiye'de Kaza Yönetimi (1840-1876)", Belleten, LIII/206,1989, s.237-257.

11- _____, "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme", Belleten, XXXIV/135,1970, s.409-420.

12- ÇİMRİN Hüseyin, Antalya, Tuğrul Matbaası, İstanbul, 1982.

13- EMECEN Feridun, "Agnam", İslam Ansiklopedisi, C.1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s.478-479.

- 14- _____, "Antalya", **İslam Ansiklopedisi, C.III**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1991, s.232-236.
- 15- ERGENÇ Özer, " XVIII. Yüzyılda Osmanlı Sanayi ve Ticaret Hayatına İlişkin Bazı Bilgiler", **Belleten, LII/203**, 1988, s 501-505.
- 16- _____, "XVII. Yüzyıl Başlarında Ankara İktisadi Tarihine Ait Araştırmalar", **Türk İktisat Tarihi Semineri**, Ankara, 1973.
- 17- ERKAL Mehmet, "Cizye", **İslam Ansiklopedisi, C.VIII**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993, s.42-45.
- 18- ERTEN Süleyman Fikri, **Antalya Tarihi**, Antalya, 1948.
- 19- _____, **Antalya Livası Tarihi**, Altın Portakal Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, No:3, Antalya, 1997.
- 20- FAROQHI Suraiya, "XIX Yüzyılın Başlarında Antalya Limanı", **VIII. Türk Tarihi Kongresi**, (II. Ciltten Ayrı Basım), Ankara, 1981, s 1461-1471.
- 21- _____, **Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir? : Kaynaklara Giriş**, (Çeviri: Zeynep Altok), Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, (Numune Matbaacılık), İstanbul, 2001.
- 22- GÜÇLÜ Muhammet, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya**, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yayını, Antalya, 1997.
- 23- İNCİ Ahmet Refik, **Köyüm Sarılar**, Yaylacılık Matbaası, İstanbul, 1988.
- 24- KARAL Enver Ziya, **Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831**, Ankara, 1943.
- 25- KAZICI Ziya, **Osmanlılarda Vergi Sistemi**, İstanbul, 1977.
- 26- LÜTFİ Muammer, " Altı Yüz Yıl Önce Antalya", **Türk- Akdeniz Antalya Dergisi**, S.3, Haziran 1937, s 11
- 27- MOĞOL Hasan, **Antalya Tarihi**, Mehter Yayınları, Ankara
- 28- _____, "Antalya'nın Fethi ve Türk Mührünün Vuruluşu", **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı**, İstanbul, Aralık 1993, s 135-146.
- 29- _____, "Antalya'da İpek Üretimi", **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı**, (Ağustos 1992), İstanbul, s 95-103.
- 30- _____, " XIX. Asrın İlk Yarısında Antalya'da Vakıf Müessesesi", **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı**, İstanbul, (Nisan 1993), s 189-199.
- 31- _____, " XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya İktisadi Hayatında Fiyatlar", **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı**, İstanbul, (Eylül 1991), s 48-53.
- 32- _____, **19. Yüzyılın Başlarında Antalya**, Mehter Yayınları, Ankara, 1991.
- 33- _____, "Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat", **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı**, İstanbul, Aralık, 1992, s.145-158.

- 34-ORTAYLI İlber, **Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)**, TTK, Ankara, 2000.
- 35- _____, "Osmanlı Toplumunda Aile", **Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadi ve Sosyal Değişim Makaleler I**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2000, s.57-68.
- 36- _____, "Tanzimat Döneminde Yunanistan ve Osmanlı İmparatorluğu", **Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadi ve Sosyal Değişim, Makaleler I**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2000, s.353-361.
- 37- ÖZDEMİR Rıfat, "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)", **XI. Türk Tarih Kongresi**, 5-9 Eylül 1990, s.1369-1405
- 38- _____, "Antakya, Antalya, Afyon ve Manisa Şehirlerinde Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı Üzerine Bazı Bilgiler", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 7(1-2), Elazığ 1995, s.1-65.
- 39- _____, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara (Fiziki, Demografik, İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapısı), 1785-1840**, Ankara, 1986.
- 40- ÖZKAYA Yücel, "XVIII. Yüzyılda Mütesellimlik Müessesesi", **BTCFD**, XXIV/3-4 (1996), s.369-390.
- 41- _____, **XVIII. Yüzyıl Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı**, Ankara, 1985.
- 42- TOKSÖZ Cemil, **Antalya**, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1959.
- 43- YEDIYILDIZ Bahaeddin, "Messese-Toplum Münasebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Toplumunu ve Vakıf Müessesesi" **Vakıflar Dergisi**, XV, s.23-53.
- 44- YUVALI Abdülkadir, "Türkiye Selçukluları Döneminde Antalya'da Ticari Hayat", **Antalya IV. Selçuklu Semineri (Bildiriler)**, T.C. Antalya Valiliği Yayınları, Antalya, 1993, s.94-98.

EKLER**Belge 1: Emanet Kaydı**

1a- Çoban İmam uşakların bir aded piştav Rüstem oğlu Süleyman'ın oğlu Halid'e emanet olub verilmiştir.

Belge 2: Vakıf Kaydı

Emir Osman oğlu Hacı Mustafa'nın zevcesi Emine hatunun Bâli Bey Câmî-i Şerfe vakf eylediği on guruş mahveci Kara Ahmed oğlu Kara Ali'den yirmi guruş.

Belge 3: Harar Kaydı

Mikdam-ı muvattafdan harâr on çift 36,5 kıyye def'a harâr aded on bir çift 41,5 kıyye.

Belge 4: Zimmet Kaydı

Karzi Kethüda oğlu keferenin kızının Kara oğlan kızı Fatıma üzerinde olan zimemâtı olan akçeden yedd-i iryaline tesellüm yüz yirmi guruş teslim.

Belge 5: Borç ve Mal Kaydı

Câmî-i Cedîd mahallesinde Popatoga papazın ahalisinden Girşirin veledi Alyan nasırının mevduyisi eda olunub mah tahrîr olunacaktır. İki yaşında bir oğlu vardır.

Belge 6: Hilâl-i Ramazan Müşâhide Kaydı

Otuz bir senesi şa'ban-ı şerîfin yirmi dokuzuncu günü yevm-i çaharşenbe ki pençşenbe gecesini akşam ezanı okunur iken Nebi Efendi'nin medresesi içinde müezzin canibine nazâr eder iken medine-i Antalya Camî-i Cedîd mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Çatal oğlu Molla Ahmed Kocaoğlan oğlu Molla Mustafa'nın oğlu Derviş Ömer ve Atâullah bin el-Hâc Hafiz Hilâl-i Ramazan-ı rey'ül ayn müşâhede ve bunlar mâ'ada cem-i gâfir kimesneler şehadetleri ile Ramazan'a ba'de's-sübût-ı cânibe şerîat-ı mutahharadan cem'i namına tenbih-i şer'olduğu iş bu mahale şerh verildi.

Belge 7: Receb-i Şerîf'in İbtidası Kaydı

Receb-i Şerîf'in ibtidası (silik) on bir buçuk on üç mızrak yüksek maşrika müteveccih olduğu halde rü'yet olunub ilm-i kadı râ-hak olunduğu iş bu mahale kayd olundu.

Belge 8: Antalya Kalesine Cebehane-i Amire'den İrsal Olunan Cebhane Kaydı

İb- Antalya Kal'ası içün mevcut cebehane-i âmiremden irsâl olunan mühimmât-ı cebhânenin mikdarı Fî 15 Muharrem sene 1230.

Barut-ı Siyah	Demir Kama	Teslim	Ağaç Küreği	Ahen Kazma
Kantar	Kantar	Kantar	Aded	ma'a kasa
150	60	52	400	Aded
Vârûl	52		12	150
187 aded	âm
	87		388 aded	

Fitul Mısıri
Kantar
0,5

Nöbethane cebhanesinde anbar derûnunda mevcûd mîzân olunan

Barut

Kıyye

$$528,5+528,5+528,5+528,5=2114$$

Tufek

Aded

250 Köhne kundaklı

178 Muhallefât

....

072

Sâir üç gözde mevcut olan barutlar dahi buna kıyas ile tahmin-i işaret buyrula.

Ahmed Efendi'nin konağı ittisâlinde cebehanede mevcut olan varil derûnunda mîzân olunan variller 36 aded

	Kıyye		Fişek sanduku	Mevcud olan derûnunda
Kılıç	1019	Varil tare karnı	Aded	Fişek
Aded	0360		490	49.000
9	Teslim			
	0659			
	2114	Safi		
			
	2773			

Sene 231 Rebîü'l-âhir evsât

Belge 9: Medine-i Antalya'da Bulunan Ekmekçi Esnafları ile İlgili Narh Kaydı

Medine-i Antalya'da vâki' habbazân esnafları meclis-i şer' de cümle ahâli vucûh-u muvâcehelerinde ma'rifet-i şer' ve esnaflar ma'rifetiyle kandîl-i habbazân üzerlerine baş nasb ve ta'yin edüb yetmiş beşer dirhem iki pâraya işlemek üzere gâyet a'lâ olmak üzere etmekçi Memiş oğlu Osman ve Arab Mehmed Anaştaş zımnî ve Mehmed Arab yetmiş beşer dirhem ikişer paraya derûhde ettikleri kayd olundu.

Belge 10: Vakıfların Yerlerini Belirten Kayıt

2a- Elhamdülillahi rabbi'l-âlemin ve's-selâtü ve's-selâmü 'alâ seyyidi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselin ve alâ âlihi ve sahbihi ecma'in emmâ ba'd medine-i Antalya'da dahil sûretde Câmî-i Atik mahallesinde râfi' kutbu'l-ârifin ve seyyidü'l-vâsiline hazret-i pîr pîrina Mevlâna kaddesa'llâhu sırrıhu'l-a'lâ hazretlerinin nesl-i pâkından olan hazreti Zincirkıran Hüseyin Efendi hazretlerinin dergâh-ı şerifinde meşrût olan evkâf-ı atika ve cedide evkâflarının mahallerin beyân eder medine-i mezburenin haric-i surunda lonca tarafına giderken arık başında bir bâb küçük dellal dükkanı bir taraf Abdullah Hafız vakfi ve tarafeyn-i tarîk-i 'âmm ve bir taraf yine dergâh-ı şerif evkâfından börekçi dükkanı yine ana muttasıl bir bâb duhancı dükkanı ve yine bir bâb berber dükkanı bu dört dükkan birbirine muttasıl evkâf-ı kâdimeden ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve bir taraf Hesapçı Hacı Kilik'in berber dükkanı ve arka taraflarında olan bezzâz dükkanlarıdır ve yine medine-i mezburede Vasat-ı Sûk'da vâki' Adem Efendi evkâfından bezistanın mütevellisi yedinden otuzaltı gurus dergâh-ı şerifde hücre nişin olan fukarâ-i mevlevîden beş nefer fukâraya yevmî Kur'an-ı Kerim'den birer cüz'i şerif tilâvet edüb sevabın dergâh-ı şerifde medfûn olan zevât-ı kirâmın ruhuna hibe etmek hizmetine meşrût bu hizmet mükâbelesinde her birine altmışar gurus verilüb her kim ki dergâh-ı şerifde post-nişin olur ise mezbur bezistana nâzır olub nezâret-i hizmetine dahi altı

guruş cem'an yekün otuz altı guruş ta'yin olunmuşdur. Ve yine medine-i mezburede haric-i surunda vâki' bir kıt'a bağçe bir taraf Hacı Muslu oğlu Hacı Ahmed bağçesi bir taraf Adem Hafız bağçesi ve bir taraf Küçük Osman Efendi'nin vakıf bağçesi ve bir taraf târik-i hass bu hudûd ile mahdûd olan bağçedir. Ve yine medine-i mezburenin haric-i surunda Aşık Doğan Mahallesinde vâki' beş dönüm mikdarı bahçe arsası bir tarafı mirasyedi bağçesi bir taraf Garkanlı oğlu menzili ve tarafeyn-i târik-i 'âmm bu hudd ile mahdûd olan arsanın vakfi İbrahim bin Ebu Bekir nam kimesnenin vakfidır. Hin-i vakıftan berü dergâh-ı şerifte her kim post-nişin olur ise mutasarrıf olub ma'mûl bahâ olmuşdur. Fî 25 Safer sene 232.

Vakıfları : İbrahim Ebu Bekir ve Adem Efendi bin Abdullah

Şuhûdü'l-hâl : Bezistancı zade Molla Hüseyin bin Halil ve mahalle imâmı Molla Mehmed bin Osman ve Molla Eyüb bin Mustafa ve Derviş Ahmed bin Hüseyin ve Derviş Osman bin Kayyum ve Hafız Mustafa bin Ahmed ve Yusuf Efendi ve Hacı Yusuf Efendi sabıka ve Kadı oğlunun ve Molla Halil bin İbrahim ve gayrihüm mine'l-hâzirin

Belge 11: Makbul Ağa Mahallesinde Oturan Gayr-ı Müslimler Arasındaki Zimmet Alacağı ve Sulh Kaydı

Makbul Ağa Mahallesi mütemekkinelerinden bundan akdem hâlik olan Acemî zimmînin zevcesi Marlını veledi Minpa nâm zimmîye kendü tarafından asalet ve evlâdları ve aslı ve kadrîne ve Anastas namına sagirler taraflarından vesayet yine mahalle-i mezkûre mütemekkinelerinden iken târîh-i kitabdan beş mâh mukaddem hâlik olan Ağalı zimmînin zevcesi Toydar veledi Elyas'dan zevci hâlik mesfûr ağaya zimmetinde zevcim hâlik Aceminin beş yüz alacağı vardır deyû iddi'â edüb dava sudurunda iken beynlerine muslihin tavassutuyla hasm-ı inkâr yüz guruşa sulh ve ibrâ olub her biri aherin zimmetini ibrâr-ı iskât-ı hak ile bedel-i sulhî olan yüz guruşu bi't-tamam huzûr-u şer'de ahz ve Ağalı zevcesi Toydar nam zimmiye yedine sulh ve ibrâsı nâtik-ı hüccet-i şer'iyye verildiği bi't-taleb iş bu mahale kayd ve tesbit olunmuşdur. Fî 27 Rebiü'l-evvel sene 1232.

Belge 12: 1229 Senesi Teke Sancağı Masraf Defteri

2b-Bâis-i tastîr-i hûruf oldur ki

Bin iki yüz yirmi dokuz senesi şehr-i Zi'l-ka'desi guresinden otuz senesi Rebiü'l-ahiri guresinde vâki' mart ibtidasına kadar beş mâh müddetde vilâd-ı hûmâyun müjdeciler ve mefruşat ve saray tamiri Kütahya hazeriyyesi ve ağnam bedeli ve üç aylık sekbân mâhiyyesi

ve sâ'ire için hala teke ve Hamid Sancakları mutasarrıfı vezîr-i maalpesmiz devletlû es-
Seyyid Mehmed Vahid Paşa hazretlerinin inzınam-ı rey' ve ma'rifet-i müşiraneleri ve
ma'rifet-i şer'îyle ve cümle ma'rifetiyle Teke sancağına harc ve sarf olunan mebalığın
defteridir ki ber vech-i âfî zıkr ve beyan olundu tahrir fi'l-bevâs min şehr-i rebîü'l-ahir sene
selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Guruş

2500 Viladet müjdesiyle vürûd eden Tatarlara verilen

665 Saray tamirine kethûda beyin yediyle verilen

11,5 Kal'a kaptanı timuruna verilen

12 12 Tobculara verilen eczâ bahâ

150150 Burdur voyvodasının kethûdası İsmail Ağaya

.....

3338,5

100 Menteşe mutasarrıfı Mehmed Paşa'nın Tatarlarına

400 Rumeli maslahatı için taraf-ı hazret-i sadr-ı a'zamdan vürûd eden sefâ Tatara

150 İltizâm nizâmı için fermân ile vürûd eden kethûda beyin çûkâdarına

211 Şehir kethûdası yediyle saraya alınan döşeme

.....

4199,5

698 Bursalı Hacı Ali yediyle saray için alınan çatma yasdıklar bahası

172 Yasdıkların üstadiye ve astarlar için terziye

384,5 Saray tamiri için def'a dülgerlere verilen

166 Tamirat için alınan tahta ve macun bahası

.....

5620

12,5 Def'a tobculara verilen

2000 Saray için muhallefatdan alınan oda döşemesi

1404 İttiba odalarına cilte yasdık

30 Çalar sâ'at bir aded

.....

9066,5

65 Muhallefat malı hıfz için alınan timur sandık ve beş tahta

2500 Saray için alınan evânî nuhas

150 Umûr-u mühimme ile bâ-fermân vürûd eden Alâ'iyye tarafına mürûr eden devlet Tatarına

500 Vilayet hakimine verilen beş aylık

.....

12281,5

924 Zanayir yediyle dülgerlere verilen ücret

8940 Yedi sekiz seneleri serlik mîrîsi i'ânesi

9204 Defter-i Likya mîrîleri i'ânesi

1544 Ve hâs mîrîleri

451 Ve Karakoyunlu

.....

33344,5

500 Sadr-ı a'zam buhurancısı ağaya verilen esb-i bahâ

90 Yenice Boğazı derbendcilerine verilen dakik bahâ

400 Kal'a tophanesi tamirine

637,5 Saray için verilen hatab bahâ

3000 Otuz senesi ağnam bedeliyyesi için kasab başı ağa tarafına verilen

.....

37972

300 Bedeliyye-i mezkûre-i mübaşiriyye hizmet

150 Şehir kethüdasına ücret

200 Mahkeme tamirine

2643 Kütahya'nın iki taksit hazeriyyesi için Şakir Paşa hazretleri tarafına

.....

41265

150 Hazeriyye-i mezkûre mübaşiri İsmail Ağa'ya

12440 Bâ-defter bazı mürûr-u ubur edenlere ve sâ'ir perakende mesârifat

1350 Hakim Efendiye harc-ı defter

750 Harc-ı ilâmat

150 Kâtibîyye ve muhziyye ve cukadariyye

.....
56105

Belge 13: Teke Sancağı Kazalarından Tahsil Olunan Mesârif-i Sancak Mâl-ı Mukâta'a Mâl-ı Hazeriyye ve İkramiyye Kaydı.

Kaza-i nefis-i şehri-i Antalya

3420 Kâdim zamm-ı mîrî ve ikramiyye iki taksit

250 Kesr-i 'avârız

4488 Mesârif-i sancak

.....
8158 guruş

Kurahâ-i Antalya

17530 İki taksit ve mâl-ı mukâta'a ve zamm-ı kâdim

4488 Mesârif-i sancak

.....
22018

Kaza-i Serik

1220 İki taksit mâl-ı hazeriyye

3653 İki taksit vergeldikleri mâl-ı mîrî

1100 Harc-ı bab-ı kâdim

3553 Mesârif-i sancak

.....
9526 guruş

Kurahâ-i Hâs

610 İki taksit hazeriyye-i sancak

650 Kâdim zamm-ı mîrî

935 Mesârif-i sancak

.....
2195 guruş

Kaza-i Beşkonak

1600 İki taksit mîrî ve kâdîm ağalık

1520 Zamm-ı kâdîm

2244 Mesârif-i sancak

.....
5364 guruş

Karye-i Bucak

160 Mâl-ı mukâta'a ve hazeriyye-i sancak

1667 İki taksit mâl-ı mîrî-i kâdîm

1920 Zamm-ı mîrî-i 'atîk

2150,5 Mesârif-i sancak

.....
5897,5 guruş

Cemâ'ât-ı Millü

400 İki taksit mâl-ı hazeriyye

2000 İki taksit mâl-ı mîrî

1920 Kâdîm-i zamm-ı mîrî

300 Atîk-i harc-ı bâb

2150,5 Mesârif-i sancak

.....
6770,5 guruş

Nahiye-i Kara Öz

400 İki taksit mâl-ı hazeriyye

2000 İki taksit mâl-ı mîrî

920 Zamm-ı mîrî-i 'atîk

1550 Kâdîm-i harc-ı bâb

2150,5 Mesârif-i sancak

.....
7020,5

Kaza-i Kızılkaya

- 528 İki taksit mâl-ı hazeriyye
 2760 İki taksit mâl-ı mîrî ve zamm-ı kâdîm
 1500 Ber-mutâd câ'ir bahâ
 3646,5 Mesârif-i sancak

 8434,5

Kaza-i Elmalu

- 1200 İki taksit mâl-ı hazeriyye
 5000 İki taksit mâl-ı mukata'a
 6020 Kâdîm zamm-ı mîrî ve ikramiyye
 8228 Mesârif-i sancak

 20448

Kaza-i Kalkanlu

- 1800 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukata'a
 7599 Mesarif-i sancak

 9399 guruş
 0190 Harc-ı defter

 9589 guruş

Kaza-i Finike

- 880 İki taksit hazeriyye
 2334 İki taksit mâl-ı mukâta'a
 3580 Kâdîm-i zamm-ı mîrî ve ikramiyye
 4867 Mesârif-i sancak

 11661

Kaza-i İğdir

- 2500 Ber-mu'tâd vergeldikleri mâl-ı mukâta'a
 1920 Kâdim zamm-ı mîrî
 1000 İkramiyye-i kâdîme
 4488 Mesârif-i sancak

9908

Bâlâda mezkûr mesârif-i sancakdan her bir kazanın âdet-i kâdimleri üzere hisselerine isabet eden mikdar ile öteden berü mâl-ı mukâta'a ve mâl-ı hazeriyye ve ikramiyye-i nâmiye valilere üç taksit ile vergeldikleri akçeden mart ibtidasından alınagelen iki taksit mebâliğin tevzîatı defteridir ki yerlü yerinden tahsili içün vezûr-i müşârun ileyh hazretlerinin kethüdarları sa'âdetlü ağa hazretlerine i'tâ olundu. Fi't-tarihi'l-mezbûr.

Belge 14: 1230 Senesi Teke Sancağı'nın Mâli Cemâziye'l-âhir Gurreesinde Vâkî 30 Senesi Mart İbtidasından Ramazan-ı Şerîfin Gaytine Kadar Mesârifat Kaydı

3b- Bin iki yüz otuz senesi Teke sancağının taksit-i sâlis mâli cemâziye'l-âhir gurreesinde vâkî otuz senesi mart ibtidasından Ramazan-ı şerîfin gayetine kadar verilen konak tamiri ve mâh-ı mezkûr gurreesinden altı aylık menzil ücreti ve ücret-i mübâşir ve harc-ı defter bâ-fermân altı guruş birer paradan ve sâ'ir vukû' bulan müfredât defteridir ki hala Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfî vezîr-i rûşen zamîr devletlü inâyetlü Mehmed Vahid Paşa bi-sırillahi ma yerid hazretlerinin hala Teke mütesellimi kıdvetü'l-akrân Osman ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer' ile ve cümle ittifakan tahrîr ve tevzî olunan defterde ber-vech-i âti zîkr-i beyân olunub li-eceli't-tahsil Osman ağa yedine i'tâ olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi min şehri-şevvâl sene selâsin ve mi'eteyn ve elf

Guruş

- 268 Aşağı konağa tahta mismâr ve dülger yevmiyeleri
 1744 İçerü konağa Ali Ağa ma'rifetiyle tahta ve mismâr
 495 Minder ve yasdıklar içün astar ve ustâdiye
 32 Zanayir oğlu yediyle Kıbrıs gâri yasdık 12 aded
 160 Kıbrıs gâri yasdık 24 aded 6 aded

2699

- 20 Def'a Zaneyir oğlu yediyle mübâya'a olunan astar
 611 İçerû konağın minderlerine ve yasdıklarına yün
 109 Şehir kethüdası yediyle Aşağı konağın odalarına mefrûşât
 250 Debbağlardan alınan yün 500 kıyye
 90 Zaneyir oğlu yediyle basma bahâsı

3779

- 3500 Kal'a keşfine gelen mi'mâr halifesi Mustafa Efendiye hizmet-i mübaşiriyye ve
 esb-i bahâ
 300 Sığırcık suyuna giden Tatar ve götüreren efendiye
 44 Bezîstan derûnunda inşâ olunan parmaklık mesârifatı
 3000 Menzile i'âne olarak şütürân bahâsı
 190 Yukarı konağa yayılan yemlik ve mesârif

10813

- 300 Vilayet hekim başına verilen mâhiyye üç aded
 230 İçerû konağa ve Yukarı konağa bir seneden berû alınan Çirkin oba hasır 230
 aded
 7,5 Pazar ağası yediyle toblara tutulacak şalî bahâsı
 46,5 İçerû konağın döşemelerine ve saçaklarına üstadiye
 11,5 Kilid bahâsı

11408,5

- 1610 Veliyy-ün-niam efendimiz Isparta'ya teşriflerinde yol için hacılara verilen
 51 Derzi yediyle konaklara mesârif ve üstâdiye
 1650 Adalar kayıklarına iskelelerden zahîre verilmemek emriyle gelen Tahir Beğ'e
 ve et'bâna
 250 Der-sa'âdet'den tobhane-i amirede mühimmat ile gelen ser-bölük Mehmed
 Ağa'ya hizmet-i mübaşiriyye
 200 Kûmâr ağalığı içün Tatar ağasına verilen hizmet

.....
15169,5

- 670 Şehir kethüdası ile konağın odalarına döşeme ve Kıbrıs gâri yasdık Hacı Muslu oğlu yediyle alınan astar
- 550 Kütahya taksitiyle gelen Anadolu valisinin mühürdarı yamağına hizmet
- 379 Konağın tamiri için tahtacıardan alınan tahta ve kereste bahâsı
- 50 Tob kundakları için Isparta'dan gelen Tatar'a hizmet
- 191 Konaklar tamiri için dülgerlere verilen yevmiye

.....
17009,5

- 40 Def'a memleket umûru için gelen Tatarla hizmet
- 47,5 Konaklar tamir için alınan mismâr bahâsı
- 157,5 Konaklar için alınan Mısır hasırı
- 200 Konaklar için yapılan timur âlâfî ve mismâr bahâsı
- 152 Def'a konaklar için alınan kereste bahâsı

.....
17606,5

- 4000 Tob kundaklar için tahminen timura üstadiye ve sefine navlunu ve marangoz mesarifi dülgerlere yevmiyeleri ale'l-hesab
- 50 Kütahya taksitini getiren Tatarla hizmet
- 50 Raic-i altun ve riyâl Der'aliye'ye gidüb tebdil olunmak için emr-i 'âli ile gelen mübaşire hizmet
- 1040 Ağnam bedeliyyesi için gelen Amedi hulefasından Arif Beğ Efendiye ve uşaklarına
- 2980 Veliyy-ün-niam efendimiz Isparta'ya teşriflerinde yol için nân-ı azîz (860) şair bahâ (1816) hatab bahâ (304)

.....
25726,5

- 1500 Otuz senesine mahsûben taksit-i sâlis tevzi'ine taraf-ı veliyy-ün-niamdan me'mûr mühürdar veliyy-ün-niam Said Efendi hazretlerine
- 300 Muma ileyhın uşaklarına hizmet

11500	Bazı mürûr-u ubûr edenlerin mesârifatı ve etmekçilere altı aylık i'âne
5000	Muharrir Mustafa Efendiye hizmet ve mesârif-i konak
26000	Antalya mahallatına i'âne
4000	Yirmi dokuz senesi ağnam bedeliyyesi
74026,5	Nakl-i Yekûn
2000	Sadr-ı a'zam efendimizin taraflarından me'mûr kilercibaşlarına hizmet
600	Bâ-fermân-ı 'âli Der'sa'âdetden vürûd eden Kethûda Beğ cûkadarına hizmet
2500	Kapudan Paşa hazretlerinin selâm ağası Hacı Mustafa Ağa'ya verilen hizmet
250	Yörükler için bâ-fermân-ı 'âli vürûd eden Dârû's-sa'âde ağası cûkadarına hizmet
100	Zeyneb Sultan Efendimizin veladetleri tebşîr-i fermân ile vürûd eden ağaya hizmet

.....
79476,5

200	Kütahya valisi hazretlerinin Tatarına hizmet
300	Hatab için verilen
4000	Medine-i Antalya'da olan menzil i'ânesi
1440	Meydan sâlyânesi bâkiyesi ani'l-husul olmağla cümle ittifakiyle i'âne
310	Karakoyunlu hissesi

.....
85726,5 guruş

200	Barud getiren çavuş ağaya hizmet-i mübaşiriyye
50	İlâm-ı mazhar getiren Tatarı hizmet
300	Veliyy-ün-niam efendimizin mühürdarı Said Efendiye konak ücreti için hizmet
150	Veliyy-ün-niam efendimiz Ispartaya teşriflerinde konakçı ağaya hizmet

.....
86426,5

2160	Harc-ı defter bâ-fermân-ı 'âli mesârif-i sahîhadan guruş başına birer paradan kâtibiyye ve ihzâr
88586,5	Yalnız seksen sekiz bin beş yüz seksen altı buçuk guruşdur.

Belge 15: Teke Sancağı'nın Kaza ve Nâhiyelerinin Mâl-ı Mukâta'a Taksit-i Sâlis ve Mesârif-i Sancak Kaydı.

Kaza-i Elmalu

3100 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

12859 Mesârif-i sancak

.....

15959 guruş

321 Harc-ı Defter

.....

16280 guruş

Kaza-i Kaş

2500 Taksit-i sâlis

12275 Mesârif-i sancak

.....

14775 guruş

307 Harc-ı defter

.....

15082 guruş

Kaza-i Kalkanlu

1800 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

7599 Mesârif-i sancak

.....

9399 guruş

190 Harc-ı Defter

.....

9589 guruş

Kaza-i Finike

1606 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

7599 Mesârif-i sancak

.....

9205 guruş

190 Harc-ı Defter

.....
9395 guruş

Kaza-i Kızılkaya

864 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

5998 Mesârif-i sancak

.....
6562 guruş

142 Harc-ı Defter

.....
6704 guruş

Kaza-i Bucak

913 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

3360 Mesârif-i sancak

.....
4273 guruş

84 Harc-ı Defter

.....
4357 guruş

Nahiye-i Kara Öz

1200 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

3360 Mesârif-i sancak

.....
4560 guruş

84 Harc-ı Defter

.....
4644 guruş

Cemâ'at-ı Millû

1200 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

3360 Mesârif-i sancak

.....
4560 guruş

84 Harc-ı Defter

.....
4644 guruş

Kaza-i Serik

1276 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

5579 Mesârif-i sancak

.....
6855 guruş

139 Harc-ı Defter

.....
6994 guruş

Kuraha-i Hâs

305 Taksit-i sâlis ve mâl-ı mukâta'a

1435 Mesârif-i sancak

.....
1740 guruş

36 Harc-ı Mahkeme

.....
1776 guruş

Kaza-i Kara Veliler

700 guruş mâl-ı mukâta'a

Kuraha-i Antalya ve İstanos

7205 Mâl-ı taksit-i sâlis

1300 Câ'ir bahâ

5000 Zahire bahâ ve ikramiyye

6384 Mesârif-i sancak

19889 guruş

160 Harc-ı Defter

.....

20049 guruş

Şehr-i Antalya

100000 Menzil Cemâziye'l-ahirden altı aylık

250 Kütahya taksit

6380 Mesârif-i sancak

.....

16630 guruş

160 Harc-ı Defter

.....

16790 guruş

Nahiye-i Beşkonak

3507 Mesârif-i sancak

87 Harc-ı Defter

.....

3594 guruş

Kaza-i İğdir

7014 Mesârif-i sancak

175 Harc-ı Defter

7189 guruş

Cem'an Yekün 127787 guruş

Gerek mâl-ı mukâta'a ve gerek taksit-i sâlis ve gerek mesârif-i sancak yalnız yüz yirmi yedi bin yedi yüz seksen yedi guruşdur.

Belge 16: Finike'ye Tabi Bergos Kal'ası Müstahfazatı Cemaatinin Dizdârı Seyyid İzzetullahın Yenilenen Berât Süreti

4b- Süret-i Berât-ı Dizdâr-ı Finike

Bin iki yüz yirmi üç senesi Cemâziye'l-ahirinin dördüncü günü taht-ı âli ve baht-ı Osmani üzere cülûs-u hûmâyuna meymenet-i mâkrûnum vâki' olup umûmen tecdîd-i berâvat olunmak fermânım olmağın binâ'en 'alâ Başkale'ye tabi Bergos kal'ası müstahfazatı cemâ'atinin yevmiye on akçe ulûfe ile dizdârı olan iş bu râfi-i tevki-i refiû's-şân hâkânî kıdvetü's-sikâb ve'l-müstahfizîn es-Seyyid İzzetu'l-lâh biraderes zide hafaza yedinde olan atîk berâtn Der'sa'âdet'ime getirüb tecdîdin rica etmeğın hakkında mezîd-i 'inâyet-i Pâdîşâhânem vücûda getirüb atîk berâtı mücebince târih-i mezbûrdan müceddeden bu berât-ı hûmâyunu verdim ve buyurdum ki mezbûr es-Seyyid İzzetu'l-lâh biraderes zide hafaza varub üslûb-u sâbık üzere cemâ'at-i mezbûrunun dizdârı olup edâ-i hizmet eyledikten sonra müstehak olduğı yevmiye on akçe ulûfesini sâir yoldaşlar ile maan havale olunduk da olup mutasarıf ola cemâ'at-i mezbûr-u zâbitân ve neferâtı merkûmu üzlerine dizdâr ve zâbit bilüb şer' ve kanuna muvâfik sözünden taşra hareket kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi'l-yevmi't-tâsi ve'l-'ısrîn min şehr-i zi'l-hiceti's-şerîfe sene ihda ve selâsin ve mi'eteyn ve elf

Belge 17: Süleyman bin Mehmed'in Finike'ye Tâbi Bilâd-ı Başlık Kal'ası Müstahfazatı Cemâ'ati Dizdârlığına Tevcih Berâtı

Erbâb-ı istihkâkdan iş bu râfi-i tevki-i refikü's-şân Hâkânî Süleyman bin Mehmed zide hafaza Divân-ı Hûmâyunuma arzuhal edüb Finike'ye tâbi bilâd-ı Başlık Kal'ası müstâhfazatı cemâ'ati yevmiye on bir akçe ulûfe ile dizdârı olan Ömer bin el-Hâc Mehmed bâ-fermûde-i seniyyem ahir mahale nakl ve tard olunduğuna binâ'en ol vechle yeri Ömer ve hizmet-i lâzimesi mu'attal olmağla vefatından kendüye tevcih olunmak bâbında istiaâ-i 'inâyet ve merkûm Ömer maktûl Antalyalı İbrahim'in karındaşı olup merkûmları bundan akdem bâ-fermûde-i seniyyem Teke'den tard ve tebi'yd Teke'ye iskân olduklarına binâ'en dizdârlık-ı mezkûre Ömer ve mûmâ ileyh Süleyman bin Mehmed zide hafaza yerlûden ve erbâb-ı istihkâkdan olmakdan naşî merkûm Ömer'in vefatından mûmâ ileyhe tevcih ve yedine berât-ı 'âlişân verilmek bâbında kapûdan-ı derya düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâm-Allâhu Te'âlâ iclâlehu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince tevcih olunmak fermânım olmağla hakkında mezîd-i inâyet-i şâhânem zuhûra getirüb bin iki yüz otuz iki senesi Muharremin on beşinci günü târihiyle müverrih verilen

ri'ûs-u hûmâyunum mücebince bu berât-ı hûmâyunu verdim. Buyurdum ki Süleyman bin Mehmed zîde hafaza varub ref' alınan merkûm yer cemâ't-ı mezkûrda dizdâr olub edâ-i hizmet eyledikten sonra müstehak olduğu yevmiye on bir akçe ulûfesi sâ'ir yoldaşlarıyla maan havale olduğundan olub mutasarrıf olan cemâ't-ı merkûm nazarına mûmâ ileyhâ üzerlerine vezâif buyrulub şer' ve kânûna muvâfik sözünden taşra tecâvîz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerifeme i'timâd kılarlar.

Kad vasale fi 25 (Cemaziye'l-evvel) sene 1232

Belge 18: Hamid Sultan'ın Doğum Şenlikleri ile İlgili Emir Kaydı

Der-i Devlet-i mekîne arz-ı dâî' kemîne oldur ki

Semere-i şecere-i hadîka-i atîka-i hilafetin medhiyye-i cenâb-ı perverdigârı ile yenice nevres nihâl gonca-i inâyet ve gül fidân sünbülzâr-ı meserret sülâle-i bâhire-i saltanat-ı şâhâne tekessürî sihâb ihsân-ı cenâb-ı mennân hazretlerinden me'mûl ve muntazır iken fehâmden sümme hamden iş bu iki yüz otuz üç senesi mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirmi dokuzuncu Cuma gecesi sulb-i pak-ı şehriyarına mânende mâh-ı envâr-ı Hâmide Sultan nâmında bir defter-i sa'd ahter-i mehd-i vücûda ziyâ kuster olmakla Der'sa'âdet'de iki gün iki gece tob şenlikleriyle levâzım-ı şâdî ve meserret olunmuş ise de bu beşâret-i ferâh işâretinin etrâf-ı memâlik-i mahrûsada dahi neşriyle kâffe-i i'bâdullahın hisseyâb envâ-i meserret kılınmaları lâzime-i tahdis ni'am-i celile-i bâri olmakdan sâ'ir i'lâmen ve ikhâmen sudûr eden emri celilü's-şân sadr-ı a'zâm ve bedr-i efhâm tatarlarından kıdvetü'l-emasi'l ve'l-akrân Ahmed Tatar ile medine-i Antalya mahkemesine lede'l-vürûd cümle 'ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve sâdât-ı kirâm ve meşâyih ve sâ'ir fetne-i isticâbet-i du'â meclis-i şer'e davet ve muvacehelerinde kıyâmen feth ve kırâ'et ve mazmûn cümleye i'lân ve işâ'a olunduk da cümlesi semî'an ve tâ'aten merâsimât-ı bâ'de'l-edâ ber mantûk emri-i 'âli ve senâ-i icâbet-i intihâya mesacid ve mehâfillerde kavlin nihayetine gelince cümleye hitaben hamden lillâhi tevbe bu atıyye-i ileyhle ve mevhibe-i sübhâniyenin ibkâsı lâzım teşekkürü zımında fermâne-i ömr-ü devlet ve tezâyid-i kıyâm fer-şevket-i şâhâne içün du'a ale'l-umûm du'â-i hayriyyeye bi-iştigâl ve Der'sâ'âdet'de olduğu misillü iki gün ve iki gece husûl ve kı'âdan tob ve tüfenk şenlikleriyle icrâ-i âyin-i meserret eyledikleri ol vâki' el-hâl.

Belge 19: Camî-i Cedîd Mahallesi'nde Oturan Gayr-ı Müslimlere Ait Hisse Taksimi ve Satış Kaydı

5a- Camî-i Cedîd Mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem mürd olan Luzî nâm mesfûrun verâseti sulbi oğlu Seradi Nikola ve sulbiye kızları Kiredanya ve zevce Nadrina

münhasıra olmakla mahalle-i mezbûrda vâki' (silik) menzil-i vâki' hisse-i irsiyyem ifrâz ve ba'de karındaşım Nikola'ya bey' eyledim deyû takrîr-i meşrûhun iş bu mahale kayd olundu.

Belge 20: Tereke Kaydı

Bâ'is-i tastîr-i hurûf oldur ki

Kırk bir senesine mahsûb mâh-ı Muharremü'l-haramın on birinci günü 'an asl-ı bilâd-ı saltanatından vefik bilâdından olub Kıbrıs lâkından iskele hanına gelüb bundan akdem vefad eden Hafız Mustafa nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûfi ve ma'rûfesi olmayub mevcûd eşyaları emîn-i beyti'l-mâl ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer-i şerîfle Sûk-ı Sultâniye'de bey' emin perayed olunub feradesiyle fûrûht olunan eşyalarıdır ki ber vech-i 'âti zıkr ve beyân olunur Fi 17 Muharrem sene 41

- Müsta'mel kebce: 1 aded , 2 guruş , 5 para
- Müsta'mel ihrâm: 1 aded , 17 guruş , 5 para
- Müsta'mel yasdık ve minder: 13 guruş
- Müsta'mel şalvar: 1 aded , 18 guruş , 5 para
- Müsta'mel Kıbrıs entari: 1 aded , 4 guruş
- Def a Müsta'mel entari: 7 guruş
- Müsta'mel fermene: 1 aded , 8 guruş , 25 para
- Müsta'mel fes: 2 aded , 13 guruş
- Müsta'mel beyaz şal: 2 aded , 15 guruş
- Müsta'mel kuşak: 1 aded , 65 guruş
- Cedîd şalvar: 1 aded, 70.5 guruş
- Müsta'mel havlu: 1 aded , 1.5 guruş , 5 para
- Müsta'mel elbiselik: 1 aded , 16 guruş , 10 para
- Müsta'mel şalvar: 1 aded , 44 guruş
- Cedîd elbiselik: 1 aded, 33.5 guruş
- Piştof: 1 çift , 87 guruş
- Cedîd kısa entari: 1 aded, 18.5 guruş
- Terlik: 2 aded, 1.5 guruş
- Def a müsta'mel kısa entari: 1 aded , 15.5 guruş
- Zirlik: 3 aded, 18.5 guruş
- Müsta'mel bohça: 2 aded , 3 guruş
- Cedîd yorgan yüzü: 2 aded , 20.5 guruş , 5 para

Basma Seccade : 1 aded, 3 5 guruş

Yasdik yüzü cedîd: 1 aded, 1 5 guruş

Döşek yüzü cedîd: 2 aded, 11 5 guruş

En'am-ı Şerif: 1 aded, 4 guruş

Müsta'mel heybe: 2 aded , 6 5 guruş

Kelâm-ı kadîm: 1 aded, 40 guruş

Üzüm: 12 kıyye, 14 5 guruş

Mest bapucu: 14 guruş

Nakden mevcûd: 1623 guruş

Kâtibiyye: 2 5 guruş

Cem'an Yekün

Guruş Para

628 04

159 28

.....
468 20

Sahhu'l-bâki dört yüz altmış sekiz guruş, yirmi para

Techiz-i tekfin ve mesârif-i kabir: 40 guruş

Kefinsiz halinde yegan oda: 15 guruş

İcâre-i hân: 5 guruş

Resm-i hâkim: 31 5 guruş

Resm-i beytü'l-mâl: 31 5 guruş

Kâtibiyye: 6 guruş

Huddamiyye: 6 guruş

Hidmetü'l-mâl: 3 guruş

Muhzirriyye: 3 guruş

Tellâliye: 15 5 guruş, 8 para

Belge 21: Tereke Kaydı

Bâ'is-i tastîr-i hurûf oldur ki

Bin iki yüz kırk bir senesine mahsûb iskelede ismi ve bilâdı nâ-ma'lûm bundan akdem vefâd eden uşağın zâhirde vârisi olmayub mevcûd eşyalarını emîn-i beytü'l-mâl ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer-i şerîfle Sûk-ı Sultaniye'de bey' emin perayed olunan eşyalarıdır ki ber-vech-i âfi zikr ve beyân olunur

Fi 15 Muharrem sene 45.

Müsta'mel zirlik: 2 aded , 2 guruş
 Müsta'mel şal kuşak: 1 aded , 3.5 guruş
 Müsta'mel kadife: 1 aded, 3 guruş, 39 para
 Köhne mintan: 1 aded, 6 guruş
 Müsta'mel yelek: 1 aded , 3 guruş , 25 para
 Müsta'mel yemeni: 1 aded , 2 guruş , 30 para
 Köhne çuval: 1 aded, 20 para
 Köhne fes: 1 aded, 1 guruş
 Cem'an Yekün

Guruş Para

23 19

23 19

.....

00 00

Techiz-i tekfin ve mesârif-i kabir: 19 guruş

Hidmetü'l-mâl: 1.5 guruş

Kâtibiyye: 1.5 guruş

Muhziriyye: 1 guruş

Tellâliye: 19 para

Belge 22: Antalya'nın Tamirinde Görevlendirilen Duvarcı, Neccâr ve Amelelere Ait Yevmiye Kayıtları

5b- Bâ-emr-i âli Teke Sancağından Antalya'yı tamirine iktizâ eden ame le ve neccâr duvarcı Antalya mahkemesinde vucûh-u ahâli muvâcehesinde tevzî ve taksim olunub ve beherine fiyat-ı mîrîye üzere ame le yevmiyeleri otuzar para ve neccârân yevmiyeleri altmışar para ve duvarcı yevmiyeleri her altmışar paraya olmak üzere ba'de't-tevzî kazâhâ-i mezkûr misselerine isâbet ber-vech-i âtî beyân olundu.

Kaza-i Elmalu

Duvarcı : 20 nefer

Amele: 60 nefer

Neccâr: 10 nefer

Kaza-i Kaş		
Duvarcı : 10 nefer	Amele: 50 nefer	Neccâr: 4 nefer
Kaza-i Kalkanlı		
Duvarcı : 4 nefer	Neccâr: 2 nefer	Amele: 20 nefer
Kaza-i Finike		
Duvarcı : 10 nefer	Neccâr: 4 nefer	Amele: 40 nefer
Kaza-i Serik		
Duvarcı : 10 nefer	Neccâr: 4 nefer	Amele: 20 nefer
Kaza-i Bucak		
Duvarcı : 10 nefer	Neccâr: 2 nefer	Amele: 20 nefer
Kaza-i Antalya		
Duvarcı : 20 nefer	Neccâr: 10 nefer	Amele: 60 nefer

Belge 23: Teke Sancağı Kazalarından Hınta Mübâya'ası ile İlgili Sûret-i Buyruldu

Sûret-i buyruldu

Teşrifat-ı şî'âr Antalya kadısı faziletü zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân dergâh-ı âli kapucubaşlarından mütesellim îzzetlü İsmail Ağa zîde mecdûhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ve a'yân-ı vilâyet ve vücuh-u memleket ve sâ'ir işerleri zîde kadruhum inhâ olunur ki bin iki yüz otuz iki senesine mahsûben tertib ve matlûb hazret-i cihândâr buyrulan ma'lûm ol-mikdâr keyli İslâmboli hayr-ı mübâya'a hıntasının Teke Sancağı kazalarından tevzî ve taksim birle her kazanın hisse-i şâyi'asına isâbet eden hisse-i mürettebe-i matlûbe-i silâhşoran hisseden bâ-fermân-ı âli mübâya'acı tayin buyrulan kıdvetü'l-emasil ve'l-akrân îzzetlü Osman Efendi zîde mecduhuya teslim olunmak bâbında kasriye defter-i sahîfe-i sudûr olan emr-i celilü's-şân mantûkî üzere hınta-i mezbûre-i siz ki efendi-yi mûmâ ileyhim ve mütesellimsiz ve sâ'ir muhattabın-ı mûmâ ileyhimsiz hınta-i mezkûre-i matlûbe-i ma'rifet-i şer' ve ma'rifetin ve cümle ittifâkıyle tevzî ve taksim ve yerlü yerinden cem ve tahsil ve bundan vergüsünü mezbûreye teslimine mübâderet ve gayr olunmak bâbında divân-ı Teke ve Hamid'den ve iş bu buyruldu tahrir ve ısdâr ile tesyîr olunmuşdur inşâ'allahu Te'âlâ vusûlunde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber-mûceb buyruldu ile 'amel ve hareket eyleye ve's-selâm Fî 12 Şevvâl sene 1222.

Belge 24: Ağnam Bedeliyyesi İçün Emir

6a- Ağnam bedeliyyesi için emr

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâlab mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-rayi's-sâib mümeahhid-i bünyani'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sünûfi'l-avâtufi'l-meliki'l-alâ hala Teke sancağı mutasarrıfı vezîrim Vahid Paşa edâm-allahu Te'âlâ iclâlehu mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenü'l-fezai'l ve'l-kelem Teke sancağında vâki' kazaların kadıları ve nâibleri zîde fazlühum ve mefâhirü'l-emasil ve'l-akrân-ı a'yân ve zâbitân ve sâ'ir işerleri zîde kadruhum tevkî-i refi-i hümâyûn vasıl olacak ma'lûm ola ki sen ki vezîr müşârun ileyhasın Teke tarafından vârid olan evrâkın hulâsası mefhûmunda iki yüz yirmi yedi ve yirmi sekiz senelerine mahsûben Teke sancağından matlûb olunan bin re'sden iki bin re's ağnamın icâb eden on bin gurus bedelleri cânib-i mîrî içün tahsili bâbında sâdır olan emr-i 'âli şânım lede'l-vürûd iki yüz yirmi yedi ve sekiz ve dokuz senelerinde Tekeli oğlu maktûl İbrahim'in zulm ve ta'diyesinden nâşi ahâlisinin ağnam ve keçi kalmadığı ve ahvâl-i fukâra diğeri gün olub ber-vechle edâya iktidârları olmadığı beyânıyla afv-ı niyazında oldukları Antalya kadısı i'lâmında tahrîr ve inhâ etmiş ise de bedeliyye-i mezkûre cânib-i mîrîye aid ve râci mebâliğinden olduğuna binâ'en bir akcesinin afvı câ'iz olmamakla o makûle a'zâr ve ehiyelerine sem-i itibâr olunmayarak tahsili hususuna bezl-i cell-i himmet etmek fermânım olmağın isti'câli hâvi bâ-takrîr iş bu emr-i celilü'l-kadrim ısdar ve hacedgân divân-ı hümâyunumdan Ömer Faik zîde mecduhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer sen ki mezkûreteyn tertibatından livâ-i mezbur kazalarında bâkâya kalan bedeliyye-i mezkûr cânib-i mîrîye âid ve râci olduğundan bir akcesinin afvı câ'iz olmamağla ol-makûle a'zâr ve ehiyelerine sülbe-i sem'-i itibâr etmeyerek bedeliyye-i mezkûreyi inzimâm-ı rey ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile 'alel'-hâl tamamen ve kâmilen ve seri'an ve âcilen tahsil Der'sâ'adet'ime irsâl ve hazine-i amireme teslim husûsuna sarf-ı küll-miknet eylesesin ve sen ki kuzat ve nevvab ve a'yân ve zâbitân ve sâ'ir mûmâ ileyhimsiz sizler dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerîfim vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sâdır olan iş bu emr-i şerîf-i celilü's-şân vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn münîfi birle amil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfeye i'timâd kılasız tahrîren el-yevmi's-sâlis 'ısrîn min şehri-şevvâl sene selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Belge 25: Antalya Kal'asının Tamiri İçün Gelen Fermân-ı 'Ali Şân

Kal'a tamir içün vürûd eden fermân-ı 'âli-şân

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâlab mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-rayi's-sâib mümeahhid-i bünyani'd-devlet ve'l-ikbal

müşeyyid-i erkani's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sünûfi'l-avâtîfi'l-meliki'l-alâ hala Teke ve
 Hamid sancakları mutasarıfî vezîrim Seyyid Mehmed Vahid Paşa edâm-Allahu Te'âlâ
 iclâlehu kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenü'l-fezai'l ve'l-kelam mevlânâ Antalya kadısı
 zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân dergâh-ı muâllam gediklilerinden bu def'a ve
 Antalya kal'asına bina emîni nasb ve tayin olunan Şahin Osman zîde mecduhu tevkî-i refî-i
 hümayûn vasıl olacak ma'lûm ola ki müşârûn ileyh tarafından Der'sâ'adet'ime vârid olan
 tahrîrin mefhûmunda kal'a-i hâkânîmden medine-i Antalya kal'asının muhtac-ı tamir olan
 mahalleri keşf ve mesaha olunarak memhûr mümza defteri Der'sâ'adet'ime lede'l-irsâl
 olunmak bâbında ısdâr mi'mârâne-i hassam hulefasından Mustafa Raşid zîde kadruhu ile
 tesyar olunan emr-i şerîfim lede'l-vusûl mücebince müşârûn-ileyhin inzimâm-ı re'y ve
 ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le ve halife-i merkûm ma'rifetiyle kal'a-i merkûmun muhtac-ı
 tamir olan mahal ve mevâzı-i keşf-i mesaha birle terkîm ettirilen bir kıt'a memhûr ve mümzâ
 keşf defterleriyle bir kıt'a resm-i halife-i merkûm yediyle takdim kılındığını ve kal'a-i
 merkûmun ber-müceb-i keşf-i tamir ve termîmine irâde-i seniyyem ta'alluk eder ise hademe-i
 devlet-i aliyemden kâr-güzâr bir binâ emîni tayin olunması ve ol tarafda yine birer duvarcı
 ve taşçı amelesi ve kemerci amelesi bulunmadığı ecilden amele tertibiyle dahi müsâ'ade-i
 'aliyyem dergâr kılınması müşârûn ileyhim iki kıt'a kâimesinde tahrîr ve inhâ eylediği
 ecilden verilen emr-i şerîf mezkûrusı kayd-ı ba'de'l-ihrâc iktizâsını hasssam mi'mâr başısı
 Ali zîde müceddeden isti'lâm olunduk da defter-i mezkûrun muharrer tamir ve tecdîd
 olunacak ebniyenin evsâf ve eşkâline ve ol-havalinin tahkik olunan sa'd râyicine nazaran
 fi'ât-ı mu'tedilesi vaz' olunarak mesârif-i tamirâtı lede'l-muhâsebe yüz altmış bin beş yüz
 yetmiş sekiz gurusu reside olduğu ve kal'a-i merkûme ile senin tamir ve i'mârı husûsuna irâde-
 i seniyyem taalluk eder ise defter-i mezkûr baş muhasebeye kayd ve bir kıt'a sûret-i ihrâc ve
 binâ emîni tarafına i'tâsı lazım geleceğini ve ebniye-i mezkûrede istihdâm olunmak üzere
 Der'sâ'adet'imden üç sınıf amele tertib olunması istidâ olunmuş ise de Tuna sevahilinden
 derdest-i inşâ olunan kıl'a-i şâhânem ebniyesi içün gönüllü olarak haylice duvarcı ve taşçı
 ameliyesi irsâl olunmuş olduğuna binâ'en kal'a-i merkûme ebniyesine vâfir duvarcı amelesi
 tertib oluna Der'aliyyem'de mevcûd ameleye dahi killet geleceğini i'lâm etmekle sen ki
 gediklü-yü mûmâ ileyhasın kâr-u güzâr ve sadâkat-kâr hademe-i devlet-i 'aliyyemden
 olduğuna mebnî iktizâ eden amele mahalinden müşârûn ileyhin inzimâm-ı himmetiyle
 gönüllü olarak tedârik ve istihdâm eylemek üzere kal'a-i merkûmeye bâ-irâde-i 'aliyyem binâ
 emîni nasb ve tayin kılındığın ecilden müktezâ-i me'mûriyetin üzere seri'an mahaline varub
 muktezâsı olan amelesini müşârûn ileyhin inzimâm-ı himmeti ve ma'rifeti ve ma'rifetinle
 gönüllü olarak tedârik ve levâzimatını istihzâr ile derûn-u emr-i şerîfim mevzâan irsâl olunan
 memhûr ve mümza

Def'a sûret-i defter mücebince kal'a-i merkûme ebniyesine şürû mübâşeret ve metin ve müstâhkem olarak seri'an inşâ ve itmâmı senden matlûbu deveranem idiğü ma'lûmun olduk da fermûde-i seniyyem üzere müktezâ olan amele ve levâzimatını mahalinde müşârûn ileyhın inzimâm-ı himmeti ve ma'rifetinle tedârik ve istihzâr birrle ber-müceb-i sûret-i kal'a-i merkûmenin inşâsına şürû ve mübâşeret ve metin ve müstâhkem olarak müddet-i kalîle zarfında itmâmı husûsuna gayret eyleyerek tekmil-i haberini tahrîr ve iş'âr mezîd-i ihtimâm ve rikkat ve hilâf-ı emr ve mugâyir-i istikâmet vaz' ve hareket ve ednâ-i derece tecvît-i kusur ile imrâr vaktinden hazer ve mücanebet eylesesın ve sen ki vezîr-i müşârûn ileyhısın ber-minvâl-i muharrer irâde-i 'aliyyem senin dahi ma'lûmun olduk da kal'a-i merkûmenin tamiri için iktizâ eden amelenin gönüllü olarak tedârik ve levâzimat-ı ebniyenin celb ve ihzâr husûsunda binâ emîni mûmâ ileyh min külli'l-vücûh mu'âvenet eyleyerek bir saat evvel itmâm-ı emrine bezl-i cell-i himmet eylesesın sen ki kadı mûmâ ileyhısın sen dahi müceb-i emr-i şerîfim ile amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı 'âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüküm-ü şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i 'âli-şânımın mazmûn-u münîfi birrle 'âmil olasız şöyle bilesiz ki âlamet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi'l-yemi's-sâdis 'ısrîn şehri Rebiü'l-evvel sene ihdâ ve selâsin ve mi'eteyn ve elf

Mahrûsa-i Konstantiniyye

Belge 26: Antalya Kal'asının Tamiri İçün İcâb Eden Amele ve Yevmiyeleri Hakkında Gelen Emir

Def'a Antalya kal'ası için gelen emr

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'r-ırayi's-sâib mûmehhid-i bünyani'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sünûfi'l-avâtıfı'l-meliki'l-alâ hala Teke sancakları mutasarıfı vezîrim Seyyid Mehmed Vahid Paşa edâm-allahu Te'âlâ iclâlehu kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenü'l-fazai'l ve'l-kelem mevlânâ Antalya kadısı zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân dergâh-ı muâllam gediklilerinden bu def'a ve Antalya kal'ası bina emîni nasb ve tayin olunan Osman zîde mecduhu tevkî-i refi-i hümâyûn vasıl olacak ma'lûm ola ki sen ki vezîr-i müşârûn ileyhısın binâ emîni mûmâ ileyhım takdim eylediğü bir kıt'a arzuhal mefhûmunda kal'a-i merkûme ebniyesinde istihdâm edecek amelenin yevmiyeleri mîrî fiyatıyla i'tâ olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrir ve istidâ eylediğine binâ'n kuyûda mürâca'at olunduk da kal'a-i merkûme ebniyesinde istihdâm muktezâ olan amelenin Antalya re'y-i re'y ve

ma'rifetin ve emîn-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle gönüllü olarak mahalinde tedârik ve istihdâm olunması emîn-i mûmâ ileyhin me'mûriyetini hâvî sâdır olan emr-i şerîfimde münderic olub ancak ebniye-i mezkûre için kazalardan amele tertib olduğuna dair kayd olunmadığı ve mukâddema inşâsına irâde-i 'aliyyem taalluk eden Diyar Bekir Kal'ası ebniyesinde istihdâm olunacak ameleden duvarcı ve neccâr yevmiye altmışar renc-bere otuzar paradan lâzım gelen ücretleri binâ emîni tarafından verilmek üzere etraf-ı kazadan celb ve ırgad ve levâzımat-ı sâ'ire dahi fiyat-ı mutedile ile mübâya'a ve tedârik olunması bâbında emr-i şerîfim verilmiş olduğu emsâli olarak der-kenâr olunmağla emsâli üzere emr-i şerîfim ısdâr ve i'tâsını husûsuna irâde-i aliyyem taalluk etmekle mücebince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın bâ-takrîr iş bu celilü'l-kadrîm ısdâr ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâlâda bast ve beyân olduğuna üzere kal'a-i merkûme ebniyesinde istihdâm olunacak ameleden duvarcı ve neccâr amelelerine yevmiye almışar para ve renc-bere otuzar paradan lâzım gelen ücretleri binâ emîni mûmâ ileyh tarafından verilmek üzere etraf kazalardan celb ve ırgad ve levâzımat-ı sâ'ire dahi fiyat-ı mutedile mübâya'a ve tedârik birle istihdâm olunarak kal'a-i merkûmenin kemal-i hizmet ve rasânet üzere tamir ve ikmâli husûsuna bezl-i cell-i himmet eylesin ve siz ki binâ emîni ve kadı mûmâ ileyhimâsız siz dahi müceb-i emr-i şerîfim ile amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüküm-ü şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celilü's- şân vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-u münfi üzere 'âmil olasız şöyle bilesiz ki âlamet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi'l-yemi's-sâbi şehri-i Rebiü'l-ahir sene ihdâ ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûsa-i Konstantiniyye

7a- sayfasında kayıt bulunmamaktadır.

Belge 27: Hacı Mehmed Ali'nin Hakime Verdiği Hesap Kaydı

7b- Hacı Mehmed Ali'nin hâkim tarafına tevârüd eden hesâbâtı beyân eder Fi 16 Cemaziye'l-ahir sene 1227.

194	Dimitri'ye olan hesap
565	Resm ve harc
98	Hacı Mehmed
56	Pavlo zımmiye
20	Atanos oğluna

913 guruş

- 54 Tuturuz Mâyterânderiyyeye
 30 Uzun oğluna
 3,5 Esir oğluna
 3 Pir oğluna
 20 Kara Yazıcı oğluna
 43 Salyâne
 15 Def'a-i salyâneye

.....
1103.5

- 230 Dizdar oğluna
 50 Meydanlu Bekir
 115 Hacı Balaban Mahallesine
 3 Molla Hasan oğluna
 23 Ropne oğluna
 7 Kara Mustafa'ya
 520 Hasan Molla

.....
2054 guruş**Belge 28: Borç Mukabili Alınan Hesap Kayıtları**

Yine düyûn-u mukâbili tarafımıza hâvale alınan eshab-ı düyûn hesapları üzere

- 280 Nükûd
 440 Kolsuz oğlunda zimem
 300 İkiz oğlunda

.....
1020 guruş

40 Tahirden

.....
1062 guruş

- 109 Abdül'de
219 Hacı Abdullah'da
64 Ebi oğlunda
98 Abdullah Hâfızda

.....
15553 guruş

- 60 Yalnız Atı oğlunda
68 Sabancı oğlunda
28 Meside kuşçuları

.....
1709 guruş

- 90 Murtuna Göze oğlu Toros'da
150 Hacı Halil yediyle adamda

.....
1949

- 30 Gebizlü Tollu
17 Muhassır oğlunda
12 Hasan Koca oğlunda
50 Dedkezar'da

.....
2058

Belge 29: Şartlı Nikâh Şartlı Talâk ile İlgili Kayıt

8a- Ali nâm zenci meclis-i şer' de iş bu hâzır bi'l-meclis zevcesi Rabia huzurunda şöyle takrîr-i kelâm eder Antalya kazasından bilâ-izinin diyâr-ı âhira firâr eder isem benden bâyin talâk vâkî oluna dedik de iş bu mahale şerh verildi 19 Safer 223.

Yunus Efendi, Münadi Hüseyin, Deveci İsmail, Tabak Ali.

Belge 30: Antalya Kazalarından Ordu-yu Hûmâyun İçün İstenilen

8b- Mehâr-ı şütürân 300 sene 1226

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camîü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i i'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı muâllam kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi el-Hac Mehmed dâme mecduhu tevkî-i refî-i hûmâyun vâsıl olacak malûm ola ki siz ki mütesellim ve kuzat ve nevvâbsız ve a'yân ve zâbitân ve mûmâ ileyhimsiz iş bu bin iki yüz yirmi altı senesine mahsûben ordu-yu hûmâyun lâzimesi içün Teke sancağında kâ'in kazalardan ihrâc-ı fermânım olan üç yüz mehâr ve mekâri şütürânı ihrâcî bâbında sâdır olan emr-i şerîfime cevâb olarak res'-i sancak olan Antalya kadısının vârid olan bir kıt'a i'lâmında mukaddemâ sancağı mezbûr kazalarından hûmâyunum içün yüz elli mehâr-ı şütürân ihrâc ve irsâl olduğundan başka sefer-i hûmâyun içün dahi killüyetlü asâkir techiz ve sâ'ir mesârif-i şütürânın kesreti takribiyle deve tedârikinde vakt-i hulûl eylediğine binâ'en sâbık-ı vechle hâl-i fukâraya merhamet yedle kat' niyâzında olduklarını istidâ ve istirhâm eylemişler vâkı'â Teke sancağı ordu-yu hûmâyunuma ba'id mesâfe olub şimdiden sonra aynen matlûb olunması mevsim-i şitânın hulûli takribi işe zâhir verilen nâmiyesi dahi fukâraya teshil idi ki bâhir olmağla sâbıkı tevcihim teslim yüz elli beş gurusdan bedelle kat' olunması husûsuna irâde-i şâhânem taalluk etmekle imdi derûn-u emr-i şerîfimden bir an ve bir dakika te'hîrini tecvîz etmeyerek.

Antalya: 48, Elmalu: 44, Kaş: 42, Kalkanlı: 26, Finike: 26, Kaza-i İğdir: 24, Serik: 36, Kızılkaya: 19.5, Gerdiği: 34.5, Cem'an yekün: 300.

Belge 31: Antalya Sancağı Kazalarından Mübâya'a Olunacak Zahire ile İlgili Fermân Kaydı.

Mübâya'a fermân-ı sûretidir sene 226

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camîü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i i'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı muâllam kapucubaşları bu def'a Teke sancağının mübâya'a-i hükm-ü uhdesinde ihâle olunan Teke mütesellimi el-Hac Mehmed dâme mecduhu mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fezai'l ve'l-kelam Teke sancağının hâvî olduğu kazaların kadıları ve nâibleri zîde fazluhum ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran ve a'yân ve zâbitân ve sâ'ir işerleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hûmâyun vâsıl olacak malûm ola ki bundan akdem hassam silahşorlarından livâ-i mezbûr mübâya'acısı Abdü'l-fettah bu def'a ecel-i mev'ûdesiyle vefât edüb yerine Der'sâ'adet'imden mahsus mübâya'acı nasb olunmak lâzım gele el-hâletü'l-hunde zâhire tahsili mevsimi olmak hasebiyle vakt-i mürûr edüb tahsil-i zahâire sekene-i ârız olacağından başka me'mûr olan mübâya'acıların her birileri etbâlarıyla kazaları gest-i güzâr ve ahâli-i fukârasını külliyetlü mesârifeye düçar eyledikleri ecilden sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin hademe-i saltanat-ı seniyyemden olub iş bu mübâya'at

hususunda sâ'irinden ziyade say'î ve gayret ve ifâ-i hidemât-ı devlet-i 'aliyyeme sarf-ı ve say' mukadderat ideceğün vârid olan tahrirât ve i'lâm mefhûmundan nümâyân olduğuna binâ'en livâ-i mezbûrun mübâya'acılığın senin uhdene ihâle ve tefviz olunmasını mütehabbirat ricâl-i devlet-i 'aliyyemden zahâir celbine me'mûr iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed Azmi dâme mecduhu bâ-takrîr etmekden nâşi livâ-i mezkûrun mübâya'acılığın uhdene ihâlesine irâde-i seniyyem taalluk edüb ol-bâbda hâvî iş bu emr-i şerîf-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ-allahu Te'âlâ vusûlünde.

Kaza-i Antalya (Keyl) ; Kaza-i Elmalu (Keyl) ; Kaza-i Kaş (Keyl) ; Kaza-i Kalkanlu (Keyl) ; Kaza-i Finike (Keyl) ; Kaza-i İğdir (Keyl) ; Kaza-i Serik (Keyl) ; Kaza-i Kızılkaya (Keyl) ; Kaza-i Germiği (Keyl) ; Cem'an yekün (Keyl).

Belge 32: Tereke Kaydı

9a- Medine-i Antalya sâkinlerinden iken merhûm mağfûrlehu Murad Hoca'nın oğlu mahbûn Halil Efendi'nin iş bu tarihten mukaddem Gök Hacı Ali'nin oğlu Memiş nâm kimesnenin taht-ı nikâhında olan kız karındaşı müteveffîye olub zevci Memiş ve sagire kızlarını ve merkûm Halil Efendi terk ettik de terekesi ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve taksim olunub müteveffîye-i mezbûrenin tereke-i vâfiyesinden on sehimde bir sehim merkûm Halil Efendi'ye isabet ettik de yetmiş beş gurus yüz akçe hisse-i irsiyesi olmakla merkûm Memiş'in üzerinde on-on bir buçuk hesabıyla devr olunarak temessûke binâ olunduğu iş bu mahale tescil olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'ışrîn min şehr-i şevvâl el-mûkerrem sene erba'a ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahbûn merkûm Halil Efendi'nin Murtuna Cemâ'atinden Ali Sipahi oğlu ve Safer oğlu nâm kimesneler zimmetinde malûmü'l-aded sığırları olub müddet-i vâfireden berû mesûl olunmamakla iş bu tarihte ma'rifet-i şer' ile mesûl ve teftiş olunub mezkûr sığırlar tecemmu' iderek küçük büyük dokuz baş sığır mevcûd olmağla demir baş olarak merkûm Ali Sipahi oğluna teslim olunduğu iş bu mahale şerh kayd Fî 21 Zi'l-ka'de sene 224

İş bu sığırlardan mâ'adâ merkûm Ali Sipahi oğlunda yirmi sekiz gurus revgân sade akçesi olub iş bu akçeye bir sığır daha alub mezkûr sığırlar ile beraber zabt ve senede hesabını rü'yet etmek içün iş bu mahale kayd olundu Fî 15 Muharrem sene 1225.

Belge 33: Cinayet Keşif Kaydı

Feyzullah oğlu Balnad Kara Mehmed oğullarının avratı Nurgân oğlu cânibinden firâr edüb Kara beğler gece zarfında binâya gelüb ve öldürmüşler kerim eşkâ ederler.

Belge 34: Teke Sancağının 1223 Senesine Ait Vergilerinin Köylere Dağılımını Gösteren Kayıt

9b- Yâ miftahü'l-ebvâb hüve'l-muîn iftahlena hayrû'l-bab Rabbi yessir velâ tü'assir Rabbi temmim bi'l-hayr ve bihi tevekkülü innehu veliyyü'l-icâbet ve't-tevfik ve bihi neste'în

İş bu bin iki yüz yirmi üç senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimlerine bâ-emr-i celilü's-şân senede üç taksit ile tayin ve tahsis kılınan taksit-i evvel hâlî olmak üzere sekiz yüz guruş ve mesârifat-ı vilâyet beş bin guruş ve diğer mesârif beş yüz elli guruş ve ber- mütad-ı kadim harc-ı i'lâm ve harc-ı defter beş yüz elli guruş ve nâbiyye yirmi guruş kâtibiyeye yirmi guruş emâniyye yirmi guruş hûddamiyye yirmi guruş muhziriyye on guruş min habsü'l-mecmû altı bin dokuz yüz doksan guruş bâliğ olub cümle a'yân ve ahâli ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile medine-i Antalya kazasının sicilde mahfûz kuralarına tevzî ve taksim olunub dergâh-ı 'âli kapucubaşlarından devletlü el-Hâc Mehmed Ağa yedine verilen defterdir ki mûmzâ ve mahtûm defterdir ber-vech-i âtî zıkr olunur tahriren fi evâsıt-ı Şa'bân sene selâse ve 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş

Karye-i İmecik: 180 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş

Karye-i Sekice: 360 guruş

Karye-i Kundu: 160 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş

Karye-i Çaykenarı: 270 guruş

Karye-i Sünd: 180 guruş

Karye-i Fığla: 170 guruş

Karye-i Çıvgalar: 170 guruş

Karye-i Çirkinoba : 170 guruş

Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş

Karye-i Beğiş: 190 guruş

Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş

Karye-i Taşkesiği: 190 guruş

Karye-i Avdan: 200 guruş

Karye-i Akkilise: 150 guruş

- Karye-i Andiye: 120 guruş
 Karye-i Balıklı Kebir: 125 guruş
 Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş
 Karye-i Karkın: 100 guruş
 Karye-i İnhan: 125 guruş
 Karye-i Eksili : 125 guruş
 Karye-i Dere: 100 guruş
 Karye-i Sülekler: 100 guruş
 Karye-i Yaka: 110 guruş
 Karye-i Yeltan : 110 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 110 guruş
 Karye-i Bayır: 190 guruş
 Karye-i Mamatlar : 50 guruş
 Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 130 guruş
 Karye-i Çakıllı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllu: 60 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Simandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köseler: 70 guruş
 Karye-i Kindıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş
 Karye-i Leylek: 100 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35guruş
 Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 45 guruş

Karye-i Karkalık: 30 guruş

Karye-i Karadığın: 17guruş

Karye-i Bayat: 30 guruş

Karye-i Mirahor: 30 guruş

Karye-i Haymana: 100 guruş

Karye-i Çığlık: 255 guruş

Cem'an yekün: 6990 guruş

Hurrilehu hâzihi'd-defter bi-ma'rifeti'l-ehâli ve'l-a'yân ma'rifeti's-şer' Mehmed el-müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya azze şânehu gufira lehu.

Belge 35: Teke Sancağının 1223 Senesine Ait Vergilerinin Köylere Dağılımını Gösteren Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi üç senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimlerine bâ-emr-i celilü's-şân senede üç taksit ile tayin kılınan taksit-i sâni hâli olmak üzere sekiz yüz guruş ve mesârifat-ı vilâyet beş bin guruş ve diğer mesârif beş yüz elli guruş ve ber- mûtad-ı kadim harc-ı i'lâm ve harc-ı defter beş yüz elli guruş ve nâibiyye yirmi guruş kâtibiyeye yirmi guruş emîniyye yirmi guruş hüddamiyye yirmi guruş muhzırıyye on guruş min habsü'l-mecmû altı bin dokuz yüz doksan guruş bâliğ olub cümle a'yân ve ahâli ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile medine-i Antalya kazasının sicilde mahfûz kuralarına tevzi ve taksim olunub dergâh-ı 'âli kapucubaşılardan devletlü el-Hâc Mehmed Ağa hazretleri yedine verilen defterdir ki mûmzâ ve mahtûm defterdir ber-vech-i âti zikr olunur tahriren fi evâsıt-ı Şa'bânü'l-muazzam sene selâse ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş

Karye-i İmecik: 180 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş

Karye-i Sekice: 360 guruş

Karye-i Kundu: 160 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş

Karye-i Çaykenarı: 270 guruş

Karye-i Sünd: 180 guruş

Karye-i Fiğla: 170 guruş

Karye-i Çıvgalar: 170 guruş

Karye-i Çirkinoba : 170 guruş

- Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş
 Karye-i Beğiş: 190 guruş
 Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş
 Karye-i Taşkesiği: 190 guruş
 Karye-i Avdan: 200 guruş
 Karye-i Akkilise: 150 guruş
 Karye-i Andiye: 120 guruş
 Karye-i Balıklı Kebir: 125 guruş
 Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş
 Karye-i Karkın: 100 guruş
 Karye-i İnhan: 125 guruş
 Karye-i Ekşili : 125 guruş
 Karye-i Dere: 100 guruş
 Karye-i Sülekler: 100 guruş
 Karye-i Yaka: 110 guruş
 Karye-i Yeltan : 110 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 110 guruş
 Karye-i Bayır: 190 guruş
 Karye-i Mamatlar : 50 guruş
 Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 130 guruş
 Karye-i Çakılı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllu: 60 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Sımandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köseler: 70 guruş
 Karye-i Kındıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş
 Karye-i Leylek: 100 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35 guruş

- Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 45 guruş
 Karye-i Karkalık: 30 guruş
 Karye-i Karadiğın: 17guruş
 Karye-i Bayat: 30 guruş
 Karye-i Mirahor: 30 guruş
 Karye-i Haymana: 100 guruş
 Karye-i Çıglık: 255 guruş
 Cem'an yekün: 6990 guruş

Hurrilehu hâzihi'd-defter bi-ma'rifeti'l-ehâli ve'l-a'yân ma'rifeti's-ser' Mehmed el-müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya azze şânehu gufira lehu.

Belge 36: Antalya Kazasının Sicill-i Mahfuzunda Kayıtlı Bulunan Antalya Köylerine Tevzi ve Taksim Olunan Vergiler ve Dağılımına Dair Kayıt

10-a İş bu bin iki yüz yirmi üç senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimlerine bâ-emr-i celilü's-şân senede üç taksit ile tayin ve tahsis kılınan taksit-i sâlis hâli olmak üzere sekiz yüz guruş ve mesârifat-ı vilâyet beş bin guruş ve yine mesârifât beş yüz elli guruş ve ber- mûtad-ı kadim harc-ı i'lâm ve harc-ı defter beş yüz elli guruş ve nâibiyye yirmi guruş kâtibiyye yirmi guruş emîniyye yirmi guruş hûddamiyye yirmi guruş muhzariyye on guruş min habsü'l-mecmû altı bin dokuz yüz doksan guruş bâliğ olub cümle a'yân ve ahâli ma'rifeti ve ma'rifet-i ser' ile Antalya kazasının sicill-i mahfûzunda mukayyed olarak Antalya kuralarına tevzi ve taksim olunub hala Teke sancağı mütesellimi devletlü el-Hâc Mehmed Ağa hazretleri yedine verilen defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur tahriren fi'l-yemi's-sâlis min şehr-i Şevval el-mükerrem sene selâse ve 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

- Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş
 Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş
 Karye-i İmecik: 180 guruş
 Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş
 Karye-i Sekice: 360 guruş

Karye-i Köseler: 70 guruş

Karye-i Kımdıra: 40 guruş

Karye-i Çukurca: 50 guruş

Karye-i Bağçe: 50 guruş

Karye-i Leylek: 100 guruş

Karye-i Ürkütlü: 60 guruş

Karye-i Kevzer: 35guruş

Karye-i Durali: 40 guruş

Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş

Karye-i Sokullu: 25 guruş

Karye-i Solak: 30 guruş

Karye-i Dumanlar : 30 guruş

Karye-i Belek: 45 guruş

Karye-i Karkalık: 30 guruş

Karye-i Karadiğın: 17guruş

Karye-i Bayat: 30 guruş

Karye-i Mirahor: 30 guruş

Karye-i Haymana: 100 guruş

Karye-i Çığlık: 255 guruş

Cem'an yekün: 6990 guruş

Hurrilehu mine'd-defter bi-ma'rifeti's-şer' bi-ma'rifeti'l-a'yân Mehmed el-müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya azze şânehu gufira lehu.

Belge 37: Teke Sancağından Fermân ile İstenilen Zahire ve Davar Mübâya'ası Bedelleri ile İmdâd-ı Seferiyye , Asker Bedeliyyesi , Masraf ve Harçların Sicillatda Mahfûz Antalya Köylerine Dağılımını Gösteren Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi üç senesine mahsûben Teke sancağından bâ-fermân-ı 'âli matlûb zahire mübâya'asından isabet eden beş yüz kile hinta bedeliyyesi iki bin guruş davar mübâya'asından isabet eden yüz yirmi davar bedeliyyesi dört yüz kırk guruş ve Kütahya İmdad-ı seferiyyesinden altı yüz yetmiş iki guruş asker bedeliyyesinden üç bin guruş ve harc-ı r'âmât ve harc-ı defter altı yüz guruş ve mürûr-u 'ubûr eden mübâşirâna verilen iki yüz yetmiş dokuz guruş min habsü'l-mecmû altı bin dokuz yüz doksan guruş baliğ olup sicillatda mahfûz Antalya kuralarına tevzî olunub hala Teke sancağı mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki zıkr olunur Fî 3 Şevval sene 223.

- Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş
 Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş
 Karye-i İmecik: 180 guruş
 Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş
 Karye-i Sekice: 360 guruş
 Karye-i Kundu: 160 guruş
 Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş
 Karye-i Çaykenarı: 270 guruş
 Karye-i Sünd: 180 guruş
 Karye-i Fiğla: 170 guruş
 Karye-i Çıvgalar : 170 guruş
 Karye-i Çirkinoba : 170 guruş
 Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş
 Karye-i Beğiş: 190 guruş
 Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş
 Karye-i Taşkesiği: 190 guruş
 Karye-i Avdan: 200 guruş
 Karye-i Akkilise: 150 guruş
 Karye-i Andiye: 120 guruş
 Karye-i Balıklı Kebir: 125 guruş
 Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş
 Karye-i Karkın: 100 guruş
 Karye-i İnhan: 125 guruş
 Karye-i Ekşili : 125 guruş
 Karye-i Dere: 100 guruş
 Karye-i Sülekler: 100 guruş
 Karye-i Yaka: 110 guruş
 Karye-i Yeltan : 110 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 110 guruş
 Karye-i Bayır: 190 guruş
 Karye-i Mamatlar : 50 guruş
 Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 130 guruş

- Karye-i Çakılı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllı: 60 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Simandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köşeler: 70 guruş
 Karye-i Kındıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş
 Karye-i Leylek: 100 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35guruş
 Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 45 guruş
 Karye-i Karkalık: 30 guruş
 Karye-i Karadiğın: 17guruş
 Karye-i Bayat: 30 guruş
 Karye-i Mirahor: 30 guruş
 Karye-i Haymana: 100 guruş
 Karye-i Çıglık: 255 guruş
 Cem'an yekün: 6990 guruş
 Hurriylehu hâzihi'd-defter bi-ma'rifeti'l-ehâli ve'l-a'yân ma'rifeti's-şer' Mehmed el-
 müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya azze şânehu gufira lehu

Belge 38: 1223 Senesine Mahsûben Zahire ve Davar Mübâya'ası ile Asker Bedeliyyesi İndâd-ı Hazeriyye ve Seferiyye Çeşitli Masraf ve Harçların Medine-i Antalya'nın Sicil-i Mahfûzda Kayıtlı Mahallerine Tevzî ve Taksimine Dair Kayıt

10b- İş bu bin iki yüz yirmi üç senesine mahsûben bâ-fermân-ı 'âli matlûb buyurulan zahire mübâya'asından beş yüz kile hinta bedeli iki bin guruş ve yüz yirmi davar mübâya'ası bedeli dört yüz kırk guruş Kıbrıs'a giden asker bedeliyyesindsen üç bin guruş ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye altı yüz altmış iki guruş ve ber-mutad-ı ikramiyye bin beş yüz guruş ve harc-ı i'lâmat ve harc-ı defter katibiyye ve nâibiyye ve muhızıyye altı yüz guruş ve Kıbrıs askeri için gelen mübâşirân bin sekiz yüz kırk beş guruş ve hutbe emri getüren mübâşire iki bin sekiz yüz guruş ve sâ'ir mürûr-u 'ubûr eden mübâşirâna dört bin altı yüz doksan sekiz guruş min habsü'l-mecmû on yedi bin sekiz yüz beş guruşa baliğ olub cümle a'yân ve ahâli ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile medine-i Antalya'nın sicill-i mahfûzda mukayyed mahallatına 'ale't-ta'dil ve't-tesviye tevzî ve taksim olunub li-ecli't-tahsil dergâh-ı âli kapucubaşlarından devletlü el-Hâc Mehmed Ağa hazretleri yedine verilen mumzâ ve mahtûm defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur tahriren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Şevvâl sene selâse ve 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf

- Mahalle-i Camî-i Atik: 396 guruş
- Mahalle-i Kara Dayı: 270 guruş
- Mahalle-i Ahi Kızı: 314 guruş
- Mahalle-i Tuzcular: 306 guruş
- Mahalle-i Ahi Yusuf: 119 guruş
- Mahalle-i İskender: 212 guruş
- Mahalle-i Çullah Kara: 135 guruş
- Mahalle-i Hacı Balaban: 135 guruş
- Mahalle-i Hatib Süleyman: 183 guruş
- Mahalle-i Mecdeddin: 246 guruş
- Mahalle-i Kızılsaray: 447 guruş
- Mahalle-i Kara Çallu: 731 guruş
- Mahalle-i Tahıl Pazarı: 227 guruş
- Mahalle-i Divan Yeri: 265 guruş
- Mahalle-i Kiçi Bali: 351 guruş
- Mahalle-i Sağır Bey: 672 guruş
- Mahalle-i Aşık Doğan: 259 guruş
- Mahalle-i Demirci Süleyman: 654 guruş
- Mahalle-i Bali Beğ: 765 guruş
- Mahalle-i Arab Mescidi: 213 guruş
- Mahalle-i Şeyh Şüca: 151 guruş

Mahalle-i Araban : 267 guruş

Mahalle-i Kızıl Harım: 225 guruş

Mahalle-i Çavuş Bağçesi: 185 guruş

Mahalle-i Sofular: 475 guruş

Mahalle-i Şeyh Sinan: 1174 guruş

Mahalle-i Demirci Kara: 1036 guruş

Mahalle-i Baba Doğan: 600 guruş

Mahalle-i Camî-i Cedid: 1757 guruş

Mahalle-i Kirişçiler: 18 guruş

Mahalle-i Meydan: 1211 guruş

Mahalle-i Yüksek: 51 guruş

Mahalle-i Makbul Ağa: 1458 guruş

Mahalle-i Takyeci Mustafa: 388 guruş

Mahalle-i İğdir Hasan: 225 guruş

Mahalle-i Kışlak: 1174 guruş

Cem'an yekün: 17805 guruş

Hurrilehu mine'd-defter bi-ma'rifeti'ş-şer' bi-ma'rifeti'l-vücûh Mehmed el-müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya gufira lehu

Belge 39: 1224 Senesinin Menzil Bedeli Ziyadesi İle Harç ve Masrafların Antalya'nın Sicilde Mahfûz Mahallerine Tevzî ve Taksimine Dair Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi dört senesinin menzil bedeli yedi bin altı yüz guruş ve menzil ziyadesi üç yüz otuz sekiz guruş ve Sûk-ı Sultaniye'de olan pas-banların mürâca'ât ve tayinâtları bin iki yüz guruş ve harc-ı i'lâmat ve harc-ı defter ve katibiyye ve nâibiyye altı yüz guruş ve mürûr-u 'ubûr eden mübâşirâna verilen hidmetten üç bin üç yüz altmış iki guruş min habsü'l-mecmû on üç bin yüz guruş baliğ cem'ân a'yân ve ahâli ma'rifet ve ma'rifet-i şer' ile medine-i Antalya'nın sicilde mahfûz mahallatına 'ale't-ta'dil ve't-tesviye tevzî ve taksim olunub li-ecli't-tahsil Teke sancağı mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretleri yedine verilen defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur tahiren fi'l-yevmi's-sâbi min şehr-i Saferü'l-hayr sene erba'a ve mi'eteyn ve elf.

Mahalle-i Camî-i Atik: 290 guruş

Mahalle-i Kara Dayı: 205 guruş

Mahalle-i Ahi Kızı: 203 guruş

- Mahalle-i Tuzcular: 223 guruş
 Mahalle-i Ahi Yusuf: 100 guruş
 Mahalle-i İskender: 155 guruş
 Mahalle-i Çullah Kara: 98 guruş
 Mahalle-i Hacı Balaban: 98 guruş
 Mahalle-i Hatib Süleyman: 134 guruş
 Mahalle-i Mecdeddin: 180 guruş
 Mahalle-i Kızılsaray: 864 guruş
 Mahalle-i Tahıl Pazarı: 165 guruş
 Mahalle-i Divan Yeri: 194 guruş
 Mahalle-i Kiçi Bali: 256 guruş
 Mahalle-i Sağır Bey: 490 guruş
 Mahalle-i Aşık Doğan: 193 guruş
 Mahalle-i Demirci Süleyman: 480 guruş
 Mahalle-i Bali Beğ: 556 guruş
 Mahalle-i Arab Mescidi: 155 guruş
 Mahalle-i Şeyh Şüca: 112 guruş
 Mahalle-i Araban : 196 guruş
 Mahalle-i Kızıl Harım: 165 guruş
 Mahalle-i Çavuş Bağçesi: 135 guruş
 Mahalle-i Sofular: 146 guruş
 Mahalle-i Şeyh Sinan: 1223 guruş
 Mahalle-i Demirci Kara: 755 guruş
 Mahalle-i Baba Doğan: 438 guruş
 Mahalle-i Camî-i Cedîd: 1485 guruş
 Mahalle-i Kirişçiler: 13 guruş
 Mahalle-i Meydan: 885 guruş
 Mahalle-i Yüksek: 37 guruş
 Mahalle-i Makbul Ağa: 1056 guruş
 Mahalle-i Takyeci Mustafa: 370 guruş
 Mahalle-i İğdir Hasan: 170 guruş
 Mahalle-i Kışlak: 850 guruş
 Cem'an yekün: 17805 guruş

Hurrilehu mine'd-defter bi-ma'rifeti's-şer' bi-ma'rifeti'l-vücûh Mehmed el-müvella-i
 hilafe bi-medine-i Antalya .

Belge 40: Teke Sancağı Kazalarında Olan Ehl-i Zimmî ve Re'âyâların Cizye Boğçası

Kaydı

11a- İş bu bin iki yüz yirmi dört senesi re's-i sene gurre-i Muharrem itibâriyle Teke sancağı kazalarında olan ehl-i zimmîye ve re'âyâların cizye boğçası hala Aydın muhassılı Kara Osman zade Yakub Ağa tarafından tevârüd edüb ma'rifet-i şer'iyye boğçası küşad derûnunda olan evrâk öteden berü olageldiği vechle livâ-i mezkûrda olan ehl-i zimmîye ve re'âyâya verildiği tescil olundu.

Alâ Evrak

Evsat Evrak

Ednâ Evrak

55 Aded

390 Aded

60 Aded

Cem'an Yekün: 505 Fi 23 Muharrem sene 224.

Belge 41: 1224 Senesine Mahsûben Senede İki Taksit Olarak Tahsil Olunan İmdâd-ı Hazeriyye Taksit Fermânı Kaydı

Kütahya'nın Taksit Fermânı Kaydı

Mefâhirü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fezai' ve'l-kelam gayr ez-livâ-i Ankara eyâlet-i Anadolu'da vâki' kazaların kuzat ve nevvabı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân-ı a'yân ve zâbitân zîde kadruhum tevkî-i refi-i hûmâyün vasıl olacak malûm ola ki gayr ez-livâ-i Ankara eyâlet-i merkûmede vâli içün tertib kılınan elli yedi bin yüz elli guruş imdâd-ı hazeriyye iş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben iş bu sene-i gurre-i Muharremü'l-haram itibariyle senede iki taksit beher taksit vakit ve zamaniye eyâlet-i merkûmede vâki' kazalara ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle tevzî ve taksim ve yerlü yerinden cem' ve tahsil ve hala Anadolu vâlisi düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim el-Hâc Osman Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclâlehu tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslim olunmak bâbında fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ıdsâr ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ ileyhimsiz eyâlet-i merkûmede vâli içün tertib ve mütebeyyin kılınan marrü'z-zikr elli yedi bin yedi yüz elli guruş imdâd-ı hazeriyye iş bu yirmi dört senesine mahsûben iş bu sene-i gurre-i Muharrem itibariyle senede iki taksit beher taksidi vâkt ve zamaniye ma'rifet ve cümle ma'rifetiyle eyâlet-i mezkûre dahilinde kâ'in kazalar ahâlilerine tevzî ve taksim ve yerlü yerinden cem' ve tahsil ve vezîr-i müşârûn ileyh tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslim ettirmeğe ikdâm-ı dikkat ve avn ve te'hirden ve irsâl ve tesamuhdan ve kazalara kesret üzere mübâşirler irsâliyle ahâli-i fukâraya isâl-i zulm ve ta'diyeden ve mikdarından ziyade bir akçe mükerrer tevzî ve tahsilinden ve ücret-i mübâşiriyye metâlibesinden gâyetü'l-gaye (silik)

emek bâbında fermân-ı âli şânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisalimin mazmûn itâatkâr ve yine amel ve hareket ve hîlafetden ni'âbet tevki şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîren Fî evâsıt Zi'l-hicce'ti's-şerîfe sene selâse ve 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

Livâ-i Teke

1101.5 Mâl-ı imdâd-ı hazeriyye taksit-i evvel

109 Harc-ı Bâb

110 Hizmet-i mübâşiriyye

1321.5 gurus

Anadolu vâlileri vüzerâ-i a'zâm hazeratına bâ-emr-i âli tayin kılınan mâl-ı imdâd-ı hazeriyyeden Teke sancağı sehmine bâlâda zikr olunduğu üzere isabet eden Kütahya'nın sicill-i mahfûzunda mukayyed olmağla ber-mutâd-ı kadîm ihrâc olunub yevmiye olundu Fî 27 Safer sene 224.

Paşa-yı müşârûn ileyhın müceb-i emr-i âli buyuruldu olduğu işâr olundu.

Belge 42: 1227 Senesine Mahsûb Livâ-i Teke'de Olan Zımmî ve Re'âyâların Cizye Evraklarının Teke Mütesellimi El-Hâc Mehmed Ağa'ya İhâle Olunduğuna Dair Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi yedi senesine mahsûb Kara Osman zade hadematlarından Hafız Ağa vasıtasıyla livâ-i Teke cizye evrâkı beyân olunduğu üzere

Alâ Evrak	Evsat Evrak	Ednâ Evrak
55 Aded	390 Aded	60 Aded

merkûm yedine Teke mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa'ya ihâle olundu

Belge 43: Bazı Servet Sahiplerinin Servetlerini Elde Edişleri Muhallefatları vesair Durumları Hakkında Fermân-ı Ali Şân Kaydı

11b- Bazı eshâb-ı servetin halleri cânib-i mîrîden metâlîbe olunmamak husûsuna dair sudûr eden fermândır

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâlib mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-rayî's-sâib mümehhid-i bünyani'd-devlet ve'l-ikbal seyîdü'l erkani's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sünûfi'l-avâtîfi'l-meliki'l-alâ Anadolu'nun sağ kolunda vâkî' vüzerâ-i a'zâm edâm-Allahu Te'âlâ iclâlehu ve eâzîmü'l-ümerâi'l-kirâm merâciü'l-kübrâi'l-fihâm ülû'l-kadr ve'l-ihtirâm eshâbü'l-izzî ve'l-ihîşâm el-muhtassûne bi-mezîd-i inâyet-i melikü'l-alâ mir mirân-ı kirâm dâme ikbalehum akzâ kuzâtü'l-müslimin evla vülâtü'l-muvahiddin madenü'l-fezai'l ve'l-yakîn râfi'üne i'lâmu's-şerîfe ve'd-din vârisün alamü'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtassûne bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-muîn mevâli fihâm zidet fezâ'iluhum ve mefâhirü'l-kuzat ve'l-hükkâm ve madenü'l-fezai'l ve'l-kelam sâ'ir kuzat-ı nüvvab zîde fazluhum mefâhirü'l-emâsil ve'l-a'yân ve mütesellime ve sâ'ir ve zâbitân ve sâ'ir işerleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lûm ola ki bir müddetden berû mesârif-i külliye-i mîrîyeden nâşî müzâyaka der-kâr olduğundan medâr olur deyü cânib-i mîrîden zabt olunan muhalledatların ekserisi mâl-ı eytam olub velâ tefrik mâle'l-yetim nefsi kat'î ile memnû olduğundan medâr değil envâ-i münâdi müceb olmağla her ne kadar müzâyaka-i mîrîye der-kâr ise def'a hasbete'l-Teâlâ bu maddenin men'î husûsuna irâde-i padişahanem taalluk etmekle fimâ'bâd ricâl ve efrâd ve vücûh-u memâlikden mîrî ile ahz ve atâ hesabı olmayanların evvela kebîr ve yetimleri kaldığı halde vaz'an muhalledatların cânib-i mîrîden dokunulmamak ve bu makûleden mîrî ile hesabı olanların fakat zimmet-i mîrîyeme alınub mâ'adâ bir nesnesine vaz'iyet olunmamak ve bilâ veled olanlardan ümûr-u cihâd içün zabta şâyân olanlar def'a ve nelerin hallerine göre mikdar-ı münâsib-i itâ olunarak tanzim olunmak ve cesim def'a konak ve yalı eshabından bilâ veled fevt olanların konak ve yalı esmânına dahi cânib-i mîrîden müdahale olunmayub vakfa aid olmak ve bazan Anadolu ve Rumeli'nde eshâb-ı servetden olanların vefatında evlâdı babası hanedanını idare ile sâye-i şâhânemde temettu edeceğine mebnî levâzım ümûr-u cihâd içün o makûlelerin muhalledatları münasib vechle tanzim kılınmak husûsî şerefyâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn şevket makrûnum muktezâsından olmakla ber-vech-i muharrer amel ve hareket ihtimam-ı rikkât olunmak fermânım olmağın i'lâmen ve ifhâmen mahsûsan iş bu emr-i şerîfim isdâr ile irsâl olunmuşdur imdi bâlâda tafsil ve beyân olduğu üzere ricâl ve efrâd ve vücûh-u memâlikden havass-ı beytü'l-mâldan gelmiş ve rüşvet tarikiyle mâl cem' etmiş olmayan ve mîrî ile ahz-u atâ hesabı olmayan kimesnelerin evlâd-ı kebîr ve yetimleri kaldığı halde kat'an muhalledatına cânib-i mîrîden dokunulmamak ve bu makûleden mîrî ile hesabı olanların fakat zimmiye mîrîyesi ne ise alınub mâ'adâ bir nesnesine vaz-ı yed olunmamak ve bilâ veled olanların aslen cihâd içün zabta şâyân olanlar dahi mikdâr-ı münasibi üzere tanzim olunmak Anadolu ve Rumeli'de eshâb-ı servetden fevt olanların evlâdları babaları hanedanını idare ile sâye-i râ'fetdâye-i mülükâmde temenni edeceğine mebnî mâkûlelerin muhalledatları cânib-i mîrîye

id olmağla fakat o misillülerin muhalefatı münasibi vech ile tanzim olunmak husûsî irâde-i pâhânem mâkûlesinden olduğı muhâkeme-i sicillata tesbit içün evâmîr-i aliyem neşr ve tenbih olunduğı malûmunuz olduk da ber-vech-i meşrûh amel ve hareket ve hilâf-ı rıza-i pâdişâhanem emrini vaz' ve hareket irâet begâye tevki ve mübâşeret eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüküm vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisalimin mazmûn-u ita'at makrûnum amel ve hareket ve hilafından begâyet tehâşî ve mücanebet eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîren Fî evahir-i Şevval el-mükerrerem sene selâse ve mi'eteyn ve elf. Fî 27 Muharrem sene 224 gurte.

Belge 44: Sekban İle İlgili Emr-i Şerîf Kaydı

Sekban maddesinin memâlik-i mahrûse ve fesh olunduğına dair

Tevkî-i refî-i hûmâyun vasıl olacak malûm ola ki bundan akdem Rumeli ve Anadolu taraflarından hanedanat ma'rifetleriyle tahrîri irade olunan sekban maddesi müceb-i ihtilal olunduğundan derhal taraf-ı hûmâyunumdan fesh olunmuş olduğı husûsu mukaddimce husûs-u evâmîr-i aliyem neşveyle cümleye ilan ve iş'ar olunmuş ise dahi bu madde içün hânedânât-ı mûmâ ileyhim ve sâ'ir hakkında bir güne su-i niyet ve irâde olmadığı ve herkes me'mûr oldukları mesâlih-i devlet-i aliyemi kemâ-hiye el-matlûb ve rû'yet-i vezîr irâdelerinde olan fukâra ve zu'afânın himâyet ve sıyânetlerine taraf-ı hûmâyunum içün cümleden isticlab da'vat-ı hayriyyeye bezl-i mukadderet eylemleri hass-ı metâlib-i dâverânem idüğü zâhir ve âşikâr olmağla i'lâmen ve te'kîden iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur.

Mahrûse-i Konstantiniyye

Belge 45: Antalya'ya Bursa Tarafından Ticaret ile Gelirken Vefat Eden İskenderiyyeli Hamde'nin Mâl-ı Metrûkesi Kaydı

12a- An-asl İskenderiyye sâkinlerinden iken bundan akdem Bursa tarafından ticaret ile gelürken fevt olan Hanza nâm kimesnenin mâl-ı metrûkesi vaz'-ı bedestan olunmuş iş bu tarihte bâ-hüccet-i şer'iyye İskenderiyye'den tevârüd eden anası mahbûbe ve karındaşı Hasan'a teslim olunan defterdir ki ber-vech-i âti zikr olunur tahrîren fi'lyevmi's-sâlis min şehri Rebiü'l-evvel sene erba'a ve mi'eteyn ve elf.

- Abdest ibrîgi: 50 aded, 350 guruş
 Abdest leğeni: 17 aded, 100 guruş
 Tencere , tâbe, tas, sini: 188 kıyye , 756 guruş
 Çorba tası: 4 aded, 20 guruş
 Bal mumu : 12 kıyye , 40 guruş
 Köhne ihram : 2 aded, 5 guruş
 Kepenek: 2 aded, 3 guruş
 Mıntan: 3 aded, 10 guruş
 Entari ve terlik: 5 guruş
 Müsta'mel kilim : 1 aded, 10 guruş
 Nârgir kuyruğu: 5 guruş
 Sanhıyân : 4 aded, 5 guruş
 Köhne tencere ve sahan: 6 guruş
 Pirinç kilid : 20 guruş
 Nacak: 28 aded, 7 guruş
 İç erek : 145 aded, 145 guruş
 Bapuc: 186 aded, 300 guruş
 Filcan zarfı: 30 deste, 30 guruş
 Hamam kesesi : 6 tob, 18 guruş
 Mesh: 10 çift, 15 guruş
 Terzi yüzüğü: 55 aded, 5 guruş
 Peştemâl: 2 aded, 12 guruş
 Yasdik yüzü: 15 guruş
 Külâh: 28 deste, 60 guruş
 Sandık: 1 aded, 6 guruş
 Def'a pirinç kilid: 35 deste, 70 guruş
 Filcan : 8 küfe, 125 guruş
 İbrişim : 17 kıyye, 330 guruş
 Terzi makası: 30 aded, 90 guruş
 alacası: 14 aded, 56 guruş
 Cedîd kilim: 1 aded, 25 guruş
 Leğen ibrik: 5 çift, 70 guruş
 Sahan : 14 aded, 42 guruş
 Def'a mesh bapucu: 36 guruş
 Yasdik: 40 guruş

Ecnâs altûn : 512 guruş

Cem'an yekûn: 3344 guruş

Minhâ'l-ihrac

Kiracıya verilen: 104 guruş

Resm-i kısmet: 334 guruş

Kâtibiyye: 33 guruş

Muhziriyye: 10 guruş

Bedestâncıya: 15 guruş

Bazar Ağasına : 10 guruş

Sahhu'l-bâki 2838 guruş

Verâset-i merkûmeye teslim olunmuşdur

Hurrilehu mine'd-defter bi-ma'rifeti's-şer' ve ma'rifeti's-sa'ir Mehmed el-müvella-i
hilafe bi-medine-i Antalya

Belge 46: Antalya Camî-i Atik Mahallesi Mütemekkinelerinden Ölen Zimmînin Tereke Kaydı

Antalya mahallatından Camî-i Cedîd mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem mürd-ü Hâlik olan Kilan oğlu Lafroz nâm zimmînin düyûn-u terekesinden ezyed olub mersûmun mahalle-i mezkûrda bir menzili olmağla cümle ma'rifet ve ma'rifet-i şer' ile menzil-i mezkûr yedi yüz guruşa fûrûht olunub beher guruşda on beşer paradan 'alâ târiki'l-fermâ düyûn edâ olunan defterdir ber-vech-i âtî zikr olunur tahriren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Rebiü'l-evvel sene erba'a ve mi'eteyn ve elf.

Menzil-i mezkûrun semeni

Guruş

700

230 Ağa efendiye

.....

470

Cem'an yekûn: 1193 guruş

Asl-ı Düyûn

Bendli zimmîden: 157 guruş, 59 guramâ

İsa zimmî: 126 guruş, 47.5 guramâ

Tuturus zimmî: 112 guruş, 49 guramâ, 5 para

Atanar oğlu Konstanti zimmî: 51 guruş, 19 guramâ, 5 para

Benal oğlu Seradi zimmî : 100 guruş, 37.5 guramâ

Küçük Tuturus : 205 guruş, 76.5 guramâ, 15 para

Pavlos oğlu Sidan : 100 guruş, 37.5 guramâ

Seyli İstavri: 85 guruş, 31.5 guramâ, 15 para

Dimitri zimmî: 160 guruş, 60 guramâ

Eftem zimmî: 20 guruş, 7.5 guramâ

Alâ'iyeli Pavli zimmî: 52 guruş, 19.5 guramâ

Duskli zimmî : 25 guruş, 9.5 guramâ

Harc-ı Defter : 22.5 guruş

Cem'an yekün: 470 guruş

Bu vech ile taksim ve guramâ olunmuştur.

Belge 47: Antalya Paşa Hanı'nda Ölen Boğos'un Tereke Kaydı

An-asl Kütahya mütemekkinlerinden olup ticaret ile Mısır cânibinden gelür iken medine-i Antalya'da Paşa Hanı'nda mürd-ü Hâlik olan zimmî taifesinden Boğos nâm zimmînin terekesi ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve hıfz olunub karındaşı Karabet nâm zimmî geldik de teslim olunan mâlın defteridir Fî 21 Ramazan sene 224.

Hâmûs göni: 146 aded, 1460 guruş

Kahve: 30 kıyye, 200 guruş

Oyun kağıdı: 60 deste , 90 guruş

Abdü'leziz: 1 guruş

Duhân : 5 guruş

Fes külah : 0.5 guruş

Takke: 1 guruş

Tencere me'a kapak: 3.5 guruş

Karavana: 1 guruş

Kilim : 5 guruş

Köhne şalvar me'a: 5 guruş

Dür me'a kise : 1.5 guruş

Gömlek: 1 guruş

Köhne kürk : 3 guruş

Tüfenk: 32 guruş

Cem'an yekün: 1809.5 guruş

Minhâ'l-ihrac

Resm-i kısmet, kâtibiyye, huddamiye, muhziyye : 210 guruş

Gümrük mesârifi: 69.5 guruş

Meyyit mesârifi: 40 guruş

Hammaliye ve mağaza kirası: 20 guruş

Sahhu'l-bâkî 1470 guruş

Hurrilehu mine'd-defter bi-ma'rifeti's-şer' Mehmed el-müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya.

Belge 48: Bir Vakfa Aid Masraf Kaydı

12b

Guruş

116

40

.....

76

Ömer Efendi yediyle icâr-ı cem' olan akçe-i mütevellinin Hacı Halil'den aldığı altı guruş ile müteveliye ikrâz olunan 40, Hacı Halil'den aldığı altı guruş ile yetmiş altı guruş sâ'ir ehl-i mürtezikaaya teslim olunmuştur.

İş bu akçeden müteveliye irsâl olunan 34 guruş geriye devr olundu sene 1226.

Belge 49: Bir Vakfa Aid Masraf Kaydı

El-Hâc Yusuf Efendi'nin müteveli ile olan hesabı sene 1225.

Guruş

16 Müftü Abdu'r-rahman Efendi ehl-i mürtezika ile hesab-ı rü'yet eylediklerinde nüküduna katibiyye ve câbiye bâki kalan ve teslim olunan minha 12 aded 6

28 Ve bundan yine Abdu'r-rahman Efendiye ehl-i mürtezika ma'rifetiyle verdiğimiz
mikûd

44 Hacı Ali'den yüz otuz üç guruşdan mütevellisi hisse isabet eden 44 para

44

00

00

24 Yirmi altı senesi Sandi bucağından olan a'sârdan efendi müteveli yedinde hinta 8 kile
00 Def'a değirmenden bize teslim on iki kile bâki kile 6

Guruş

00 Bizim El-Hâc Yusuf Efendi'nin yaz vaktinde olan hesabı ki Tiryaki'ye havale
olunmuştur.

30 Beksimadcılardan

20 Al'âiyye yolu pavlakmi husûsunda

10 Hınacı Arab'dan

10 Valtar Papas oğlundan

00

70 guruş

25 guruş Tiryakiden alındı konak içün lakin ale'l-hesab beş-ondan havale

13-a sayfasında kayıt yok.

Belge 50: 1224 Senesine Mahsûben Çeşitli Vergi , Harç ve Masrafların Antalya Kazasının Sicillatında Kayıtlı Köylerine Dağılımını Gösteren Kayıt.

13b- İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimlerine bâ-emr-i celilü's-şân üç taksit ile tahsis kılınan emvâlden taksit-i evvel hâli olmak üzere yalnız sekiz yüz guruş ve mesârifat-ı vilâyet beş bin guruş ve diğer mesârifât beş yüz elli guruş ve ber-mûtat-ı harc-ı i'lâm ve harc-ı defter beş yüz elli guruş ve katibiyye yirmi guruş ve nâibiyye yirmi guruş hûddamiyye yirmi guruş muhızıyye on guruş min habsü'l-mecmû altı bin dokuz yüz doksan guruş bâliğ olub cümle a'yân ve ahâli ma'rifetleriyle tevzî ve taksim olunub Antalya kazasının sicillatında mahfûz kuralarına isabet ve taksim olunarak li-ecli't-

İhsalı hala Teke sancağı mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur tahminen fi'l-yevmi's-sâbi min şehri-i Saferü'l-hayr sene erba'a ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş

Karye-i İmecik: 180 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş

Karye-i Sekice: 360 guruş

Karye-i Kundu: 160 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş

Karye-i Çaykenarı: 270 guruş

Karye-i Sünd: 180 guruş

Karye-i Fiğla: 170 guruş

Karye-i Çıvgalar: 170 guruş

Karye-i Çirkinoba : 170 guruş

Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş

Karye-i Beğiş: 190 guruş

Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş

Karye-i Taşkesiği: 190 guruş

Karye-i Avdan: 200 guruş

Karye-i Akkilise: 150 guruş

Karye-i Andiye: 120 guruş

Karye-i Balıklı Kebir: 125 guruş

Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş

Karye-i Karkın: 100 guruş

Karye-i İnhan: 125 guruş

Karye-i Ekşili : 125 guruş

Karye-i Dere: 100 guruş

Karye-i Sülekler: 100 guruş

Karye-i Yaka: 110 guruş

Karye-i Yeltan : 110 guruş

Karye-i Şerafeddin: 110 guruş

Karye-i Bayır: 190 guruş

Karye-i Mamatlar : 50 guruş

- Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 130 guruş
 Karye-i Çakıllı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllu: 60 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Simandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köşeler: 70 guruş
 Karye-i Kındıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş
 Karye-i Leylek: 100 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35guruş
 Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 45 guruş
 Karye-i Karkalık: 30 guruş
 Karye-i Karadiğın: 17guruş
 Karye-i Bayat: 30 guruş
 Karye-i Mirahor: 30 guruş
 Karye-i Haymana: 100 guruş
 Karye-i Çığlık: 255 guruş
 Cem'an yekün: 6990 guruş
 Hurrilehu hâzihi'd-defter bi-ma'rifeti's-şer' bi-ma'rifeti'l-ehâli Mehmed el-müvella-i
 hilafe bi-medine-i Antalya ...

**Belge 51: 1224 Senesine Mahsûben Antalya Kazasının Sicillatında Kayıtlı Köylerinden
 Tabsil Olunan Çeşitli Vergi , Harç ve Masraflara Ait Kayıt.**

İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimlerine bâ-fermân-ı âli üç taksit ile tahsis kılınan emvâlden taksit-i sâni hâli olmak üzere yalnız sekiz yüz guruş ve diğer mesârifât beş yüz elli guruş ve ber- mûtad-ı harc-ı i'lâm ve harc-ı defter beş yüz elli guruş ve katıbiyye yirmi nâbiyye yirmi hûddamiyye yirmi muhızıriyye on guruş min habsü'l-mecmû altı bin dokuz yüz doksan guruş bâliğ olub cümle ma'rifetleriyle tevzî ve taksim olunub Antalya kazasının sicillatında mukayyed olan kuralara isabet eden taksim olunarak li-ecli't-tahsil hala Teke sancağı mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur tahrîren fi'l-yevmi'l-ahad Zi'l-ka'de eş-şerîfe sene erba'a ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş

Karye-i İmecik: 180 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş

Karye-i Sekice: 360 guruş

Karye-i Kundu: 160 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş

Karye-i Çaykenarı: 270 guruş

Karye-i Sünd: 180 guruş

Karye-i Fiğla: 170 guruş

Karye-i Çıvgalar: 170 guruş

Karye-i Çirkinoba : 170 guruş

Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş

Karye-i Beğiş: 190 guruş

Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş

Karye-i Taşkesiği: 190 guruş

Karye-i Avdan: 200 guruş

Karye-i Akkilise: 150 guruş

Karye-i Andiye: 120 guruş

Karye-i Balıklı Kebir: 125 guruş

Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş

Karye-i Karkın: 100 guruş

Karye-i İnhan: 125 guruş

Karye-i Ekşili : 125 guruş

Karye-i Dere: 100 guruş

- Karye-i Sülekler: 100 guruş
 Karye-i Yaka: 110 guruş
 Karye-i Yeltan : 110 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 110 guruş
 Karye-i Bayır: 190 guruş
 Karye-i Mamatlar : 50 guruş
 Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 130 guruş
 Karye-i Çakıllı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllı: 60 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Simandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köşeler: 70 guruş
 Karye-i Kındıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş
 Karye-i Leylek: 100 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35guruş
 Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 45 guruş
 Karye-i Karkalık: 30 guruş
 Karye-i Karadiğın: 17guruş
 Karye-i Bayat: 30 guruş
 Karye-i Mirahor: 30 guruş
 Karye-i Haymana: 100 guruş
 Karye-i Çığlık: 255 guruş
 Cem'an yekün: 6990 guruş

Hurrilehu hâzihi'd-defter bi-ma'rifeti's-şer' bi-ma'rifeti'l-ehâli ve'l-ayân Mehmed el-müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya .

Belge 52: 1224 Senesine Mahsûben Teke Sancağından Tahsili İcâb Eden İmsdâd-ı Seferiyye, Ağnam Bedeliyyesi, Kalyoncu Bedeliyyesi ile Harç ve Masrafların Antalya Şehrine İsabet Eden Mikdarın Mahallelerine Dağılımına Ait Kayıt.

14a- İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben Teke sancağından tahsili iktizâ eden imdâd-ı seferiyyeden bin üç yüz otuz dört guruş ağnam bedeliyyesinden Antalya şehrine isabet eden yüz on re's ağnamdan dört yüz kırk guruş kalyoncu bedeliyyesinden bin altı yüz guruş avarız ketminden iki yüz elli guruş ber-mutâd-ı ikrâmiyye bin beş yüz guruş zamm-ı mîrî bin dokuz yüz yirmi guruş ve harc-ı i'lâmat altı yüz guruş ve mürûr-u 'ubûr eden mübâşirân ve sâ'ire verilenden isabet eden on bir bin yüz altmış bir guruş ki min habsü'l-mecmû on sekiz bin sekiz yüz beş guruş baliğ olub medine-i Antalya'nın sicillatında mahfûz mahallatına tevzî ve taksim olunarak li-ecli't-tahsil Teke sancağı mütesellimi dergâh-ı âli kapucubaşlarından devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki ber-vech-i âti zikr olunur tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-'ısrîn min şehr-i Şevval el-mükerrem sene erba'a ve 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf

- Mahalle-i Camî-i Atik: 410 guruş
- Mahalle-i Kara Dayı: 234 guruş
- Mahalle-i Ahi Kızı: 265 guruş
- Mahalle-i Tuzcular: 325 guruş
- Mahalle-i Ahi Yusuf: 107 guruş
- Mahalle-i İskender: 262 guruş
- Mahalle-i Çullah Kara: 145 guruş
- Mahalle-i Hacı Balaban: 180 guruş
- Mahalle-i Hatib Süleyman: 198 guruş
- Mahalle-i Mecdeddin: 260 guruş
- Mahalle-i Kızılsaray: 470 guruş
- Mahalle-i Kara Çallu: 775 guruş
- Mahalle-i Tahıl Pazarı: 235 guruş
- Mahalle-i Divan Yeri: 273 guruş
- Mahalle-i Kiçi Bali: 370 guruş
- Mahalle-i Sağır Bey: 710 guruş

Mahalle-i Aşık Doğan: 278 guruş

Mahalle-i Demirci Süleyman: 680 guruş

Mahalle-i Bali Beğ: 800 guruş

Mahalle-i Arab Mescidi: 227 guruş

Mahalle-i Şeyh Sinan: 1600 guruş

Mahalle-i Demirci Kara: 935 guruş

Mahalle-i Baba Doğan: 643 guruş

Mahalle-i Cami-i Cedid: 1830 guruş

Mahalle-i Kirişçiler: 19 guruş

Mahalle-i Meydan: 1255 guruş

Mahalle-i Yüksek: 52 guruş

Mahalle-i Makbul Ağa: 1507 guruş

Mahalle-i Takyeci Mustafa: 403 guruş

Mahalle-i İğdir Hasan: 242 guruş

Mahalle-i Şeyh Şüca: 163 guruş

Mahalle-i Araban : 302 guruş

Mahalle-i Kızıl Harım: 290 guruş

Mahalle-i Çavuş Bağçesi: 217 guruş

Mahalle-i Sofular: 495 guruş

Mahalle-i Kışlak: 610 guruş

Cem'an yekün: 17805 guruş

Hurrilehu hazihi'd-defter bi-ma'rifeti'ş-şer've bi-ma'rifeti'l-ahâli Mehmed el-müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya .

Belge 53: 1224 Senesine Mahsûben Teke Sancağından Tahsili İcâb Eden Deve Mübâya'ası, Bedel-i Ağnam, Bedel-i Mübâşiriyye ve Harçların Antalya Kazasının Sicillatında Kayıtlı Köylerine Taksim ve Tahsiline Dair Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben Teke sancağının tahsili lâzım gelen deve mübâya'ası bedelinden yirmi dört re's deve bahâsı yedi bin iki yüz guruş ve deve-i mezkûrun hizmet-i mübâşiriyyesi yüz yirmi guruş ve ağnam bedeliyyesinden ve yüz yirmi ağnam bedeli dört yüz seksen guruş ve mürûr-u 'ubûr eden mübâşirâna verilen mebalîğden isabet eden iki bin elli guruş ve harc-ı i'lâm ve harc-ı mahkeme beş yüz guruş ki cem'an on bin üç yüz elli guruş baliğ olub a'yân-ı vilâyet ve cümle ma'rifet ve ma'rifet-i şer' ile Antalya kazasının sicillatında mahfûz kuralarına tevzî ve taksim olunub li-ecli't-tahsil livâ-i mezkûr mütessellimi

devletlü el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki zikr olunur tahfîren fi'l-yevmi'l-hâdi min şehr-i Şabânü'l-muazzam sene erba'a ve 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf

- Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 300 guruş
 Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 330 guruş
 Karye-i İmecik: 270 guruş
 Karye-i Yazır Kardıcı: 420 guruş
 Karye-i Sekice: 530 guruş
 Karye-i Kundu: 240 guruş
 Karye-i Avcıbayırı: 330 guruş
 Karye-i Çaykenarı: 405 guruş
 Karye-i Sünd: 270 guruş
 Karye-i Fiğla: 255 guruş
 Karye-i Çıvgalar : 255 guruş
 Karye-i Çirkinoba : 255 guruş
 Karye-i Karakoyunlu: 285 guruş
 Karye-i Beğiş: 285 guruş
 Karye-i Kurtlar Karamanı: 285 guruş
 Karye-i Taşkesiği: 285 guruş
 Karye-i Avdan: 300 guruş
 Karye-i Akkilise: 225 guruş
 Karye-i Andiye: 180 guruş
 Karye-i Balıklı Kebir: 187.5 guruş
 Karye-i Balıklı Sağır: 187.5 guruş
 Karye-i Karkın: 150 guruş
 Karye-i İnhan: 187.5 guruş
 Karye-i Ekşili : 187.5 guruş
 Karye-i Dere: 150 guruş
 Karye-i Sülekler: 150 guruş
 Karye-i Yaka: 165 guruş
 Karye-i Yeltan : 165 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 165 guruş
 Karye-i Bayır: 185 guruş
 Karye-i Mamatlar : 75 guruş

- Karye-i Garibce: 75 guruş
 Karye-i Karakuyu: 90 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 195 guruş
 Karye-i Çakıllı: 45 guruş
 Karye-i Kızıllı: 90 guruş
 Karye-i Şam: 45 guruş
 Karye-i Sımandır: 135 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 105 guruş
 Karye-i Yuva : 107.5 guruş
 Karye-i Köşeler: 105 guruş
 Karye-i Kindıra: 60 guruş
 Karye-i Çukurca: 75 guruş
 Karye-i Bağçe: 75 guruş
 Karye-i Leylek: 150 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 90 guruş
 Karye-i Kevzer: 52.5 guruş
 Karye-i Duralı: 60 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 105 guruş
 Karye-i Sokullu: 37.5 guruş
 Karye-i Solak: 45 guruş
 Karye-i Dumanlar : 45 guruş
 Karye-i Belek: 67.5 guruş
 Karye-i Karkalık: 45 guruş
 Karye-i Karadiğın: 26.5 guruş
 Karye-i Bayat: 45 guruş
 Karye-i Mirahor: 45 guruş
 Karye-i Haymana: 150 guruş
 Karye-i Çığlık: 387.5 guruş
 Cem'an yekün: 10350 guruş
 Hurrilehu hâzihi'd-defter bi-ma'rifeti's-ser' bi-ma'rifeti'l-ehâli ve'l-ayân Mehmed el-
 müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya .

Belge 54: 1224 Senesine Mahsûben Ordu-yu Hûmâyun İçün Teke Sancağından Talep Edilen Şütürânın Bedeliyyesi, Hizmet-i Mübâşiriyye Menzil ve Ziyadesi ile Masrafların Antalya Şehrine İsabet Eden Mikdarın Mahallelerine Dağılımına Ait Kayıt.

14b- İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben ordu-yu hûmâyun lâzimesi içün Teke sancağından matlûb buyrulan şütürânın yirmi dört re's şütürân bedeliyyesi ve yüz guruş hizmet-i mübâşiriyyesi ve sene-i mezkûre mahsûb menzil yedi bin altı yüz guruş ve menzil ziyadesi altı yüz altmış guruş ve mübâya'a içün vürûd eden silahşörân hassadan Abdü'l-fettah Ağa'ya verilen sekiz yüz guruş ve yirmi üç senesi mübâya'ası içün vürûd eden zâim ağaya verilen dört yüz guruş ve harc-ı defter ve mahkeme altı yüz guruş ve mürûr-u 'ubûr eden mübâşirâna verilen hizmet-i mübâşiriyye Antalya kazasına isabet eden dört yüz yirmi beş guruş ki cem'an on yedi bin sekiz yüz beş guruş baliğ olub a'yân-ı vilâyet ve ma'rifet-i şer' ile medine-i Antalya'nın sicillatında mahfûz mahallatına tevzî olunub li'ecli't-tahsil dergâh-ı âli kapucubaşlarından hala Teke sancağı mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki ber-vech-i âti zikr olunur tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi ve'l-ışrîn min şehr-i Zi'l-hiceti's-şerîfe sene erba'a ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf

- Mahalle-i Camî-i Atik: 396 guruş
- Mahalle-i Kara Dayı: 280 guruş
- Mahalle-i Ahi Kızı: 314 guruş
- Mahalle-i Tuzcular: 306 guruş
- Mahalle-i Ahi Yusuf: 119 guruş
- Mahalle-i İskender: 212 guruş
- Mahalle-i Çullah Kara: 135 guruş
- Mahalle-i Hacı Balaban: 135 guruş
- Mahalle-i Hatib Süleyman: 183 guruş
- Mahalle-i Mecdeddin: 246 guruş
- Mahalle-i Kızılsaray: 447 guruş
- Mahalle-i Kara Çallu: 731 guruş
- Mahalle-i Tahıl Pazarı: 227 guruş
- Mahalle-i Divan Yeri: 265 guruş
- Mahalle-i Kiçi Bali: 350 guruş
- Mahalle-i Sağır Bey: 672 guruş
- Mahalle-i Aşık Doğan: 259 guruş
- Mahalle-i Demirci Süleyman: 654 guruş

- Mahalle-i Bali Beğ: 765 guruş
 Mahalle-i Arab Mescidi: 213 guruş
 Mahalle-i Şeyh Şüca: 151 guruş
 Mahalle-i Araban : 267 guruş
 Mahalle-i Kızıl Harım: 225 guruş
 Mahalle-i Çavuş Bağçesi: 185 guruş
 Mahalle-i Sofular: 475 guruş
 Mahalle-i Şeyh Sinan: 1174 guruş
 Mahalle-i Demirci Kara: 1036 guruş
 Mahalle-i Baba Doğan: 600 guruş
 Mahalle-i Camî-i Cedîd: 1757 guruş
 Mahalle-i Kirişçiler: 18 guruş
 Mahalle-i Meydan: 1211 guruş
 Mahalle-i Yüksek: 51 guruş
 Mahalle-i Makbul Ağa: 1458 guruş
 Mahalle-i Takyeci Mustafa: 388 guruş
 Mahalle-i İğdir Hasan: 225 guruş
 Mahalle-i Kışlak: 1174 guruş
 Cem'an yekün: 17805 guruş
 Hurrilehu hazihi'd-defter bi-ma'rifeti's-şer've bi-ma'rifeti'l-ahâli Mehmed el-müvella-i
 hilafe bi-medine-i Antalya .

Belge 55: 1224 Senesine Mahsûben Emvâl-i Mîrîye Masraf ve Harçların Antalya Kazasının Sicillatında Kayıtlı Köylerine Taksim ve Tahsilatına Dair Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimlerine bâ-fermân-ı âli tahsis kılınan üç taksit ile tahsili lâzım gelen emvâl-i mîrîyeden taksit-i sâlis hâli olmak üzere Antalya kuraları hissesine isabet eden bin sekiz yüz guruş ve mesârifat-ı vilâyet beş bin guruş ve diğer mesârifât beş yüz elli guruş ve ber-mutâd-ı harc-ı i'lâm ve harc-ı defter beş yüz elli guruş ve katibiyye nâibiyye kethüdaîyye ve muhızıriyye yetmiş guruş ki min habsü'l-mecmû altı bin dokuz yüz doksan guruş bâliğ olup cümle ma'rifetiyle tevzî ve taksim olunarak Antalya kazasının sicillatdamahfûz kurallarına tevzî ve taksim olunub li-eclî't tahsil Teke sancağı mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki ber-vech-i ati zikr olunur tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-ışrîn sene erba'a ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf

- Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş
 Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş
 Karye-i İmecik: 180 guruş
 Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş
 Karye-i Sekice: 360 guruş
 Karye-i Kundu: 160 guruş
 Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş
 Karye-i Çaykenarı: 270 guruş
 Karye-i Sünd: 180 guruş
 Karye-i Fiğla: 170 guruş
 Karye-i Çıvgalar: 170 guruş
 Karye-i Çirkinoba : 170 guruş
 Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş
 Karye-i Beğiş: 190 guruş
 Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş
 Karye-i Taşkesiği: 190 guruş
 Karye-i Avdan: 200 guruş
 Karye-i Akkilise: 150 guruş
 Karye-i Andiye: 120 guruş
 Karye-i Balıklı Kebir: 125 guruş
 Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş
 Karye-i Karkın: 100 guruş
 Karye-i İnhan: 125 guruş
 Karye-i Ekşili : 125 guruş
 Karye-i Dere: 100 guruş
 Karye-i Sülekler: 100 guruş
 Karye-i Yaka: 110 guruş
 Karye-i Yeltan : 110 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 110 guruş
 Karye-i Bayır: 190 guruş
 Karye-i Mamatlar : 50 guruş
 Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 130 guruş

- Karye-i Çakıllı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllu: 60 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Sımandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köseler: 70 guruş
 Karye-i Kındıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş
 Karye-i Leylek: 100 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35guruş
 Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 45 guruş
 Karye-i Karkalık: 30 guruş
 Karye-i Karadiğın: 17guruş
 Karye-i Bayat: 30 guruş
 Karye-i Mirahor: 30 guruş
 Karye-i Haymana: 100 guruş
 Karye-i Çığlık: 255 guruş
 Cem'an yekün: 6990 guruş
 Hurrilehu hâzihi'd-defter bi-ma'rifeti's-şer' bi-ma'rifeti'l-ehâli ve'l-ayân Mehmed el-
 müvella-i hilafe bi-medine-i Antalya .

**Belge 56: 1224 Senesine Mahsûben Kalyoncu Bedeliyyesi ile Zamm-ı Mîrî İrâd-ı Cedîd
 23 Senesine Mahsûben 500 Kile Hınta Bahası 20 Senesine Mahsûben 500 Kile Mübâya'a
 ile Harç ve Masrafların Antalya Kazasının Sicillatında Kayıtlı Köylerine Tevzî ve
 Taksim ile Tahsiline Dair Kayıt.**

15a- İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben kalyoncu bedeliyyesinden isabet eden bin altı yüz guruş ve yine sene-i merkûme mahsûben zamm-ı mîrî irâd-ı cedîd bin dokuz yüz yirmi guruş yirmi üç senesine mahsûben mübâya'a-i mürettebeden iktizâ eden beş yüz kile tunta bahâsı üç bin beş yüz guruş ve yirmi senesine mahsûben mübâya'a-i beş yüz kile kezâlik üç bin beş yüz guruş ve harc-ı i'lâmât ve harc-ı defter altı yüz guruş ve zahire içün tevârüd eden kapu kethüdasına verilen hizmet-i mübâşiriyyeden üç bin sekiz yüz altmış guruş ki on üç bin dokuz yüz seksen guruşa bâliğ olub ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle tevzî ve taksim olunub Antalya kazasının sicillatında mahfûz kuralarına tarh olunarak li-ecli't-tahsil livâ-i mezkûr mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ki zikr olunur tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi ve'l-ısrîn min şehr-i Saferü'l-hayr sene hamse ve 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 400 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 440 guruş

Karye-i İmecik: 360 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 560 guruş

Karye-i Sekice: 720 guruş

Karye-i Kundu: 320 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 440 guruş

Karye-i Çaykenarı: 540 guruş

Karye-i Sünd: 360 guruş

Karye-i Fığla: 240 guruş

Karye-i Çıvgalar: 240 guruş

Karye-i Çirkinoba : 240 guruş

Karye-i Karakoyunlu: 380 guruş

Karye-i Beğiş: 380 guruş

Karye-i Kurtlar Karamanı: 380 guruş

Karye-i Taşkesiği: 380 guruş

Karye-i Avdan: 400 guruş

Karye-i Akkilise: 300 guruş

Karye-i Andiye: 140 guruş

Karye-i Balıklı Kebir: 250 guruş

Karye-i Balıklı Sağır: 250 guruş

Karye-i Karkın: 200 guruş

Karye-i İnhan: 250 guruş

- Karye-i Ekşili : 250 guruş
 Karye-i Dere: 200 guruş
 Karye-i Sülekler: 200 guruş
 Karye-i Yaka: 220 guruş
 Karye-i Yeltan : 220 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 220 guruş
 Karye-i Bayır: 380 guruş
 Karye-i Mamatlar : 100 guruş
 Karye-i Garibce: 100 guruş
 Karye-i Karakuyu: 120 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 260 guruş
 Karye-i Çakıllı: 60 guruş
 Karye-i Kızıllu: 120 guruş
 Karye-i Şam: 60 guruş
 Karye-i Simandır: 180 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 140 guruş
 Karye-i Yuva : 150 guruş
 Karye-i Köşeler: 140 guruş
 Karye-i Kındıra: 80 guruş
 Karye-i Çukurca: 100 guruş
 Karye-i Bağçe: 100 guruş
 Karye-i Leylek: 200 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 120 guruş
 Karye-i Kevzer: 70guruş
 Karye-i Durali: 80 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 140 guruş
 Karye-i Sokullu: 50 guruş
 Karye-i Solak: 60 guruş
 Karye-i Dumanlar : 60 guruş
 Karye-i Belek: 90 guruş
 Karye-i Karkalık: 60 guruş
 Karye-i Karadiğın: 34 guruş
 Karye-i Bayat: 60 guruş
 Karye-i Mirahor: 60 guruş
 Karye-i Haymana: 200 guruş

Karye-i Çıglık: 510 guruş
Cem'an yekün: 13980 guruş

Belge 57: 1226 Senesine Mahsûben Emvâl ve Mîrîyye Masraflar ve Harçların Antalya Kuraları Sicillatında Kayıtlı Köylere Tevzî ve Tahsiline Dair Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi altı senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimlerine bâ-fermân-ı âli senede üç taksit ile tahsis kılınan emvâl-i mîrîyye ve mesârif sekiz bin beş yüz ve mesârifât-ı sâ'ire beş yüz ve ber-mutâd-ı harc-ı defter ve i'lâm beş yüz elli ve katibiyye ve muhziyye ve naibiyye yetmiş beş cem'an yekün altı bin dokuz yüz doksan guruşa baliğ olub cümle ma'nifet-i şer'le taksim olunub Antalya kuraları sicillatında mahfûz kuralara tevzî olunub li-ecli't-tahsil Teke sancağı mütesellimi devletlû el-hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defterdir ber-vech-i âti zikr olunur .

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş

Karye-i İmecik: 180 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş

Karye-i Sekice: 360 guruş

Karye-i Kundu: 160 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş

Karye-i Çaykenarı: 270 guruş

Karye-i Sünd: 180 guruş

Karye-i Fıgla: 170 guruş

Karye-i Çıvgalar: 170 guruş

Karye-i Çirkinoba : 170 guruş

Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş

Karye-i Beğiş: 190 guruş

Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş

Karye-i Taşkesiği: 190 guruş

Karye-i Avdan: 200 guruş

Karye-i Akkilise: 150 guruş

Karye-i Andiye: 120 guruş

Karye-i Balıklı Kebir: 125 guruş

Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş

- Karye-i Karkın: 100 guruş
 Karye-i İnhan: 125 guruş
 Karye-i Ekşili : 125 guruş
 Karye-i Dere: 100 guruş
 Karye-i Sülekler: 100 guruş
 Karye-i Yaka: 110 guruş
 Karye-i Yeltan : 110 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 110 guruş
 Karye-i Bayır: 190 guruş
 Karye-i Mamatlar : 50 guruş
 Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 130 guruş
 Karye-i Çakıllı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllu: 60 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Sımandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köseler: 70 guruş
 Karye-i Kındıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş
 Karye-i Leylek: 100 guruş??
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35guruş
 Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 40 guruş
 Karye-i Karkalık: 30 guruş
 Karye-i Karadiğın: 17guruş
 Karye-i Bayat: 30 guruş

Karye-i Mirahor: 30 guruş
 Karye-i Haymana: 100 guruş
 Karye-i Çıglık: 255 guruş
 Cem'an yekün: 6990 guruş

Belge 58: 1223 ve 1224 Senelerinde Antalya'da Mübâya'a Olunan 500'er Kile Hınta Bahâları ve Çeşitli Masrafların Antalya'nın Mahallelerine Tevzî ve Taksimine Dair Kayıt

İş bu bin iki yüz yirmi dört senesine mahsûben mübâya'a-i mürettebeden Antalya hissesine isabet eden mübâya'a-i mürettebeden beş yüz kile hınta bahâsı üç bin beş yüz guruş ve yirmi üç senesi mübâya'asından kezâlik beş yüz kile hınta bahâsı üç bin beş yüz guruş pas-banların mâhiyyesi bin iki yüz guruş zahire için vürüd eden silahşörân Abdü'l-fettâh Beğe verilen hizmet-i mübâşiriyye dokuz yüz guruş menzil kayıtlarına verilen dört yüz kırk guruş ve yine zahire için vürüd eden kapu kethüdası Edhem Efendiye verilen üç bin guruş ve harc-ı i'lâm ve harc-ı defter altı yüz guruş ki min habsü'l-mecmû on üç bin yüz kırk dokuz guruşa balığ olub Antalya'nın sicillatında mahfûz mahallatına tevzî ve taksim ve li-ecli't-tahsil livâ-i mezkûr mütesellim devletlû el-hâc Mehmed Ağa hazretlerien verilen defterdir ki tahrîren fi'l-veyemi's-sâbi ve'l-'ışrîn min şehri Saferü'l-hayr sene hamse ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahalle-i Camî-i Atik: 299 guruş
 Mahalle-i Kara Dayr: 210 guruş
 Mahalle-i Ahi Kızı: 195 guruş
 Mahalle-i Tuzcular: 249 guruş
 Mahalle-i Ahi Yusuf: 79 guruş
 Mahalle-i İskender: 194 guruş
 Mahalle-i Çullah Kara: 107 guruş
 Mahalle-i Hacı Balaban: 132 guruş
 Mahalle-i Hatib Süleyman: 146 guruş
 Mahalle-i Mecdeddin: 193 guruş
 Mahalle-i Kızılsaray: 347 guruş
 Mahalle-i Kara Çallu: 572 guruş
 Mahalle-i Tahıl Pazarı: 173 guruş
 Mahalle-i Divan Yeri: 202 guruş
 Mahalle-i Kiçi Bali: 272 guruş

- Mahalle-i Sağır Bey: 524 guruş
 Mahalle-i Aşık Doğan: 205 guruş
 Mahalle-i Demirci Süleyman: 502 guruş
 Mahalle-i Bali Beğ: 589 guruş
 Mahalle-i Arab Mescidi: 168 guruş
 Mahalle-i Şeyh Şüca: 120 guruş
 Mahalle-i Araban : 221 guruş
 Mahalle-i Kızıl Harım: 213 guruş
 Mahalle-i Çavuş Bağçesi: 160 guruş
 Mahalle-i Sofular: 367 guruş
 Mahalle-i Şeyh Sinan: 1180 guruş
 Mahalle-i Demirci Kara: 688 guruş
 Mahalle-i Baba Doğan: 475 guruş
 Mahalle-i Camî-i Cedîd: 1347 guruş
 Mahalle-i Kirişçiler: 14 guruş
 Mahalle-i Meydan: 894 guruş
 Mahalle-i Yüksek: 40 guruş
 Mahalle-i Makbul Ağa: 1108 guruş
 Mahalle-i Takyeci Mustafa: 297 guruş
 Mahalle-i İğdir Hasan: 179 guruş
 Mahalle-i Kışlak: 448 guruş
 Cem'an yekün: 13149 guruş
 Hurrilehu hazihi'd-defter bi-ma'rifeti's-şer've bi-ma'rifeti'l-ahâli Mehmed el-müvella-i
 hilafe bi-medine-i Antalya .

Belge 59: Sultan Mahmud Han Hazretleri'nin Kızı Fatıma Sultan'ın Doğum Müjdesini Bildiren Emrin Sûret-i Kaydı.

15b- Düstûrun-ı mükerrerun müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-rayi's-sâib mûmehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufun bi-sünûf-i avâtifi'l-meliki'l-alâ Anadolu'nun sağ kolu yemin ve yessariyle nihayetine varınca vâki' vüzerâ-i a'zâm edâm-Allahu Te'âlâ iclâlehu ve eâzümü'l-ümerâi'l-kirâm merâciü'l-kübri'l-fihâm ûlû'l-kadr ve'l-ihtirâm eshâbü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassûne bi-mezîd-i inâyet-i melikü'l-alâ mir mirân-ı kirâm edâm-Allahu Te'âlâ ikbalehum akzâ kuzâtü'l-müslimin evla

vâlîti'l-muvahiddîn madenü'l-fezai'l ve'l-yakîn râfi-i a'lâm-ı şer'iyye ve'd-din vâris-i
uhumi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l- meliki'l-mu'în mevâli fihâm
zîdet fazluhum ve mefâhirü'l-kudat ve'l-hükkam meadenü'l-fezail ve'l-kelam sâ'ir kudat ve
növab zîde fazluhum ve mefahirü'l-emasil ve'l-akrân-ı a'yân zâbitân ve vücûh-u memleket
ve sâ'ir işleri kadruhum tevkî-i refi-i hümâyûn vasıl olacak ma'lûm ola ki cenâb-ı nesne
kâr-gâh-ı halk ve 'atik ve tertib-i fermâ-i etvâr ve ibhal terbiye celilü's-şâna ve beher Burhan
hazretlerinin irâde-i aliyye ve inâyet-i celilesiyle selâtin-i i'zâm tasviye etmeğe havakin-i
kirâm adâletkarînin zebûrı ifzâ hilafet ve pirâye bahş etmek saltanat olmaları bâ'is-i emîn ve
asâyîş-i bilâd ve ibâd ve vesile ve indifâ sudûr-u erbâb-ı bâkî ve fesât olduğuna binâ'en
pâdişâhânem ma'den-i şâhânın zuhûr-u misl-i nesil tahirleri velâ-i sa'ide hüccet-i
müesserleri zâbitân-ı ilâhiyye mecmû nizâmü'l-âlem ve rabîta-i kudsiyye eczâ-i imlâ benî
adem ve biraz vakitden berû her demân mu'alla-i erkân-ı âli Osman'ın sülâle-i selîlesi kadim
ukde-i te'hîr olmakdan nâşî taht-ı âlince şehr-i yâri üzere cülûs-u hümâyûn-u şâhânem vâkî
olalıdan berû esk-ı efruz saltanat-ı seniyyemden bir kevkeb-i firuzi bir tevk-i ve irtifâğına
âmme alemiyan terkîb şecarın iken sümme inşâfah halka âhîr mutlakından nur-i ibdâ-i
sübhan-î sâtı ve ahter-i mevhibe-i hamdânî tâli olub iş bu bin iki yüz yirmi üç senesi mâh-ı
Zî'l-hicceti's-şerîfesinin on sekizinci mübârek Cuma günü kabîl mağribde gonca-i nevşüküfte
hadîka-i ikbal bahtiyar ve semere-i secere-i ravza-i iclâl ve tâc-dâri mazharu't-tâk Rabb-ı
yezdanî Fatıma Sultan atebü's-şan ömrîhâ Allah-u Te'âlâ ilâ âhiri'd-devrân cülûh-ı zîr mihr-i
vücûd ve zib efzâ-i kehvare şuhûr olmakdan nâşî bi'l-cümle sâkinin makarr-ı hilâfetim
mesrûr-ı şâdimân inşâllah-u Teâlâ karîbenzâr dâveran emden pençen şehzâdegânın yehb-i
lemek yeşa-i anasa ve yehb-i lemak yeşa-i ez-zikr-û makarrınca kadem nihâde şuhûr
olmalarına hal-i hayr adile mevhibe-i rabbaniyeye müterakkeb ve kemran olmaları hasebiyle
bu inâyet-i azime ve nimet-i cesîmenin edâ-i şükr için makarr-ı hükümet hidivânem olan
mahrûse-i İslambol'da ıyd-ı şerîf misillü yedi gün tob endahtıyla icrâ-i rûsum şâdimân ve
meserret olunmakla iş bu beşâret-i celîlenin aktar-ı memâlik-i mahrûsemde evâmîr-i aliyyem
neşveyle kaffe-i ibadu'llahın Allahın hisseyab-ı sürûr kılınması lâzıme-i tahrîr ni'met-i bâri
olmakdan nâşî tebşîr-i vilâdet bahter-i sa'd ihtiramatı münbatın zımında mahsûsan iş bu emr-
ı şerîfim ısdâr ve hâcegân-ı divân-ı hümâyûnundan Mir Ali Rifad zîde mecduhu ile tesyâr
olmuşdur imdi evvel pâkûze-i hadîka-i saltanatımın iktidâr-ı ömr-ü devlet-i için meşâyih
ve ülema sülehâ ve rü'esâ ve sâ'ir bende-gân-ı hüddâ ile mesâcid ve evâbid edâ-i levâzım-ı
du'a ve takdîm-i merâsim hamd ve senâ ve Der'sâ'adet'imînin olduğu misillü yedi gün
hisardan ve kılâ'adan tob şenlikleriyle şân-ı şükûh saltanat-ı seniyyem ibkâ kılınarak izhâr-ı
meserret-i şâdimânına mübâderet olunub şöyle vesile ile re'âyâ ve berâyâ ve fukâra ve
zu'afâyâ tahatti ve tecavûz ve irâet ve ruhsatdan begayet hazer ve mücanebet olunmak

bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba ve lâzımı'l-imtisalimin mazmûn-u itâat makrunuyla amel ve hareket ve hilafından ittifâ ve mübâ'aded eylesiz söyle bilersiz alamet-i şerife itimad kılâsız tahrîren fi evâhir şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerife sene erba'a ve 'işrîn ve mi'eteyn ve elf 21 Rebiü'l-evvel sene 1224.

Belge 60: Teke Sancağı Kazalarından Tertib Olunan Üç yüz Meharî Mükârî Şütürânın Nakline Dair Fermân Sûreti Kaydı

İşirâ fermân-ı sûretidir

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camîü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i î'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı muâllam kapucubaşları bu def'a Teke sancağının mübâya'a-i hükm-ü uhdesinde ihâle olunan Teke mütesellimi el-Hac Mehmed dâme mecduhu mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fezai'l ve'l-kelam Teke sancağında vâkî kazaların kuzât ve nevvabı zîde fazluhum ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-u memleket zîde kadruhum tevkî-i refî-i hûmâyun vâsıl olacak malûm ola ki el-haletü hazîhi Moskov keferesi mesâlihaya ra'betden agrâz etmekden nâşi üzerine î'âde harb ve kitâl iktizâ olduğuna binâ'en İslâmiyetin muhafazası ve klâ-i hâkâniye vilâyet-i Osmaniye'nin istihvamı ile memâlik-i mahrûse mahzâ ve tecavüzden müdâfa'ası hizmetinde esbâb-ı seferiyyenin nehve ve ihzârına tesbit ve ihtimâm olunmak ferâiz-i hâliyyeden olduğuna binâ'en lede'l-iktizâ asâkir-i mansûrenin zahîresi ve mühimmat nakli hizmetinde ve hademât-ı sâ'irede istihdam olunmak üzere hukûkına sa'ye-i mahalle-i mülhâk oldukları günden hizmetde olduklarıncâ lâzım gelen ücretleri serbân başı yedinden verilmek üzere mevkûfatdan ihrâc vürûd eden emr-i şerîfimde tesyâr olunan bir kıt'a sûret-i defter natık olduğu üzere Teke sancağında vâkî' kazalarından üç yüz meharî mükârî şütürânı tertib ve ihrâcına irâde-i seniyyem taalluk etmekle sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifakıyla herkesin hâli ve tahammüllerine göre ol-mikdâr mekârî şütürânını tevzî ve taksim ve seri'an hâzır ve âmâde eddürüb ba'de tevcîhle emr sâdır olur ise ol-vechle hareket olunmak üzere evvel emrde hâzır ve âmâde eddirildiğini Der'sâ'adet'ime tahrîr ve inhâya mezîd-i saî ve rikkat olunmak fermânım olmağın hâzır iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde vech-i meşrûh üzere şütürân-ı mezkûrenin ba'de irsâli husûsunda tevcîhle emr-i sudûr eylediye ana göre hareket olunmak ve şimdilik ber-müceb-i sûret-i defter-i mezkûrede vâkî' kazaların matlûb olan ol-mikdâr şütürânı istihdâm olduğuna günden iktizâ eden ücretleri cânib-i mîrîden verilmek şartıyla olageldiği üzere mahallinde ma'rifet-i şer' ile ve ma'rifetin ve cümle ma'rifetleriyle herkesin hâli

tehammüllerine göre tevzî ve taksim ber-vech-i hâzır ve âmâde eddürülüb tekâmî-i hayrini
 Der'sâ'adet'ime tahrîr ve iş'âra mübâderet eylesin sen ki deyü
 Mahrûse-i Konstantiniyye

Belge 61: Doğum Şenlikleri Hakkında Fermân Sûreti

16a- Vilâdet Fermânı

İfihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camîü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bi-mezîd-i
 i'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı muâllam kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi el-
 Hac Mehmed dâme mecduhu mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam meadinü'l-fezai'l ve'l-kelem
 Teke sancağında vâki' kazaların kuzât ve nüvvabı zîde fazluhum ve mefahirü'l-emâsil ve'l-
 akran-ı a'yân ve zâbitân ve işerleri zîde kadruhum tevkî-i refi-i hûmâyun vâsil olacak malûm
 ola ki cenâb-ı vâcibü'l-vücûd hafizü'l-hayr el-veled ve'l-mevlûd hazretlerinin irâde-i ilahiyye
 ezliye ve meşîyyet-i hamdâniyye lem yezelliyesiyle selâtin-i izâm misfim-i ayin ve havakin-i
 kiram made'l-neferinin zebûr-u efzâ-i averinin hilâfet vezninde bahş-i erîke-i saltanat olmaları
 gibbet tevvdamin ve amal ve sebep tezâyüd âsâyiş ibâd-ı rahmet ve vesile-i inkita 'uruk
 yaptığı ve tuğyân olmakdan nâşi pâdişâhân adalet ünvanı ittisali zuhûr-u nesl-i celîl ve pîrüz
 sülâle-i tahire-i silsileleri müstelzim tertîb-i efza-i nizâmü'l-alem aam' müstahkem râbita-i
 şîrâze-i ahvâl benî adem olmağla taht-ı alibaht-ı şehri-yârî üzere cülûs-u hûmâyun meyâmin
 ve me'nus hüsrevanem vâki' olalıdan berü eğerçi nizâm-ı kerim i'câz ve ve yuhıbbu men
 yeşâ innâşâ ve yuhıbbu limen yeşâ'il-mezkûr ma'nâ-i mevâhibî intihâsına mazhariyyet ile
 nâil mevhibe-i Rab şükür olub lâkin matra-i işrâk fîrûz-ı ikbâl saltanatımdan ber necîb-i
 celbinin zuhûr ve tulû'na dûdmân-ı felek unvân-ı hilafetinden bir şehzade-i civân-bahtın dahi
 zuhûr-ı pîrüz olmasına ve dest-i kesa müteveccihe dergâh-ı uhriyyet olarak 'uyun-ı
 sükkân iftâr-ı mutarassid mevkî-i terkiib ve intizâr üzere iken muharrerâtım hamden tîz
 'atiyye-i sübhan-ı ve ahter-i müşerrefü'l-envâr bizvani tâli ve lami olub iş bu bin iki yüz yirmi
 altı senesi mâh-ı Zi'l-ka'detü's- şerîfin dokuzuncu mübârek isneyn gecesi semere-i taht-ı
 devlet ve ruhbane-i saltanatım şehzâde Sultan Murad atâle Allahu ömrühu mediü'z-zamânî
 dünefsde mehr-u vücûd ve cilve-rîz kehvâre şühûd olmak hasebiyle beşâret-i zuhûr behçet-i
 neşveretden bi'l-cümle sükkân makarr-ı hilafet şânım hâ'iz şâdimân-u sürûr olduklarına
 binâ'en ve i'nâyeti-i sübhaniyye ve 'atiyye-i ilahiyye teşekkür emzar-ı hükümet mülûkânem
 olan İstambol ve cevânib ve eknâfında rûsum-u 'ıydeyn misillü icrâ-i âyin-i meserret olub bu
 ni'met-i uzma ve mevhibe-i kübrânın etraf-ı memâlik-i mahrûseme neşriyle kaffe-i
 'ibâdu'llâhın hisseyab-ı envâ-ı meserret kılınmaları lâzıme-i tahdis nâm-ı celîle olduğu
 ecilden tebşîr-i vilâdet şehzade-i mâl-i mevkîbenim zımnında rikâb-ı hûmâyunumdan iş bu

emr-i şerîfîm ısdâr ve dergâh-ı muallam kapucubaşlarından mîrahur-u sâni başı olan el-Hâc Mustafa dâme mecduhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bâkûre-i hâdîka saltanatımın imtidâd-ı ömr-ü devlet içün meşâ' ve zihât ve sâ'ir bendegân-ı sadâkat-i'tiyâdım taraflarından mesâcid ve mahâmilde edâ-i meza du'a ve tertib envâ-ı mehâmid ve senâ ile Der'sâ'adet'imde olduğu gibi yedi gün ıydiyyî misillü hisar ve kilâ'adan tob ve tüfenk şenlikleriyle sinan ve şekve-i saltanat-pezirim icra kılina ve evvela ihzar-ı meserret ve şâdimâniye mübâderet ve bu vesile ile re'âyâ ve ahâliye ve taaddi ve tecavüzden begâyet hazer ve mücanebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur Fî 15 Rebiü'l-evvel sene 1226.

Belge 62: Tereke Kaydı

Makbul Ağa mahallesinde bundan akdem vefad eden kalan akçesi nâm-ı müteveffiyenin veraseti husûsiyle kebîr kızı Hadice ve Fatıma ve Havva'ya muhaffer olduğu kebîr derûnundan Hadice'ye teslim olunan kazan ve ileğen ve bir aded desti hin-i iktizâda tahkîk oluna .

Belge 63: Devlet-i Ali ile İngiltere Arasında 1224 Senesinde Yapılan Andlaşma Kaydı

16b- İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camîü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezid-i l'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı muallam kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi el-Hacı Mehmed daim-i mecduhu kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fezai'l ve'l-kelam mevlânâ Antalya kadısı zîde fazluhu tevkî-i refî-i hûmâyun vâsıl olacak malûm ola ki bundan akdem devlet-i aliyye-i ebediyyi'l-kararından İngiltere Devleti beyninde mübâyenet vuku'a gelmiş ise de el-hâletü'l hâzihi mübdil-i hüsn-i vifâk ve sıfat olarak devlet-i müşârun ileyha ile i'âde-i sülh ve salah olunub 'akd olunan museleha ahidenamelerinin tasdik-nâmesi vürûd ve Bâb-ı Ali'de mübâderet birrle ve emri musaleha-i bi'l-hayr ve'l-meymene karin hüsn-ü hitam olmağın tarafeynden akd ve tevsik olunan şeraitde teb'a ve tüccarının ecn cânibinde tetkik olunmuş emvâl ve eşya ve gemileri vareste teslim olunmak ve keza tarafeyn tüccarının emval ve eşya ve levâzım-ı sâ'ir ahz-ı itâlarına dair ve sâ'ir emr-i ticaretlerini sehil eder husûslarda müsa'ade-i kâmile ve mu'âmele-i dostâne derkâr olmak ve yüzde üç esasî üzere devlet-i aliyyede mu'ahheren tanzim olunan gümrük tarifesi husûsan ticareti dahiliyye ihalesi ne vechile nizâm bulmuş ise de maşa'allahu Te'âlâ düsturu'l-amel tutulmasına İngiltere elçileri ve konsolları adet üzere muktezâ olan tercümanları istihdam edebilir ise hizmetlerin tayin oldukları mahalde edâ eylemeyecek eşhâsı elçi ve konsolos tercümanlığı nâmıyla taraf-ı devlet-i aliyyeden berât-ı şerîf itâ olunmasını mukaddema infâ emriyle karar bulmuş nevedan olmağla bu usûle riayeten ba'd ezîn dahi esnaf ve sarraf ta'ifelerinden ve

çarşı ve bâzâr ve dükkan ve tezgah sahibi olanların ve sâ'ir bu misillü umûra vaz-i yed edenlerden hiçbir şahsa berât-ı şerîf verilmemek ve kezâlik devlet-i aliyye re'âyâsından olan bir mahalde İngiltere konsoluna nasb vâkî' olunmak devlet-i aliyye re'âyâsından ve tüccar teb'âsından hiçbir şahsa İngiltere patentesi ve bilâ izin elçi ve konsolos Yorta i'tâ kılınmamak şartlarını münderic ve mestûr ve iş bu şerâite 'ale'd-devam her mahalde ri'ayet ve musaleha-i hayriyye her tarafa ilân ve işâ'at olunacak lâzım geldiği varest-i kayd-ı mestûr olmakla imdi şerâit-i mezkûre ve mazmûn-ı emr-i âlî-şânımı zabt ve tescil edüb İngiltere Devleti'nin tüccar ve sâ'ir teb'ası hakkında lâzım gelen mu'âmele-i dostanenin ibrâzına ve devlet-i aliyyemin ta'rife ve ticaret-i dahiliyye maddelerinin nizâm ve rabitası ve hıfz ve patente ve pasaport husûslarında dahi devlet-i aliyyem re'âyâsının hilâf-ı şer'e hareket eylememeleri ve ider olurlar ise men'î ve der-bâr saltanatıma hakikati üzeri i'lâm ve inhâ olunmasını emr-i seniyye bi'l-ittifak-ı ikdâm ve rikkat ve iş bu ilân-ı emr-i şerîfi vesilesiyle fukâradan nesne alınmak lâzım gelür ise ve sâ'ire 'ibret kılınacağı muhakkak olmağın ana göre amel ve hareket olunmak lâzımeden olmakla i'lâmen ve ifhâmen ve tenbihân ve mahsûsan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve rikâb-ı hûmâyunuma iftiharü'l-emacid ve'l-ekarim Mehmed ve Hüseyin dâme mecdehunun çûkadarı Abdu'l-lah ile irsâl olunmuşdur imdi saltanat-ı seniyye-i sermed-i kıyâmımla İngiltere Devleti beyninde emr-i musaliha berât-ı hüsn-ü nizâm ve hıtam olunduğu siz ki mütesellim ve mevlânâ-i mûmâ ileyhimâsız malumunuz olduk da ber-vech-i meşrûh keyfiyyeti haberdar olunan mahallere ve iktizâ edenlere i'lâm ve işâ'at birrle bundan sonra devlet-i müşârun ileyhin tüccar erleri haklarında ibraz-ı rüsum-u dostî ve mevlânâ ihtimâm ve rikkat ve şerâit-i sâ'irenin dahi 'ale'd-devam ifâ ve icrâsına ikdam ve nezaret ve ol-vechle tevsî daire-i ve ticarete ve hilafından hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl bulduk da bu bâbda vech-i şurûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba ve lâzımü'l-imtisalimin mazmûn-u itâat makrûniyle amel ve hareket ve hilafından gâyet ilka hazer ve mücanebet eylesesiz şöyle bilesiz 'alamet-i şerîfe itimad kılâsız tahrîren min şehri Cemaziye'l-ahir sene erba'a 'ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

Konstantiniyye

Belge 64: Anadolu Valisi Osman Paşa'nın Azl Olunarak Yerine Halil Paşa'nın Tayiniyle İlgili Kayıt

17a- Mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkâm madenü'l-fezail ve'l-kelam Kütahya naibiyle eyâlet-i Anadolu'da vâkî' kazaların kuzat ve nüvvabı zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân hala Kütahya mütesellimi silahşörandan Germiyanzade el-Hâc Süleyman zîde mecduhu ve mefahirü'l-emasil ve'l-akrân ve a'yân-ı vilâyet zîde kadrum tevki-i refi-i hûmâyun vasıl

olacak malum ola ki sâbikan rikâb-ı hûmâyunun kâ'im-makamı ve eyâlet-i Anadolu vâlisi ifihârî'l-ala ve'l-e'âzım Osman Paşa ve emr-i maliyenin hasbü'l-iktizâ kâ'im-makamlıktan azl ve infisaline mebni eyâlet-i merkûme uhdesinden ref' olunub hala rikab-ı hûmâyunum kâ'im-makamı olan düstûr-ı mükerrem nizâmü'l-âlem vezîrim Halil Paşa edame-allahu Te'âlâ iclalehuya iş bu sene-i mübâreke Rebiü'l-evvelinin dördüncü günü avatîf-ı alîyye-i şâhâne ve avarîf-i behiyye tâcdârânemdem tevcih olunmağla zabt-ı rabt-ı memleket ve himayet-i siyanet ve ahâli-i ra'iyet bir biraderinin mütesellim terci lâzımeden idüğü zahir ve mütesellim-i mûmâ ileyh evsâf-ı mezkûre ile mutasarrıf ve zabt-ı rabt-ı memleket ve himayet-i siyanet-i ahâli-i fukâra liyâkat olduğı bedihi ve bahir olmakdan nâşî mütesellimlik mezkûr kemâkân-ı mûmâ ileyhın uhdesinde ibkâ kılınması husûsuna irâde-i şâhânem taalluk etmekle eyâlet-i mezkûre mütesellimliği vech-i meşrûh üzere kemâkân-ı mûmâ ileyhın uhdesinde ibkâ kılınmak fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur siz ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhimsiz mütesellimlik mezkûr-u mûmâ ileyhın uhdesinde ibkâ olunmuş olduğı malumunuz olduk da mütesellimlik mezkûr-i mûmâ ileyhın uhdesinde zabt ve kâ'im-makamım müşârun ileyh tarafına râci âidat ve tayyârât öteden berû mütesellim olanlar yediyle tevcih ahz-u kabz edegelmış ise yine ol-vechle ahz-u kabz edüb mütesellim umuruna taraf-ı âhirden ferd ve dahil buyurulmağa iddirmeyesiz sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhın sen dahi ol-vechle amel ve hareket ve hilafetden be-gâyet tehâsi ve mübâ'adet eyleyesin.

Belge 65: 1225 Senesine Mahsûben Antalya Köylerine Tevzî Edilen Çeşitli Vergilerin Mikdarları ve Dağılımı

Bin iki yüz yirmi beş senesine mahsûben Teke sancağı mütesellimliği senede üç taksit ile tahsis kılınan hâlî taksit-i sâlis ve kalyoncu bedeliyyesi bin iki yüz guruş zamm-ı mîrî bin dokuz yüz guruş davar yüz yirmi dört yüz kırk guruş def'a davar İslambol'a iki yüz yirmi mesârifât-ı vilâyet iki bin iki yüz yirmi hakime altı yüz guruş cem'an yekün altı bin dokuz yüz doksan guruş Antalya kuralarına tevzî defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur 6990.

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 200 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 220 guruş

Karye-i İmecik: 180 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 280 guruş

Karye-i Sekice: 360 guruş

Karye-i Kundu: 160 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 220 guruş

Karye-i Çaykenarı: 270 guruş

- Karye-i Sünd: 190 guruş
 Karye-i Fiğla: 170 guruş
 Karye-i Çıvgalar : 170 guruş
 Karye-i Çirkinoba : 170 guruş
 Karye-i Karakoyunlu: 190 guruş
 Karye-i Beğiş: 190 guruş
 Karye-i Kurtlar Karamanı: 190 guruş
 Karye-i Taşkesiği: 190 guruş
 Karye-i Avdan: 200 guruş
 Karye-i Akkilise: 150 guruş
 Karye-i Andiyeye: 120 guruş
 Karye-i Balıklı Kebir: 120 guruş
 Karye-i Balıklı Sağır: 125 guruş
 Karye-i Karkın: 100 guruş
 Karye-i İnhan: 125 guruş
 Karye-i Ekşili : 125 guruş
 Karye-i Dere: 100 guruş
 Karye-i Sülekler: 100 guruş
 Karye-i Yaka: 110 guruş
 Karye-i Yeltan : 150 guruş
 Karye-i Şerafeddin: 110 guruş
 Karye-i Bayır: 190 guruş
 Karye-i Mamatlar : 50 guruş
 Karye-i Garibce: 50 guruş
 Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 30 guruş
 Karye-i Kızıllu: 30 guruş
 Karye-i Şam: 30 guruş
 Karye-i Sımandır: 90 guruş
 Karye-i Geyikbayır: 70 guruş
 Karye-i Yuva : 75 guruş
 Karye-i Köseler: 70 guruş
 Karye-i Kındıra: 40 guruş
 Karye-i Çukurca: 50 guruş
 Karye-i Bağçe: 50 guruş

- Karye-i Leylek: 100 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 60 guruş
 Karye-i Kevzer: 35guruş
 Karye-i Durali: 40 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 70 guruş
 Karye-i Sokullu: 25 guruş
 Karye-i Solak: 30 guruş
 Karye-i Dumanlar : 30 guruş
 Karye-i Belek: 45 guruş
 Karye-i Karkalık: 30 guruş kargalık
 Karye-i Karadiğın: 17guruş
 Karye-i Bayat: 30 guruş
 Karye-i Mirahor: 30 guruş
 Karye-i Haymana: 100 guruş
 Karye-i Çıglık: 255 guruş
 Cem'an yekün: 6990 guruş

Belge 66: Teke Sancağından Mübâya'a Olunacak Zahire Dağılımına Dair Zahire Mübâya'ası Fermânı Kaydı

17b-Zahire mübâya'ası fermânıdır

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camîü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı muâllam kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi el-Hac Mehmed dâme mecduhu mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam meadinü'l-fezai'l ve'l-kelem Teke sancağında vâki' kazaların kuzât ve nüvvabı zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân Kütahya iskelesi mübâya'a hasebiyle hacedân-ı divân-ı hûmâyunundan Mehmed Arif zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emasil ve'l-akran ve vücûh-u memleket ve işleri zîde kadruhum tevkî-i refi-i hûmâyun vasıl olacak ma'lûm ola ki Der'sâ'adet'imde vâki' ammâr Allah'ın tevsi-i akbat-ı yevmiyyeler için iş bu sene-i mübârekeye mahsûben Teke sancağında vâki' kazalardan mübâya'acı-yı mûmâ ileyh ma'rifetiyle mübâya'aya müretteb yedi bin on keyl zerkeş hass-ı kazalarından müretteb beş bin otuz yedi keyl hinta ki cem'an on iki bin kırk yedi keyl mîrî huntanın mübâya'a ve tahsili için bundan akdem ısdâr ve irsâl olunan emri şerîfim lede'l-vürûd feth ve kırâ'et olunduk da sem'an ve tâ'aten merâsimâtı bade'l-eda cevablarında iş bu sene-i mübârekeke livâ-i mezbûr kazalarından zahirenin killet ve tedâriki derkâr ise de imtisâlen emri'l-âli ol-mikdar keyl hinta tedârik olunub ancak Mudanya İskelesi

livâ-i mezkûre mesâfe-i bâ'ide olduğundan sevk ve tenzil emr-i âdimü'l-îmkân olmakdan nâşi civarlarında kâin Antalya İskelesine nakl ve tenzili iskele-i mezkûreden vaz' ve tahmil Der'sâ'adet'ime irsâl olunmak içün münâsib-ı sefaine Der'aliyyem'den isticar ve irsâl olunmak ve sefaine isticar ve irsâl olduğü sûretde sâbıkı vechle bedeliyye-i kat'ına müsâ'ade-i seniyyem erzâkı kılınmak niyazında oldukları vârid olan i'lâm-ı şer'iyyeden ve mübâya'acı-yı mûmâ ileyhın arzıhalinden olmağla taahhüdleri hazine-i amirem defterine sebt ve kayd ile hinta-i mezkûrenin Der'aliyyem'de eşedd-i lüzumu olub bir keyl ve bir habbesinin afv-ı tenzili ve birle kat'i men-u külli ile memnû olduğundan teshîlen li'l-maslahat-ı mes'ûllerine müsâ'ade-i aliyyem izra kılınub ol-mikdâr keyl hintayı istiâb eder sefain isticar ve icab eden navlunun beşini verilerek marrü'z-zikr iskele-i mezkûre tayin ve irsâl olunmakla ifade-i hal ve te'kid ve isticâl siyâkında iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur.

Hisse-i Kaza-i Kaş: 900 kile hinta

Kaza-i Kalkanlı: 700 kile hinta

Kaza-i Elmalu: 1000 kile hinta

Kaza-i Kızılkaya: 300 kile hinta

Kaza-i Finike: 670 kile hinta

Kaza-i İğdir: 600 kile hinta

Kaza-i Serik: 1040 kile hinta

Kaza-i Antalya: 1000 kile hinta

Kaza-i Germiği: 800 kile hinta

Cem'an yekün: 7010

Belge 67: 1225 Senesinde Teke Sancağında Bulunan Gayr-ı Müslimlere Ait Cizye

Boğçasına Dair Evrak Kaydı

1225 Muharrem

Livâ-i Teke ve Livâ -i Hayriyyesi

Alâ Evrak

Evsat Evrak

Ednâ Evrak

55 Aded

390 Aded

60 Aded

Belge 68: Teke sancağı Mütesellimi Hacı Mehmed'in Vefatı Üzerine Muhâllefatına devletin El Koyması İle Alakalı Hatt-ı Hümâyun Sûreti Kaydı

18a- Mübârek Hatt-ı Hümâyun Sûret-i şevket mâkrundur.

Sen ki Mirahur-ı evvelim İsmail Ağa'sın iş bu fermân-ı âlişânım üzere hareket ve hilâfından inzimâm eyleyüb muhâllefat-ı mezkûrenin bir habbesi zâyiden ve tâbi' birle Der-'âliyye'me getürmeğe ikdâm-ı tam eylesün

İfihârî'l-emâcid ve'l-ekârim camû'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i î'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı muâllam kapucubaşlarından ve silahşoran-ı hassamdan zikr-i âti muhâllefat-ı cânib-i mîrî içün zabt ve tahrîrîne bâ hatt-ı hümâyun-u şevketmâkrunuma mübâşir tayin olunan hala mirahûr-ı evvelim el-Hâc İsmail dame mecduhu ve kdvatü-l-kuzat ve'l-hükkâm madenü'l-fazlı ve'l-keâm mevlânâ Anyalya kadısı zide fazluhum tevkî-i refî-i hümâyun vasıl olacak ma'lum ola ki dergâh-ı âli kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi el-Hâc Mehmed bu esnada hulûl-i ecel mevûdiyle vefat etmiş olduğu bi't-tahrirat inhâ olduğu içün mûmâ ileyh ashâb-ı servet ve yesârdan olduğuna binâ'en keyfiyyet-i rikâb-ı müstetab-ı şahaneme arz ve beyan muhâllefatının cânib-i mîrîden zapt olunması hususu tahrîr ve istizan olunduk da bu husûsa sen ki mîr-âhûr-ı evvelimsin mûmâ ileyhsin mübâşir tayin ve mahaline vardık da her bir husûsu muadene mişvarı anlamayub bu tarafâ tahrîr eylemek husûsunda hatt-ı hümâyun-ı şevketmâkrunum şerefyâfte-i sahife-i sudûr olmağla mücebince husûs-u mezbûra mübâşir tayin kılındığın ecilden muktezâ-i me'mûriyetin üzere seri'an Der'aliyye'mden hareket ve mahaline azimet birle mazmûn hatt-ı hümâyun-u şâhânem üzere müteveffa-i mûmâ ileyhin gerek Antalya'da ve gerek sâ'ir ol-havâlide olan kaffe-i emvâl ve eşya ve emlâk ve akâr ve mücevherât ve nükûd ve hubûbât ve hayvanat ve hayrat ve allâm ve'l-hâsıl ism-i mâl islâf olunur Hüseyin ve Şerife her neye mâlik ise bir halal ve habbesi ibâd-ı âhirde müteselli ve mahfi kalmayarak cümlesini inzimâm-ı ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile seri'an ve 'alenen erbâb-ı vukûfdan ve akraba ve taallukatından ve sâ'ir havass-ı etbandan gereği gibi taharrî ve tecessüs olunarak zahire ihrâc ve cânib-i mîrî içün zabt ve tahrîr ve nükûd-ı mevcûdesiyle defter-i sıhhat eserini der-bâr-ı sâ'adet makarrınca tesyîr ve irsâl ve lazümü'l-inhâ husûsat dahi yegân yegân anlayub keyfiyyetini 'alâ vechu's-sıhhat tahrîr ve işâr ve sen anda mekse ve ikâmet ve ba'dehu ne vechle irâde-i şâhânem zuhur eder ise ol-vechle amel ve hareket eyleyüb şöyle müteveffa-i mûmâ ileyh müddet-i vâfireden berü mütesellim olmak hasebiyle livâ-i mezbûr ekser mahali zîr-i irâdesinde ve uhde-i iltizâmında olarak iktisâb-ı servet ve yesâr vakt-i vâfir emvâl ve emlâk cem' ve iddihâr etmiş olduğu malum olan halâtdan olub sen sadakatkâran hidem-i saltanat-ı seniyyemden olduğuna binâ'en bunların fazır ihrâcî hususundan matlûb olmağla

göreyim seni muhalledât-ı mezkûrun bir maddesi geriye kalmayarak ber-vakf-ı matlûb-ı tahire
 ihrâc ve tahrîriyle hakkında derkâr olan mahasin teveccûhat-ı şâhânem ifâya bezl-i mâ hâsıl
 kudret eylemeniz fermânım olmağın me'muriyetini hâvi iş bu emr-i celilü's-şânım ısdâr ve
 yedine i'tâ olunmuştur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer şerefyâfte-i sudûr olan hatt-ı
 hûmâyun-ı şevketmakrun mücebince müteveffa-i mûmâ ileyhın gerek Antalya'da ve gerek
 ol-havâlide olan kaffe-i emvâl ve eşya ve emlâk ve akâr ve mücevherât ve nükûd ve hubûbât
 ve hayvanat ve hayrat ve allâm ve'l-hâsıl ism-i mâl itlâf olunur Hüseyin ve Şerife her ne mâlik
 ise bir halâl ve habbesi ibâde-i âhirde müteselli ve mektûm kalmayarak cümlesini inzıman-ı
 ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile serd ve 'alenen erbâb-ı vukûfdan ve akraba ve taallukatından
 ve sâ'ir havass-ı etvâmdan gereği gibi taharri ve tecessüs ederek zahire ihrâc ve cânib-i mîrî
 içün zabt-ı tahrîr ve nükûd-u mevcûdesiyle defter-i sıhhat eserini irsâl ve lazımlu'inhâ
 husûsâtı dahi yegân yegân anlayup keyfiyyetini 'alâ vechu's-sıhhat der-bar-ı atufet medarıma
 tahrîr ve işâr ve sen anda mekse ve ikâmet ve ba'dehu ne vechle irâde-i şâhânem zuhur eder
 ise ol-vechle amel ve hareket ve bu bâbda hatır ve gönüle ri'âyet ile muhalledât-ı mezkûrenin
 zahir ihracı hususunda ednâ derece mesâlih ihsâs olunur ise bir-vechle cevaba kadir
 olmayacağı emr-i bahir olmağın ana göre akılane ve mütebassırane ve hareket ve ifa-i
 me'muriyyet ve icrâ-i lâzıme-i sadâkatkâriye mezid-i i'tina ve dikkat ve hilafından be-gayet
 hazer ve mücanebet eylesin ve sen ki kadı mûmâ ileyhın sen dahi fermûde-i şâhânem
 üzere amel ve hareket birle muhalledât-ı mezkûrenin zahire ihracında kemâl-i mezid-i
 ihtınam ve dikkat ve hilaf-ı hareket ile mazhar itab-ı şâhânem olmakdan tevakkî ve
 mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-ü şerîfime
 vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan iş bu emr-i celilü's-şân
 mâzmûn ve münîf birle ita'at makrûniyle 'âmil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerîfime itimâd
 kılasız Fî 15 Rebiü'l-evvel sene 1227.

**Belge 69: Antalya'da Bulunan Korkud Sultan Alâeddin Zâviyesi Evkâfına Mutasarrıf
 Olan Seyyid Hafız Ebu Bekir ve Seyyid Hacı Osman'ın Kendi Rızalarıyla Feragât
 Ederek Yerlerine Seyyid Hafız Bin Abdullah'ın Mutasarrıf Olduğuna Dair Berât Sûreti**

18b- Korkud Sultan zaviyesinin Ahmed Hafız üzerine tevcih olunan berâtın sûretidir
 İftiharü'l-havass ve'l-mukarrebın mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin muhtârü'l-izzi ve't-temkin
 bi'l-fi'il Der-sâ'adet'im ağası olub haremeyn-i şerifeyn evkâf nâzırı olan Kasım Ağa dâme
 uluvvehu rikâb-ı hûmâyunuma 'arz gönderib taht-ı nezaretinde olan evkâfdan vilâyet-i
 Anadolu'da vâki' Antalya nahiyesinde kâin Korkud Sultan Alâe'd-dîn vâlidesi şer'-i şerîfi
 evkâf mahsûlünden olmak üzere vazife-i muayyen tevliyyetine mutasarrıf olan es-Seyyid Hafız

Ebû Bekir halife ile es-Seyyid Hacı Osman kendi hüsn-i ricasıyla iş bu raff-i tevkî-i refîü's-şân-ı hâkâni Seyyid Hafız Ahmed bin Abdullah zîde kadruhuya ferâgât ve kasr-ı yed etmekle kasr-ı yedine tevcih ve yedine berât-ı şerîf-i âlişânım verilmek ricasına i'lâm etmeğin hakkında mezid-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb ağa-yı mûşârun ileyhın 'arzı mücebince tevcih edüb bin iki yüz yirmi dört senesi Ramazan-ı şerîfinin on beşinci gününde bu berât-ı hûmâyunu verdim ve buyurdum ki mezbûr Seyyid Hafız Ahmed bin Abdullah zîde kadruhu varub merkûmun kasr-ı yedinden tevliyet-i mezkûra mutasarrıf olub edâ-i hizmet eyledikten sonra bundan evvel müteveli olanlar vazife-i muayyenesine ne vechle mutasarrıf olagelmışler ise merkûm dahi ol-vechle mutasarrıf olub vezife-i muayyenesine evkâf-i mezkûr mahsûlünden olup mutasarrıf ola şöyle bile alamet-i şerîfime i'timad kıla tahriren fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Şevvâl sene erba'a ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf.

Belge 70: Zahire Kaçırılmasının Yasaklanması ve Önlenmesine Dair Kayıt

Sûret-i emr-i âli zahâir memnû'ına dairdir

Tevkî-i refî-i hûmâyunun vasıl olacak ma'lûm ola ki Der'sâ'adet'imde zahirenin killeti der-kâr olmakla taşralarda husûle gelen zahâirin berât-ı sefayn ve ada kayıklarına ve sâ'ire bi'lâ fermân bir habbesi verilmeyüb cümlesinin Der'sâ'adet'ime celbi irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü aşikar iken Akdeniz'in Rumeli ve Anadolu yakalarında bazı mahalde olan madde bâr ve muhtekir taifesi mugâyir-i rıza-yı hüsrevanem hafice memnû olan mahallere zahâir bey' etmekde oldukları bir yarar olmakdan nâşî bu husûsa bundan akdem Selanikli Süleyman kapûdan kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân Hüseyin kapûdan ve Bodrumlu Halil Beğ zîde mecduhuma ile ümerâ-i deryadan kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm Rodoslu Hüseyin'in dame izzuhu me'mûr kılınmışlar ise dahi Bahr-i Sefid Boğazından Rumeli sahiliyle Mora'ya ve Anadolu tarafından Rodos ve Kıbrıs ve Şam ve Arabistan sularına varınca leyl-ü nehâr karşılıklı geşt-i güzâr ile memnû olan mahallere zahire kaçırın sefinelerden rast geldikleri ve habbe aldıklarını derhal ahz ve Der'sâ'adet'ime irsâl ile derununda mevcûd olan hinta ise ikişer ve şaîr ise birer guruşdan iktizâ eden bahası tamamen hazine-i amirenden sefine kapûdanı ve fukârâtına i'tâ ile sefine ve hamulesi ve cânib-i mîrîden zabt olunmak üzere Donanma-yı hûmâyunun kapûdânları mefahirü'l-emacid ve'l-a'yân-ı rehber-i Nusret nâm furot kapûdanı Mustafa kapûdan ile Novacebad nâm firkate kapûdanu Rodoslu Süleyman kapûdan zîde mecduhuma Rumeli sevahiline ve Iyd Nusret nâm furod kapûdanı İskenderiyyeli Ali kapûdan Novacebad firkate kapûdanu İbrahim kapûdan zîde mecduhuma dahi Anadolu sevahiline me'mûr kılınmış olmalarıyla siz ki vüzera-i mûşârun ileyhimsiz ba'd ezin mahal-i memnû'aya zahire kaçırılmaya ictisar eder olur ise ber-vech-i muharrer biliniz sefine ve zahâirin ahzıyla iktifa olunmayub alan ve satan ve

kaçırdıkları iskele ve kazanın hükkâm ve zâbitânı ve sefine reisi mazhar nikâl olacaklar mukarrer olmağla iş bu irâde-i seniyyemi bilüb ana göre amel ve hareket ile fi-mâba'd bu makûle hilaf-ı rıza-i hareket vuku'a gelmemesini iktizâ edenlere tenbih ve tekîd ile siz dahi nezaret etmeniz fermânım olmağın tenbihan tekîden iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve ile.

Belge 71: 1227 Senesine Ait İmdâd-ı Seferiyye Vergisine Dair Emr-i Şerîf Kaydı

19a- Sene 27 İmdâd-ı Seferiyye

Mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam meadinü'l-fezâil ve'l-keâm gayr ez-livâ-i Ankara Eyâleti Anadolu'da vâki' kazaların kuzat ve nüvvabı zîde fazluhum ve mefahirü'l-emasil ve'lakran-ı a'yân ve zâbitân ve işerleri zîde kadruhum tevkî-i refi-i hûmâyun vasıl olacak ma'lûm ola ki hala Anadolu vâlisi düstûr-ı mükerrrem müşîr-i fiham nizâmü'l-âlem vezîrim Şakir Ahmed Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu rikâb-ı hûmâyunum kâ'im-makamı olub umur-ı seferiyye ve mevâd-ı cihadiyye ile iştigâl olunmak hasebiyle seferber hükmünde olmakdan nâşi gayr ez-livâ-i Ankara Anadolu eyâletinde vâki' kazalardan seferler vuku'unda vâli içün müretteb ve mu'în olan üç yüz altı kise akçe imdâd-ı seferiyyenin bin iki yüz yirmi yedi senesine mahsûb ber-mûceb-i şürûtunda tevzî ve tahsil ve kâ'im-makam-ı müşârun ileyh tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslim husûsuna irâde-i şâhânem taalluk etmekle siz ki mevlânâ ve a'yân-ı vilâyet-i mûmâ ileyhimsiz gayr ez-livâ Ankara eyâleti mezbûrda vâki' kazalardan vâli içün sefer vuku'unda tahsis kılınan ol-mikdar kise akçe imdâd-ı seferiyye sene-i merkûmeye mahsûben re's-i sene-i gurte-i Muharrem itibar olunarak ber-mûceb-i şürût def'ine kazalar ahâlisine tevzî ve taksim ve yerlü yerinden cem' ve tahsil ve paşa-yı müşârun ileyh tarafından kabzına me'mûra te'diye ve teslim ihtimam-ı mübaderet eylemeniz fermânım olmağın meştâ-yı ordu-yu hûmâyunumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur mûcebince buyruldu vârid olmuşdur

İmza Mehmed Kâ'im-makam-ı Anadolu mim.

Belge 72: Hamid Sancağından Mübâya'a Olunan Zahirenin Antalya İskelesine ve Oradan Der'sâ'adet'e Nakline Dair Fermân Sûreti Kaydı

Hamid sancağından matlub olunan mübâya'a fermândır

Kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fazai'l ve'l-keâm Antalya kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân dergâh-ı mu'allam gediklülerinden hala Antalya'da mübâya'acı olduğu İbrahim zîde mecduhu tevkî-i refi-i hûmâyun vasıl olacak ma'lûm ola ki sen ki mübâya'acı-yı mûmâ ileyh sin bin iki yüz yirmi altı senesine mahsûb Asitane-i Sâ'adet'im lâzimesi içün Antalya İskelesine nakl olunmak üzere Hamid ili sancağından vâki' hazeradan

ma'rifetinle mübâya'ası tertib ve fermân olan ma'lûm ol-mikdar keyl hınta-i mîrî mübâya'a zahâirinden iskele-i mezbûrda mevcûd zahâirin Der'aliyye'me nakline irâde-i seniyyem taalluk etmekden nâşî bu bâbda ricâl-i devlet-i 'aliyyemden Der'sâ'adet'ime zahire celbine me'mûr iffihârü'l-ümerâ ve'l-ekabir Ahmed Azmi dâme mecduhunun takrîri ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından hala Emti'a Gümürüğü Emîni Osman dâme mecduhunun i'lâmı mücebine re'isler kethüdası ma'rifetiyle ber-vech-i tahmin altı bin kile hamulesi mütahammel Mustafa kapûdanın râkib olduğu bir kıt'a sefinesi beher kilesi otuzar para nevl ile isticar olunub ve icab eden nevlinin avdetinde verilmek şartıyla diğer sabıkı olan bin yüz altmış iki buçuk guruş ber-vech-i teslim i'tâ ve iskele-i mezbûreye irsâl olunmağla kapûdan-ı merkûmun me'mûriyyeti teslimine iş bu emr-i âli-şânım ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdi ilâmen itâ ve zahâir-i mezbûre esnâ-i râhda telef ve sarfından vikaye zımında derûn-u sefineye tarafından mu'temed ademini irkâb birle doğru Der'sâ'adet'ime i'âde ve tesyili husûsuna müsâraât ve sefine-i mezbûr hamuleye imtariyla beyhude meks ve tevfikden ve teheyi avdet ettirmekden nühas ve mücanebet eylesin ve sen ki kadiyu mûmâ ileyhsin sen dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüküm-ü şerîfimle vusûl bulduk da bu bâbda

Belge 73: 1225 Senesine Mahsûben Teke Sancağı Kazalarından Talep Edilen Üç yüz Adet Yük Devesi Hakkında Fermân Kaydı

19b- Yirmi beş senesine mahsûben deve fermânıdır

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camîü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i î'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi el-Hâc Mehmed dâme mecduhu ve mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam meadinü'l-fezai'l ve'l-kelam Teke sancağında vâki' kazaların kuzât ve nüvvabı zîde fazluhum ve mefahirü'l-emasil ve'l-akrân-ı a'yân ve zâbitân ve husûs-u âtî-üz-zikre me'mûr kılınan dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından cebeci başı iş bu zîde mecduhum tevkî-i refi-i hûmâyun vasıl olacak ma'lûm ola ki Ahmed iş bu sene-i mübâreke de düşman-ı dinimiz olan Moskov keferesiyle vuku' bulan muharebelerde her bâr nusret ve galebe asâkir-i sefer-rehberim tarafından vâki' olunmuş ise her bi-avn-i sübhânehu ve Te'âlâ sene-i atıyyede kefer-i makhureden bir def'a matlûb-u ahz ve intikam olunmak niyet-i hulasasıyla sefer-i hûmâyunum muhakkak olduğuna binâ'en ordu-yu hûmâyunum lâzimesi için esbâb-ı seferiyyenin şimdiden tehiyye ve ihzârına teşyid olunmak vacibe-i halden olduğuna ibtinâ'-i ordu-yu hûmâyunumda mevcûd bulunub

İndemat-ı mühimmeden istihdam olunmak üzere Teke sancağında vâki' kazalardan bin iki yüz yirmi beş senesine mahsûben üç yüz meharî şütüran tertib ve ordu-yu hûmâyunuma mülhâk oldukları günden itibaren lâzım gelen ücretleri ordu-yu hûmâyunum ser-bân başısı yedinden verilmek şartıyla mevkûfâtдан ihrâc ve derûn-u emr-i şerîfime mevzû'an irsâl olunan bir kıt'a memhûr ve mûmzî sûret-i defter nâtik olduğu üzere ol-mikdar şütüranı siz ki kuzat ve nüvvab ve a'yân ve zâbitân-ı mûmâ ileyhimsiz ma'rifeti'ş-şer' ve cümle ma'rifet ve ittifakıyla herkes hâl-i tahammüllerine göre tevzî ve taksim mükemmel nevrûz-u firuzda ordu-yu hûmâyunumda mevcûd bulunmak üzere seri'an irsâl ve isâline be-gayet ihtimâm ve dikkât etmeniz fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i celilü'l-kadrim ısdâr ve ile irsâl olunmuştur.

Belge 74: 1225 Senesine Mahsûben Talep Edilen Üç Yüz Adet Deve ve Beygirin İstenilen Kalitede Olmaması Üzerine Yeniden Talep Edilmesi ile Alakalı Tehdit İhtiva Eden Fermân Kaydı

Fermân-ı mezkûr içün tehdid-i hâvi fermândır

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camfü'l-mehâmmid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i i'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'âllam kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi el-Hâc Mehmed dâme mecduhu ve mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam kadıları ve mübâşiri zîde kadruhum tevkî-i refi-i hûmâyun vasıl olacak ma'lûm ola ki siz ki kuzat ve nüvvab ve mütesellim mûmâ ileyhimsiz bi-avn-i sübhanehu ve Te'âlâ a'dâ-yı dinimiz olan Moskov keferesinden sene-i atıyyede ahz-ı intikam olunmak niyet-i hulasasıyla sefer-i hûmâyunum tahakkuk olduğuna binâ'en ordu-yu hûmâyunumda istihdam olunmak üzere iki yüz yirmi beş senesine mahsûben bi'l-cümle Anadolu kazalarından tertib ve aynen ihracı fermânım olan mekarî şütüran ve bâr-girden sancağınız hissesine isabet eden üç yüz mehar mekarî şütüran ve bâr-gir bir kadem akdem tedarik ve sene-i mezbûre nevrûz-u firuzunda ordu-yu hûmâyunum meşdasını olan ve müştemil sahrasında mevcûd bulunmaları şartıyla serbanlarına ve me'mûrlarına teslimen irsâl ve isâline dikkat olunmak bâbında diğeri emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i merkûme teslimen irsâl olunmuş olub ancak iş bu yirmi dört senesinde sancağınızdan tertib olunan şütürât ve hayvanâtı aynen ihrâc etmeyüb sârtâbe ve mekâr gibisi yerlerine birer mikdar akçe i'tasıyla Rumeli kazalarından lagar develer ve bâr-girler tedarik ve istikra ve ordu-yu hûmâyunuma irsâl eylediğimize binâ'en Rumeli şütürânına ve bâr-girine killet-i fâri olub Rum kazalarından ordu-yu hûmâyunum içün tertib olunan hayvanâtın tedarik ve tediyesinde 'usret ve bu vechle tertibata noksan tertib-i müceb bir halde olmağla sene-i âfî içün müretteb ve matlûb olan şütüran ve bâr-giri aynen ihrac etmeyüb sabıkda mutadınız olduğu vechle yine akçe i'tâ olunarak me'mûrları irsâl etmeniz lâzım gelir ise hem gelen serbân ve mekaricilerin icrâ-i tediyyine mübâşeret ve hem hükm-ü vakt ve a'yân ve zâbitânın te'dibat-ı lâyıkası ifâsına mübaderet ve bedelinin iki katı tahsil olunacağı muhakkak bilüb ana

göre mutabassırane amel ve hareket ve livânızdan tertib olunan mezkûr ol-mikdar şütüran ve hayvanâtı a'lâ güzide olarak aynen ihrâc ve irsâl ve vakt-i mezkûrda sahra-yı mezbûrede mevcûd bulunmaları emrine mezid-i itina ve dikkat etmeniz fermânım olmağın ve tehdid-i hâvi iş bu celilü'l-kadrim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur.

Kaza-i Antalya: 48 Aded Şütüran
 Kaza-i Elmalu: 44 Aded Şütüran
 Kaza-i Kaş: 42 Aded Şütüran
 Kaza-i Kalkanlı: 26 Aded Şütüran
 Kaza-i Finike: 26 Aded Şütüran
 Kaza-i İğdir: 24 Aded Şütüran
 Kaza-i Germiği: 34.5 Aded Şütüran
 Kaza-i Kızılkaya: 19.5 Aded Şütüran
 Kaza-i Kara Hisar-ı Teke: 36 Aded Şütüran
 Cem'an yekün: 300 Aded Şütüran

Belge 75: 1226 Senesine Mahsûben Antalya Şehrinin Mahallerine Tevzî ve Taksim Edilen Bazı Vergi Çeşitleri ve Mikdarlarına Ait Kayıt

20a- İş bu bin iki yüz yirmi altı senesine mahsûb Teke sancağı kazalarından Antalya mahallatına tevzî olunan mesârif-i ikramiyye ber-mu'tad bin beş yüz guruş ve avârız-ı aynisi iki yüz elli ve yirmi altı senesi kalyoncu bedeliyyesi bin altı yüz ve zamm-ı mîrî 26, bin dokuz yüz yirmi , davar sene 26 dört yüz seksen , def'a davar İslamboline 12, dört yüz seksen, hakimiyeye altı yüz guruş, mesârif-i sancakdan isabet eden on bin dokuz yüz yetmiş beş cem'an yekün on yedi bin sekiz yüz beş guruş Antalya mahallatına tevzî ve taksim defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur sene 1226.

Mahalle-i Camî-i Atik: 399 guruş
 Mahalle-i Kara Dayı: 280 guruş
 Mahalle-i Ahi Kızı: 314 guruş
 Mahalle-i Tuzcular: 306 guruş
 Mahalle-i Ahi Yusuf: 119 guruş
 Mahalle-i İskender: 212 guruş
 Mahalle-i Çullah Kara: 135 guruş
 Mahalle-i Hacı Balaban: 135 guruş
 Mahalle-i Hatib Süleyman: 183 guruş

- Mahalle-i Mecdeddin: 246 guruş
 Mahalle-i Kızılsaray: 448 guruş
 Mahalle-i Kara Çallu: 731 guruş
 Mahalle-i Tahıl Pazarı: 227 guruş
 Mahalle-i Divan Yeri: 265 guruş
 Mahalle-i Kiçi Bali: 350 guruş
 Mahalle-i Sağır Bey: 672 guruş
 Mahalle-i Aşık Doğan: 259 guruş
 Mahalle-i Demirci Süleyman: 654 guruş
 Mahalle-i Bali Beğ: 765 guruş
 Mahalle-i Arab Mescidi: 213 guruş
 Mahalle-i Şeyh Şüca: 151 guruş
 Mahalle-i Araban : 267 guruş
 Mahalle-i Kızıl Harım: 225 guruş
 Mahalle-i Çavuş Bağçesi: 185 guruş
 Mahalle-i Sofular: 475 guruş
 Mahalle-i Şeyh Sinan: 1174 guruş
 Mahalle-i Demirci Kara: 1036 guruş
 Mahalle-i Baba Doğan: 600 guruş
 Mahalle-i Camî-i Cedîd: 1757 guruş
 Mahalle-i Kirişçiler: 18 guruş
 Mahalle-i Meydan: 1211 guruş
 Mahalle-i Yüksek: 51 guruş
 Mahalle-i Makbul Ağa: 1458 guruş
 Mahalle-i Takyeci Mustafa: 388 guruş
 Mahalle-i İğdir Hasan: 225 guruş
 Mahalle-i Kışlak: 1174 guruş
 Cem'an yekün: 17805 guruş

Belge 76: 1226 Senesine Mahsûben Antalya'nın Köylerine Tevzî ve Taksim Edilen Bazı Vergi Çeşitleri ve Mikdarlarına Ait Kayıt

Bin iki yüz yirmi altı senesine mahsûb Teke sancağında olan mesârif tevzî olunub ve nefsi-i Antalya kuraları hisselerine isabet eden mesarîfât beş senesi mübâya'ası râic beş yüz kile iki bin guruş İslambol'a davar-ı misf iki yüz kırk guruş hakimiye altı yüz kırk guruş mürur-ı

'übür edenlere mesârif on bir bin yüz kırk guruş cem'an yekün 13980 yalnız on üç bin dokuz yüz seksen guruşdur

Karye-i Ali Fahreddin-i Kebir: 400 guruş

Karye-i Ali Fahreddin-i Sağır: 440 guruş

Karye-i İmecik: 360 guruş

Karye-i Yazır Kardıcı: 560 guruş

Karye-i Sekice: 720 guruş

Karye-i Kundu: 320 guruş

Karye-i Avcıbayırı: 440 guruş

Karye-i Çaykenarı: 540 guruş

Karye-i Sünd: 360 guruş

Karye-i Fiğla: 340 guruş

Karye-i Çıvgalar: 340 guruş

Karye-i Çirkinoba : 340 guruş

Karye-i Karakoyunlu: 380 guruş

Karye-i Beğiş: 380 guruş

Karye-i Kurtlar Karamanı: 380 guruş

Karye-i Taşkesiği: 380 guruş

Karye-i Avdan: 400 guruş

Karye-i Akkilise: 300 guruş

Karye-i Andiye: 240 guruş

Karye-i Balıklı Kebir: 250 guruş

Karye-i Balıklı Sağır: 250 guruş

Karye-i Karkın: 200 guruş

Karye-i İnhan: 250 guruş

Karye-i Ekşili : 250 guruş

Karye-i Dere: 200 guruş

Karye-i Sülekler: 200 guruş

Karye-i Yaka: 220 guruş

Karye-i Yeltan : 220 guruş

Karye-i Şerafeddin: 220 guruş

Karye-i Bayır: 280 guruş

Karye-i Mamatlar : 100 guruş

Karye-i Garibce: 100 guruş

- Karye-i Karakuyu: 60 guruş
 Karye-i Bıyıklı: 260 guruş
 Karye-i Çakıllı: 60 guruş
 Karye-i Kızıllu: 120 guruş
 Karye-i Şam: 60 guruş
 Karye-i Sımandır: 180 guruş
 Karye-i Geyikbayırı: 140 guruş
 Karye-i Yuva : 150 guruş
 Karye-i Köşeler: 140 guruş
 Karye-i Kındıra: 80 guruş
 Karye-i Çukurca: 100 guruş
 Karye-i Bağçe: 100 guruş
 Karye-i Leylek: 200 guruş
 Karye-i Ürkütlü: 120 guruş
 Karye-i Kevzer: 70guruş
 Karye-i Duralı: 80 guruş
 Karye-i Osmanhalifeler: 140 guruş
 Karye-i Sokullu: 50 guruş
 Karye-i Solak: 60 guruş
 Karye-i Dumanlar : 60 guruş
 Karye-i Belek: 90 guruş
 Karye-i Karkalık: 60 guruş
 Karye-i Bayat: 60 guruş
 Karye-i Mirahor: 60 guruş
 Karye-i Haymana: 200 guruş
 Karye-i Çıglık: 510 guruş
 Cem'an yekün: 13980 guruş

Belge 77: 1226 Senesine Mahsûben Antalya Şehrinin Mahallelerine Tevzî ve Taksim Edilen Bazı Vergi Çeşitleri ve Mikdarlarına Ait Kayıt

20b- Bin iki yüz yirmi altı senesi Antalya kazası hisselerine ve nefsi-i Antalya mahallatına tevzî ve taksim olunan mesârifat-ı vilâyet ki altı senesi deve bedeliyye sene 24 altı bin guruş beş senesi mübâya'a-i râci beş yüz kile iki bin guruş menzil akçesi yedi bin altı yüz guruş

hakime ber-mu'tâd altı yüz guruş def'a menzil zaminesi bin altı yüz beş guruş cem'an yekün on yedi bin sekiz yüz beş guruş baliğ olub ve Antalya mahallatına tevzî olunub li-ecli't-tahsil Teke mütesellimi devletlü el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerine verilen defter sûretidir ki ber-vech-i âti zikr olunur cem'an yekün on yedi bin sekiz yüz beş guruş.

- Mahalle-i Camî-i Atik: 396 guruş
- Mahalle-i Kara Dayı: 280 guruş
- Mahalle-i Ahi Kızı: 314 guruş
- Mahalle-i Tuzcular: 306 guruş
- Mahalle-i Ahi Yusuf: 116 guruş
- Mahalle-i İskender: 212 guruş
- Mahalle-i Çullah Kara: 135 guruş
- Mahalle-i Hacı Balaban: 135 guruş
- Mahalle-i Hatib Süleyman: 183 guruş
- Mahalle-i Mecdeddin: 246 guruş
- Mahalle-i Kızılsaray: 448 guruş
- Mahalle-i Kara Çallu: 731 guruş
- Mahalle-i Tahıl Pazarı: 227 guruş
- Mahalle-i Divan Yeri: 265 guruş
- Mahalle-i Kiçi Bali: 350 guruş
- Mahalle-i Sağır Bey: 672 guruş
- Mahalle-i Aşık Doğan: 259 guruş
- Mahalle-i Demirci Süleyman: 654 guruş
- Mahalle-i Bali Beğ: 765 guruş
- Mahalle-i Arab Mescidi: 213 guruş
- Mahalle-i Şeyh Şüca: 151 guruş
- Mahalle-i Araban : 267 guruş
- Mahalle-i Kızıl Harım: 225 guruş
- Mahalle-i Çavuş Bağçesi: 185 guruş
- Mahalle-i Sofular: 475 guruş
- Mahalle-i Şeyh Sinan: 1174 guruş
- Mahalle-i Demirci Kara: 1036 guruş
- Mahalle-i Baba Doğan: 600 guruş
- Mahalle-i Camî-i Cedîd: 1757 guruş
- Mahalle-i Kirişçiler: 18 guruş

Mahalle-i Meydan: 1211 guruş
 Mahalle-i Yüksek: 51 guruş
 Mahalle-i Makbul Ağa: 1458 guruş
 Mahalle-i Takyeci Mustafa: 388 guruş
 Mahalle-i İğdir Hasan: 225 guruş
 Mahalle-i Kışlak: 1174 guruş
 Cem'an yekün: 17805 guruş

21a- sayfasında kayıt bulunmamaktadır.

Belge 78: 1229 Senesine Mahsûben Teke Sancağında Olan Tımar ve Zeametlerin Hasılatları Kaydı

21b- Fi5 Cemaziye'l-evvel sene 1230.

Teke sancağında olan eşkinici tımarlarından yoklamada eshâb-ı nâ-mevcûd olan tımar ve zeametlerin iki yüz yirmi dokuz senesine mahsûben vâki' olan hasılatları defteridir ki ta'sirine me'mûr olanların ve kariye ihtiyarlarının ihbarlarıyla ketb ve tahrir olundu.

Karye-i Şerafü'd-din tâbi İstanos:

İbrahim

Yarusu 2000

Hasılat yokdur

Karye-i Karaköy:

İbrahim

Yarusu 5000

Hasılat 20 guruş

Karye-i Anadiğın tâbi Karahisar:

Seyyid Mustafa

Yarusu 23 511

Hasılat 60.5 guruş

Karye-i Kınaağacı tâbi Karahisar:

Halid veledi Ali

Yarusu 11.197

Haslat 30 guruş

Karye-i İğdirağacı tâbi İstanos:

Mahmud

Yarusu 20.894

Haslat 27.5 guruş

Karye-i Bayır tâbi İstanos:

Ömer veledi Hacı Mehmed

Yarusu 8.506

Haslat 58 guruş

Karye-i Manay tâbi Muslu:

Süleyman veledi Mehmed

Yarusu 7000

Haslat 51 guruş

Karye-i İğdirhisar tâbi Mezbûr:

Osman veledi İbrahim

Yarusu 7.094

Haslat 30 guruş

Karye-i Çavdar tâbi Kalkanlı:

İbrahim Seyyid Mehmed ve veledi Seyyid Ali

Yarusu 5000

Haslat 30 guruş

Karye-i Sema Öni Elmalı :

Seyyid Mehmed

Yarusu 17.339

Hasılat 90 guruş

Karye-i Akkilise tâbi İstanos:

Seyyid Mehmed ve veledi Seyyid Ali

Yarusu 16 011

Hasılat yokdur.

Karye-i Esas tâbi Kaş:

Seyyid Mehmed ve veledi Mehmed Emin

Yarusu 8000

Hasılat 200 guruş

Karye-i Nazıllu tâbi Elmalı:

Ömer veledi Mustafa

Yarusu 27.073

Hasılat 184 5 guruş

Karye-i Karataş tâbi İstanos:

Seyyid Osman veledi Ali

Yarusu 3860

Hasılat 40 guruş

Karye-i Fiğla me'a Andiya tâbi:

Kürt Seyyid Hüseyin veledi Mehmed

Yarusu 7114

Hasılat 104 guruş

Karye-i Karadağ tâbi Kaş:

Osman veledi Veli

Yarusu 7000

Hasılat 20 guruş

Karye-i Karaoyuk tâbi İstanos:

Seyyid Mustafa veledi Seyyid Süleyman

Yarusu 5000

Hasılat 92.5 guruş

Karye-i İğdir tâbi Muslu:

Ali veledi Mehmed

Yarusu 23.544

Hasılat 38 guruş 10 para

Karye-i Alpagud tâbi Muslu:

Ömer veledi Ali

Yarusu 5500

Hasılat 22 guruş

Karye-i Bucak tâbi Muslu:

Seyyid Hüseyin veledi İbrahim

Yarusu 13.661

Hasılat 12.5 guruş

Karye-i Gören tâbi Kaş:

Seyyid Mustafa veledi Mehmed

Yarusu 7756

Hasılat 300 guruş

Karye-i Yere tâbi Elmalı:

Seyyid Hüseyin veledi İbrahim

Yarusu 13.661

Hasılat 12.5 guruş

Karye-i Karakilise tâbi İstanos:

Yusuf veledi Ahmed

Yarusu 7160

Hasılat yokdur

Karye-i Karabayır tâbi İstanos:

Mustafa veledi Mehmed

Yarusu 3012

Hasılat 87.5 guruş

Karye-i Karabayır tâbi İstanos:

Ali veledi Mehmed

Yarusu 18.525

Hasılat 74.5 guruş

Karye-i Gök tâbi Elmalı:

Ömer veledi Ahmed

Yarusu 11000

Hasılat 65 guruş

Karye-i Nısf Esen tâbi Muslu:

Ali veledi Ahmed

Yarusu 12.181

Hasılat 54 guruş

Karye-i Karabayır tâbi İstanos:

Süleyman veledi Hüseyin

Yarusu 3012

Hasılat 87.5 guruş

Karye-i Karabayır tâbi İstanos:

Yusuf veledi Hüseyin

Yarusu 3012

Hasılat 87.5 guruş

Karye-i Garibce tâbi İstanos:

Ahmed veledi Mehmed

Yarusu 37.082

Hasılat 200 guruş

Karye-i Sarnıc tâbi Müğren:

Halid veledi Süleyman

Yarusu 27 564

Hasılat 14 guruş

Karye-i Hasan tâbi Bağ Ovası:

Mustafa veledi Abdullah

Yarusu 2000

Hasılat yokdur

Karye-i Çukurca tâbi İstanos:

Seyyid İbrahim veledi Nebi

Yarusu 13 962

Hasılat 12.5 guruş

Karye-i Arlasun tâbi İstanos:

Hüseyin veledi Mehmed

Yarusu 7360

Hasılat 66 guruş

Karye-i Esenderesi tâbi İstanos:

Ali veledi Hüseyin

Yarusu 19.558

Hasılat yokdur

Karye-i Bağhurhacı tâbi Müğren Köyü:

Seyyid Ali veledi Hâcı Mehmed

Yarusu 4020

Hasılat 14 guruş

Karye-i Nısf arzi tâbi Karahisar:

Lütfü'l-lah veledi Ali

Yarusu 12 000

Hasılat 11.5 guruş

Karye-i Göği tâbi Elmalı:

Seyyid Mehmed veledi İbrahim

Yarusu 54 070

Hasılat 35 guruş

Karye-i Bekar tâbi Bağovası:

Mehmed veledi Halil

Yarusu 2000

Hasılat 42.5 guruş

Karye-i Karataş tâbi İstanos:

Seyyid Mustafa veledi Mehmed

Yarusu 455

Hasılat 37.5 guruş

Karye-i Kurtoğlu tâbi Kalkanlı:

Salih veledi Ali

Yarusu 4672

Hasılat yokdur

Karye-i Armutağacı tâbi Kaş:

Ömer veledi Mehmed

Yarusu 5540

Hasılat 120 guruş

Karye-i Avdan tâbi Mükerrerem Köyü:

Osman veledi Mustafa

Yarusu 4450

Hasılat 30 guruş

Karye-i Çağa tâbi Karahisar:

Mehmed veledi Hâcı Abdu'r-rahman

Yarusu 3000

Hasılat yokdur

Karye-i Kaçak tâbi İğdir:

Abdullah veledi Veli

Yarusu 10 562

Hasılat 80 guruş

Karye-i Müğren tâbi Elmalı:

Ömer veledi Hâcı Hasan

Yarusu 7293

Hasılat yokdur

Cem'an yekün: 2703.5 guruş

Belge 79: 1229 Senesine Ait Antalya Kal'a Tımarları Mahsûl Hasılat Kaydı

22a- Bin iki yüz yirmi dokuz senesi Antalya kal'a tımarları mahsûl hasılatı beyanıdır

Mustafa veledi Ahmed

Sürek

1800 guruş

00

İbrahim veledi Abdullah

Bab-ı Kal'a

2250 guruş

00

Osman veledi Hüseyin

Bab-ı Kal'a

2250 guruş

00

Ali

Bab-ı Kal'a

2250 guruş

00

İbrahim veledi Mehmed

Bab-ı Kal'a

2250 guruş

00

İbrahim veledi Abdullah

Bab-ı Kal'a

2250 guruş

00

Ali :

İhzariyye mahkeme-i Antalya

1400 guruş

00

Abdu'r-rahman veledi Ali

İhzariyye mahkeme-i Antalya

1400 guruş

00

Yusuf veledi Nebi

.....
1450 guruş

00

Ali veledi Ahmed

.....
1450 guruş

00

Musa

.....
1450 guruş

00

Hasan veledi Mehmed

.....

1400 guruş

00

Süleyman veledi el-Hâc İbrahim

.....

1500 guruş

00

Osman veledi el-Hâc Ömer

Damus

1400 guruş

82

Yusuf veledi el-Hâc Mehmed

Damus

1400 guruş

82

İbrahim veledi Muhammed

Damus

1400 guruş

82

El-Hâc Abdu'r-rahman

Dülger Sekari

1423 guruş

00

Osman veledi İbrahim

.....

1424 guruş

00

İsmail

Akcak

1400 guruş

18

Osman

Akcak

1400 guruş

18

Hasan veledi Ali

Akcak

1400 guruş

18

Seyyid Mustafa

Akcak

1400 guruş

18

El-Hâc Osman

Akcak

1400 guruş

18

Mustafa veledi Ömer

Akcak

1400 guruş

18

Abdu'r-rahman

Akcak

1400 guruş

18

El-Hâc veledi Veli

.....
1400 guruş

15

Ahmed veledi Muhammed

.....
1400 guruş

15

Ömer

.....
1460 guruş

19.5

Mehmed veledi Osman

.....
1500 guruş

21

Ahmed veledi Süleyman

Hisse

1460 guruş

19.5

Mehmed veledi Ali

Edâ hak

1409 guruş

15

Ahmed

Tekhuk

1400 guruş

00

İsmail

Tekhuk
1400 guruş
00

Ali veledi Osman
Tekhuk
1400 guruş
00

Osman veledi Ömer
Tekhuk
1400 guruş
00

Osman veledi Mustafa
Tekhuk
1600 guruş
00

İsmail veledi Ömer
Tekhuk
1400 guruş
00

Mehmed veledi Abdu'r-rahman
Tekhuk
1400 guruş
00

Mehmed veledi Muhammed
Tekhuk
1421 guruş
15

Halil

.....

1400 guruş

15

İsmail

.....

1400 guruş

15

Ali ve Osman

.....

1400 guruş

15

Hacı Veli

.....

1700 guruş

16

Veli veledi Hasan

.....

1400 guruş

15

Veli veledi Abdullah

.....

1400 guruş

15

Seyyid Mehmed

Ulu Kükür

1400 guruş

15

Abdu'r-rahman

Ulu Kükür

1400 guruş

15

Hasan veledi Veli

Ulu Kükür

1400 guruş

15

Ahmed veledi Ebû Bekir

Ulu Kükür

1400 guruş

15

Seyyid Süleyman

Karataş

1400 guruş

00

Mehmed veledi Süleyman

Bayat

1400 guruş

07

Mustafa veledi Hâcı Mehmed

Kûri Sûri

1400 guruş

00

Şeyh Ali
Kûri Sûri
1400 guruş
00

Seyyid Ali
Sokullu
1500 guruş
36

Ömer veledi el-Hâc Mehmed
Hacı Köyü
1700 guruş
36

Süleyman
Kös Deresi
1456 guruş
00

Hüseyin veledi Ebû Bekir
Mirahor
1500 guruş
25

Salih es-Seyyid
Mirahor
1600 guruş
25

İki taslu
1400 guruş
26 5

El-Hâc Ali

İki taslu

1400 guruş

26.5

Mehmed

İki Taslu

1400 guruş

26.5

Ali veledi Mehmed

.....
1400 guruş

26.5

22b-

Mehmed

Kurban

1400 guruş

00

İsmail

Kurban

1400 guruş

00

Mustafa veledi İbrahim

Kurban

1400 guruş

00

Mehmed veledi Süleyman

Kurban

1400 guruş

00

El-Hâc Ebû Bekir

Kurban

1400 guruş

00

Mehmed

Kurban

1400 guruş

00

Hâcî Ahmed

Kurban

1600 guruş

00

Muhammed veledi Hâcî Mehmed

.....

1400 guruş

45

Ahmed veledi

Gavs

1500 guruş

45

Ömer veledi Mustafa

.....

1400 guruş

00

Osman veledi Mustafa

.....

1400 guruş

00

Ömer veledi Mustafa

.....

1400 guruş

00

Es-Seyyid Mehmed

Buyuruk

1400 guruş

00

Es-Seyyid Hasan

Buyuruk

1400 guruş

00

Es-Seyyid İbrahim

Buyuruk

1400 guruş

00

Veli

Buyuruk

700 guruş

00

Yusuf veledi Ali

.....

1440 guruş

00

İbrahim

.....

1400 guruş

00

Mustafa veledi Mehmed

.....

1400 guruş

00

Mustafa

.....

1400 guruş

00

Mehmed

.....

1400 guruş

00

Ali veledi Mustafa

.....

1400 guruş

00

İbrahim veledi İsmail

.....

7400 guruş

55

Seyyid Halil

Sema Öni

1400 guruş

150

Mehmed veledi Abdullah

Sema Öni

1400 guruş

150

Süleyman

Sema Öni

698 guruş

71

Es-Seyyid Hasan

Buyuruk

1600 guruş

171

Halil

Adrasun

1400 guruş

00

Mustafa

Adrasun

1400 guruş

00

Es-Seyyid Mehmed veledi Ahmed

Adrasun

1400 guruş

00

İbrahim

Adrasun

1400 guruş

00

Hasan

Adrasun

1400 guruş

00

Osman

Adrasun

1400 guruş

00

Ebû Bekir veledi Mustafa

Gilevgi

1400 guruş

53

Ahmed veledi Ömer

Gilevgi

1400 guruş

53

Veli

1500 guruş

00

Mehmed

1600 guruş

Osman veledi Mehmed

1400 guruş

15

Tımar-ı vürûd kal'a-i Antalya

Gilevgi

8300/660-210=450 guruş

Cem'an yektin: 2081

23-a sayfasında kayıt bulunmamaktadır.

Belge 80: Hoca Nebi Vakfının Masraflarına Dair Kayıt

23b- Bu mezkûrât Hoca Nebi'nin evkâfının masrafeyn beyân eder odaların adedi nısf-ı bapuccu dükkamı ile kırk üç buçukdur birinde on başı sakın ola bâîn ücret olarak kirasından kal'a kapusunun maslahatı içün beş yüz akçe ve 300 akçe mekteb hocasına 900 akçe 200 akçe de tilâvet-i amme içün halifesine 400 akçe ve Isparta pazarı mescidine imâmet 300 akçe ve Murad Paşa Camii müezzine her Cuma günü dua içün 100 akçe ve diğer mahallerden Şeyh Sinan Camii müezzine 200 akçe ve saray halkının tathiri içün 50 akçe odalar icaresine her sene 50 akçe varub han ferraşına 50 akçe ve tevliyet 500 akçe ve fukâra içün her senede 350 akçelik etmek üleşdirile ve üleşdirene 50 akçe ve harc-ı ma'kûluna 90 akçe ve müşterek bôrekçi dükkanından hasıl olan kiralar rakâbeye sarf ola ve benim evkâfın mütevellisine onlar başına meşrût olsun ve her kim bu mezkûrâtın hilafına kasd ederse Hak Te'âlânın eziline müstehak ola amin ya muîn ve sâlâ müteveli Hâcî Şaban zimmetinde mahsûl vaktinde bu akçe kılındı . Ve âhir Muharrem sene 995.

Belge 81: Hoca Nebi Vakfına Tevliyet Eden Teke Mütesellimi Hâcî Mehmed'in Ölümü Üzerine Vakfa Tevliyet Etmek Üzere Yeni Mutasarrıf Tayini Hakkında Berât-ı Ali Şân Kaydı

24a- Antalya'da vâki' Hoca Nebi vakfının vazife-i muayyene ile odalar tevliyetine mutasarrıf Teke mütesellimi esbak Hâcî Mehmed fevt olub tevliyet-i mezbûre mahlûl olmağla şart-ı vakıf ale'd-devam icrâ ve fazla irâdından makzat musakkıfat-ı iktizâsına göre tamir ve ihya ve levâzım-ı tevliyet-i mezbûre müteveffa-i mezbûrun mahlûlundan a'lem-i belde olan şehirli zâde erbâb-ı istihkakdan iş bu râfi-i tevkî-i refiü's-şân kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Osman zîde kadruhuya tevcih ve yedine berât-ı âli şânım verilmek ricasına Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l-alem vezîrim es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa edam-Allahu Te'âlâ iclalehu arz etmekle vakf-ı mezbûrun vazife-i muayyene ile odalar tevliyeti olan vâkıfların Ebû Bekir ve Ahmed ve Mehmed beni el-Hâc Osman'ın bin yüz doksan dokuz tarihiyle hala üzerlerinde olub arzda mezkûr Hacı Mehmed'e tevcih

olunduğunun kaydı bulunmadığı der-kenar olunmağın merkûmunun bi'lâ-veled fevtleri vâki' ve evlad-ı vâkif bi'l-külliye münkariz olmuş ise şartıyla mücebince mahlûllerinden tevcih olunmak fermânım olmağın hakkında mezid-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb bin iki yüz otuz senesi Rebiü'l-evvelî'nin yirminci günü tarihiyle müverreh verilen rû'ûs-u hümâyunum mücebince bu berât-ı hümâyunu verdim ve buyurdum ki mûmâ ileyh Osman zîde kadruhu varub müteveffa-i mezbûrun mahlûlundan şart-ı mezbûr üzere tevliyet-i mezkûra mutasarrıf olub hizmet-i lâzimesin bi-kusur mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra bundan evvel müteveli olanlar vazife-i muayyenesine tevcihle mutasarrıf olagelmişken mûmâ ileyh dahi ol-vechle vazife-i muînesin evkâf-ı mezbûr mahsûlundan olub mutasarrıf olub iş bu berât-ı şerîf-i âli-şânıma mugâyir tevliyeti umuruna kimesne tarafından mezahim olmayub dahil ve taarruz kılmayalar şöyle bileler alamet-i şerîfe itimad kılalar tahriren fi'lyevmi's-sâbi ve'l-ısrîn min şehri Rebiü'l-evvel li sene selâsin ve mi'eteyn ve elf

Kad vasale ileynâ Fî 7 Rebiü'l-evvel sene 23.

Belge 82: Livâ-i Teke Mukata'asının Tam Ödenmemiş ve Borçlunun da Ölmüş Olması Dolayısıyla Alacağıın Muhallefâtından Tahsiline Dair Emr-i Şerîf-i Ali Şân Kaydı

Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-rayî's-sâib mümehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufun bi-sünûf-i avâtufi'l-meliki'l-alâ Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı vezîrim es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelem mevlânâ Antalya kadısı zîde fazlulu tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lûm ola ki hacedan-ı divan-ı hümâyunumdan sabıka dergâh-ı mu'allam Cebeciler katibi kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân Ali zîde mecduhunun iki yüz dört senesine mahsûben ber-vech-i iltizâm uhdesinde olub emr-i idaresi Tekeli müteveffa Bekir Paşa ve karındaşı Hâcî Mehmed'e deruhde ve ihale etmiş hissehâ-i Livâ-i Hamid mukata'ası bedel-i iltizâmında gayr-ez teslimât kusûr on dokuz bin yirmi dört guruş alacağı olduğu bundan akdemce iddia etmekden nâşî başbakikulu muhasamasıyla mîrî katibi huzurunda lede't-terâfu mukata'a-i mezbûre-yi sene-i merkûme mahsûben tarafından müteveffa-i merkûm Hâcî Mehmed zabt ve hasılatından makbuzu olan mebalîğ-i mezbûr on dokuz bin bu kadar guruşu bi'd-defeat lede'l-metâlibe vakt-ı vüsatde edâ ederim deyu leyte ve la'alle imrar-ı vakt edüb kable'l-edâ vefat eyledik de bi'l-cümle malım oğlu İbrahim zabt eylediğine binâ'en merkûmdan dahi matlûb eyledik de meblağ-ı mezbûr deyni olduğunu ikrâr etmiş ise de edâ etmeyüb zimmetinde kalmış olduğunu ber-nehc-i şer'î isbat eylediği taraf-ı şer'de i'lâm olunduğuna binâ'en meblağ-ı mezbûrun kâ'ide-i mer'iyeye-i

mîriyye üzere bâ-irâde-i aliyyede bin guruşu tenzil ile mâ'da on sekiz bin yirmi dört guruş maktûl-ı merkûmun muhalledatından havaleten verilmek üzere iş bu sene-i mübâreke evâsıt-ı Rebiü'l-evvelinde yedine sûret verilmiş idi şimdi mûmâ ileyh ber-mûceb-i sûret matlûbu olan meblağ-ı mezbûrun maktûl-ı merkûmun mahalinde olan zimematından havale ile tahsili bâbında sen ki vezîr-i mûşârun ileyh sin sana hitaben bir kıt'a emr-i âli şânım ısdâr olunmasını bâ-takrîr istida etmekden nâşî kuyuda müracaât ve muktezâsı su'al olunduk da mûmâ ileyh in gayr-ez tenzil-i kusûr matlûbu olan on sekiz bin yirmi dört guruşun istidası üzere maktûl-ı merkûmun zimematından havale olunmasına irâde olunur ise verilen sûret-i ahz ve bitâlde hüfz olunarak inzıam-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile maktûl-ı merkûmların tahsil olunmakda olan bâkâya ve zimematından ifrâz ve mübâşirine teslimen mûmâ ileyh tarafına tesyiri bâbında sana hitaben emr-i şerîfim i'tâsı iktizâ eylediği muhalledatdan der-kenar ve bâ-takrîr lede'l-arz ber-mûceb-i takrîr tanzimine irâde-i aliyyem taalluk etmekle mücebince amel ve hareket bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın hâssaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve sadr-ı azam kethüdası çukadarlarından kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Ali zîde kadruhu mübâşereti ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde keyfiyyet mantûk-ı emr-i şerîfiden malumun olduk da bu bâlâda tahrir ve beyan olunduğu vechle mûmâ ileyh in gayr ez tenzil-i kusûr matlûbu olan meblağ-ı mezbûr on sekiz bin yirmi dört guruş inzıam-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile maktûl-ı merkûmun tahsil olunmakda olan bâkâya ve zimematından ifrâz ve mübâşirine teslimen Der'sâ'adet'ime irsâl ve mûmâ ileyhe teslim ettirilmesi husûsuna sarf-ı küll-i miknet eylesin ve sen ki kadı-yı mûmâ ileyh sin sen dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i âli şânım mazmûn-ı münif birrle amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerîfe itımad kılasız tahriren fi'lyevmi'l-hâmis 'aşera min şehr-i Rebiü'l-ahir sene selâsin ve mi'teyn ve elf

Kad vasale ileyna Fî 13 Cemaziye'l-evvel sene 230.

Belge 83: Hacı Mehmed'den Mîriye Ait Varidât Alacağının Tahsiline Dair Fermân-ı Ali Şân Kaydı

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmin-i mehammi'l-enam bi'r-rayi's-sâib mûmehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-

ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufun bi-sünûf-i avâtîfî'l-meliki'l-alâ Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı vezîrim es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam mevlânâ Antalya kadısı zîde fazluhu tevkî-i refi-i hümâyûn vasıl olacak ma'lûm ola ki Tekeli Oğullarının Antalya'da mahbus olan sarrafları Zanayil oğlu Dimitri ve karındaşı Kereti ile maktûl İbrahim'in sarrafi Bulgor nâm zımmîler bundan akdem Der'sâ'adet'ime ihzâr olunarak defterleri tercüme olunduk da bin iki yüz on altı senesinden yirmi dokuz senesine gelince müteveffa Hâcı Mehmed'in ve gerek maktûl-ı merkûmun zamanlarında vâki' olan varidâtından gayr ez bâkâya makbuzları yüz dokuz yük seksen bir bin dokuz yüz guruşu ve mesârifleri dahi yüz on bir yük altmış yedi bin altmış dört buçuk guruşa balığ olduğundan mâ'da haric ez defter bir nesnesi olup olmadığı nâ-ma'lûm idüğünü ifade eylediklerine binâ'en mersûmların mukaddema sebillerinin tahliyesi için cânib-i mîrîye edâsına müte'ahhid oldukları dört yüz elli kise akçenin hadd-ı layığına iblâğı sûret-i irad olunduk da meblağ-ı mezburu ma-mülklerini fûrûht ederek tediye edecek olduklarını beyan ederek emvâl ve eşyalarını meblağ-ı mezbûra kifayet etmeyeceği ecilden ziyadeye tahammülleri olmayub istirham eyledikleri bâ-takrîr lede'l-arz mersûmların müte'ahhid oldukları akçeyi edâ etmek şartıyla sebilleri tahliye olunması husûsuna irâde-i şâhânem taalluk eylediğine binâ'en mersûmların müte'ahhid oldukları meblağ-ı mezbûr tahsil hazine-i amireme irsâl olunması bâbında uhde-i karîbde emr-i şerîfim verilmişdi el-haletü'l-hazihi mersûm Zanayil oğlunun divan-ı hümâyûnuma takdim eylediği bir kıt'a arzuhalim mefhumunda ber-minval-i muharrer cânib-i mîrîye edâsına müte'ahhid oldukları meblağ-ı mezbûrun tediyesi Antalya'da bazı kimesne zimmetlerinde bâ-temessük ve bilâ-temessük alacağı olan mebalîğ-i malûmenin tahsiline tevakkuf eylediğinden bahisle ber-minval-i muharrer deyn-i mîrîsinin tediyesi için her kimde matlûbı var ise eshâb-ı zimematdan tahsil ve taahhüdleri kendilerinden matlûb olmak üzere sen ki vezîr-i müşârün ileyhasın sana hitaben emr-i şerîfim sudûrunu tahrir ve istida eylediği bâ-takrîr lede'l-arz mesfûrun sebili tahliyesiyle iade ettirilmiş olduğundan dört yüz elli kise deynin tediyesi alacağının tahsili husûsuna mevkûf olmağla mücebince sana hitaben emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem taalluk etmekle mücebince amel ve hareket bez-i himmet eylemek fermânım olmağın hassâten iş bu emr-i âli-şânım ısdâr ile tesyar olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer mersûmun tediye-i deyn-i mîrîsi alacağının tahsiline mevkûf olduğundan kaza-i mezbûrede bazı kimesne zimmetlerinde olan matlûbu her ne ise inzımam-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile yerlü yerinden ve icâb ve iktizâ edenlerden tamamen tahsil husûsuna sarf-ı küll-i miknet eylesin ve sen ki kadı-yı mûmâ ileyhasın sen dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eylemek bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü

şerîfîme vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i âli-şânım mazmûn-u münif üzere amil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerîfe itimad kılasız tahrîren min şehr-i Rebiü'l-ahir sene selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kad vasale ileyna Fî 23 Cemaziye'l-evvel sene 230.

Belge 84: Hacı Mehmed ve Oğlunun Zimmetlerinde Olan Varidâtın Tahsiline Dair Fermân-ı Ali Şân Kaydı

25a- Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-rayi's-sâib mümehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufun bi-sünûf-i avâtîfi'l-meliki'l-alâ Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı vezîrim es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fazai'l ve'l-kelem mevlânâ Antalya kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân zikr-i âtî muhallefât-ı muharrer faziletli el-yevm edâ'l-bâbında olan baş muhasebe kisedarı sabık Rahtevan zade Mustafa zîde mecduhu tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lûm ola ki sen ki vezîr müşârun ileyhasın tarafından Der'sâ'adet'ime varid olan bir kıt'a kaimenin mefhûmunda Tekeli Oğullarının Antalya'da mahbus olan sarrafları Zanayil oğlu Dimitri ve karındaşı Kereti zimmîler ile maktûl İbrahim'in sarrafı Bulgor zimmî ve Ebû Bekir ve Hüseyin nâm hazinedarlar Der'sâ'adet'ime ihzar olunmaları bâbında ısdâr olunan emr-i şerîfim mücebince merkûm beş nefer mahbuslar ile sarrafların defterleri dahi irsâl olunduğunu tahrîr ve inhâ eylediğin ecilden ol-bâbda şerefyâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-u şâhânem mücebince sarrafların defterleri tercüme ettirilib imrar-ı nazar olunduk da bin iki yüz on altı senesinden yirmi dokuz senesine gelince gerek müteveffa Hacı Mehmed'in ve gerek oğlu maktûl merkûmun zimmetlerinde vâki' olan varidâtdan gayr ez bâkâya sarraf mersûmların makbuzları yüz dokuz yük seksen bir bin dokuz yüz guruş ve mesârifleri yüz on bir yük altmış yedi bin altmış dört buçuk guruşa baliğ olduğu defter-i mezkûrdan nümayan ve sarraf-ı mersûmlar ve hazinedarlar celb ile istintak olunduk da sarraf ve hazinedarları cevablarında defter-i mezkûrdan haric bir nesnesi olub olmadığı ma'lumları olmayub ancak maktûl merkûmun babası Hacı Mehmed'in hîn-i vefatından iki yüz seksen beş denk riyal ve altı denk altun mevcûd olub ba'dehu merkum mir-ahur me'mûriyyetini istima eyledik de zikr olunan riyal ve altunu haremine getirüb iktizâ eyledikçe taşra çıkarub sarf eylediğine binâ'en nukûd-ı mezkûrun masrûf ve mevcûd-u ma'lumları olmayub maktûl-ı merkûm hala kapûdan-ı derya düstur-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu tarafından ahz-ı istintak olunduk da filan mahalde şu kadar filan mahalde şu mikdar akçe vardur deyu haber

verüb ol-vechle nukûd-ı mevcûdesi zahire ihrâc olunmuş ise de zuhur eden nukûddan mâ'ada nukûdu ve bâkâya kalmadığını ve âhir bir nesnesi olup olmadığına vukûfları olmadığını ifade eyledikleri ve sarraf-ı mersûmların sebillerinin külliyesi içün cânib-i mîrîyye edâsına müte'ahhid oldukları dört yüz elli kise akçenin fazlalığına iblâğ-ı sûret-i irâd olunduk da meblağ-ı mezbûru nâ-mülklerini fûrûht ederek tediye edecek olduklarına binâ'en emvâl ve eşyalarını meblağ-ı mezbûra kifayet etmeyeceği ecilden ziyadeye tahammülleri olmayub meblağ-ı mezbûru dahi sebillerini fûrûht ederek tediye edebileceklerini irâd ile her ne kadar temin ve ihafe sûretler ile gerek emvâl-i mektubi ve gerek iş bu te'ahhüd akçesi maddesinde bi'd-defa'ât istintak olunmuşlar ise de ehâlet-i sabıklarımı tekrar ve istirhamdan gayrı sözleri olmadığı bâ-takrîr-i arz olunduk da sarrafların müte'ahhid oldukları akçeyi edâ etmek şartıyla sebilleri tahliye olunması husûsuna irâde-i seniyyem müteallik olmağla mücebince sarraf-ı mersûmlar ve rüfekasının tahliye-i sebilleri ile mesfûrlar müte'ahhid oldukları akçeyi mahalinde edâ etmek üzere kapu kethüdası ma'rifetiyle tarafına gönderilmekle meblağ-ı mezbûr-ı tahsil ve hazine-i amireme tesyile bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın hâssaten iş bu emr-i âli-şânım ısdâr ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer sarraf-ı mersûmların müte'ahhid oldukları akçeyi inzimam-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve muharrir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle tahsil ve Der'sâ'adet'ime irsâl ve hazine-i amireme teslimi husûsuna sarf-ı küll-i miknet eyleyesin ve sen ki kadı ve muharrir mûmâ ileyhimasız siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüküm-ü şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i âli şân vacibü'l-ittiba ve lâzımü'l-imtisalimin mazmûn-ı münif birle amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerîfe itimad kılasız tahriren fi'l-yevmi's-sâbi aşera min şehr-i Rebiü'l-ahir sene selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Belge 85: Tekeli Oğlu Avanesinden Yörük Beği Osman Beğ Oğlundan Asker Mesarifâtının Tahsiline Dair Fermân-ı Ali Şân Kaydı

25b-Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-rayi's-sâib mümehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufun bi-sünûf-i avâtifi'l-meliki'l-alâ hala Teke sancağı mutasarrıfı vezîrim Mehmed Vahid Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu kîdvetü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam mevlânâ Teke kadısı zîde fazluhu ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran-ı a'yân ve zâbitân ve vücûh-u memleket ve sâ'ir işerleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hûmâyun vasıl olacak ma'lum ola ki hala kapûdan-ı derya düstur-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâm-Allahu

Te'âlâ iclalehunun takdim eylediği takrîr ve müfredat defatiri mücebince Teke cânibi ser askerliği ile Antalya sahrasına vusûlünden hitam-ı maslahata değin yedi-sekiz mâhda asker mesarîfâtından matlûb-ı zuhûr edüb Tekeli Oğlu avanesinden Yörük Beği Osman Beğ oğlundan afv bedeli kat' olunan elli bin guruşdan bâki kalan yirmi yedi bin guruş mûşârun ileyhin matlûbuna mahsûben havale ve tahsili içün emr-i şerîfim sudûrunu mûşârun ileyh tahrîr ve iltimas eylediği ecilden ol-bâbda sâdır olan hatt-ı hûmâyun-ı şevket mâkrunum mücebince meblağ-ı mezbûr mûşârun ileyhin matlûb-ı mezkûresine havale olunmakla sen ki vezîr-i mûşârun ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde meblağ-ı mezbûru inzîmam-ı re'y ve ma'rîfetin ve ma'rîfet-i şer' ve cümle ma'rîfetiyle Yörük Beği Osman Beğ oğlundan tamamen tahsil ve mûşârun ileyh tarafına irsâl husûsuna bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın ba-telhis iş bu emr-i şerîf-i âli-şânım ısdâr ve kapûdan-ı mûşârun ileyh selam ağası silahşoran hassamdan el-Hâc Mustafa zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer Tekeli oğlu avanesinden Yörük Beği Osman Beğ oğlundan afv bedeli kat' olunan elli bin guruşdan bâki kalan yirmi yedi bin guruş mûşârun ileyhin matlûbuna mahsûben havale olunmuş olduğuna binâ'en tahsili muktezâ-i irâde-i aliyyemden idüğü malumun olduk da vusûl-i emr-i şerîfimde meblağ-ı mezbûr-u inzîmam-ı re'y ve ma'rîfetin ve ma'rîfet-i şer' ve cümle ma'rîfetiyle merkûmdan tamamen tahsil ve mûşârun ileyh tarafından kabzına me'mûr ve ademine teslimen tarafına irsâl ve tesyire sarf-ı küll-i miknet eylesin ve sen ki kadı ve a'yân ve zâbitân-ı mûmâ ileyhim ve sâ'irlerinin siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr iden iş bu emr-i şerîfim celilü's-şân vacibü'l-ittiba ve lâzîmü'l-imtisalimin mazmûnu üzere amil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerîfe itimad kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi 'ısrîn min şehri Rebiü'l-ahir sene selâsin ve mi'eteyn ve elf

Kad vasale ileyna Fî 29 Cemaziye'l-evvel sene 230.

Belge 86: Kalaycı Esnafının Narh Kaydı

Kalaycı esnafının sahn tâbe ibrik tencere çamaşır leğeni ve hamam leğeni ve kazgan kalaylarının narh husûsu bu mahale şerh verildi.

21 Cemaziye'l-evvel sene 230.

Sağır sahan: 6 para

Kebir sahan: 8 para

Sağır ve kebir tabe: 8 para

Sağır tencere: 6 para

Vasat tencere : 25 para
 Kebir tencere : 40 para
 Çamaşır leğeni : 40 para
 Kazgan : 40 para
 Leğen ve ibrik : 40 para
 Süt leğeni: 15 para
 Kahve ibriği: 6 para
 Kebir kahve ibriği: 10 para
 Hamam leğeni: 50 para

Belge 87: Kal'a-i Hakaniyeden Antalya Kal'asının Tamir ve İmarına Dair Keşif Kaydı

26a-Kıl'a-i hakaniyeden Antalya kal'asının tamir ve imarı husûsuna irâde-i aliyye taalluk eylediği ecilden kal'a-i mezbûrenin tamir ve tecdîde muhtaç olan mahal ve mevâzi-i keşf ve beyân olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlilerine imtisalen devletlû inayetlû vezîr rûşen zamir es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa bi-sırrullahi bâ-yezid mâ yeşâ hazretlerinin inzimam-ı re'y samileri ile ve hassa hulefasından tayin buyrulan kıdvetü'l-akran Mustafa Raşid Efendi kulları ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile kal'a-i mezbûrun yegân yegân muayene olunarak tamiri lâzım olan mahallerin keşf ve tahrîr olunan defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera min şehr-i Cemaziye'l-evvel sene selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kal'a-i mezkûrun kebir kapusu karbi nöbethane burcu yeyn-i ittisalinden burc-u evvel nihayetine gelince bazı çivileme ve hisarpeçelerinin ca-be-ca tecdîdi ve herpüştelerinin tamiri derz-i tecdîd ile kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Tûlen: 39.5 zirâ'

Kadden: 14.5 zirâ'

Burc-ı evvel nihayetinden burc-u sâniye gelince kal'a duvarının bîrun tarafı münhedim olmağla cedîd taşla kum ve kireç ile memzûc harcıyla yüzleme duvar inşası ve mücedden hisarpeçe ve herpüştelerin tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc

Tûlen: 19.5 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 14.5 zirâ'

Burc-1 sâni evvelinden değirmen burcu evveline gelince ca-be-ca çivileme ve bazı pencere ve herpüştelere tamiri derz-i tecdid ile kal'a duvarı ma' harc-ı iskele

Tülen: 72 zirâ'

Kadden: 14.5 zirâ'

Mezkûr değirmen burcu zeminden bâlâya kadar tamire muhtaç olmayub yalnız hisarpeçe ve herpüşteleri bazı tecdid ve tamiri ve mahall-i mezkûre değin masbuk iki burcun dahi kal'a duvarından bâlâ kadden tamir ve tecdidi ile burçlar tamiri

Devran: 42 zirâ'

49.5 zirâ'

Kadden: 20 zirâ'

5.5 zirâ'

Mezbûr değirmen burcu ittisalinden yine burc-1 evvel nihayetine gelince bazı yüzlemeleri ve hisarpeçeleri nisfiyyet üzere münhedim olmağla cedid taşla pencere ve herpüştelerin tecdidi ve derz ile duvar-ı mezkûrun tamiri ma' harc-ı iskele

Tülen: 68 zirâ'

18 zirâ' burc

Arzen: 0.5 zirâ'

1 kadda

Kadden: 14 zirâ'

15 zirâ'

Tülen: 1.5 zirâ'

Arzen: 22 zirâ'

Kadden: 3 zirâ'

Mezkûr burc-1 evvel nihayetinden ikinci burc evveline varınca bazı çivileme ve ca-be-ca hisarpeçe ve herpüştelere tamir ve derz-i tecdidiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Tülen: 52.5 zirâ'

Kadden: 16 zirâ'

Mezbûr ikinci burç zeminden nısfına kadar yalnız derz ve bâlâsı bazı çivileme ve herpüştelere tamiri ve derz tecdîdiyle burc-ı mezkûr tamiri

Devran: 33 zirâ'

Kadden: 21 zirâ'

İkinci burç nihayetinden üçüncü burç nihayetine gelince bazı çivileme ve ca-be-ca hisarpeçe ve herpüşteleri tamir ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Devran: 67 zirâ'

26 zirâ'

Kadden: 5.5 zirâ'

Mahall-i mezkûrede vâki' iki yer burcun köşelerinde münhedim olan duvarın cedîd taşla tecdîd ve tamiri

Tûlen: 4.5 zirâ'

2.5 zirâ'

3 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

1.5 zirâ'

2 zirâ'

Kadden: 2.5 zirâ'

2 zirâ'

4.5 zirâ'

Üçüncü burç nihayetinden dördüncü burç nihayetine siper ve hisarpeçeleri münhedim olan mahale varınca bazı çivileme ve sülsi mikdarı hisarpeçeleri münhedim olmağla cedîd taşla tecdîd ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri.

Devran: 106 zirâ'

22 zirâ' kadd-ı burc

Kadden: 14.5 zirâ'

0.4 zirâ'

Mahall-i mezkûreden barudhane burcuna varınca siper ve hisarpeçeleri külliye münhedim olmağla nisf-1 taş-1 cedîd ve nisf-1 atık olarak tamir ve tecdîdi saflarında dahi derz-i tecdîd ile kal'a duvarı

Tûlen: 25 zirâ'
Arzen: 1 zirâ'
Kadden: 3 zirâ'

Mesbûku'z-zikr dördüncü ile üçüncü beyninde münhedim olan kal'anın bîrunu tarafından mahalın cedîd taşla ve halis harc ile yüzleme duvar inşası ma' harc-1 iskele

Tûlen: 19.5 zirâ'
Arzen: 2 zirâ'
Kadden: 12.5 zirâ'

Barudhane burcunun etraf-1 erba'asına çivileme ve derz-i tecdîd ile burc-u mezkûr tamiri

Devran: 42 zirâ'
Kadden: 25 zirâ'
7 arşın

Burc-1 mezbûr sakfla olub tamire eşid muhtac olmağla enkazıyla mahluta ve noksan kiremidi tekmlen kiremid-i kalem ile sakfa-i mezkûr tamiri

Tûlen: 15 zirâ'
Arzen: 8.5 zirâ'

Zeminden kal'a duvarına barudhaneye 'urûc edecek nerd-bânî nisf-1 enkazla tamiri

Tûlen: 20 zirâ'
Arzen: 1 zirâ'
Kaddimiha:36

26b- Barudhane burcu nihayetinden ikinci muhammes burc-ı evveline varınca yalnız herpüştelere tamir ve nisf mikdarı derz ile kal'a duvarı tamiri ma' harc

Devran: 95.5 zirâ'

Kadden: 15 zirâ'

Mezbûr muhammes burc-ı evvelinden üçüncü burç nihayetine varınca ca-be-ca çivileme ve ca-be-ca hisarpeçeleri ve herpüştelere tamir ve derz-i tecdîd ile kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı işkele

Devran: 102 zirâ'

Kadden: 17.5 zirâ'

Mezkûr üçüncü burcda müntehi olan beşinci burc etraf-ı erba'asında hisarpeçe siperleri külliye münhedim ve harab olmağla cedîd taşla hisarpeçe ve herpüşte ve siperleri tecdîd ve etrafına bazı çivileme ve derz tecdîdiyle burc-ı mezbûr tamiri

Devran: 33.5 zirâ'

Kadden: 15 zirâ'

3 zirâ' siper ve hisarpeçe

Marû'l-beyân barudhane burcu kurubunda Kemikli kapusu dimekle maruf kapusunun tolos kemeri devn-i daire-i mâdâr derziyle tarafından olan sûka ve kemerlerinin bazı tecdîd ve ağrımasıyla kebîr köbri ağacından dört sıra kuşaklı ve kablu ve bayrak demirinden kablu dirhem başlı mismar ile merbûtan samûn ve milli ve Semerkand asma kıldî ve sâ'ir âlât-ı aheni mükemmel çifte kanadlı cedîd kal'a kapusu inşası

110 arşın

Tûlen: 2 zirâ'

Kadden: 3 zirâ'

6 arşın

Kapu-yu mezkûr dahili Ali Paşa Sarayı nâm mahalde olan tob olan duvar bâlâsı münhedim olmağla cedîd taşla tecdîden kal'a duvarı tamiri

Tûlen: 30 zirâ'
 Arzen: 1 zirâ'
 Kadden: 1.5 zirâ'

Mahall-i mezkûra odalar tahtında kal'a duvarının derya tarafı zemine kadar yalnız derz tecdîdi

Tûlen: 42 zirâ'
 Kadden: 11 zirâ'

Marû'l-beyân barudhane burcuna muttasılan cenûb tarafına mürur eden kal'a duvarı önünde vâki' diğerkapunun sûkı ve kemerleri taşçı ma'rifetiyle tamir ve tolos kemerinin dahi ca-be-ca bazı mahallerini tamir ve derz-i tecdîd ile kapu-yu mezkûr kanadlarını dahi kebîr köbri ağacından dört sıra kuşaklı ve bayrak demirinden dirhem başlı mismar ile merbutân ve âlât-ı aheni mükemmel cedîd iki kanadlı kal'a kapusu inşası

20 arşın

15 arşın

Tûlen: 3 zirâ'

2 zirâ'

Kadden: 4 zirâ'

3 zirâ'

6 arşın

17 arşın

Kezâlik gümrüğe giden kapu bayrak demirinin nısf-ı mevcûd mâ'dası cedîd inşası

Kapu-yu mezkûrdan duvar-ı mezbûrun gümrük tarafına giden kapu üzerine varınca çivileme ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri

Tûlen: 72.5 zirâ'
 Kadden: 13.5 zirâ'

Siper hisarpeçeleri kalmamışdır vakdi ziyadedir elzem olmamağla kapu-yu mezkûrdan Mısırlı Mustafa Ağa Konağı olan mahale gelince çivileme ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı

Tûlen: 55.5 zirâ'
Kadden: 22.5 zirâ'

Merkûmun konağı önünden liman tarafında olan köşesine varınca ebniye tahtında olan kal'a duvarının bazı çivileme ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Devran: 44.5 zirâ'
Kadden: 13.5 zirâ'

Köşe-i mezkûrede kal'a duvarı bir mikdar münhedim olub tecdîdi lazımeden olmağla iki sıra mutal püştivanlı kum ve kirec ile memzûc harçla mücedden kal'a duvarı tecdîdi

Tûlen: 11 zirâ'
20 zirâ'
Arzen: 2 zirâ'
0.5 zirâ'
Kadden: 8.5 zirâ'
9.5 zirâ'

Mahall-i mezkûr civarlarında birkaç mahalde yüzleme duvar

Mahall-i mezkûrdan nerd-bânlı kapu üzerinde olan burca varınca bazı çivileme ve hisarpeçeleri ca-be-ca tamir ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Tûlen: 61 zirâ'
Kadden: 13.5 zirâ'

Kapu-yu mezkûr üzerinde olan burcun etrafına bazı hisarpeçe ve herpüştelerinin tamiri ve tolos kemerinin derûn bîrunu derz-i tecdîd ile burc-ı mezbûr tamiri ma' harc-ı iskele

Devran: 26 zirâ'
Kadden: 19 zirâ'

Burc-ı mezkûr tahtında nerd-bânlı kapunun tarafında olan sûkı ve kemeri taşı ma'rifetiyle tamir ve kebîr köbri ağacından dört sıra kuşaklı ve kablu bayrak demirinin sülüsânı mevcûd ve selâsi cedîd olarak dirhem başlı mîsmar ile tob âlât-ı aheyne mükemmel iki kanadlı cedîd kal'a kapusu inşası

16 arşın

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 3 zirâ'

8 arşın

27a- Mermerli Köşk tahtında derya tarafında olan küçük kapu karşısında olan muhafaza duvarı münhedim olmağla sülüsânı taşı mevcûd ve sülüs taşı ilavesiyle tecdîd ve tamiri

Tûlen: 13 zirâ'

Arzen: 1 zirâ'

Kadden: 3 zirâ'

18 arşın

Tekatu-i mezkûrât Hıdırlık nâm burc-u kebir civarında burc nihayetine varınca bazı çivileme ve ca-be-ca hisarpeçe ve herpüştelere tamiri ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri

Devran: 162.5 zirâ'

Kadden: 15.5 zirâ'

Mahalle-i merkûme duvarın derya tarafında münhedim olan duvarın cedîd taşla tecdîdi

Tûlen: 3.5 zirâ'

3 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

1 zirâ'

Kadden: 6 zirâ'

12.5 zirâ' civarında burc ittisalinde

Mahalle-i merkûmda vâkî' üç burcdan taraf-ı sülûsasından şakk-u külli inhidame mail olub kabil-i tamir olmayub bâki ikisinin çivileme ve derz-i tecdîd ile peçelerin nisfiyyet üzere tecdîdi

2 arşın

Devran: 21 zirâ'

Kadden: 13.5 zirâ'

Burc-ı mezkûr nihayetinden Hıdırlık nâm burc-u kebîre varınca duvar-ı mezkûrun saflarına bazı çivileme aded-i hisarpeçeleri tecdîdi ve herpüşteleri tamiri ve derz-i tecdîd ile kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Tûlen: 78 zirâ'

Kadden: 12 zirâ'

Mezkûr Hıdırlık burcuna muttasıl olan kal'a duvarının bîrunu derya tarafında münhedim olan duvar-ı mezkûr selase taş cedîd ve sülûsanı mevcûd olarak halis harçla yüzleme duvar inşası

Tûlen: 10 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 9.5 zirâ'

6 arşın

Hıdırlık nâm burc-u kebir-i zeminden murabba' olarak müdevver mahaline çıkınca etrafında bazı noksan taşları vaz' ile derz tecdîdi

Devran: 90 zirâ'

Kadden: 9 zirâ'

Murabba mahall-i nerd-bâmı bâlâsından müdevver mahalın kapusuna varınca dik ve tehlikeli olub demir korkuluk ve parmaklığı mezbûre ve telef olmağla mücedden demir korkuluk ve parmaklık metin olarak vaz' ve inşası

Tûlen: 10 zirâ'

Kadden: 2 zirâ'

Müdevver olan mahalde dahi bazı bâlâsı 16 etrafında noksan taşları tekmlî ile derûn-u bîrununa ca-be-ca iktizâsına göre derz-i tecdîdi

Kutren: 19 zirâ' ma' duvar

Tûlen: 62 zirâ'

Kadden: 8.5 zirâ'

İş bu müdevver olan mahal-i bâlâsı üzerinde çar köşe cesim taşlar ile etrafına daire-i mâdâr muhafaza içün vaz' olunub bazı noksanları tekmlî müsteviyesiyle iktizâsına göre tesviye ve derzi

Devran: 6.5 zirâ'

Kadden: 3.5 zirâ'

Ve yine mezbûr taşlar bâlâsında olan siper peçeleri külliye harab olmağla nisf-i enkazıyla mahluta mücedden siper ve peçeleri tecdîd

Devran: 6.5 zirâ'

Arzen: 1 zirâ'

6 arşın

Kadden: 3.5 zirâ'

Ve yine mahall-i mezbûrasında derya tarafında münhedim mahaline cedîd taşla yüzleme duvar tecdîdi

Devran: 1.5 zirâ'

Arzen: 1 zirâ'

Kadden: 3 zirâ'

Burc-ı mezbûr bâlâsında olan nöbethanesi külliye münhedim olmağla müdevver mahali üzerinden hisarpeçeler nihayetine kadar yedi zirâ' kadden olan mahaline üç buçuk zirâ' iki direk üstüne suntası sütunları gürnar çamından vasat-ı köbri ağacından pâyende ve moloz duvarlı dört pencere ve bir kapulu ulya kebîr köbri ağacından sütun ve pat ağacından tabanlı ve çandır ağacından kirişlemeli ve derûnunda olan odası moloz duvarlı iki kapu ve altı

pencereli ve oda-yı mezbûre ve etrafı daire-i mâdar katran tahtasından döşemeli ve korkuluklu ve parmaklıklı ve mikraslı ve kiremid-i sakıflı ve sâ'ir müştemilâtı tekmilen mücedden nöbethane inşası

Devran: 50 zirâ'
 30 zirâ'
 Kadden: 3 5 zirâ' ulyası etrafı
 3 5 zirâ' suflası
 parmaklık
 6 arşın
 Kadden: 1 zirâ'

Mezbûr Hıdırlık burcu ittisalinden ikinci burç nerd-bânına varınca bazı çivileme ve hisarpeçeleri ca-be-ca tamir ve herpüşteleri tecdîd ile kal'a duvarı inşası

Devran: 97 5 zirâ' burç ziyadesi
 22 zirâ'
 Kadden: 15 5 zirâ'
 3 5 zirâ'

Mahall-i mezkûrdan üçüncü burç evveline gelince tamir olunmuş olub üçüncü burç evvelinden Alaca Köşk nâm burç evveline varınca bazı çivileme ve dokuz aded hisarpeçeleri külliye münhedim tecdîdi ve kıyılarının tamiri ve derz-i tecdîd ile kal'a duvarı tamiri

Devran: 140 5 zirâ'
 Kadden: 16 zirâ'
 18 arşın

27b- Mahall-i mezkûre olan üç burcun kal'a duvarından bâlâsına bazı çivileme ve ca-be-ca hisarpeçeleri ve tamir ve dez-i tecdîdi

Devran: 21 zirâ'
 Kadden: 2 5 zirâ'

Alaca Köşk nâm burç evvelinden kırk beş zirâ' mikdarı mahall-i mukaddem tamir olunmuş olub tamir olunan mahalden uzun evveline gelince bazı çivileme ve ca-be-ca hisarpeçe ve herpüştelerinin tamiri ve derz-i tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Tülen : 249 zirâ'

Kadden: 15 zirâ'

Mahall-i mezbûrede vâki' burçların hisarpeçeleri külliyyen harab olmağla cedîd taşla tecdîdi ve ca-be-ca ve ziyade karine derz-i tecdîdi

6 arşın ve beher aded

Devran: 21.5 zirâ'

Kadden: 3.5 zirâ'

Mezbûr Alaca Köşk karibinde kal'aya 'urûc edecek nerd-bân münhedim olmağla nısf taşı mevcûd ve nısf taşı ilavesiyle nerduban tamiri

Tülen : 23 zirâ'

Arzen: 2.5 zirâ'

Kadmiha: 32

Burc-ı mezbûreden bir burcun birunu tarafından münhedim olan mahalini cedîd taşla tecdîd ve tamiri

Tülen : 4.5 zirâ'

Arzen: 1 zirâ'

6 arşın

Kadden: 7.5 zirâ'

Mahall-i merkûmede kal'a duvarının derûn tarafı münhedim olub piyade seyirdimi mahalinden mürur olunmamağla nısf taşı mevcûd ve nısf-ı cedîd olarak iskariye yüzleme ve derz-i tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Tülen : 15.5 zirâ'
 Arzen: 2 zirâ'
 Kadden: 10 zirâ'

Ve yine mahall-i mezkûrede kal'a duvarının derûn tarafında münhedim olan mahall-i cedîd taşla yüzleme duvar inşası

Tülen: 14.5 zirâ'
 5 zirâ'
 Arzen: 1 zirâ'
 1 zirâ'
 18 arşın
 6 arşın
 Kadden: 8 zirâ'
 2 zirâ'

Mezkûr uzun burç evvelinden dördüncü köşe burcu evveline varınca çivileme ve hisarpeçelerinin tamir ve tecdîdi ve herpüştelerinin tamiri ve derz-i tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Devran: 161 zirâ'
 Kadden: 18 zirâ'

Mahall-i mezbûrede olan burçların nisfıyyet üzere hisarpeçe ve herpüşteleri münhedim ve harab olmağla cedîd taşla tecdîdi vakd-i bâlâsının derz ve tamiri

3 arşın ve beher aded
 Devran: 20 zirâ'
 Kadden: 3.5 zirâ'

Marû'l-beyân iki burcun kal'a duvarından bâlâsı mahali köşelerinde duvarı münhedim olmağla cedîd taşla tecdîd ve inşası

Tûlen: 4 5 zirâ'

3 5 zirâ'

Arzen: 1 zirâ'

1 zirâ'

Kadden: 6 zirâ'

4 5 zirâ'

6 arşın

Mezkûr köşe burc-ı evvelinden zindan burcuna karib tamir olunmuş mahale gelince bazı çivileme ve hisarpeçeleri nısfıyyet üzere harab ve münhedim olmağla sülüsânı mikdarı cedîd taşla mâ'ada enkazıyla mahlutan tecdîd ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ve ma' harc-ı iskele

Devran: 365 zirâ'

Kadden: 16 5 zirâ'

Mahall-i mekûmede olan burcun kal'a duvarından ziyade ve derz ve hisarpeçe ve herpüştelerrinin tamiri

9 arşın ve beher aded

Devran: 18 zirâ'

Kadden: 3 5 zirâ'

Marû'l-beyân köşe burcunun üçüncü burc kurbunda kal'aya 'urûc eden nerd-bân harab olmağla nısf-ı enkazıyla mahlut tamir ve tecdîdi

Tûlen : 15 5 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadmiha: 25 arşın

Marrû'z-zıkr zindan burcuna kurub otuz zirâ' mikdarı tamir olunmuş mahal nihayetinden zindan burcu nihayetine gelince çivileme ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri

Tûlen: 55 zirâ'

33 zirâ' devr-i burcu ziyade

54 zirâ' kadmiha 2 devran

Kadden: 15 zirâ'

a. zirâ'

13 arşın

Mahall-i mezkûrda ve burc-ı mezbûrede münhedim olan hisarpeçelerin cedîd taşla tecdîdi

12 zirâ' beher aded

12 arşın

Tûlen : 1.5 zirâ'

Arzen: 22 zirâ'

Kadden: 2 zirâ'

Marû'l-beyân zindan burcu ve civarında olan burç beyinde kal'anın bîrunu tarafında bâlâsı münhedim olan yüzleme duvarın cedîd taşla tecdîdi

Tûlen : 21 zirâ'

Arzen: 1.5 zirâ'

Kadden: 6.5 zirâ'

Mezkûr zindan burcu kurbunda kal'anın derûnu tarafında münhedim olan duvarı sebîle seğırdiminden mürur olunmamağla nısf taşı mevcûd ve nısf-ı cedîd olarak halis harcla inşası ma' harc-ı iskele

Tûlen : 1.5 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 8.5 zirâ'

Marû'l-beyân zindan burcu nihayetinde sebilhane burcu evveline varınca ca-be-ca hisarpeçe ve herpüşteleri tamir ve bazı çivileme derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Devran: 383 zirâ'

Kadden: 18.5 zirâ'

28a- Mahall-i mezbûrede vâki' burcda nisfiyyet üzere peçe ve herpüşteleri harab ve münhedim olmağla enkazıyla mahluta tecdîd ve inşası ve kal'a duvarından ziyade kadda mahallerine çivileme ve derz tecdîdi

Beher adedi 6 arşın

Devran: 17 zirâ'

Kadden: 3 5 zirâ'

Zindan burcu kurbunda kal'a 'urûc eden nerduban harab olmağla nisf-i enkazıyla mahluta-i nerduban-ı mezbûrun tamir ve tecdîdi

Tûlen : 15 zirâ'

Arzen: 1 zirâ'

6 arşın

Kadmiha: 24 arşın

Mezbûr sebilhane burcundan kal'anın kebir kapusu kurbunda nöbethane burcuna gelince siper duvarı ve hisarpeçeleri nisfiyyet üzere münhedim ve harab olmağla cedîd taşla ve bazı enkazıyla tecdîd ve duvar-ı mezbûre çivileme ve derz tecdîdiyle kal'a duvarı tamiri ma' harc-ı iskele

Devran: 191 zirâ'

Kadden: 16 zirâ'

6 arşın

Mahall-i mezkûrda vâki' burcun kal'adan ziyade kadda mahallerine bazı çivileme ve derz ve hisarpeçeleri nisfiyyet üzere tecdîd ve tamiri

Beher adedi 2 arşın

Devran: 21 zirâ'

Kadden: 3.5 zirâ'

Kapu-yu mezbûr ittisali dahili üç aded ikisi tolos kemer ve biri nöbethane hattı olarak derûnlarına bazı çivileme ve daire-i mâdar derz tecdîdi

Devran: 25 zirâ'

26 zirâ'

24 zirâ'

Kadden: 9 zirâ'

7.5 zirâ'

7.5 zirâ'

Nöbethaneye muttasıl kapu burcunun ittisalinde olan burcun kal'anın piyade seğirdim mahalinden bâlâsının etraf-ı selâsesi münhedim ve bir tarafı baki burc-ı mezbûr dahi mugayyer burc olub taraf-ı selâsesi tecdîdi irâde buyurulur ise tecdîd-i burc-ı mezbûr mahall-i mezkûre elzem kabilinden olmayub hemen baki enkazıyla etraf-ı erba'asına siper ve hisarpeçe inşası

Tûlen duvar ve burc : 9.5 zirâ'

Arzen burc: 6.5 zirâ'

Kadden:

Mesbuku'z-zikr derya tarafında olan Hıdırlık burcundan sebilhane burcuna gelince piyade seğirdimi mahallerinde ca-be-ca münhedim ve harab olan döşemelerini nısfından ziyade cedîd taşla ilavesiyle tamir ve tesviyesi

Res'â: 160 zirâ'

Kapu-yu mezbûrun tarafında olan suki ve kemerlerinin sülüsânı fersude ve sülüsânı mevcûd olub kûneği taşdan taşçı ma'rifetiyle tecdîd ve mevcûdlarını tamir ve ağartmasıyla kenar ve badana ve kurşun ile merbûtan tamir ve tecdîdi

Kadden: 4.5 zirâ'

5.5 zirâ'

Arzen: 16 zirâ'

16 zirâ'

14 arşın

14 arşın

Kaza tahtası taşı

Kal'a-i mezbûrun kebîr kapusu mürur-u ezmine ile fersude olmağla kebîr köbri ağacından dört sıra kuşaklu ve kablu bayrak demirinin nısfı mevcûd ve nısfı cedîd dirhem başlı mîsmar ile merbutan samût milli ve semerkandı mevcûd ve cedîd-i kebîr asma kilidli ve âlât-ı ahinesi mükemmel ve kanadları rabt içûn bâlâsına iki aded kebîr gûrnar ağacındanvaz' ile metin ve resin çifte kanadlı kal'anın mücedden kebîr kapu inşası

14 arşın

Arzen: 4 zirâ'

Kadden: 4.5 zirâ'

Kapu-yu mezkûr dahili Mehmed Paşa Camîsine gidecek mahalde iki aded ve iskele tarafına gidecek mahalde iki aded cem'an dört aded bi'lâ-kanad suki ve kemerli nısfıyyet üzere fersude ve harab olmağla nısfı taşı cedîd ve nısfı mevcûd olarak taşı ma'rifetiyle kezalik tamiri ve tecdîdi

Beheri 4 arşın

18 zirâ'

Kadden: 4 zirâ'

4 zirâ'

Arzen: 18 zirâ'

18 zirâ'

Hasmen: 14 arşın

16 arşın

1 aded kaza tahtası

Mahall-i mezbûr Mehmed Paşa Camîi tarafında kemer bâlâsında seğirdim mahaline çıkınca ve kemer derûnunda mûnhedim olan mahalleri cedîd taşla halis harçla tecdîdi ve tamiri

Tûlen : 6 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 2 zirâ'

10 arşın

Mahall-i mezbûr muttasılı iskele tarafına gidecek kemer derûnunda ve haricinde kemerden piyade seğırdimi mahale çıkınca münhedim olan mahall-i cedîd taşla ve halis harcla tecdîd ve tamiri

18 arşın

Tûlen : 5 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 2.5 zirâ'

Kapu-yu mezkûrun haric-i ittisalinde neşmenler ve namazgâh mahallerinde bazı çivileme ve derz tecdîdi

Devran: 26.5 zirâ'

Kadden: 6 zirâ'

6 arşın

Mahall-i mezkûr sakfi kapu kemeri ve etraf duvarlarına muttasılan inşa olunduysa da nısf-ı zirâ' mikdarı duvardan münfekk ve taşra meyil eylediğinden mahall-i mezkûre barandan muhafaza olunamayub sakf-ı mezbûr tamire muhtac olmağla enkazıyla mahluta ve noksan kiremidi tekmlen duvara ittisali olan mahallerini kiremidi kalem ile sakf-ı mezbûr tamiri

Tûlen : 18 zirâ'

Kadden: 7 zirâ'

Tolos-ı mezkûr üzerinde mürur olunacak rıhtım döşemesinin ihracı ve yine mahaline vaz' olması nakliyesi

Tûlen : 9.5 zirâ'

Arzen: 7.5 zirâ'

Kadden: 1.5 zirâ'

Kapu-yu mezkûr üzerinde tolos kemerinin derz ve horasan kalemi sâl hurde ve fersude olub tahtında barandan muhafaza olunamadığı ecilden tolos-ı mezkûr üzerinde mürur olunacak rıhtım döşemesini bade'l-haric derz ve horasan kalem ile tamiri

Tûlen : 9.5 zirâ'

Arzen: 7.5 zirâ'

Nöbethane burcunun kal'a duvarından parmaklık mahaline çıkınca bazı şakk olunan mahallerine çivileme ve yüzleme ve etraf-ı erba'asına derz tecdîdiyle tamiri

21 arşın

Devran: 48 zirâ'

Kadden: 13 zirâ'

8 arşın

Bâlâda olan nöbethane odasının etrafına derz tecdîdi

Devran: 30 zirâ'

Kadden: 4 zirâ'

Pencere ve kapı mahalli minha

Tûlen: 11 zirâ'

Kadden: 2 zirâ'

6 arşın

Mahall-i merkûmede duvara 'urûc eden nerduban enkazıyla mahlutan tamiri ve tecdîdi

Tûlen : 9 zirâ'

Arzen: 1.5 zirâ'

Kadmiha: 17 arşın

Mezbûr nöbethane odası etrafında bazı döşeme tahtaları tamiri ve vasat köbri ağacından kuşak ve Finike ağacından parmaklık ve etrafına yağlı aş boyalı cedîd parmaklık inşası

18 arşın

Devran: 52 zirâ'

Kadden: 1 zirâ'

8 arşın

Burc-ı rabi-i horosandan seğirdim duvarı kapusuna varınca siper ve hisarpeçelerinin sülüsü
mükdarı münhedim olmağla cedid taşla tecdidi ve ca-be-ca piyade seğirdimi döşemelerinin
tamir ve tesiyesiyle ve derziyle seğirdim duvarı tamiri

Tülen: 170.5 zirâ'

Kadden: 9 zirâ'

Peçeler beheri

Tülen : 1.5 zirâ'

Arzen: 18 zirâ'

22 zirâ'

Kadden: 1 zirâ'

1 zirâ'

16 arşın siper

6 arşın

**Belge 88: Teke Sancağı Mütesellimi Devletlû El-Hâc Mehmed Ağa bin El-Hâc Osman
Ağa Hazretlerinin Vakfiye Kaydı**

28b- Bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahim

Hamd-ı senâ cenâb-ı halikü'l-berâyâ celle şanuhu hazretlerine layık ve ihradır ki âlem kevn-i
mekanı verâ-i ademden saha-i vücûda icâd ve inşâd ve nev'î benî ademi ve likar kermanâ benî
adem hitab-ı cümle mahlûkatına tafdil ve icâd ve bi-tahsis 'iyâd-ı müslimin verâ-i takvâ ve
hasenât ile imtiyâz ve irşâd eyledi ve salâtu selâm evvel seyyidü'l-enâm Muhammedü'l-
Mustafa 'aleyh efzalü't-tahiyyât hazretlerine ecir ve'l-yakdır ki âmme-i iyâd-ı müslimin
zulmethâne-i küfr ve zâlâlden kandilhâne-i imân ve hidayete sevk ve ihtida ve taraf-ı sükna-yı
gurufat cinân-i meş'ul berû hayrât ile ferâh ve ruşen eyledi emmâ ba'd iş bu vesikânın sahibi
ve hayrât ve hasenâtın talibi iftiharü'l-emacid ve'l-mekarim el-muhtass bî-mezîd-i i'nâyeti'l-
meliki'd-dâ'im mîr-âhûr-ı evvel-i hazret-i şehr-i yari payesiyle dergâh-ı mu'âlla
kapucubaşlarından Teke sancağı mütesellimi devletlû el-Hâc Mehmed Ağa bin el-Hâc
Osman Ağa hazretleri meclis-i şer'i şerîf-i enverde mervârid-i kelam-ı hasenât encamı silk-i
takrîre şu vecihle intizam eyledi ki cenâb-ı hâlik-i bi-zevâlin bu abd-ı âciz bende-i kemterine
inâyet ve ihsân eylediği nüama-i celiletü'l-berekâtı biyâdübî pâyân olub ve mâ takaddümü'l-
enfüsüküm min hayr-i tecduhu 'inde'l-lâh nazm-ı celilini tefekkür ve elde fırsat var iken
tedârikât zuhr-u âhîret-i tezekkür edüb iş bu târih-i kitab-ı müstetaba gelince silk-i mülk-i
sahîhimde munderic olan emlâk-ı âkarımdan medine-i Antalya'nın haric-i surunda Küçük
Yalı nâm m...de vâki' bir taraftan Ebû Satul bağçesi ve bir taraftan berber Luka bağçesi ve

bir taraftan Deniz Yalısı ve taraf-ı râbi-i tarîk-i âmmla mahdûd senevi yüz guruş icâra verilüb bağçede olan ba hüccet-i şer'iyeye kırk beş guruş icâr hisse-i şâyi'amı ve yine Küçük Yalı nâm mahalde vâki' bir taraftan Emir Ahmed oğlu Ahmed bağçesi ve bir taraftan Hâcî Ali Efendi bağçesi ve bir taraftan Kozakçı oğlu bağçesi iş bu hudûd ile mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine Değirmen Önü ittisalinde Manav oğlu bağçesi demekle maruf bir taraftan Kaygısız oğlu bağçesi ve bir taraftan Sağırılı oğlu bağçesi ve bir taraftan Hâcî Ali Efendi bağçesi ve bir taraftan Hâcî Muslu oğlu bağçesi ile mahdûd ve senevi yüz yirmi beş guruş icâreye ve bir 'uyûr bağçeden olan yetmiş guruş icâr-i hisse-i şâyi'amı ve yine Değirmen Önü ittisalinde vâki' bir taraftan Kaygısız bağçesi ve bir taraftan Basmaz bağçesi ve bir taraftan Kanlı Hark ve taraf-ı râbi-i tarîk-i âmmla mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Değirmen Önü nâm mahalde vâki' bir taraftan Basmacı bağçesi ve bir taraftan Türkmen oğlu bağçesi ve bir taraftan sabık Müftü bağçesi ve bir taraftan çay ile mahdûd ve müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine Urum Kuş nâm mahalde vâki' bir taraftan Sağır bağçesi ve bir taraftan Şaranbol harkı ve bir taraftan Halelli bağçesi ve bir taraftan tarîk ile mahdûd Katmir oğlu bağçesi demekle maruf müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine Yalıda Kardıc Ağası oğlu ittisalinde vâki' dereli bağçesi demekle maruf bir taraftan kale kethüdası oğlu bağçesi ve bir taraftan Derviş oğlu bağçesi ve bir taraftan İbrahim Efendi oğlu bağçesi ve bir taraftan hark ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Beğ Harkı karşıda vâli' bir taraftan Kavakçı Ali Efendi oğlu bağçesi ve bir taraftan İbrahim Efendi oğlu bağçesi ve bir taraftan Zanayil oğlu bağçesi ve bir taraftan Dereli bağçesi ile mahdûd müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine Beğ Harkı ittisalinde vâki' Latif bağçesi demekle maruf bir taraftan Manav oğlu bağçesi ve bir taraftan İbrahim Efendi oğlu bağçesi Seydi oğlu bağçesi ve bir taraftan İbrahim Efendi oğlu bağçesi İbrahim Paşa oğlu bağçesi taraf-ı râbi-i tarîk-i âmmla mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Paşa Kavağı nâm mahalde vâki' Kasap oğlu bağçesi demekle maruf bir taraftan Aleksî zimmî bağçesi ve bir taraftan şehidler mezarı ve bir taraftan Karkalıklı Bölükbaşının bağçesi ve bir taraftan tarîk-i âmmla mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine Büyük Yalı ittisalinde vâki' Emir Ahmed oğlu bağçesi demekle maruf bir taraftan Acı Kara bağçesi ve bir taraftan Hacı Muslu oğlu bağçesi ve bir taraftan Avcı su Harkı ve taraf-ı râbi-i Hasanca Efendi bağçesiyle mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine şehidler mezarlığı nâm mahalde vâki' bir taraftan Emir Bekir oğlu bağçesi ve bir taraftan Sarı oğlu bağçesi ve bir taraftan Katmir oğlu bağçesi ve bir taraftan Değirmen Önü ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine şehidler mezarlığı nâm mahalde vâki' bir taraftan Katmir oğlu bağçesi ve bir taraftan Sarı oğlu bağçesi ve bir taraftan Manav oğlu bağçesi ve bir taraftan Sarı oğlu bağçesi ile mahdûd senevi yetmiş guruş icâreye verilir bahçeden kırk beş guruş şâyi'amı ve yine

Meydan Mahallesinde vâki' ve bir taraftan Koca Mustafa bağçesi ve bir taraftan Katır Kazığı bağçesi ve bir taraftan Dağdelen bağçesi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir 29a- bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Meydan Mahallesinde vâki' bir taraftan Osman Efendi bağçesi ve bir taraftan Bostancızade bağçesi ve bir taraftan Basmacılar Ali bağçesi ve bir taraftan tarîk-i âmmla mahdûd bağçemi ve yine mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Musa bağçesi ve bir taraftan Manav oğlu bağçesi ve bir taraftan Tacir oğlu bağçesi bir taraftan Koca oğlan Harımı ile mahdûd müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine Paşa Kavağı nâm mahalde vâki' ve bir taraftan vakf-ı harım ve bir taraftan Hamamcı Sarı oğlu bağçesi ve bir taraftan Bekir Paşa oğlu ile mahdûd müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine Sağırılı nâm mahalde vâki' bir taraftan Koca oğlan harımı ve bir taraftan Kel Ahmed bağçesi ve bir taraftan Manav oğlu harımı ve bir taraftan Mustafa Ağa tarlasıyla mahdûd müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine Türbeli Mezarlık nâm mahalde vâki' bir taraftan Zevkatden oğlu bağçesi ve bir taraftan Nasuh Hafız bağçesi ve bir taraftan İmam oğlu bağçesi ve bir taraftan Türbeli Mezarlık ile mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine Kuzlar nâm mahalde vâki' bir taraftan Taşlı Alan ve bir taraftan Hamamcı Sarı oğlu bağçesi ve bir taraftan tarîk-i âmmla mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine Meydan Mahallesinde vâki' bir taraftan Yiğitbaş oğlu bağçesi ve bir taraftan Türbeli Kabristan ve bir taraftan Çoban oğlu harımı ve bir taraftan tarîk-i âmmla mahdûd bir kıt'a bağçemi

ve yine Meydan Mahallesinde vâki' bir taraftan Alban zimmî bağçesi ve bir taraftan Gök Mehmed bağçesi ve bir taraftan Tomas oğlu zimmî bağçesi ve bir taraftan tarîk-i hasıl ile mahdûd bağçede olan on beş guruş icâr hisse-i şâyi'amı ve yine Dükkan Önü nâm mahalde vâki' bir taraftan Manav oğlu bağçesi ve bir taraftan Değirmen Harkı ve bir taraftan tarîk-i âmmla mahdûd müstakil bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Değirmen Önü Nâm Mahalde vâki' bir taraftan Gemici Efendi bağçesi ve bir taraftan Müftü Efendi bağçesi tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd bağçede olan yirmi beş guruş hisse-i şâyi'amı ve yine Değirmen Önü nâm mahalde bir taraftan Anbarlı bağçesi tarafeyn-i tarîk-i âmm ve taraf-ı rabi-i Değirmen Harkı ile mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine Meydan Mahallesinde bir taraftan Efendi oğlu bağçesi ve bir taraftan Ebû Bekir Muhammed bağçesi ve tarafeyn-i hark ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Karakoyunlu toprağında vâki' bir taraftan Nasuh Hafız bağçesi ve bir taraftan Paşa bağçesi ve bir taraftan tarîk-i âmmla mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine Değirmen Önü nâm mahalde vâki' Anbarlı bağçe demekle maruf ve meşhur bağçede ba-hüccet-i şer'iyye kırk guruş icâr hisse-i şâyi'amı ve Karakoyunlu toprağında vâki' ve bir taraftan Kara Mehmed'den alınan bağçe ve bir taraftan tarîk-i âmm tarafeyn-i tarlalarımız ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Kızılharım nâm mahalde vâki' Celal bağçesi demekle maruf bir taraftan şehir harkı ve bir taraftan Gezer Oda başı ve

tarafeyn-i Kanlı Hark ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Karakoyunlu toprağında vâki' bir taraftan Yağlı oğlu bağçesi ve bir taraftan Nasuh Hafız bağçesi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine Karakoyunlu toprağında vâki' bir taraftan Yağlı oğlu bağçesi ve bir taraftan tarla vebir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine bir taraftan Dükkan Önü nâm mahalde vâki' bir taraftan Sarı İmam oğlu bağçesi ve bir taraftan Hekim oğlu bağçesi ve bir taraftan Hasan Efendi Dutluğu ve bir taraftan Çatıkkaş Efendi Medresesi ile mahdûd bir kıt'a bağçemi ve yine Dükkan Önü nâm mahalde vâki' bir taraftan Zanayil oğlu bağçesi ve bir taraftan Kasab Hâcı Mustafa bağçesi ve bir taraftan vakf-ı menzil ve bir taraftan Sancakdar evi ile mahdûd müstakil bir kıt'a bağçemi ve yien Kızılharım'da vâki' bir taraftan Kanlı Hark ve bir taraftan Tobcu bağçesi ve bir taraftan Kara Ali oğlu bağçesi ve bir taraftan boyacı oğlu bağçesiyle mahdûd müstakil iki kıt'a bağçe ve yine Urum Kuş nâm mahalde vâki' bir taraftan sarı oğlu bağçesi demekle maruf bir taraftan İbrahim Paşa oğlu bağçesi ve bir taraftan Salihli bağçesi ve bir taraftan Şaranbol ile mahdûd müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine medine-i mezkûrun haric suretde Kemiklik nâm mahalde vâki' bir taraftan Kale Kapusu ve zindan ve bir taraftan sarayımız ve sarkıbaz tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a bağçemi

29b- ve yine Kemiklik nâm mahalde vâki' etraf-ı erba'ası tarîk ve alan ile mahdûd bir kıt'a müstakil bağçemi ve yine mahall-i mezkûrda vâki' bir taraftan Elamlı mahallesi ve bir taraftan alan ve tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd müstakil bir kıt'a bağçemi ve yine Eski Saray karşısında vâki' bir taraftan kahvehane ve boza dükkamı ve bir taraftan odalar ve bir taraftan Beğ Başı evi ile mahdûd bir kıt'a müstakil ba'-nikâl bağçemi ber-vech-i bâlâ cem'an kırk iki kıt'alarını ve yine medine-i mezkûrenin haric sûretde Sûk-ı Sultaniye'de Tahta Pazarı nâm mahalde vâki' bir taraftan saray ve harem civarı ve bir taraftan Kal'a Han'daki ve bir taraftan Manav oğlu İbrahim Ağa'nın boyacı dükkamı ile mahdûd dört bâb dükkanlarını ve yine Tahta Pazarı'nda vâki' bir taraftan Bekir Paşa Hanı ve bir taraftan nacakçı Hâcı Ali'nin dükkamı ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb dükkanını ve yine Tahta Pazarı'nda vâki' bir taraftan Yıkık Minare Vakfı ve bir taraftan İskender Mahallesi Vakfı ve bir taraftan hendek ve yine Tahta Pazarı'nda vâki' taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdûd ve yine Tahta Pazarı'nda vâki' bir taraftan Manavzadenin boyacı dükkamı ve bir taraftan İskender Mahallesinin vakfı ve bir taraftan hendek ile mahdûd bir bâb dükkanı ve yine kapu ağzında iki kapulu kahvenin karşısında vâki' bir taraftan Kurdoğlu dükkamı ve bir taraftan nacakçı Hâcı Ali'nin dükkamı ve bir taraftan Şeyh Cansız dükkamı ile mahdûd bir bâb dükkanı ve yine Kal'a Kapusu ağzında bir tarafta börekci dükkamı ve bir taraftan Cutcı oğlu dükkamı ve tarafeyn-i hendek ile mahdûd bir bâb etmekçi dükkamı ve yine zibilhane önünde vâki' bir taraftan Hâcı Bekir Ağazade dükkamı bir taraftan Atamaca oğlu dükkamı ve bir taraftan Kabristan ve bir taraftan

tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb dükkanı ve yine sûk-ı mezkûrde vâki' Pazar Hamamı demekle maruf etraf-ı erba'ası meşhur zibilhane tarafında sekiz bâb eskici dükkanını müştemel ve külhanhane ve tarafında dut ağaçları ve birkaç akasya ağaçlarını şamil cem'i tevabıyla iki bâb hamamını ve yine hamam-ı mezkûr karbinde vâki' Yüksek kahve demekle maruf etraf-ı erba'ası malum bir bâb kahvehanemi ve yine hamam-ı mezkûrun karşusunda vâki' bir taraftan Gümrükçü Hüseyin Bey'in hisse-i vakfi ve bir taraftan Bekir Paşa dükkanı ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb helvacı dükkanı ve yine Sûk-ı Sultaniyede lonca karşusunda vâki' Rum oğlu Hanı demekle maruf bir taraftan Hâcı Halil menzili ve bir taraftan Hâcı Bekir Ağa Hanı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd kırk beş bâb fevkani oda ve yirmi altı bâb tahtani mağaza odaları ve kapusu ağızında beher tarafında içerden altı bâb bazergan dükkanları ve bi'l-cümle müştemel ve derûnunda âhûrları mâl-ı mücedden inşa ve tamir olunan bir bâb han ve yine han-ı mezkûr karibinde vâki' bir taraftan Camî-i Cedîd Vakfi ve bir taraftan han-ı mezkûr ve bir taraftan sûk ile mahdûd bir bâb bazergan dükkanı ve yine lonca karşusunda Hâcı Bekir Ağa Hanının kapusu ağızında vâki' bir taraftan han-ı mezkûr ve bir taraftan tarîk-i sûk ile mahdûd bir bâb bazergan dükkanı ve yine İç Pazarı nâm mahalde vâki' bir tarafta Mecdeddin Mahallesi Vakfi ve bir taraftan Sağır Beğ Mahallesinin Vakfi ve bir taraftan tarîk ile mahdûd senevi otuz sekiz guruş icâr olunur dükkandan otuz guruş hisse-i şâyi'amı ve yine İç Pazarında vâki' bir taraftan Eyüb dükkanı ve bir taraftan İç Pazarı ve taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdûd bir bâb bazergan dükkanı ve yine İç Pazarında vâki' bir taraftan Hoca Nebi Vakfi ve bir taraftan Şeyh Cansız dükkanı ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb bazergan dükkanı ve yine Avratlar Pazarında vâki' cevânib-i erba'ası esvak ile mahdûd bir bâb dükkanı ve yine İç Pazarı karşusunda bir taraftan Hacı Mustafa dükkanı ve bir taraftan Şeyh Cansız dükkanı ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb bazergan dükkanı ve yine İki Kapulu Kahvenin karşusunda vâki' bir taraftan Emin Ağa zevcesinin bir taraftan Eyüb tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb bazergan dükkanı ve yine kahve-i mezkûr karibinde vâki' bir taraftan kuşalmaz dükkanı ve bir taraftan berber dükkanı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb dühan dükkanı ve yine bedesten karşusunda vâki' bir taraftan nacakçı Hâcı Ali'nin bir taraftan Mustafa Ağa ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb terzi dükkanı ve yine saraclar içinde vâki' bir taraftan Makbul Ağa Vakfi ve bir taraftan Kara Dayı Vakfi ve bir taraftan tarîk ile mahdûd sarac dükkanı ve yine saraclar içinde vâki' bir taraftan Doyran Medresesi Vakfi ve bir taraftan Şehirlizade Vakfi ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb sarac dükkanı ve yine saraclar içinde vâki' bir taraftan bostan ve bir taraftan Seyyid Ağa oğlu dükkanı ve bir taraftan İlyon zimmî dükkanı ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb sarac dükkanı ve yine saraclar içinde

30a- ve yine saraclar içinde vâki' bir taraftan Hoca Nebi Vakfi ve bir taraftan bostan ve bir taraftan Yüksek Mahalle Vakfi ve taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdûd birbirine muttasıl üç bâb sarac dükkanı ve yine Yukarı Pazarda vâki' bir taraftan Manav oğlu Ali Paşa dükkanı ve bir taraftan Halil Ağa'nın kahvesi ve taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdûd bir bâb helvacı dükkanı ve yine Yukarı Pazar'da vâki' bir taraftan boyacı dükkanı ve bir taraftan Mancar oğlu dükkanı ve bir taraftan Ak Mescid Vakfi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir boyacı dükkanını ve yine medine-i mezkûr iskelesinde vâki' iskele kahvesi demekle maruf ve etraf-ı erba'ası ma'lûm bir bâb kahvehanemi ve yine medine-i mezkûr haric sûretde vâki' Bali Beğ Hamamı demekle maruf bir taraftan demirciler karşusu ve bir taraftan Batmaz Han ve bir taraftan tarîk ve hark ve taraf-ı rabi-i külhan yolu ile mahdûd bir bâb hamamı ve yine Yukarı Pazar'da hamam-ı mezkûr karibinde vâki' bir taraftan heffaf Veli Musa ve bir taraftan hamam-ı mezkûr ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb dükkanını ve yine demirciler içinde vâki' bir taraftan Bali Beğ Camî-i Şerîfi ve bir taraftan Eyüb dükkanı ve bir taraftan Hâcı Mustafa dükkanı ve taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdud bir bâb demirci dükkanı ve yine Yukarı Pazar'da vâki' bir taraftan Camî-i Şerîf-i mezkûr bir taraftan tarîk-i has ve bir taraftan tarîk-i âmmla mahdûd bir bâb boyacı dükkanını ve yine Yukarı Pazarda vâki' tarafeyn-i Hacı Bekir Ağa'nın Mehmed Ağa'nın menzili ve bir taraftan Deveci Hüseyin Halife oğlu menzili ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb yağhanemi ve yine Yukarı Pazarda vâki' cülcalar içinde vâki' bir taraftan boyacı dükkanı ve bir taraftan Bali Beğ Vakfi ve bir taraftan portakal bağçesi taraf-ı rabi-i tarîk-i âmm ile mahdûd birbirine muttasıl iki bâb dükkanını ve yine kapu ağzında iki kapulu kahvemini karşusunda vâki' bir taraftan Şeyh dükkanı ve bir taraftan Makbul Ağa Mahallesinin vakfi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb dükkanını ve yine odalar kapusu ağzında vâki' bir taraftan odalar ve bir taraftan kenefler ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd dükkanını ve yine Değirmen Önünde vâki' bir taraftan bağçeler ve bir taraftan hark ve bir taraftan Yiğid Başı oğlu bağçesi ve taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdûd bir bâb dükkanını ve yine Değirmen Önü nâm mahalde vâki' bir taraftan dükkan-ı mezkûr ve bir taraftan Çolak İsmail dükkanı ve taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdud bir bâb dükkanını cem'an yekûn bâlâda şerh ve beyân olunan hudûdları ile mahdûd ve mümtaz olan kırk iki kıt'a bağçe ve bir bâb han ve üç bâb hamam ve kırk bâb dükkanını sâ'ir emlak ve âkarımdan ifraz ile vakf-ı sahîh-i şer'î-i ve habs-i sarîh-i mer'î kulub şu vecihle vaz' kıldum ki medine-i Antalya'da vâki' Elmalı Mahallesinde mücedden binâ ve inşa eylediğim Camî-i Şerîfde bâlâda şerh ve tastîr olunan bağçeler ve han ve hamamlar ve dekakînin senevi hasıl olan mashulünden mütevellî yedinden olmak üzere yevmiyye beş akçe vazife ile erbab-ı istihkakdan salât-ı zuhûr ve salât-ı aşr ve salât-ı mağribi bilâ özr-i şer'î terk etmeyüb edâ eylemek şartıyla bir nefer imam-ı evvel ola ve yine beş akçe vazife ile erbab-ı istihkakdan

salât-ı işâ ve salât-ı fecri bilâ özr-i şer'î edâ eylemek şartıyla bir nefer imam-ı sâni ola ve yevmiyye üçer akçe vazife ile iki nefer müezzîn olub bilâ özr-i şer'î hizmet-i lazımlerin terk etmeyüb ber-vech-i münavebe vaktiyle minarede ezân-ı şerîf okuyalar ve minarede Cuma günü sâlâ ve Ramazan-ı Şerîfde temcid merasimini icrâ edeler ve yevmiyye üçer akçe vazife ile iki tefsir-i kayyum olub Camî-i Şerîfi silüb süpürüb pak tutalar ve kendilerini pak tutub pakın olunduğu mikdar kandilleri yakub yağlarına hıyanet etmeyeler ve yevmiyye üç akçe vazife ile Camî-i Şerîf-i mezkûre vaz' olunan kütübhane dolabını hıfz etmek üzere ulemadan ve erbab-ı istihkakdan bir nefer kimesne hafız-ı kütüb-i tayin ve kütüb-i mezkûreleri eyüce hıfz ve isneyn ve hamis günlerinden mâ'adâ olan eyyâmdan kütüb dolabının kapaklarını açub kütüb nebtağ eden ve mesa'il ihtiyati içün kitab taleb edenler bilâ cevı ve eziyyed kitab ihrâc ve itâ ve ba'd itmâmu'l-mutalaa yine dolaba vaz' edüb ücret ve rehin bir cild kitab taşradan berahda verilmeyüb ve iş bu mahsus-ı dolab olan kütübün aded ve esamisini mutazammın iki kit'a mumzâ ve ma'mûl ve defteri olub defter-i mezkûrun bir kit'ası mütevellî yedinde ve bir kit'ası camî-i mezkûr ittisalinde müceddeden inşa olunan

30b- müceddeden inşa olunan medresemiz müderrisi bulunan zatın yedinde mahfûz olub ve daima nezaret ve vikaye ederek senede bir def'a tefahhus ve taharri ederek mevcûd olan kitablari defatire tatbik ve noksanı zuhûr eder ise hafız-ı kütüb-ü mezkûra zimmet ettireler ve camî-i şerîf-i mezkûr ittisalinde vâki' mektebimiz mu'allim-i sıbyan olan kimesne yevmi beş akçe vazife ile camî-i şerîf-i mezkûr muhalledâtında Cuma günlerinde 'aşer-i hoşâ tayin olunub vakdın müsadesine göre Kurân-ı Kerîm tilâvet ede ve Kurân-ı Kerîm hatim oldukça vâkıfın ruhu ve pâdişâh-ı alem-penâh hazretlerinin devam-ı eyyam-ı devletleri içün du'a edeler ve camî-i şerîf derûnunda olan ve minareye tayin olunan kanadillerinde Ramazan ve Regayib ve Berat ve ideyn geceleri beher kandile yirmişer dirhem yağ vaz' olunarak inare oluna ve mihrabın iki cânibinde onar vakıyye olmak üzere iki aded kebîr şem-i revgan Berât gecesi vaz' olunub senesi hitamına değin inare ve iş'âl oluna camî-i şerîf-i mezkûr ittisalinde inşa olunan medresemizde fihûl-i ulemadan mukaddemat ve şeyh seyyi'a neşr ve ifadesine kadir bir zat yevmi yirmi akçe vazife ile müderris vaz' ve nasb oluna ve isneyn ve hamis günlerinden mâ'adâ olan günlerde bilâ terk talebe-i ulûm-ı fûnun senâ ifade ve talimden hâlf olmaya ve yevmiyye beş akçe vazife ile efendi-yi mûmâ ileyh isneyn ve hamis günlerinde camî-i şerîf derûnunda olan kürsüye çıkub camâ'at-ı müslimine va'az ve nasihat edeler ve bila özr-i şer'î tayin olunan eyyamda tedris ve tev'îzi terk etmeye ve vakf-ı mezkûr mahsulünden olmak üzere senevi üç bin altı yüz akçe ve ifraz ve altûn tebdil ve Hacc-ı Şerîfe giden bir nefer kaydın kimesneye teslim ve Mekke-i Mükerrreme'ye kerremihâ Allahu Te'âlâ ilâ yevmi'l-kayyimeye irsâl ve zimmetin şerif-i sikalarına mütevellî mektubuyla teslim ve ruhum içün sebil etmeleri ve mütevellî mektubunda tasrih oluna iş bu vakfın umûr-ı tevliyeti hayatda

oldukça bi'n-nefs kendim idâre edüb vefatımdan sonra yevmiyye seksen akçe vazife ile evlâd-ı zükûrumun kebîri mütevellî ola ve vezayif ve mesarif-i mezkûrları ber-vech-i meşrûh edâ ve iktizâ-i hale göre camî-i şerîf ve medrese-i münifin ve vakf olan han ve dekakîn ve hammamların i'mânı mesarifini tediye ve ifâdan sonra mahsûl-u vakfdan fazla her ne mikdar akçe kalursa ismü resmiyle hesab olunub mütevellî nasb olunan veled-i zükûrumdan mâ'dâ ve zükûr ve inâs birkaç evladım mevcûd bulunur ise li'l-zikr mislû hattü'l-isneyn nazm-ı celliinin mazmûn münifi üzere irs-i şer'i misüllü taksim edüb medâr-ı ma'âşları ola ve iş bu evladımdan biri fevt olub evladım terk eder ise mahrûm kalmayub galle-i vakıfdan merkûma isabet eden her kaç gurusu ise terk eylediği evladlarına taksim olunub mahrûm etmeyeler ve evlad-ı zükûrumun kebîri olan mütevellî olmak ve evlad-ı zükûrum münkariz olur ise evlad-ı inâsımın kebîresi mütevellîye olmak ve ba'de'l-mesarif ve'l-vazâif bâki kalan izdiyad vakfi sâ'ir evlâdlarım ber-vech-i şer'i taksim etmek esâs-ı şerâ'it-i vakf olub vaz' olunan iş bu şerâ'it-i vakf ilâ mâşâ 'Allahu Te'âlâ karnen ba'd karn ve batnen ba'd batn düsturu'l-amel tutulub mürur-u eyyam ile ber-vech-i tebdil ve tayin kabul etmeye himmet birle ba'de mâsiye kaimen ismuhu Alâ'ed-din mevlânâ innallahu semî 'alim ve âhirü'l-vakıf alâ rabbi'r-rahim deyû hilm kelâm etmekle gayr-en-natik destûr el-hami tutulub mürur-u eyyam ile ber-vech-i tebdil ve tayin kabul etmeye himmet birle ba'demâsiyle kâimen ismuhu Alâ'ed-din mevlânâ innallahu semî 'alim ve âhirü'l-vakıf alâ rabbi'r-rahim deyû hilm kelâm etmekle gayr en-nâtükü's-şer'i iş bu rebire vâkıfiyye-i tahrîr ve tescil olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-evvel min şehr-i Rebiü'l-evvel sene erba'a ve mi'eteyn ve elf

Belge 89: Kiçi Bali Mahallesinden Varsaklı Hâcı Halil'in Mülkünden Yaptığı Satışa Dair Kayıt

31a- Medine-i Antalya mahallatından Kiçi Bali mahallesi sakinlerinden Varsaklı Hâcı Halil nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i enverde iş bu sahibü'l-kitab Teke mütesellimi el-Hâc Mehmed Ağa hazretlerinden şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı anî'l-merâm idüğü mahalle-i mezkûrda vâki' târih-i kitaba değin silk-i mülk-i sahîhimde mütesellimin bir taraftan tarafeyn Bapuccu oğlu Ömer mülküne ve tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd iki göz fevkanî menzil ve bir göz oda ve bir anbarı müstemil mülk-i menzilimi tarafeynden icab ve kabul-u hâvi bey'-i bât-ı sahîh-i şer'iyye ile müşârun ileyh hazretlerine beş yüz gurusu bey' ve temellük ve teslim eyleyüb ol dahi vech-i meşrûh üzere teslim ve kabul ettikten sonra mezkûru tamamen ahz-ı kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezkûrda alâka ve müdahlim olmayub müşârun ileyhin mülk-ü şitrasıdır keyfe ma yeşa kibar-ı mutasarıf olsun dediği tasdik er-ra'ı el-vâki'

bi't-taleb ketb ve imla olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşera min şehr-i Şevval sene erba'a ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf

İş bu sûret-i sıhhat-i şer'iycede mezkûr menzil mezkûr-u müşârun ileyh hazretleri hasbûna'l-lâhi'l-müteâ'l emr-i Te'âlâ mahalle-i mezkûrede vâki' Ali Fahre'd-dinli Hâcî Mehmed binâ eylediği camî-i şerîfinde meşihat edenlere meşrût olarak vakf-ı sahîh ile vakf edüb sıhhat-i mezkûr camî-i mezkûrun şeyhi olan Ahmed Efendi'ye teslim olunmakla iş bu mahale tescil olunur

Fî 13 Şevval sene 224

Belge 90: Naci Oğlu Hâcî Mustafa'nın İğdir Hasan Mahallesinde Bulunan Menzilini Aynı Mahalde Bulunan Camî-i Şerîfe Vakf Ettiğine Dair Vakfiye Kaydı

Medine-i Antalya ahalisinden Naci Oğlu Hâcî Mustafa nâm kimesne medine-i mezkûr mahallatından İğdir Hasan Mahallesinde vâki' taht-ı temellükünde olub bir taraftan Emir Ahmed menzili ve taraf-ı rabi-i tarîk ile mahdûd menzilini mahalle-i mezkûrda vâki' camî-i şerîfine vakf-ı vasiyet edüb şöyle şart eyledi ki camî-i mezkûra mütevellî olanlar yedinden istikrâ ve isticâr olunub hasıl olan icârından senede altmışar para camî-i mezkûrda bir aded kandil işrâk olunub bâkisi camî-i mezkûrda olan kimesneye verile deyû şart-ı vakf ve hüccet-i binâ olunmağla iş bu mahale kayd birle tescil olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi min şehr-i Rebiü'l-evvel sene hamse ve 'ışrîn ve mi'eteyn ve elf mim

Belge 91: Sofular Mahallesinden Molla Ahmed Oğlu el-Hâc Mehmed'in Menzil ve Bağçesinin Gelirini Mektep, Camî ve Mescidlere Vakf Ettiğine Dair Vakfiye Kaydı

31b- Hüve'l-muîn

Bismi'l-lâhi'r-rahmâni'r-râhim hamd-ı faik ve senâ layık ol-Hâlîka olsun salâtu selâm Resûl-i Ekrem Hazretlerine olsun ve'l-ashâb ve evladına olsun kim medine-i Antalya mahallatından Sofular mahallesi sakinlerinden Molla Ahmed oğlu el-Hâc Mehmed nâm sâhibü'l-hayr mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Halim oğlu bağçesi ve bir taraftan Nuh oğlu Hâcî Ahmed bağçesi ve bir taraftan Eğridirler bağçesi ve taraf-ı rabi-i tarîk-i âmm ile mahdûd menzil ve bağçesini derûnunda muhasarasıyla vakf ve vasiyet edüb hâl-i hayratında kendi mütevellî olub ba'd memata müderrisin-i kirâmdan faziletlü Nebi Efendi mütevellî olub şöyle şart eylediği vakf-ı mezkûrun gâlesinden beş guruş senede Nebi Efendi Medresesinde olan camî-i şerîfin imâmına verile ve beş guruş Sofular Camî-i Şerîfin imâmına verile beş guruş camî-i mezkûrun müezzizine verile ve beş guruş camî-i mezkûr kurubunda olan mekteb-i

şerife verile ve beş guruş Şeyh Şüca Mescidi'nin imâmına verile ve beş guruş Araban Camîinin şeyhine verile ve beş guruş Meydan Mahallesiinde Mehmed Efendi Camîinin imâmına verile ve on guruş menzil içinde olan su kuyusuna sarf oluna ve beş guruş müteveli olan kendi nefsi için sarf ide badehu tezâ'id eder ise müteveli ma'rifetiyle vücûh-u berre sarf oluna ve tezâ'idinden tamir ve termimine sarf oluna mürur-u zaman ile harab olur ise ehl-i mürtезekanın vaza'iflerinden iktizâsına göre sarf oluna deyû şart-ı vakıf edüb cihhet-i binâ olunmakla iş bu mahale kayd olundu tafsili hüccet-i şer'iyeden mübinolunur

Fî 17 Rebiü'l-ahir sene 1225.

Belge 92: Antalya Kal'asının Tamir ve İmârına Dair Keşif Kaydı

32a-Burc-u mezbûrun derûn ve bîrununa bazı çivileme ve derz tecdîdiyle tamiri

Devran: 33 zirâ'

Kadden: 9.5 zirâ'

Mahall-i merkûmede olan duvar kapusu mürur-u ezmine ile harab ve fersude olmağla tarafeynde olan suki ve kemerleri taşçı ma'rifetiyle tamir ve tecdîd ve kebîr köbri ağacından ve dört sıra kuşaklı ve bayrak demiriyle dirhem başlı mismar ile merbuta ve semerkand ve kilidli ve çifte kanadlı mücedded seğirdim duvarı kapusu inşası

10 arşın

Arzen: 2 zirâ'

3.5 zirâ'

Kapu-yu mezkûr burcundan üçüncü burc hizasında tob vaz' olunan mahall-i köşesine varınca ca-be-ca hisarpeçe ve herpüşteleri cedîd taşla tecdîd ve seğirdim mahalleri tamir ve derz tecdîdi ile hisar duvarı tamiri

Tülen : 218 zirâ'

Kadden: 8 zirâ'

6 arşın

Mahall-i mezkûrdan bölme duvara varınca âliü's-seviyye hisarpeçeleri münhedim olmağla cedîd taşla hisarpeçeleri tecdîd ve seğirdim döşemeleri tamir ve tesviyesiyle ve derz tecdîdiyle hisar duvarı tamiri

Tûlen : 58.5 zirâ'

Kadden siper ve hisarpeçeleri: 7 zirâ'
2.5 zirâ'

Mahall-i mezbûrdan Has bağçe ile Zeytunluk nâm mahalde toblar olduğu mahale varınca bazı çivileme ve ca-be-ca hisarpeçe ve herpüşteleri tamiri ve seğirdim döşemeleri ca-be-ca tamir ve tesviyesi ve iktizâsına göre derz tecdîdiyle hisar duvarı tamiri

Tûlen : 71 zirâ'

Kadden: 11.5 zirâ'

Toblar olduğu mahalden Has bağçenin leb-i deryada olan duvarların iskele tarafında olan kapuya varınca ca-be-ca hisarpeçe ve herpüşteleri tamiri

..... : 130 zirâ'

Mahall-i mezkûr harcı leb-i deryada olan tabyanın derya tarafında olan duvar bâlâsı münhedim olmağla cedîd taşla inşası

Tûlen: 42 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 2.5 zirâ'

Tabya-yı mezkûrun şimâl tarafında münhedim olan duvarların nisf taşı mevcûd ve nisf-ı cedîd olarak inşası

Tûlen: 11 zirâ'

Arzen: 2 zirâ'

Kadden: 4.5 zirâ'

Hıdırlık burcundan hisar duvarına derya tarafını muhafaza için olan duvar münhedim olmağla nisf-i enkazıyla mahluta tecdid ve inşası

Tülen: 11 zirâ'

Arzen: 1.5 zirâ'

Kadden: 7 zirâ'

Mezkûr-u Hıdırlık harici hisar duvarı ibtidasından Alaca Köşk ile Uzun burc beyninde vâki' mesdud kapuya gelince bazı herpüşteleri seğirdim mahalleri döşemesi ile hisar duvarı tamiri

Tülen : 565 zirâ'

Kadden: 6.5 zirâ'

Mesdud kapudan zindan burcu tahtında kal'a duvarında mesdud kapu pişgahına gelince ca-be-ca hisarpeçe ve herpüşteleri tamir ve piyade seğirdim döşemeleri tamir ve tesviyesiyle hisar duvarı tamiri

Tülen : 693 zirâ'

Kadden: 7 zirâ'

Yine mahall-i mezkûrdan sebilhane burcu köşesi pişgahına gelince hisarpeçe ve herpüştelerinin sülûsanı mikdarı münhedim olmağla cedid taşla tecdidi ve seğirdim döşemelerinin tesviyesi ve iktizâsına göre derz tecdidiyle duvar-ı mezkûr tamiri

Tülen : 342.5 zirâ'

Kadden: 8.5 zirâ'

Sebilhane-i mezkûr köşesinden kapu burcuna gelince hisarpeçe ve herpüşteleri nisfiyyet üzere harab ve münhedim olmağla cedid taşla bazı çivileme ve hisarpeçe ve herpüşteleri tecdid ve seğirdim mahalleri tesviyesi ve derz tecdidiyle hisar duvarı tamiri

Tülen bölme duvarı : 192 zirâ'

41 zirâ'

Kadden:

8 zirâ'

5 zirâ'

Mezkûr kapu burcunun bazı hisarpeçeleri tecdüd ve ca-be-ca çivileme ve bîrunu derz tecdüdi

Devran derûni derzi:	49 zirâ'
Kadden:	19 zirâ'
	7.5 zirâ'
Kapular mahali minha:	31 zirâ'

Burc-1 mezkûr dahili ve haricinde olan iki aded kapunun tarafında olan ve suki ve kemerleri fersude olub nısfıyyet üzere tecdüd veya kapularının taşçı ma'rifetiyle iktizâsına göre tamiri

2 arşın

6 arşın

Kadden:	4.5 zirâ'
	3.5 zirâ'
	4 zirâ'

Arzen: 0.5 zirâ'

0.5 zirâ'

0.5 zirâ'

Hasmen üzerinde kaza tahtası	1 arşın
	1 arşın
	0.5 arşın

Kapu-yu mezkûr kanadları mürur-u ezmine ile fersude ve sâl-i hurde olmağla kebîr köbri ağacından dört sıra kuşaklı ve kapulu ve birinin bayrak demirinin nısfı mevcûd ve bâkileri cedîd olarak dirhem başlı mismar ile merbuta ve milli ve semerkand ve asma kilidli metin çifte kanadlı kapular inşası

7 arşın

Arzen:	4 zirâ'
	3 zirâ'
	2 arşın
Kadden:	4.5 zirâ'
	3.5 zirâ'

3 arşın

Burc-ı mezkûr verâsı ittisali hendek duvarı beyinde çarşu tarafında olan ahşap kapu köhne ve fersude olmağla vasat köbri ağacından üç sıra kuşaklı ve kapulu derze kilidli kapu-yu mezkûr rabtı içün bâlâsına iki aded gürnar ağacı vasatından vaz'ıyla ahşap kapu inşası

6 arşın

Arzen: 3 zirâ'
Kadden: 3 zirâ'
20 arşın

Kal'anın kebir kapusu beyinden iki sur yanından bölme duvarından Barudhane burcuna kurub bölme duvara varınca seğirdim mahalinde mürur-u ezmine ile terâkküme eden türab ve molozun hafır ile mahall-i ahire ihrac-ı nakliyesi

Tûlen: 377 zirâ'
Arzen: 13 zirâ'
Kadden: 1.5 zirâ'

Marrü'z-zikr burc-ı mezkûrun tolos kemeri üzerinde olan derz ve horasan kalem fersude olmağla üzerinden mürur olunacak rıhtım döşemesini ihracıyla derz ve horasan kalem tecdidi

Tûlen: 11 zirâ'
Arzen: 10 zirâ'

Mahall-i mezkûr üzerinde mürur olunacak rıhtım döşemesinin ihracı ve yine mahaline vaz' ve imlası nakliyesi

Tûlen: 10 zirâ'
Arzen: 10 zirâ'
Kadden: 1.5 zirâ'

Limanın cenûb tarafı derûnunda olan burcdan kal'a duvarına varınca telattum-u deryadan limanı muhafaza içün tûlen yüz zirâ' arzan altı zirâ' ve kadden sekiz zirâ' duvarın bir mikdarı telattum-u derya darbıyla münhedim olmağın liman-ı mezbûrun selamet ve muhafazası duvar-

1 mezbûre muhtac ve muhafaza olmadıkça sefayenin adem-i vürûd ile iki belde herpüşteye ihtiyaç olduklarını ihbar etmeleriyle münhedim olan duvarın nısf taşı mevcûd ve nısf-ı cedîd olarak kum ve kireç ile mezûc harcıyla tamiri inşası

Tûlen: 32 zirâ'
 Arzen: 3 5 zirâ' tenzîfen
 Kadden: 2 zirâ'
 6 zirâ'
 8 zirâ' umk-ı derya bâlâsı

32b- Duvar-ı mezkûr kel-evvel telatum-u deryadan muhafaza ve selamet içün mezbûrun derya tarafına kebiri tamardan taşla kifayet mikdarı vaz' ve imlası ve nakliyesi

Tûlen: 55 zirâ'
 Kadden umk-ı derya: 3 zirâ'
 2 zirâ'
 0.5 zirâ'

Marî'l-beyân liman-ı mezkûr burcu tûlen yirmi üç arzan yirmi üç ve kadden yirmi iki zirâ' olup temelden on buçuk zirâ' kadden kadar dört köşe ve bâlâsı müsemmen resminde olan mahalın nısf-ı cenûb tarafı külliyyen münhedim ve harab ve deryada olan burc-u mezkûr köşe-i erba'ası taht-ı telattum-u derya darbıyla münhedim olduğundan burc-u mezbûr-u deryadan bâlâsına kadar vasatından yarım zirâ' mikdarı şakk ve inhidam meil ve külliyyen limana düşerse liman-ı mezbûrun tathir-i emr-i asir ve mesarif ve fireye muhtac olmağla irâde-i aliyye taalluk buyurulur ise münhedim olan köşeleri taht-ı deryadan münhedim mahallerine kadar taşçı ma'rifetiyle yolulmuş cesim-i taşlar ve kenar ve ziyade ve kurşun ve merbûta tamir ve liman inşası

Bâ-hor murabba' on buçuk kadden 'ulyasında müsemmen resminde münhedim olan kadden on bir buçuk zirâ' nısfıyyet üzere bâki mahalının fesh ve hedmiyle burc-u mezbûr-u intikalden hiffet bulduk da müddet-i mezbûre-i âli hala tevkifen liman-ı mezkûr-u ziyandan âri ve fesh olunan enkaz dahi kal'a-i merkûmenin iktizâ eden tamiratına sarf olunması

Burc-1 mezbûrun tahtında münhedim olan köşeleri

Tûlen:	2.5 zirâ'
	7 zirâ'
	2 zirâ'
Arzen:	1.5 zirâ'
	1.5 zirâ'
	2.5 zirâ'
	2 zirâ'
Kadden:	3 zirâ'
	5 zirâ'
	5.5 zirâ'
	6 zirâ'

Liman tarafı umk-1 derya :	2 zirâ'
	3.5 zirâ'
	3 zirâ'
	0 zirâ'

Burc-1 mezkûrun 'ulyasında müsemmen resminde münhedim mahalin bâkisi

Devran:	22 zirâ'
Arzen:	2.5 zirâ'
Kadden:	11.5 zirâ'

Kal'a-i mezbûra derûn ve bîrununda mevcûd tobların dõşemeleri mûrur-u ezmine ile fersude ve harab olmağla köbri ağacından taban ve dõşemeli imtizacli dõşeme

Beher adedi

Tûlen:	6.5 zirâ'
	5 zirâ'
Arzen:	4 zirâ'
	3.5 zirâ'
	23 arşın

33 arşın

0 5 arşın

56 arşın

Hammaliye ve nakliye ve sâ'ir âlât-ı ebniye

Der-i devlet-i mekîne 'arz-ı dâ'i kemîne oldur ki kal'a-i hakaniden Antalya kal'asının tamir ve imârı husûsuna irâde-i mülûkâne taalluk eylediği ecilden kal'a-i mezbûrenin tamiri ve tecdîde muhtac olan mahal ve mevâzi-i siyânet mîr-i farî'zasına riayet olunarak yegân yegân keşf ve muayene ve iktizâ eden defter-i Der'aliyye'ye irsâl ve tesyir olunmak bâbında hala Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı devletlû inâyetli vezîr rûşen zamîr es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa bi-sırru'l-lahi mâ yezid ve mâ yeşâ hazretlerine ve bu dâ'ilerine hitaben şerefbahş sudûr eden emr-i celilü's-şân Der'aliyye'den kal'a-i mezkûrenin keşfine me'mûr kılınan mimâr-ı hassa hülkasından kıdvetü'l-akran Mustafa Raşid Efendi bendeleri yediyle Antalya mahkemesine şeref-tevarüd olduk da imtisalen sicill-i mahfuza kayd ve mübaderet ve cümle muvacehesinde feth ve kırâat ve mazmûn-u münif-i ilânve işâ'at olduk da âne-i nâs devam-ı ömr-ü devletlerine meşgul ve cümleye sürur hasıl olub müşarül ileyh hazretlerinin inzimam-ı re'y ve ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le halife mûmâ ileyh kulları kal'a-i merkûmenin muhtac-ı tamir ve tecdîd olacak mahal ve mevzî yegân yegân keşf ve muayene ve her bir mahali tahrîr ve mesaha ve salifü'z-zikr defter-i merkûme ferade ism-i resm şöhretleriyle kayd olunub temhiran halife-i mûmâ ileyh bendelerine teslimen Der'sâ'adet'e irsâl olunmağın paye-i müyesser-i a'lâya i'lâm olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'ısrîn min şehr-i Cemaziye'l-evvel sene selâsin ve mi'eteyn ve elf

El-ömrü'd-dâ'i li'd-devleti'l-aliyyetü'l-Osmaniyye Muhammed sâlihu's-sâ'i medine-i Antalya

Belge 93: Antalya'da Bir Gayr-i Müslim Ma'rifetiyle Reâyâ ve Ekmekçilere Dağıtılan Un Hakkında Kayıt

Antalya ordusu mürettebatından Antalya ve Dirlikli Taş nâm mahalde bekaya kalub cânib-i mîrî içün hinta ve ba'de sudûr ve zuhûr iden emr-i âli mücebince fûruht olunan dakîkin hesab-ı defteridir

Fi Cemaziye'l-evvel sene 230

Tuturus bâzergan ma'rifetiyle Antalya reâyâlarına ve etmekçilerine tevzî ve fûruht olunan

Dakik

Kıyye

40000

re'ayâlara

13905.5

etmekçilere

.....
53905.5

beher

para

26952.5

10

26952.5

10

200 para tahsil

.....
000000

00

Dakik

Kıyye

152238

023906.5

.....
128331.5

Bâ-irâde-i aliyye ve bâ-sûret-i sekban tayinâtlarına verilen

Bazergan mersûmunun ma'rifetiyle def'a etmekçilere tevzi ve fûruht olunan

Dakik

Kıyye

7095

beher

guruş

para

3192.5

10

3192.5

10

.....
00000

00

İş bu karyelere tevzî olunan dakîk etmekçilerin kabul etmediği mahallât ve acı dakîk olub hınta-i mebni kariyelere verilmiş on beşer para hesab el-zıkr-i bahâ takdir olunmuş ise de henüz bir akçesi tahsil olmadığından zamm ve tenzil-i ra'yi âlîlerine menûtl olmakla şerh verildi

Ber-mûceb defter-i mısırdan Teke köylerine bir sene vade ile verilen dakîk

Kıyye

49673

04505

.....
54188²³⁷

beher

guruş

20316 tahsil

01689

.....

18627

33a- Pek acı olub deveçilere tevzî ve fûruht olundu

Dakîk

Kıyye 10 para

13153

guruş

3288

Dakîk

Kıyye

128331.5

beher

guruş

²³⁷ Hesap yanlış olup bu toplamın sonucu 54178 olmalıdır.

53750

31804

21915 10 para

33b- sayfası boş olub herhangi bir belge kaydı mevcut değildir.

Belge 94: 1229-1230 Seneleri Antalya'nın Mîzân-ı Harîr Mukâta'ası Kaydı

34a- Bin iki yüz yirmi dokuz senesi mâh-ı Receb-i Şerîfin guresinden otuz senesi Cemaziye'l-ahiri gayetine kadar beher kıyyesinden bâ-resm-i âdi ikişer guruş tahsil olunarak beher sene-i kâmile Antalya'nın mîzân-ı harîr-i mukâta'asının hâslâtı defterinin müfredatıdır ki beyân-ı zikr olunur tarih-i mezbûrenin sene-i merkûme Zi'l-hiccesi guresine kadar mukâta'a-i mezbûrenin hasılatı olmadığı sahih.

Sene-i merkûme Zi'l-hiccesi guresinden nihayetine kadar beher mah-ı müddete hasıl olan resm-i mîzân-ı harîr-i Antalya

Zobu oğlu Mehmed'in

Harîr-i Direm

1200

240

Kel Sarati Keferenin

Harîr-i Direm

1000

200

Eftem Keferenin

Harîr-i Direm

400

080

Fatıma Hatunun

Harîr-i Direm

450

090

Yantır oğlu Hüseyin'in

Harîr-i Direm

250

050

Dimitri Keferenin

Harîr-i Direm

500

110

Arslan Keferenin

Harîr-i Direm

1300

260

Cem'an Yekün 1030 para resm-i mîzân-ı harîr

Bu mâhda kirbâs olmamıştır.

Sene-i mezbûrenin Muharrem'in ibtidasından nihayetine kadar hâsılâtı mîzân-ı harîr
Antalya

Hâcı Ömerden

Harîr-i Direm

200

040

Hâcının Ahmed'den

Harîr-i Direm

550

110

Kirya Kefereden

Harîr-i Direm

1200

240

Manu Kefereden

Harîr-i Direm

115

230

Yorgi Kefereden

Harîr-i Direm

750

170

Hafız Mehmed'den

Harîr-i Direm

850

170

Mustafa Çelebi

Harîr-i Direm

450

090

Hafız Ahmed

Harîr-i Direm

600

120

Yorgi Kefereden

Harîr-i Direm

900

180

Sarac Ahmed

Harîr-i Direm

700

140

Hacı Ahmed'den

Harîr-i Direm

1200

240

Ala'iyeli Dimitri Keferenin

Harîr-i Direm

2700

540

Cem'an yekün resm-i mîzân-ı hârîr

Para

3590

0200

3790 resm-i mîzân-ı harîr

Resm-i kirbâs damgası 100 aded beheri 2 para

Sene-i mezbûrenin Saferü'l-hayrın ibtidasından gayetine kadar resm-i mîzân-ı hârîr-i Antalya

Bahçevan Ahmed

Harîr-i Direm

600

120

Kara Yorgi oğlundan

Harîr-i Direm

3550

710

Hâcî Mehmed'in

Harîr-i Direm

1400

270

Ala'ıyyeli Yani Keferenin

Harîr-i Direm

4550

910

Fenarcı Hafız'ın

Harîr-i Direm

900

180

Kiryekos Keferenin

Harîr-i Direm

600

120

Sarı Sarati Keferenin

Harîr-i Direm

2000

400

Def'a mersûmdan

2100

420

Cem'an yekün resm-i mîzân-ı harîr

3240

0116

3356 Damga-i kirbâs 108

Sene-i merkûmenin Rebiü'l-evvelinin ibtidasından nihayetine kadar hâsilât-ı harîr-i Antalya

Hâcî Mehmed'in

Harîr-i Direm

550

110

Anaştas Keferenin

Harîr-i Direm

700

140

Kırkor Keferenin

Harîr-i Direm

1350

270

Anaştas Keferenin

Harîr-i Direm

2500

500

Küçük Dimitri

Harîr-i Direm

600

120

Kiryekos Keferenin

Harîr-i Direm

1000

200

Ala'iyeli Yorgi Kefere

Harîr-i Direm

4000

800

Ala'iyeli Yorgi Kefere

Harîr-i Direm

3600

720

Katnati Keferenin

Harîr-i Direm

100

020

Cem'an yekûn

Resm-i mîzân-ı harîr-i Antalya

3880

0790 Resm-i kirbâs damgası 395 aded

4670

34b- Sene-i merkûmenin Rebiü'l-ahirinin ibtidasından intihasına kadar hâsîlat-ı mîzân-ı harîr-i Antalya

Harımlı oğlu Mehmed'in

Harîr-i Direm

350

070

Yolcu Ömer'in

Harîr-i Direm

500

100

Ispartalı Atnaş'ın

Harîr-i Direm

150

030

Alyon Keferenin

Harîr-i Direm

9060

1920

Solomon Keferenin

Harîr-i Direm

3000

600

Cem'an yekûn

Resm-i mîzân-ı harîr

2720

0960 Kirbâs damgası 480 aded beher fi 2 para

3680

Sene-i merkûmenin Cemaziye'el-evvelinin ibtidasından nihayetine kadar hâsılât-ı mîzân-ı harîr-i Antalya

Çıkrikçı oğlu Hâcî Mehmed'in

Harîr-i Direm

6000

1200

Akdem Keferenin

Harîr-i Direm

1150

230

Küçük Dimitri Keferenin

Harîr-i Direm

525

105

Yörük Mehmed Efendi'nin

Harîr-i Direm

375

075

Kiryakos Keferenin

Harîr-i Direm

300

060

Molla Ahmed'in

Harîr-i Direm

300

060

Def'a Molla Ahmed'in

Harîr-i Direm

2500

500

Ala'iyeli Arslan Keferenin

Harîr-i Direm

1950

390

Cem'an yekûn

Resm-i mîzân-ı harîr

2620

1320 Resm-i damga-i kirbâs 660 aded

3940 para

Sene-i merkûmenin Cemaziye'l ahiri ibtidasından nihayetine kadar bir mâh müddet hâsıl olan
resm-i mîzân-ı harîr-i Antalya

Gökbaş oğlu Kiriyeke Keferenin

Harîr-i Direm

1200

120

Kalaycı Mustafa'nın

Harîr-i Direm

1000

200

Kolsuz oğlu Mehmed'in

Harîr-i Direm

100

020

Yörük Mehmed Efendi'nin

Harîr-i Direm

600

120

Manav Molla Hüseyin'in

Harîr-i Direm

200

040

Molla Ahmed'in

Harîr-i Direm

3300

700

Cem'an yekûn

Resm-i mîzân-ı harîr

1320

0580 Resm-i damga-i kirbâs 290 aded beher fi 2 para

1900 para

Cem'an yekûn

para

17400 Resm-i mîzân-ı harîr

04066 Resm-i damga-i kirbâs

21466

5362 guruş 6 para

35a- sayfası boş olup herhangi bir belge kaydı mevcut değildir.

Belge 95: 1230 Senesi Antalya'nın Emti'a Gümrüğü Gelirleri Kaydı.

35-b Bin iki yüz yirmi dokuz senesi Recebül-ferdînin beşinci gününden otuz senesi Cemaziye'l-ahiri nihayetine kadar bir sene-i kamile Antalya'nın emti'a gümrüğünden mâh be-mâh hâsil olan rüsûmatın defter-i müfredatıdır ki zikr olunur

Fî 5 Rebiü'l-ahir sene 1229

Sene-i merkûme Receb-i Şerîfinin beşinci gününden Şabanü'l-muazzamanın altıncı gününe kadar bir mâh-ı müddedde hasıl olan resm-i gümrük Antalya

Ala'iyveli Veli Reis sandalıyla vürûd

Sirke	Pekmez	Leblebi	Bağde
2 Varul	4 Tulum	310 kıyye	90 kıyye
200 para	40 para	155 para	45 para

Mühimmât ile vürûd eden Hüseyin Reis

Revgan-ı sade

40 kıyye

240 para

Ala'iyveli Latif Reis sandalından

Kahve	Erz
35 kıyye	13 zenbil
70 para	65 para

Mühimmat kayığı ile taife malı

Fındık

17.5 kantar

700

200 def'a kantar 5 para

900

Kapûdan-ı Derya kulağvuzu malı olarak

Erz	Sabun	Panâir
2 zenbil	60 kıyye	250 adet
10 para	170 para	170 para

Mühimmat kayığı taifesi Meis'li Kara Yâni malından

Büber	Pekmez	Panâir	Hellim	Kahve
2 kıyye	5 tulum	200 adet	1000 adet	8 kıyye

20 para 50 para 120 para 44 para 16 para

Ala'iyeli Kerim Reis kayığından

Erz	Hurma	Harrub	Sabun	Pekmez	Hına
10 zenbil	600 kıyye	400 kıyye	240 kıyye	3 tulum	10 çuval
50 para	700 para	180 para	80 para	30 para	100 para

Köfter	Revgan-ı Zeyt
52 kıyye	39 kıyye
100 para	78 para

Mühimmat ile vürûd eden Sakız kayığı hamûlesinden

Fındık	Dühan	Pasdırma	Hıvan	Def'a Fındık
973 kıyye	60 kıyye	40 kıyye	40 aded	600 kıyye
900 para	120 para	80 para	40 para	560 para

Ala'iyeli Mehmed Reis kayığı hamûlesinden

Erz	Kahve	Şaîr
24 zenbil	25 kıyye	80 kile
120 para	50 para	225 para

Ala'iyeli Mustafa Reis kayığı ile vürûd eden

Erz	Kırbâs	Revgan-ı Sade	Bakla	Basal...
100 zenbil	45 tob	80 kıyye	200 kıyye	150 kıyye
500 para	90 para	300 para	100 para	120 para

Leblebi	Mercimek	Hurma	Panair	Kahve
80 kıyye	80 kıyye	72 kıyye	40 kıyye	2 torba
40 para	40 para	100 para	80 para	100 kıyye
				200 para

Meis'li Acı Save kayığı ile vürûd eden Ala'iyeli Tellaklı oğlu

Revgan-ı Sade	Panair	Leblebi	Erz
606 kıyye	2000 kile	80 kıyye	19 zenbil
1212 para	1068 para	40 para	95 para

Diğer Ala'iyeli taife malı olmak üzere

Kak Halka	Mercimek	Panair	Bakla	Kemer-i Kak
1000 aded	204 kıyye	15 kıyye	120 kıyye	80 kıyye
50 para	100 para	10 para	90 para	120 para

Meis'li Acı Nikola kayığı hamûlesinden alınan

Erz	Revgan-ı Sade	Panair	Üzüm	İncir
24 zenbil	62 kıyye	45 kıyye	44 kıyye	3 tulum
110 para	122 para	90 para	24 para	24 para

Hurma	Sabun
50 kıyye	80 kıyye
75 para	201 para

Ala'iyeli taife İsmail malı olarak

Harrub	Bakla	Pekmez	Mercimek	Dane-i Cev
150 kıyye	140 kıyye	7 tulum	270 kıyye	90 kıyye
100 para	80 para	70 para	160 para	190 para

Ala'iyeli taife Ahmed malından alınan

Kak	Köfter	Basal	Leblebi	Kirbâs	Pekmez
840 kıyye	25 kıyye	100 kıyye	100 kıyye	6 tob	14 tulum
25 para	25 para	30 para	48 para	12 para	140 para

Esir Süleyman filkasıyla vürûd eden

Pekmez	Köfter
2 tulum	72 kıyye
20 para	140 para

Ala'iyeli taife Hamamcı oğlu malından alınan

Kak	Halka	Şehriye	Panair	Kayısı	Kirbâs
70 kıyye	2000 aded	32 kıyye	40 kıyye	15 kıyye	21 tob
40 para	50 para	32 para	80 para	30 para	42 para
Destar	Hurma	Bakla	Mercimek	Leblebi	Erz
11 aded	64 kıyye	500 kıyye	330 kıyye	200 kıyye	15 zenbil
44 para	90 para	250 para	165 para	100 para	75 para
Sabun	Pekmez				
100 kıyye	9 aded tulum				
33 para	90 para				

Sakız kayığı hamûlesiyle

Erz
352 zenbil
1760 para

İskenderiyeli Halil Reis malından alınan

Leblebi	Hurma	Sırça Halhal
1300 kıyye	700 kıyye	4 aded zenbil
600 para	800 para	600 para

Sebzevat hamûlesiyle vürûd eden Ala'iyeli Hüseyin Reis'den

Leblebi	Hurma	Sabun
2000 kıyye	366 kıyye	813 kıyye
1000 para	400 para	271 para

Malum Abdi ve taifesi taife Kapûdan oğlundan

Erz	Dühan	Sarımsak
33 zenbil	100 kıyye	
160 para	200 para	135 para

Ala'iyeli Veli Reis sandalından alınan

Harrub	Pekmez	Mercimek
400 kıyye	5 aded tulum	200 kıyye
170 para	50 para	100 para

Ala'iyeli Ali Reis kayığı ile vürüd ve resmi alınan

Peksimad	Harrub	Hurma	Pekmez	Basal	Halka Kak
180 kıyye	400 kıyye	50 kıyye	10 tulum	200 kıyye	35 kıyye
200 para	110 para	50 para	100 para	50 para	50 para

Unlu Kak	Bakla	Leblebi	Panair
30 kıyye	100 kıyye	425 kıyye	70 kıyye
60 para	50 para		100 para

Hediye ile gelen Kıbrîsi Uzun Reis kayığından

Peksimad
376 kıyye
480 para

Hediye ile gelen Sönbekili Yorgi Reis kayığından alınan

Leblebi	Hurma
400 kıyye	600 kıyye
200 para	760 para

Lazikiye'li taife Musa malından alınan

Sabun	Mercimek	Erz	Tuz	Tömbaki	Dühan
100 kıyye	400 kıyye	2 zenbil	5 çanak	8 kıyye	30 kıyye
333 para	200 para	10 para	80 para	50 para	60 para

Giridli Yorgi Ağa bazerganın

Sabun
5963 kıyye
2320 para

Ala'iyeli Basmacı oğlu Acı Pavlo

Kirbâs	Erz	Pekmez	Bakla	Sabun
50 tob	4 zenbil	6 tulum	500 kıyye	50 kıyye
		360 para		

Çamlıcalı Yâni Reis kayığına

Revgan-ı Zeyt

7 kıyye

1 kile

1840 para

Giridli Mustafa Kapûdan kayığından

Sabun	Revgan-ı Zeyt
5 sandık	tulum
300 kıyye	13 kıyye, 471 para

36a- Meisli Breme ile vürüd eden mal

Enfiye	Leblebi	Carşeb	Hurma	Şeker
3 aded varul	90 kıyye	15 aded	318 kıyye	12 kıyye
48 kıyye				

Cem'an yekün 560 para

Acı oğlu Lefteri malından

Kahve

77 kıyye

154 para

Ala'iyeli sebze götüren Şeker Ali kayığı ile tüccarı Süleyman malından 600 para

Kahve	Dühan	Lüle	Erz	Harrub	Pekmez
102.5 kıyye	25.5 kıyye	300 aded	3 zenbil	1512 kıyye	357 kıyye

Destar	Şeker	Peksimad	Revgan-ı Zeyt	İrmik
6 aded	8 kıyye	31.5 kıyye	44 kıyye	kıyye
				sade
				1300
				1890
			
				3190

Cem'an yekün 31021

Sene-i merkûme Şabanü'l-muazzamanın altıncı gününden evahirine kadar mâh-ı müddet tarafında hasıl olan rüsum-u gümrük Antalya

İskenderiye'den gelen Yorgaki Reis kayığından alınan

Erz-i Reşidi	Bakla	Leblebi	Sarımsak	Dakık	Peksimad
Zenbil	10 zenbil	11 zenbil	2 zenbil	300 kıyye	180 kıyye
11 aded	870 kıyye	1100 kıyye	50 kıyye	100 para	200 para
55 para	400 para	366 para	50 para		

Kaba Hasır	A'la Hasır	Resel	Basal	Tuz
80 aded	40 aded	70 aded	2000 kıyye	Çanak
80 para	80 para	50 para	400 para	550 aded
				550 para

Revgan-ı Sade	Yemeni Kahve	Hına	Kaba Leblebi	Diğer Kahve
100 kıyye	570 kıyye	20 çuval	86 kıyye	12 kıyye
400 para	1140 para	200 para	40 para	24 para

Ala'iyveli Andon Reis kayığından

Halka Kak	Peksimad	Hurma	Mercimek	Pekmez
37 aded	540 kıyye	280 kıyye	720 kıyye	8 tulum
10 para	400 para	155 para	200 para	80 para

Çamlıca'dan gelen Yâni Reis kayığından

Kahve	Leblebi
1690 kıyye	300 kıyye
3320 para	100 para

Ala'iyye Dur Ali Reis kayığından

Peksimad	Hurma	Pekmez
200 kıyye	40 kıyye	1 tulum
120 para	40 para	10 para

Ala'iyveli Tellaklı oğlu kayığından alınan

Medvesi	Desti	Peksimad	Def'a Pekmez
18 aded	2 aded	30 kıyye	3 tulum
36 para	20 para	30 para	30 para

Ala'iyveli Kerim Reis kayığından

Erz-i Rüşdi	Erz-i Timyathı	Leblebi	Hurma	Yemeni Kahve
10 zenbil	1 zenbil	880 kıyye	560 kıyye	150 kıyye
100 para	5 para	294 para	560 para	300 para
Harrub	Revgan-ı Sade	Desti	Bardak	Diğer Hurma
840 kıyye	45 kıyye	100 aded	80 aded	130 kıyye
200 para	160 para	20 para	10 para	130 para
Diğer Erz	Peksimad	Kak Halka	Revgan-ı Zeyt	Pekmez
1 zenbil	437 kıyye	88 kıyye	44 kıyye	12 tulum
5 para	526 para	264 para	88 para	120 para
Harrub	Halka Kak	Üzüm	Şehriye	
1497 kıyye	800 kıyye	45 kıyye	30 kıyye	
300 para	40 para	40 para	30 para	

Ala'iyeli Alturd kayığından alınan

Hurma	Leblebi	Penbe	Sarımsak	Bestil
149 5 kıyye	500 kıyye	1000 kıyye	195 kıyye	118 kıyye
130 para	120 para	1000 para	180 para	200 para

Erz-i Timyathı	Mercimek
150 zenbil	380 kıyye
750 para	120 para

Ala'iyeden gelen Esir Süleyman sandalından

Hurma	Kak Halka	Pekmez	Kayısı
525 kıyye	2150 aded	1 tulum	50 kıyye
400 para	100 para	10 para	50 para

Ala'iyye'ye giden hâcılardan

820 para

Trablus'dan gelen Mustafa Reis kayığından alınan

Basal	Pestil	Kayısı	Peksimad	Sabun	Tömbaki
1400 kıyye	350 kıyye	207 kıyye	427 kıyye	160 kıyye	30 kıyye
499 para	350 para		427 para	53 para	130 para

Def'a Peksimad	Zeytun	Dühan	Kahve
250 kıyye	160 kıyye	1186 kıyye	2120 kıyye
250 para	320 para	310 para	4240 para

İskenderiye'den gelen Sakızlı Lamerö Reis kayığından alınan

Tuz	Büber	Revgan-ı Sade	Hurma	Kaba Hasır
625 çanak	30 kıyye	17 kıyye	297 kıyye	20 aded
625 para	120 para	70 para	250 para	40 para

Mercimek	Şeker	Malati	Leblebi	Def'a Hurma
80 kıyye	37 kıyye	50 aded	190 kıyye	680 kıyye
27 para	130 para	100 para	60 para	600 para

A'la Hasır	Def'a Kaba Hasır	Def'a Leblebi	Def'a Şeker
16 aded	40 aded	390 kıyye	60 kıyye
64 para	80 para	130 para	240 para

Moskov sefinesinden ihrâc olunan

Tuz	Leblebi	Hurma
1000 aded çanak	684 kıyye	277 kıyye
1000 para	200 para	160 para

İskenderiye'den gelen Harnbor kayığından

Tuz
456 çanak
456 para

Kıbrıs'dan gelen Mehmed Reis sefinesinden alınan

Pestil	Üzüm	Şaîr	Harrub	Bakla	Şehriye
370 kıyye	9 zenbil	40 kile	3600 kıyye	800 kıyye	55 kıyye
355 para	600 para	80 para	720 para	240 para	55 para

Tuz
80 çanak
80 para

Kıbrıs'dan gelen Abdil Reis sefinesinden alınan

Peksimad	Harrub	Bakla	Hurma	Medvesi	Peştemal
500 kıyye	1700 kıyye	40 kıyye	631 kıyye	80 aded	52 aded
500 para	500 para	80 para	630 para	80 para	104 para

Kirbâs

2 tob

40 para

İngiliz kayığından ihrâc olunan

Basal	Ahen Kantar	Revgan-ı Zeyt
3300 kıyye	4 kıyye	2600 kıyye
1000 para	480 para	4340 para
Cem'an Yekün		
36829		

Sene-i merkûme Ramazan-ı Şerîfinin altıncı gününden evahirine kadar bir mâh-ı müd detde hâsıl olan resm-i gümrük Antalya

Ala'iyeden gelen muallim vekili sefinesinden alınan gümrük

Yorgi zimmînin	Seyyid Ali'nin	Nuri bazerganın
Erz-i Timyat	Erz	Erz
Zenbil	150 zenbil	75 zenbil
240 kıyye	750 para	380 para
1200 para		

Ala'iyeli Ali Reis filikasından alınan

Reis-i merkûmun	Pavlo bazerganın	Def'a mersûmun
Kak Halka	Urgan	Penbe
5000 aded	21 aded	225 kıyye
200 para	21 para	225 para

İskenderiye'de Hâcî Kafar sefinesinden alınan gümrük

Kapûdan Hâcî Kafarın

Tuz	Hurma
562 aded çanak	1519 kıyye

562 para

1519 para

İskenderiyeli Mahmud'un

Def'a Mahmud'dan

Def'a Mahmud'dan

Hurma

Şeker

Erz-i Rüşdi

500 kıyye

110 kıyye

9 zenbil

500 para

400 para

90 para

Taife İbrahim'in

Def'a İbrahim'in

Taife Rasil'in

Hurma

Leblebi

Hurma

150 kıyye

291 kıyye

388 kıyye

150 para

97 para

388 para

Taife Abdü'l-baki

Abdü'l-baki'nin

Hâcı Barudcu'nun

Hurma

Leblebi

Kumaş

55 kıyye

300 kıyye

5 aded

55 para

100 para

100 para

Hâcı Barudcu'nun

Def'a merkûmun

Taife Salih'in

Kutnu

Kuşak

Leblebi

3 tob

8 aded

100 kıyye

100 para

240 para

33 para

Def'a Salih'in

Hurma

40 kıyye

40 para

36b- Sene-i merkûme Ramazan-ı Şerîfde Ala'iyeli Andon Reis sefinesinden alınan gümrük

Sarı Dimitri'nin

Tuzcu Gorgi'nin

Todori'nin

Zanayil bazerganın

Sabun

Sabun

Sabun

Sabun

741 kıyye

743 kıyye

736 kıyye

248 kıyye

247 para

248 para

240 para

80 para

Kıbrıslı Hâcî İshak'ın	Hâcî İshak'ın	Def'a merkûmun
Sabun	Sırça Halhal	Lüle
1200 kıyye	1 aded zenbil	4000 aded
400 para	320 para	400 para

Merkûm Hâcî Abdi Gaffar sefinesi İskenderiye canibine avdetinde Antalya İskelesi'nden ahz eylediği hamûleden alınan gümrük

Kükürd	Celde Deri	Def'a Deri Celde	Kilim	Kuyumcu Potası
200 kıyye	500 aded	1900 aded	2 aded	2500 aded
100 para	500 para	3600 para	40 para	

Leğen-i Nuhas	Kurşun	Sağır Babuc	Çizme	Zenne babucu
110.5 kıyye	110 kıyye	380 çift	25 çift	320 çift
440 para	220 para	380 para	83 para	640 para

Sağır Çizme	Çakı-Bıçak	Def'a Kilim	Zeyli Kilim	İrmik
55 çift	30 aded	2 aded	1 aded	11 kile
100 para	30 para	20 para	30 para	33 para

Afyon	Kitre	Köhne Bakır	Küllah	Kaşık
2.5 kile	300 aded	200 kıyye	700 aded	600 deste
100 para	90 para	800 para	1050 para	150 para

Kıbrıs kayığı ile giden	Lui Reis'in kayığından gelen
Anason	Basal
1000 kıyye	10000 kıyye
1000 para	3000 para

Meis sandalı derûnunda ihrâc olunan

Şeker	Revgan-ı Sade	Havyar	Peksimad	Çilek
30 kıyye	30 kıyye	8 kıyye	111 kıyye	30 kıyye
60 para	150 para	60 para	100 para	30 para

Kak Halka

500 kıyye

20 para

Kaba Ali ceriminde ve Ala'iyye'li Hâcı Mustafa kayığından alınan gümrük

Reşid'li Ahmed'in İskenderiye'li Seyyid İbrahim'in

Leblebi Basal

4000 kıyye 1500 kıyye

500 para

Antalya'lı Mihail bazerganın

Mersûm Mihail'in

Mersûm Mihail'in

Yasdık

Malati

Leblebi

26 aded

29 aded

500 kıyye

26 para

58 para

240 para

Reis'in

Basal

Köhne Nuhas

Kilim

3000 kıyye

35 kıyye

3 aded

900 para

1050 para

60 para

Debbağ Şerif Mehmed'in

Merkûm Mehmed'in

Def'a merkûm Mehmed'in

Hına

Hurma

Carşeb

24 Çuval

116 kıyye

79 aded

240 para

116 para

158 para

Def'a merkûm Mehmed'in

Isparta'lı Nebi'nin

Merkûmun

Hasır

Carşeb

Peştemali

30 aded

800 aded

64 aded

155 para

1600 para

192 para

Def'a-i merkûmun

Reis-i merkûmun

Mersûmun

Kirbâs

Leblebi

Carşeb

52 tob

320 kıyye

21 aded

208 para

1000 para

122 para

Mersûmun	Acı Vasilin	Reis-i mersûmda emanet
Sağır Göni	Tömbaki	Basal
18 aded	100 kıyye	4400 kıyye
878 para	600 para	1400 para

Diğer mersûmda emanet

Basal
5000 kıyye
1600 para

Ala'iyye'li Andon Reis kayığından alınan
İshak oğlunda

Kak	İrmik	Basal
400 aded	19 kıyye	80 kıyye
20 para	253 para	26 para

Alemdarın	Berber Afnem'in	Merkûmun
Kak Halka	Harîr	Destarı
6000 aded	20 kıyye	16 aded
240 para	266 para	32 para

Meis'den gelen sandaldan alınan rüsum-u gümrük Antalya

Meniska'nın kayığından

Carşeb	Peksimed	Revgan-ı Sade	Fes	Deri
30 aded	130 kıyye	10 kıyye	10 aded	50 kıyye
60 para	130 para	50 para	100 para	50 para

Hurma	Dakîk	Cem'an yekün
50 kıyye	100 kıyye	41090
50 para	100 para	

Sene-i merkûme Şevvalü'l-mükerreminin altıncı gününden evahirine kadar bir mâh-ı müddetde hâsıl olan resm-i gümrük Antalya

Ala'iyveli Ahmed Reis filikasından alınan

Şehriye	Peksimad Halka	Harîr
40 kıyye	2000 aded	18 kıyye
40 para	80 para	240 para

Ala'iyveli Hasan Reis filikasıyla gelen

Fığla'lı Osman Reis	Yağcının		
Esir 1 re's	Halka	Hurma	Şehriye
160 para	5000 aded	100 kıyye	60 kıyye
	200 para	100 para	60 para

Sabun getiren Meis'li Yorgi Reis'in kayığı ile

Büber
30 kıyye
210 para

Emin Efendi'nin	Diğer Meis'li kayığından
Alaca	Revgan-ı Zeyt
70 tob	60 kıyye
140 para	180 para

Meisli Dimitri kayığından alınan

Hurma	Şeker	Leblebi
18 zenbil	156.5 kıyye	269 kıyye
840 kıyye	624 para	90 para
840 para		

Ala'iyye'den gelen kayıktan alınan

Bakla	Hurma	Ceviz	Abdü'l-aziz	Hına
96 kıyye	56 kıyye	10 keyl	189 aded	13 çuval
32 para	56 para	20 para	189 para	208 para

Revgan-ı Sade	Havyar	Zeytun	Peksimad Halka	Kahve
46.5 kıyye	30 kıyye	150 kıyye	200 aded	33 kıyye
276 para	210 para	300 para	80 para	66 para

Peksimad	Def'a Peksimad
519 kıyye	264 kıyye
509 para	264 para

Kıbrıs'dan gelen Şerif Ali oğlu kayığından alınan

Harrub	Bakla	Hellim Panair	Def'a Harrub
95 kantar	155 kıyye	4 varul	10 kantar
17100 kıyye	140 para	600 para	1800 kıyye
1275 para			480 para

Ala'ıyye'li Andoni Reis kayığından alınan

Hurma	Sabun	Saçma	Lüle
125 kıyye	18 çuval	50 kıyye	3000 aded
120 para	2503 kıyye	100 para	240 para
	800 para		

Meis'li Mihail Reis kayığından alınan

Revgan-ı Zeyt	Asel	Peksimad	Halka Peksimad	Panair
210 kıyye	22 kıyye	176 kıyye	1000 kıyye	60 kıyye
410 para	66 para	170 para	40 para	120 para

Revgan-ı Sade

38 kıyye
304 para

Kobel Reis kayığından alınan

Erz	Asel	Panair
6 zenbil	70 kıyye	100 aded
30 para	200 para	90 para

Ala'iyveli Kerim Reis kayığından alınan

Hurma	Def'a Hurma	Leblebi	Şehriye	Köfter
60 kıyye	75 kıyye	1 zenbil	2 zenbil	15 kıyye
60 para	75 para	105 kıyye	133 kıyye	35 para
		36 para	160 para	

Manika Reis kayığından alınan

Peksimad	Basal	Üzüm
264 kıyye	200 kıyye	100 kıyye
264 para	67 para	100 para

Ala'iyveli Ali Reis kayığından

Harîr	Babuc	Merkeb	Fındık	Hinta	Şaîr
60 kıyye	44 çift	8 re's	858 kıyye	10 kile	12 kile
800 para	130 para	400 para	900 para	40 para	24 para

Peksimad	Asel	Bakkam Boyası	Leblebi	Dühan
174 kıyye	43 kıyye	20 kıyye	940 kıyye	45 kıyye
174 para	102 para	80 para	313 para	112 para

Rişte Penbe	Bakla	Halka	Pekmez	Ceviz
75 kıyye	4300 kıyye	500 kıyye	1 tulum	112 kile
140 para	3200 para	20 para	10 para	24 para

Hasan Reis kayığından alınan

Peksimad	Mercimek
90 kıyye	120 kıyye
90 para	40 para

Mehmed Reis kayığından

Halka
3000 kıyye
120 para

37a- Avrat Adalı Osman Reis kayığından alınan

Harrub	Fındık	Bakla	Def'a Harrub
12 kantar	6 çuval	4 çuval	5 kantar
21600 kıyye	336 kıyye	522 kıyye	900 kıyye
5400 para	640 para	400 para	225 para

Meis kayığından alınan gümrük

Harrub	Erz	Hurma	Kahve
200 kantar	8 zenbil	80 kıyye	36 kıyye
36000 kıyye	40 para	80 para	72 para
9000 para			

Kıbrıs'dan gelen şair kayığından alınan

Malaz Reis kayığından alınan

Şair	Peksimad	Köfter	Basal	Büber	Harrub
706 keyl	125 kıyye	70 kıyye	120 kıyye	3 kıyye	100 kantar
1412 para	125 para	70 para	45 para	200 para	18000 para

Bakla	Üzüm	Mercimek	Ahen
55 kıyye	107 kıyye	500 kıyye	2 aded
40 para	107 para	150 para	180 para

Diğer Meis kayığından alınan

Revgan-ı Zeyt	Bakla	Revgan-ı Sade	Halka	Peksimad
120 kıyye	80 kıyye	20 kıyye	2000 aded	150 kıyye
360 para	60 para	120 para	80 para	150 para

Panair	Büber	Cem'an yekün
200 kıyye	29 kıyye	43844
200 para	203 para	

Sene-i merkûme Zi'l-kaddesi'nde altıncı gününden evahirine kadar bir mâh-ı müddetde hâsil olan resm-i gümrük Antalya

Meis'li Bandemi Reis filikasından alınan

Kahve	Revgan-ı Sade	Asel	Revgan-ı Zeyt	Keşfeval
228 kıyye	70 kıyye	20 kıyye	235 kıyye	25 aded
456 para	420 para	50 para	705 para	100 para

Kelle Panair	Çivi
100 aded	50 kıyye
100 para	219 para

Hakim Efendi'nin geldiği kayıktan alınan

Kahve

140 kıyye

280 para

Ala'iyye'li Hüseyin Reis filikasından alınan

Ceviz	Susam	Köfter	Kalya Taşı	Kalay	Hem Panairi
7 kile	8 kile	27 kıyye	65 kıyye	28 kıyye	800 aded
35 para	96 para	32 para	65 para	336 para	130 para

Asel	Üzüm
150 kıyye	3408 kıyye
225 para	2280 para

Kıbrıs'dan gelen Ala'iyye'li Ramazan Reis kayığından alınan

Peksimad	Sabun	Kirbâs	Rişte Penbe	Sırça Halhal	Harîr
100 kıyye	38 kıyye	10 tob	10 kıyye	1300 aded	4.5 kıyye
100 para	13 para	37 para	40 para	50 para	59 para

Basal	Bakla	Harrub	beher kantarı 120 akçe
2632 kıyye	2953 kıyye	78 kantar	
1040 para	1960 para	14040 kıyye	
		3140 para	

Dimyat'dan gelen Nikola Reis kayığından alınan

Erz	Mercimek	Revgan-ı Sade	Karabiber	Hurma
222 zenbil	1333 kıyye	567 kıyye	34 kıyye	250 kıyye
1110 para	600 para	3402 para	238 para	210 para

Harrub	Tuz	Diğer Tuzdan	Hına
4 kantar	252 çanak	560 para	23 çuval
7020 kıyye	252 para		230 para
1640 para			

Ala'iyye'den gelen Andoki Reis kayığından

Ceviz	Asel	Köfter
16 kile	35 kıyye	30 kıyye
80 para	70 para	30 para

Meis'den gelen Berbu filikasından alınan

Pekmez	Zeytun	Revgan-ı Zeyt	Revgan-ı Sade	Basal
1 tulum	34 kıyye	160 kıyye	13 kıyye	100 kıyye
10 para	70 para	480 para	78 para	50 para

Kırmızı Havyar	Kahve
34 kıyye	5.5 kıyye
110 para	11 para

Ala'iyye'den gelen Mahmud Reis kayığından

Basal	Köfter	Pekmez
100 kıyye	116 kıyye	4 tulum
50 para	116 para	40 para

Kıbrıs'dan gelen Ala'iyye'li Ali Reis'in kayığından alınan

Bakla	Şaîr	Lüle	Yorgan Yüzü	Hamam Çakması
6400 kıyye	510 kıyye	3 sandık	15 aded	8 aded
3220 para	1020 para	5000 aded	300 para	100 para
		400 para		

Def'a Lüle	Kemer	Babuc
500 aded	10 aded	317 çift
40 para	80 para	634 para

Meis'den gelen Mihail Reis filikasından

Kahve	Gön	Balık Yumurtası
802 kıyye	40 kıyye	20 kıyye
1604 para	840 para	240 para

Dimyat'dan gelen Ala'iyye'li Hüseyin Reis kayığından

Erz	Carşeb	Şeker	Sabun	Mercimek	Yün Kuşak
742 zenbil	124 aded	105 kıyye	75 kıyye	452 kıyye	31 aded
3710 para	741 para	582 para	25 para	226 para	93 para

Hına	Büber	Zencebil
3 çuval	37 kıyye	25 kıyye
30 para	259 para	150 para

İskenderiye'den gelen Hasan Kapûdan sefinesinden alınan

Revgan-ı Sade	Şehriye
66 kıyye	284 kıyye
396 para	284 para

Yafa'dan gelen Andon Reis sefinesinden alınan

Sabun	Mercimek	Nohut	Sırça Halhal	Demir
15300 kıyye	130 kıyye	245 kıyye	3 kıyye	5 aded
5100 para	60 para	120 para	750 para	500 para

Cem'an yekün: 43368

Sene-i merkûme Zi'l-hiccesi altıncı gününden evahirine kadar bir mâh-ı müddet zarfında hâsıl olan resm-i gümrük Antalya

Meis'den gelen Musa filikasından alınan

Kahve	Erz	Sabun	Revgan-ı Sade	Çivi
190 kıyye	2 zenbil	90 kıyye	35 kıyye	50 kıyye
380 para	10 para	30 para	210 para	216 para

Büber	Kırmızı Havyar	Asel	Sisam	Revgan-ı Zeyt
15 kıyye	140 kıyye	15 kıyye	22 kile	240 kıyye
90 para	560 para	30 para	40 para	720 para

Carşeb	Mavi Bez	Lüle
5 aded	8 tob	300 aded
40 para	80 para	30 para

Kıbrıs'dan gelen Ala'yye'li Ramazan Reis kayığından alınan

Şaîr	Basal	Kirbâs	Köfter	Pekmez	Harîr
2767 kile	255 kıyye	4 tob	125 kıyye	5 tulum	10 kıyye
5400 para	169 para	16 para	125 para	50 para	133 para

Kettan	Lüle	Revgan-ı Sade	Ahen	Cem'an yekün
200 kıyye	4400 aded	30 kıyye	2 aded	9509
400 para	400 para	180 para	100 para	

37b- Sene-i merkûme-i Muharrem'in altıncı gününden evahirine kadar bir mâh-ı müddetde hâsıl olan resm-i gümrük Antalya

Ala'yye'li Kalgan Mustafa Reis filikasından alınan

Hına	Susam	Penbe	Basal	Köfter	Harîr
10 aded çuval	72 kile	80 kıyye	60 kıyye	115 kıyye	120 kıyye
100 para	120 para	160 para	40 para	115 para	167 para

Kıbrıs'dan gelen Dimitri Reis kayığından

Şaîr	Yorgan Yüzü	Şehriye
4750 kile	3 aded	60 kıyye
9500 para	100 para	120 para

Ala'yye'li Ahmed Reis kayığından alınan

Susam	Kitre	Kettan	Ahen	Harîr	Destar
338 kile	250 kıyye	80 kıyye	170 kıyye	11 kıyye	4 aded
6208 para	1250 para	160 para	57 para	133 para	16 para

Rişte Penbe	Hına	Köfter	Ahen	Cem'an yekün
15 kıyye	12 aded çuval	70 kıyye	1 aded	18599
60 para	120 para	30 para	100 para	

Sene-i merkûme Saferü'l-hayr'ın altıncı gününden evahirine kadar bir mâh-ı müddetde hâsıl olan resm-i gümrük Antalya

İskenderiye'den gelen Abdu'llah kapûdan sefinesinden alınan resm-i gümrük

Kahve	Sağır Carşeb	Def'a Carşeb	Hına	Kettan İbliği	
400 kıyye	769 aded	509 aded	853 aded çuval	83 kıyye	
800 para	5383 para	4581 para	8530 para	415 para	
Sağır Hasır	Büber-i Siyah	Zencebil-i Günlük	Şeker	Def'a Şeker	
13 aded	520 kıyye	360 kıyye	130 kıyye	97 kıyye	
65 para	4160 para	3240 para	650 para	970 para	
Sağır Enfiye	Kettan Bezi	Revgan-ı Sade	Gön	Def'a Gön	
Gabusı	45 tob	474 kıyye	200 aded	160 aded	
65 aded	270 para	2370 para	3000 para	1840 para	
130 para					
Erz	Kebir Carşeb	Leblebi	Halka Kak	Esir Zengi	
77 zenbil	20 aded	900 kıyye	3000 aded	1 Re's	
770 para	400 para	300 para	120 para	200 para	
Hıyarşenbe	Tömbaki	Enfiye	Kaba Çuha	Basma Çift	Kaba Maşlah
7 kıyye	50 kıyye	1.5 kıyye	8 aded zirâ'	1 tob	4 aded
42 para	800 para	24 para	129 para	80 para	20 para
Tiryak	Kaba Kağıd	Sırça Kandil	Lif	Mavi Bez	
6 kıyye	4 tob	200 aded	8 kıyye	4 tob	
120 para	100 para	30 para	48 para	80 para	
Fenhan Boyası	Minder Kılıfı	Gaytan	Gömlek	Basma	
40 kıyye	1 aded	1 kıyye	16 aded	12 aded zirâ'	
160 para	10 para	250 para	90 para	60 para	
Astar	Kirbâs	Dakık			
3 tob	2 tob	200 kıyye			
15 para	120 para	160 para			

Manavgat'tan gelen Andoni Reis filikasından

İblik	Susam
39 kıyye	8 kile
156 para	128 para

Antalya'dan yüklenüb Manavgat'a giden Ala'iyye'li Mehmed Reis filikasından alınan

Harrub	Köhne Bakır	Akdariye Üzüm	Cem'an yekün
7872 kıyye	109 kıyye	1616 kıyye	44038
1955 para	360 para	808 para	

Sene-i merkûme Rebiü'l-evvelnin altıncı gününden evahirine kadar bir mâh-ı müddetde hâsil olan resm-i gümrük Antalya

Antalya İskelesi'nden Yafa'ya giden Abdu'llah Reis sefinesinden alınan

Ziyaretcisi seyyah nefer Beher neferden akçe olmak 180 aded

..... Nefer

47.5 kıyye

2840 para

Seccade	Def'a Sağır Seccade	Kilim	Def'a Sağır Kilim
19 aded	16 aded	27 aded	40 aded
760 para	480 para	361 para	440 para

Ceviz	Kıl Heybe	Kettan Bezi	Bez Gömlek	Siyah Sağır Yemeni
48 kile	6 aded	2 tob	19 aded	44 aded
240 para	30 para	20 para	180 para	88 para

Çam Sakızı	Gemi Peşkeşi	Ahen
50 kıyye	420 para	1 aded
100 para		100 para

Gelve'den gelen Kamponos Reis sefinesinden alınan

Şeker	Çivi	Carşeb	Revgan-ı Sade	Kalay
53 kıyye	33 kıyye	33 aded	40 kıyye	25 kıyye
260 para	152 para	264 para	200 para	333 para

Sağır Aba	Aba	Köfter	Kaba Destar	Penbe Bezi
5 aded	2 tob	180 kıyye	45 aded	2 tob
50 para	30 para	180 para	180 para	50 para
Pekmez	Ahen	Def'a Ahen	Cem'an yekün	
1 tulum	40 kıyye	1 aded	7948	
10 para	80 para	10 para		

Belge 96: Satış Kaydı

Naznîlû Mahmud'un zımmî ile olan üç yüz yirmi beş guruş müzâya'asına bir aded katırı otuz bir gün vade ile verilüb zaman-ı mezkûreden sonra katır zımmînidir
Fî Rebiü'l-evvel sene 27.

Belge 97: Teke Sancağı Kazalarından Zahire Mübâya'a Olunması İçün Gönderilen Fermân-ı Ali Şân Kaydı

38a-Mübâya'a emri içün gelen emir

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-reyi's-sâib mümehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufu bi-sünûf-i avâtıfı'l-meliki'l-alâ Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı vezîrim es-Seyyid Mehmed Vahid Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu ve mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkam meadinü'l-fazl ve'l-kelem Teke sancağında vâki' kazaların kadıları ve nâibleri zîde fazlulu ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran vücûh-u memleket ve işerleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümâyun vasil olacak ma'lum ola ki Asitane-i Sâ'adet'imde mukim İbâdu'llahın me'kûlatı içün Antalya iskelesine merbût kazalardan iş bu idrakı takarrüb eden iki yüz otuz senesi mahsulünden olmak üzere sabıkları misillü malum ol- mikdar keyl-i mîrî mübâya'ası tertib olunması adet-i mukarrere ve 'umur-u mukteziyeden olup ancak bu makûle mübâya'at zahiresinin emr-i tahsilini tama'kâr bazı kimesnelere birer takrib ile derûhde edib vesile-i celb ve malı ittihaz eylediği tahkîkgerde-i şâhânem olan mevaddan olmağla sen ki vezîr-i teşmir-i müşârun ileyhsin e'âli hamiyelere iştimaların meyanında şime-i hayr-hahi ve sadakât ve himayet-i fukara kaziyesine ri'âyet ile mevsufu'l-kemal hasebiyle husûs-u mezbûr içün taraf-ı devlet-i aliyye'mden mahsûs mübâya'acı tayin ve irsâl tekellüfüne hacet olmayub ve iş bu sene-i mübârekeye mahsûben taraf-ı müşîranenden mahsûs sadakât-kâr ve mücerrebü'l-etvâr bir mübâya'acı nasb ve tayin ve sen dahi kemaliyle vakt-i nezaret ile mücerred sekene-i bilâd ve inhâya bu vesile ile zulm ve ta'adi vuku'a

gelmemek ve müretteb ve matlub olan zahâiri dahi senesi içinde yerlü yerinden tamamca tahsil ve irsâl ettirilmesi husûsuna bezl-i vüs ve müsara'ât eylemek kazıyyesi olmağla imdi salüfi'z-zıkrı iki yüz otuz senesine mahsûben iskele-i mezbûra merbût kazalardan müretteb olan mîrî zahiresinde derûn-u emr-i şerîfim mevzuan irsâl olunan memhûr ve mümzi sûret-i defter natık olduğu üzere Teke sancağında vâki' kazaların hisselerine tarh ve tahmil olunan yedi bin on kile hintay demirli ve damgalı sahihü'l-ayar İstanbuli kile ile kemal-i hak ve adil üzere devr-i keyl ettirterek heman harman yerinden mübâya'a ve tahsil ve iskele-i mekûra nakl ve tenzil ve anda dahi sefayene tahmilen peyder-pey tersane-i amirem ambarlarına irsâl ve tesyili husûsuna bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın me'mûriyetteki havi iş bu emr-i celilü'l-kadrim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde mevsim-i şitada asitane-i sa'âdet'im sekencesine iktizâ eden zahair beher hâl bu makûle zahair hâsıl olan kazalardan tedârik ve isticlabına mütevakkıf olduğu ma'lûm olan mevâddan olmakdan nâşî ber-mûceb-i sûret-i defter fi'ât-ı kadimesi olan hintanın altmışar akçeden icâb eden bahâsı tarafına i'ta ve irsâl olunacak ale'l-hesab akçeden inzimam-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile nakden eshabına edâ ve teslim ettirilmek şartıyla ber-vech-i muharrer sene-i merkûmeye mahsûben kazâhâ-i mezkûrdan tertib olunan mezkûr ol-mikdar keyl-i mîrî hintanın (silik) mahsûl-u cedîd idrakında heman harman yerinden tekmlen mübâya'a ve tahsil ve anda dahi sefaine tahmilen peyder-pey Der-sa'âdet'ime irsâl ve tesyili emrine ikdam ve sûrat eyleyesin şöyle ki iş bu zahair asitane-i alıyyem sekinesinin akvat-ı yevmiyyeleri içün müretteb ve matlûb olub bir keyl ve bir habbesinin ukde-i tehire düçar ve giriftar olmasına rıza-i mülükânem olmadığı gibi fukara ve ahali ve ra'ıyyetin dahi mezalim ve taaddiyatdan vikâyeleri matlûb-ı şâhânem olmağla vuku' bulacak mesârifin mukabelesinde mîrî mübâya'at hakkında cari olub ber-mûta-d-ı kadim ahz olunacak onda birden mâ'dâ tozluk ve kile başı ve mübâşiriyye ve tezkîre akçesi nâmı ve nâm-ı ahar ile bir nesne taleb ve aharıyla ve deyû faikü'l-beraya olan fukaraya sermed-i cevri-i ezâ vuku'unu tecvîzden mücanebet ve hîn-i tesliminde icâb eden fi'ât-ı mîrîyelerini tamamen edâ ve teslime dikkat ve tahsil-i zahairde ednâ mübâcehe tehavün ve kusur güne vaz'ı tecvîzden ve kimesnenin hakkını ketm ve ihfadan ve daire-i mukâyyetinden harici hareketi besaretden tevakkı ve mübâ'adet ve hisse-i müvezziasını vakt-i zamanıyla irâde-i tereddüd ve muhalefet edenlerin ma'rifet-i şer' ve inzimam-ı re'y ve ma'rifetle liecli't-te'dîb keyfiyetlerini Der-alıyyeme tahrîr ve inhâya mübaderet ve bazı hizmet mukabelesinde mu'af olan mahallerin mevâd-ı sâ'irede mu'afiyetlerine hâlel gelmeyüb kadimi

38b-üzere amel ve itibar olunmak şartıyla iş bu Asitane-i Sâ'adet'im zahiresi akçesiyle bey'u şirâ kabilinden olduğundan mu'af ve gayr-ı mu'af ve havass ve evkaf cümlesi siyyân tutulub bu bâbda kimesnenin özr ve illetine havale-i müsemma' itibar olunmayarak zahair-i

matlûbenin harman yerlerinden mübâya'a ve tahsil emrine ve mültezim makûlelerinin ma'rifet-i şer' ve inzıam-ı re'y ve ma'rifetin ve cümle ma'rifetleriyle hisselerine tarh ve tahmil olunan zahairi tamamen vermedikçe öşrünün harman yerlerinden kaldırılması husûsuna ikdam ve dikkat ve mu'afiyet ve serbesiyet iddiası ve bahane-i sâ'ire ile hiç ferde inat ve muhalefet etdirilmeyerek cem-i zahair husûsuna sarf-ı küll-i miknet eylesin ve siz ki kuzat ve nevvab ve vücûh-u memleket ve sâ'ir-i mûmâ ileyhasız siz dahi rıza-i hareket ve emr-i irâde-i aliyyem husûl-u maslahata gayret ve mugayir emr-i fermânım bir güne hala mücâsirinden bi-gâyet tehâşi ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âli şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celilü's-şân vacibü'l-ittiba ve lazımu'l-imtisalimin mazmûn-u münifi üzere âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimad kılasız tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi ve'l-ışrîn min şehr-i Cemaziye'l-ahir sene selâsin ve mi'eteyn ve elf

Kad vasale ileyna Fi 9 Rebiü'l-ahir sene 230

Belge 98: Vefat Etmiş Olan Kadı Paşa ve Abdu'llah Paşa'nın Metrûka'âtına Dair Fermân Kaydı

Kadı Paşa ve Abdu'llah Paşa müteveffanın metrûka'ât fermânı

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehammi'l-enam bi'r-reyi's-sâib mümehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufu bi-sünûf-i avâtufi'l-meliki'l-alâ Teke ve Hamid sancakları mutasarrıfı vezîrim Vahid Paşa edâm-Allahu Te'âlâ iclalehu ve kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelem mevlânâ Antalya kadısı zîde fazluhu tevkî-i refi-i hûmâyun vasıl olacak ma'lum ola ki sen ki vezir-i müşârun ileyhsin müteveffa Kadı Paşa ve Abdu'llah Paşa'nın muhalefat zabtına me'mûriyyetle Ala'yye cânibinde olan defterdar mektubcusu hulefasından kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân İbrahim zîde mecduhu tarafından varid olan tahrîratdan bir maddenin mefhûmunda müteveffa-i müşârun ileyh Abdu'llah Paşa'nın mâlı olarak hazinedar Hasan nâm kimesne yediyle sarraf Hazer zımmîye verilen beş bin üç yüz otuz altı guruş ile sarraf mersûmun paşa-yı mûmâ ileyhe deyni olan bin iki yüz seksen dört buçuk guruş ki cem'an altı bin altı yüz yirmi buçuk guruş el-yevm mersûmun zimmetinde olduğu haber verilmiş olduğuna binâ'en mersûmdan mutalebe olunmuş ise de mebalig-i mezbûreyi Tekeli oğlu sarrafı Zanayir oğluna teslim eyledim mersûm Zanayir oğlundan sual olunsun aldım der ise edâsına ta'ahhüd ederek temessük i'ta ve kefile rabt olunmuş olmağla mersûm Zanayir oğlu Der-sa'âdet'imde olduğundan lede't-tahkîk mersûm Hazer zımmîden tahsili iktizâ eylediği sûretde mersûm edâdan imtina eder ise kefilinden tahsili bâbında emr-i şerîfim ısdârını hala Ala'yye sancağı mutasarrıfı vezîrim

Zeynel Abidin Paşa edam-Allahu Te'âlâ iclalehu ile mübâşir-i mûmâ ileyh tahrîr ve inhâ eyledikleri ecilden keyfiyyet ve muktezâsı sual olunduk da mersûm Hazer zımmînin zimmetinde olan akçeyi Tekeli oğlu sarrafi Zanayir'e edâ eyledüm deyû cevab vermiş ve el-hâletü hazihi mersûm Zanayir oğlu dahi mahaline gitmiş olduğundan meblağ-ı mezbûrun keyfiyyet-i mahallinde maktûl-ı merkûmun sarrafi mersûmdan inzimam-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile lede't-tahkîk mersûm Hazer zımmîden tahsili iktizâ eylediği halde edâdan imtina eder ise kefillerinden tahsili derc olunarak emr-i şerîfim ısdârı iktizâ eylediği muhalledâtından derkenar olunmağla mücebince amel ve hareket olunmak fermânım olmağın istilamı havi bâ-takrîr iş bu emr-i şerîf-i âli şân ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde ber-vech-i muharrer keyfiyyeti mantuk-ı emr-i şerîfimden ma'lumun olduk da fermûde-i hûmâyunum üzere meblağ-ı mezbûru maktûl merkûmun sarrafi mersûmdan inzimam-ı rey' ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ile sual ve tahkîk birrle mersûm Hazer zımmîden tahsili iktizâ eylediği sûretde keyfiyyetini Der-aliyye'me tahrîr ve iş'âra bezl-i cell-i himmet eylesesin ve sen ki kadı-yı mûmâ ileyhsin sen dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüküm-ü şerîfimle vardık da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan

39a- iş bu emr-i şerîf-i celilü's-şân vacibü'l-ittiba ve lâzımü'l-imtisalimin mazmûn birrle amil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerîfe itimad kılâsız tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Cemaziye'l-evvel sene selâsin ve mi'eteyn ve elf

Kad vasale ileyna Fî 9 Rebiü'l-ahir sene 230

Belge 99: Antalya Kal'asında Bulunan Tob ve Mühimmat-ı Sâ'ire ile Alakalı Kayıt

Teke ve Hamid sancaklarına şeref efzâ-i iclal ve madelet-pirâ-yı ikbal olan müşîr-i adimu'n-nazar ve devletlû merhametlû veliyy-ün-niam es-Seyyid Mehmed Emin Vahid Paşa Efendimiz hazretlerinin ma'iyeti hidivanelerinde mevcûd bulunmak içün tertib ve irsâli fermân buyurulan beş çapında bir kıt'a obüs ve iki kıt'a bir buçuk çapında sürat tobu ve mühimmat-ı sâ'iresi ve Antalya Kal'asında mevcûd olan toblara tertib olunan ecnâs yuvarlak dânesi Ocağ-ı Amire tarafından mübâşir tayin kılınan yirmi bir bölük su başıcısı ser-bölük Mehmed Ağa'ya teslim olunub savb-ı müşârun ileyhe irsâl olunan tob ve mühimmat-ı sâ'irenin defteridir

Tob	Tob	Ağaç Palastorya	Şalî	Ağaç Palastorya
5 çap	1.5 çap	obüs	470 aded	1.5 çap
obüs	sûrat	250 aded		sûrat
1 kıt'a	2 kıt'a			500 aded

- Teneke kalya-i obüs : 325 aded
 Teneke kalya-i sürat: 650 aded
 Mah-tâb: 150 aded
 Teneke beşr-u çap 5: 10 aded
 Teneke ölçek: 3 aded
 Obüs tomarı ma'a firça: 2 aded
 Ahen kollu tob 1 sürat ma'a firça: 4 aded
 Hartuc Çantası: 6 aded
 Kalya Çantası: 3 aded
 Mah-tâb kaburu: 3 aded
 Keser-i dest ma'a kasa: 3 aded
 Destere: 3 aded
 Burgu: 3 aded
 Burgu-yu sıbgın ma'a kasa: 3 aded
 Fitol ağacı: 3 aded
 Mah-tâb maşası: 3 aded
 Sürat iğnesi me'a gılaf : 3 deste
 Kerpeten: 3 aded
 Nişan-gâh ma'a gılaf: 3 aded
 Çatal çeküc: 3 aded
 Mismar-ı kayık: 300 aded
 Fitol-i mısri: 15 kıyye
 Tıpa-i humbara: 275 aded
 Torabi: 2 aded
 Yecaf tıpa: 2 aded
 Ketan tıpa: 275 aded
 Tob veznesi : 1 aded
 Sandık-ı kebîr: 1 aded
 Sandık-ı mühimmat: 3 aded
 Küfe: 2 aded
 Kilid-i sagir: 2 aded
 Yuvalık çap 1 5: 500 aded
 Dâne-yi humbara çap 5 mevcûd kal'a : 250 aded

Yuvalık çap 18: 84 aded

Yuvalık çap 14: 50 aded

Yuvalık çap 7: 61 aded

Yuvalık çap 5: 326 aded

Yuvalık çap 3: 827 aded

Yuvalık çap 1.5: 565 aded

Mermer gülle çap 22: 180 aded

Takım-ı Marangoz

Yularî keser: 1 aded

Balta-yı marangoz: 1 aded

Destere: 1 aded

Keser-i dest: 1 aded

Kebîr burgu : 1 aded

Ahen daldız: 1 aded

Kebir çatal mace: 1 aded

Eyeli demir-i daldız: 2 aded

Mehmed ser-tobî-yi dergâh-ı âli hala Fî 9 Rebiü'l-ahir sene 230

Ocağ-ı Arabacıyan

Arabaha-i tob-u sürat: 1.5 çap, 2 kıta

Arabaha-i tob obüs: 5 çap, 1 kıt'a

Arabaha-i kıt'a, 2 sürat, 1 abûs =3

Takım Koşum ve Arabaha-i Mezkûr Koşum

Koşum Çift

6 şuğar

6

12

Çengelli : 5 çift

Şuğar ağacı: 6 aded

Manivela: 7 aded

Kantırma Çift

6 ma'a re's

8 yular

14

Kamçı: 14 aded

.....: 8 aded

.....: 19 aded

Keçe haşı: 8 aded

Eğer ma'a leklesi: 8 aded

..... kalya ma'a kayış: 3 aded

Kazma ma'a kasa: 5 aded

Kürek ma'a kasa: 5 aded

Manivela kazma kürek kayış: 14 aded

İki başlı miftah: 1 aded, 2

Urgan Kastomoni: 3 aded

Sepet kazma ve vaz' koşum: 5 aded

Kahve havanı: 2 aded

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI : Serap SARIHAN
Doğum Tarihi ve Yeri : 22.05.1978 İstanbul
Medeni Durumu : Bekar
Eğitim Durumu
Mezun Olduğu Lise : Beşiktaş Lisesi
Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih
Yüksek Lisans Diploması
Tez Konusu : I Numaralı Şer'iyeye Siciline Göre XIX. Yüzyıl Başında
Antalya'nın Sosyo-Ekonomik Profili
Yabancı Dil/ Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetler

İş Deneyimi
Stajlar : Antalya Lisesi (Mayıs 1999)
Projeler
Çalıştığı Kurumlar
Adres : Gürsu Mahallesi Çile Apt F Blok K:6, D:20. 07040
Antalya
Tel No : 0544 696 06 03